

ALOISIUS BARIN
PONTIFICIÆ ACCADEMIÆ LITURGICÆ ROMANÆ CENSOR

IN
NOVISSIMAS RUBRICAS
MISSALIS ROMANI

a Pio Pp. X reformati, * * * * *

Ss. D. N. Benedicti Pp. XV auctoritate vulgati.

✧ COMMENTARIUM

Property of
CBF

Please return to
Graduate Theological
Union Library

284.2
B 253

RHODIGII
EX OFFICINA "INDUSTRIE GRAFICHE ITALIANE"
MCMXX

JUS PROPRIETATIS VINDICABITUR

SANCTÆ MATRI ECCLESIAE

HOC QUALECUMQUE OPUS

AUCTOR

HUMILLIME AC DEVÔTE

CONSECRAT

SEGRETERIA DI STATO
DI SUA SANTITÀ

dal Vaticano, 12 Febbraio 1921

N^o B - 16519

Ill.mo Signore

Ben volentieri aderendo al desiderio espressomi dalla S. V. Ill.ma nella sua lettera del 18 Dicembre scorso, deposi nelle venerate mani del Santo Padre le sue pubblicazioni intitolate "Il Messale Romano riformato,, e "In novissimas rubricas,,.

Mi compiaccio ora di notificarle che come Sua Santità erasi degnata di accogliere con paterna benevolenza l'altra pubblicazione "Storia del Messale,, che la S. V. umiliava al Suo Trono nell'Udienza concessale il 10 Ottobre passato, così presso la Santità Sua ha trovato benevola accoglienza l'omaggio di questi nuovi frutti dello studio e dello zelo di V. S., che non solo torneranno di grande utilità per i Sacerdoti nella celebrazione del divin Sacrificio, ma contribuiranno senza dubbio all'incremento della pietà nel popolo cristiano, rendendolo più facilmente partecipe delle ineffabili bellezze della Liturgia della Chiesa.

Il Santo Padre pertanto la ringrazia, a mio mezzo, del suo filiale e riverente omaggio, ed in con-

*trassegno di paterna riconoscenza le imparte di cuore
l'implorata Apostolica Benedizione.*

*Aggiungo i miei personali ringraziamenti per
l'esemplare della sua " Storia del Messale „ cortese-
mente destinatomi, e volentieri approfitto dell'incontro
per raffermarmi con sensi di distinta e sincera stima.*

di V. S. Ill.ma
Aff.mo per servirla
P. C. Gasparri

Rev.do Signore
Sac. Don LUIGI BARIN
Parroco di - GOGNANO -

ADDITIONES ET VARIATIONES IN COMMENTARIUM

Pag. 27 – Ad lineam 25 *adiunge* “Hoc dari potest ubi dies 29,30,31 decembris a festis ritus classici impediuntur.”

Pag. 33 – *Adiunge*: “In secreta Missae **Feriae V** post Dom. I Quadrag. legendum *propensius*, non *propitius*.”

Pag. 66 – *Adiunge*: “Pro comm. **s. Canuti** die 19 jan. secreta et postcomm. sum. ex M. *Laetabitur*; et si ejus M. dic. sit Evang. dicitur ex M. *In virtute*.” – “In Missa **s. Petri Nolasci**, secreta et postcomm. sum. ex M. *Os justī* de eod. Comm.”

Pag. 67 – *Adiunge*: “In M. **ss. Faustini et Jovitae Mm.** secreta et postcomm. sum. ex M. *Intret*.”

Pag. 68 – Ad lineam 10 *legatur*: “Eadem est ac illa quae in Missali sub die 25 oct. assign. Ss. Chrysantho et Dariae.”

Pag. 70 – *Adiunge*: “Diebus 26 et 30 maji pro **s. Eleutherio** et pro **s. Felice** secreta erit *Munera*, postcomm. *Haec nos*.”

Pag. 76 – *Adiunge*: “Die 22 sept. in M. **s. Thomae a Villanova** secreta et postcomm. ex M. *Sacerdotes tui*.” – “In M. **s. Wenceslai** Evang. *Nolite arbitrari*.”

Pag. 78 – *Adiunge*: “Die 10 nov. in M. pro **ss. Tryphone et soc.** initium epistolae erit: *Fratres: Existimo quod non sunt* et non ut antea: *Fratres: Non sunt*.”

Pag. 271 – *Deleantur postremae quinque lineae et sic legatur* “... ad omnem vitandam anxietatem. Iuxta criterium quod in Breviarii reformatione sequutum est, *stricte propria* sunt *Evangelia* quae memorant *historice* mysterium festi vel personam de qua festum agitur.

Elenchus sic componi potest (omittimus festa Domini celebrata sub ritu dupl. I classis in Ecclesia universali quæ nunquam impediri possunt): 1. SACRAT. CORDIS JESUS; 2. CIRCUMCISIONIS; 3. SS. NOMINIS JESU: 3. PRETIOSISSIMI SANGUINIS; 4. TRANSFIGURATIONIS. - 5. ANNUNTIATIONIS B. M. V.; 6. PURIFICATIONIS; 7. VISITATIONIS; 8. VII DOLORUM. - 9. NATIVITATIS S. JO. B.; 10. DECOLLATIONIS EJUSD. - 11. FESTUM S. IOSEPH; 12. SOLEMNITAS EIUSD. - 13. FESTUM SS. PETRI ET PAULI; 14. OCT. EORUMDEM; 15. S. ANDREAE AP.; 16. S. THOMAE; 17. S. JO. EVANG.; 18. S. PHILIPPI AP.; 19. S. JACOBI; 20. S. MATTHIAEI; - 21. SS. INNOCENTII; 22. S. M. MAGDALENÆ; 23. S. MARTHÆ.

Evangelium quod legitur in festis B. M. V. nempe Conceptionis immaculatae, Nativitatis, ss. Nominis, Praesentationis, de Monte Carmelo, ad Nives, de Mercede dici ne potest stricte proprium earum festivitatum?

Dicendumne est stricte proprium Evangelium in festis s. Michælis arch. et Angelorum Custodum?

Sustineri ne potest opinio quæ tenet stricte proprium Evangelium ss. Simonis et Iudæ, s. Bartholomæi, s. Matthiæ necnon illud, mutuatum a principali festo, pro Cathedrae s. Petri festis ejusque Vinculis?

Cum autem etiam prophetice mysterium festi memorari possit, videndum est quaenam sint sub hoc respectu Evangelia *strictè* propria (ex. gr. pro Festis Exalt. s. Crucis, s. Sthefani etc.)

In multis ergo requiritur declaratio authentica S.R.C.,

PRÖEMIUM

Quae et quanta fuerit Summi Pontificis Pii X fel. rec. cura ut Sacra Liturgia in omnibus digne exerceretur, neminem latet. Libri liturgici varias passi sunt reformationes quo facilius finis attingeretur et praxis ad antiquiorem reduceretur usum. Omnes norunt primum gradum ad Liturgiae restaurationem factum per editionem librorum cantus, qui hoc ordine publici juris facti sunt : a) KYRIALE seu Ordinarium Missae (14 augusti 1905) ; b) GRADUALE (7 augusti 1907, cfr. decr. S. R. C. 4203-4217) ; c) OFFICIUM PRO DEFUNCTIS (12 maii 1909) d) CANTORINUS, seu Toni communes Officii et Missae cum regulis et exemplis (3 aprilis 1911) ; e) ANTIPHONALE DIURNUM (8 decembris 1912). *

Per Chirographum ejusdem Pontificis sub die 2 iulii 1911 electa fuit Commissio pontificia cui

* Ob reformationem kalendarii et breviarii nova editio typica nuper curata fuit cui suffectus est titulus : *Antiphonale Sacrosanctae Romanae Ecclesiae pro diurnis horis a Pio Pp. X restitutum et editum et Ss. D. N. Benedicti XV auctoritate recognitum et vulgatum*, Romae 1919. — SUPPLEMENTA quoque curata sunt : " Officia pro aliquibus festis (1920) „ et " Hymni Officii Romani ad Laudes et Horas diei secundum antiquum usum (1920) „.

demandata fuit revisio kalendarii, rubricarum et textus breviarii et missalis.

Exiit sub die 1 novembris 1911 Apostolica Constitutio « Divino Afflatu », qua frequentior effecta est recitatio psalterii per hebdomadam, novaeque traditae sunt regulae pro celebratione officiorum et recitatione divini officii. Excepit dein Pontifex vota nonnullorum episcoporum ac rei liturgicae peritorum, et Commissioni commisit studium, nam tempus opportunum advenisse visum fuit, pressius insequendi spiritum eiusdem Bullae « Divino Afflatu », reformationem kalendarii et rubricarum breviarii primo tempore, dein missalis, eousque perducendo, ut incommoda tollerentur quae mirabiles effectus in praefata Constitutione comprehensos quodammodo obtinere impediabant.

Nostri non est « Motu proprio » 23 octobris 1913 « Abhinc duos annos » et subsequens decretum S. R. C. sub die 28 eiusdem mensis et anni, exponere; norunt omnes per haec debitum honorem diebus dominicis plenius restitutum, translationem officiorum fere penitus abrogatam. Primum reformatio applicata fuit breviario, cuius editio typica evulgata est per decretum S. R. C. 25 martii 1914. Ad normam huius reformationis eodem anno publici juris facta est editio typica Ritualis Romani (quam iam inde a die 11 junii 1913 S. R. C. paraverat) et Martyrologii.

Opere desideratissimo circa hos libros feliciter expleto, Commissio, ad normam Bullae « Divino aflatu » et subsequentium actorum apostolicorum et decretorum S. R. C., gressum movit ad reformationem missalis romani.

Exiit anno 1914 a typographia polyglotta vaticana opusculum, secunda pars alterius opusculi iam pridem editi cum inscriptione « Mutationes in breviario et missali romano ». At, qui per quatuor annos europeas vastavit regiones, ignis exarsit mense augusto, et eodem mense viduata est Ecclesia praeclaro Pontifice, qui reformationis extiterat auctor et strenuus advigilator. Proinde Commissio opportunum duxit expectandi ut in serena tempestate novi Pontificis voluntas panderetur circa susceptam reformationem. Ob tamen erga praedecessorem suum summam venerationem, Benedictus XV voluit ut remoramina auferentur et ad mentem Pii X reformatio absolveretur, nulla habita ratione angustiae temporis.

Haec sunt criteria quae prae oculis habuit Commissio in reformatione missalis paranda, prout leguntur in quodam pro-memoria

I. NIHIL INNOVETUR nisi quod : a) necessario consequatur ex variationibus inductis in Breviario, b) aut quod jam in Decretis S. Rituum Congregationis sit statutum, c) aut tantum formam Rubrica-

rum, non autem substantiam ipsius Missalis, attingat, *d*) aut etiam, quamvis raro, quod licet non ex littera, manat tamen ex spiritu Bullae *Divino Afflatu*.

II. Si quae, in praecedentibus regulis non contenta aliquantulum immutanda proponuntur, hoc generatim factum est praesertim ad maiorem simplicitatem obtinendam in Rubricis et generatim nisi audito fel. rec. Pii Pp. X vivae vocis oraculo.

Etenim cum promissa sit nova reformatio, quae erit extremae manus adpositio in libros liturgicos, quando commissio ab eodem Pontifice Pio X instituta pro recognoscendo textu Sacrorum Bibliorum munus suum expleverit, et aliunde cum non facilis pro omnibus ecclesiis sit substitutio tot voluminum, sat gravis sumptus, quae modo in sacristiis custodiuntur iuxta diversam officiorum solemnitatem adhibenda; opportune statutum est ut nihil innovèretur circa substantiam ipsius missalis. Hinc, dum expectatur reformatio, qua textus sacer erit in missale induendus et kalendarium nonnulla festa expunget et alia vel ritu minuet vel cum aliis coniunget, nova editio typica non eliminat vetera missalia, in quorum textum facile correctiones opportunas quilibet inducere potest.

Etiam rubricae generales ad normam Bullae « *Divino Afflatu* » et decretorum S. R. C. inductae

non perturbant rubricas antiquas, quae manent prout disponuntur in editione typica anno sacri Jubilaei 1900 vulgata; nam, ut factum est in breviario, «Additiones et variationes» in calce earum ponuntur, expectantes praedictam futuram reformationem.

Commissio in processu operis aliquantum discessit ab opusculo « Mutationes » anni 1914, nam innovationes in eodem propositae non omnes adprobari potuerunt; maturius examen immaturas eas invenit.

Varias ob rationes, praesertim ortas difficultate temporis postbellici, in longum protracta est editio, ideoque S. R. C., mense aprili 1919, evulgavit quasi primitias duas novas praefationes: unam pro s. Joseph, alteram pro defunctorum missis; mense vero julio editionem typicam adprobavit illius partis e missali romano depromptae cui suffectus est titulus: « Missae defunctorum »; hae enim primitiae non proferebantur vanae, cum eadem essent praecipua pars textus missalis quae novitatem saperet et necessario in veteribus missalibus inserenda fuisset.

Editio typica missalis defunctorum refert Constitutionem Benedicti XV « Incruentum Altaris sacrificium », tres missas Commemorationis Omnium Fidelium Defunctorum rite dispositas, novam prae-

fationem, formularia orationum diversarum aliquantulum mutata, exsequiarum seu absolutionis ordinem nova dispositione descriptum.

Etiam « MEMORIALE RITUUM pro aliquibus praestantioribus sacris functionibus persolvendis in minoribus ecclesiis Benedicti XIII Pont. Max. jussu editum, Benedicti Papae XV auctoritate recognitum », quod habetur tamquam missalis appendix, per decr. S. R. C. 14 januarii 1920 editione typica vulgatum est, antequam editio typica missalis vulgaretur.

*
* * *

In editione typica missalis romani paranda Commissio ab abbreviationibus abstinuit, quae tantum admissae sunt in titulis et in enuntianda qualitate sanctorum vel mysteriorum. In hac opella fideliter rubricae referuntur; at ob angustiam spatii admittimus nonnullas abbreviationes, quae magis sunt in usu in rubricarum transcriptione. Ut melius et fere primo obtutu quae videntur gravioris momenti conspiciantur, ea diverso caractere transcribimus:

Commissio deseruit morem designandi textus S. Scripturae per numerum et litteram alphabeti, et induxit hodiernum usum versuum. Etiam psalmi modo citantur non tantum per proprium ordinalem numerum, sed et per versiculos.

* * *

Cum amendantur ad finem huius opellae textus et explanatio « Additionum et variationum », liceat in prolegomenis istis brevi nota recensere quae constituunt modo PRÆMIUM MISSALIS.

Titulus libri sic inscribitur :

MISSALE ROMANUM EX DECRETO SACROSANCTI CONCILII TRIDENTINI RESTITUTUM, S. PII V PONTIFICIS MAXIMI IUSSU EDITUM, ALIORUMQUE PONTIFICUM CURA RECOGNITUM, a PIO X REFORMATUM ET SS.MI D. N. BENEDICTI XV AUCTORITATE VULGATUM.

Per verba « aliorum Pontificum cura recognitum » satis memorantur emendationes et diligentiae quibus missale a Summis Pontificibus prosequutum fuit post editionem s. Pii V, quin memoretur in fronte libri nomen eorum qui peculiari modo missale non reformarunt sed tantum recognoverunt; proinde, ut in breviario, omissa sunt nomina Clementis VIII, Urbani VIII et Leonis XIII.

Dicitur missale reformatum a Pio X, quod, ut vidimus, intelligi debet quoad rubricas et dispositionem materiae magis quam quoad textum, qui minoris momenti passus est mutationes.

Cum libri liturgici tantum a suprema Auctoritate promulgari possint et aliunde e vita exciserit Pontifex qui reformationem mandaverat, ne-

cessario in fronte novae editionis apparet nomen Ss.mi D. N. Benedicti Pp. XV. Attamen Benedicto XV non tantum debetur promulgatio huius editionis typicae, sed etiam ipsi debentur tres missae in die Commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum necnon duae novae praefationes de s. Joseph et pro defunctis.

Post bullam s. Pii V, modo historico, servantur BULLAE Clementis VIII et Urbani VIII (in breviario quae ab iisdem Pontificibus circa idem promulgatae sunt non eandem habuerunt sortem) et dein inseritur Bulla «Divino Afflatu» Pii Pp. X.

Primo obtutu absona videtur haec postrema insertio in principio missalis, cum Bulla praecipue agat de nova psalterii dispositione; at si considerentur nonnullae phrases quae innuunt primum gradum «ad Breviarii et Missalis emendationem», electionem peculiaris Commissionis pro paranda etiam nova editione typica missalis, rubricarum mutationem quae inducitur ut antiquissimae dominicales et feriales missae ut antea non omittantur; satis his demonstratur opera impensa a Pio X, per illius Constitutionis promulgationem, in missali.

Sequitur, ut alia, cum iisdem exemplificationibus, parvus tractatus *De Anno et de ejus partibus*; tamen titulus «De Nuptiarum celebratione»

ad normam et iisdem verbis Canonis 1108 C. I. C. traditur. Inserta est tabula epactarum ab anno 1700 ad 1900 exclusive, quae desiderabatur in editionibus post typicam anni s. jubilaei 1900, et alia tabula ab anno 1900 ad annum 2200. Oblivioni certe debetur omissio tabulae litterarum dominicalium ab anno 1700 ad 1900.

Tabella temporaria festorum mobilium in editione typica vaticana se extendit ab anno 1916 ad 1975.

In *Kalendarii* appositae sunt indicationes circa ritum festorum S. Joseph (19 martii) et Dedicationis s. Michæelis Arch. (29 sept.), juxta decr. S. R. C. 12 decembris 1917.

Rubricae Generales Missalis servantur, ut diximus, in sua possessione, absque ulla immutatione; iisdem, ut factum est in breviario, succedunt: ADDITIONES ET VARIATIONES IN RUBRICIS MISSALIS AD NORMAM BULLAE « DIVINO AFFLATU » ET S. R. C. SUBSEQUENTIUM DECRETORUM.

Nonnullae parvi momenti inductae sunt variationes in parte cui titulus *Ritus servandus in celebratione Missae*. Subsequitur « de defectibus etc. »

Praeparatio ad Missam et Gratiarum actio post Missam disponuntur eodem modo ac in breviario, servatis tamen inter eas orationibus dicendis cum sacerdos induitur sacerdotalibus paramentis.

In opellae huius compilatione ea fuit mens auctoris ut quae sunt innovationes, per editionem typicam nuperrime vulgatam inductae in missale romanum, facile cognoscantur; non omnium est enim comparationes instruere inter hanc et praecedentes editiones. Comparatio autem supponit novum missale prae manibus; quod primo tempore, ob notas rationes, non omnibus datur. Aliunde pro minus peritis, seu pro illis qui occupantur circa alia ministerii officia, commentarium non inutile erit, quod in hac opella praestamus ut reformationis conditio melius innotescat

Forsan et multarum ecclesiarum necessitati consulimus, dum correctiones in textus antiquarum editionum missalis facile induci possunt hac opella duce, quin saepe anceps quis haereat circa formularium Missae, data die adhibendum, si ei non suppetat nova editio, vel aliunde ei displiceat exemplaria hactenus in usu deserere ut tot nova exemplaria quot in ea ecclesia necessaria sunt acquirantur.

In hac prima editione invenietur quaedam partium missalis confusio, nam in calce totius opellae commentarium instruitur *Additionum et variationum*, quod per se reformationis est pars praecipua et quae magis interest, illud vero *Ordinis*

Missae ponitur ultimo loco primae partis Benevolus lector scit Commissionis operam prius exercitam fuisse circa textum et rubricas textus missalis, positis prius firmis cardinibus Additionum et Variationum; tantum postremis diebus ante promulgationem adlaboravit definitive circa has *Additiones et Variationes*; quapropter et nos Commissionis ordinem sequi debuimus ut commentarium hoc in lucem ederetur eodem fere tempore ac missalis typica editio. — *Ordo Missae*, ut patet, cum in Proprio de Tempore insertus inveniat, necessario debuit seiunctim explanari.

Plura equidem invenientur hac in opella non sufficienter exposita, nonnulla corrigenda videbuntur; at qui similium est auctor operum scit quam inimica perfectionis sit angustia temporis, et quomodo in nonnullis rerum adiunctis requirantur potius solertia et alacritas quam tarda diligentia. Quocirca si benignum nunc imploro lectorem, promitto in posterum diligentiam maiorem.

ADDITIONES ET VARIATIONES
IN
CORPORE MISSALIS

ADDITIONES ET VARIATIONES

in

PROPRIO "DE TEMPORE",

Haec antiqua Missalis pars, quantumvis a saec. XI nonnullae dominicarum missae post Pentecosten primae-vum locum non obtineant, *reformationem passa non est quoad textum* nec in minima parte. Nonnullae variationes seu reductiones a nonnullis expetitae ut onus celebrationis levius esset, ex. gr. in Sabbatis Quatuor Temporum, in Dominica Palmarum et in feriis III et IV Majoris Hebdomadae, apud Commissionem liturgicam nec dignae habitae sunt ut de iis sermo institueretur.

Rubricae vero reformatae seu de novo inductae plures sunt quam primo videantur obtutu. Antiquas modo declarant, modo accommodant novae disciplinae per Decreta et Apostolicas Constitutiones sancitae; aliquando novum jus inducunt.

Quae ex iis attingunt dispositionem textus, commentario tantum donantur si quid novi statuunt, reliquae vero commentario carebunt si alibi de iis denuo agendum sit.

Opportunum ducimus sequi quamdam anni liturgici divisionem ut perspicua sit nostra expositio.

ART. I. - AB ADVENTU AD OCTAVAM EPIPHANİÆ

DOMINICA ADVENTUS, ut alias, rubricas habet quae cyclum liturgicum respiciunt cui initium ponitur.

Parva rubrica "*Ad Missam* „, quae diu frustra servata fuit ante Introitum, evanuit.

Unica servata est rubrica inter orationem "*EXCITA* „ et epistolam, quae nunc ita sonat: "*Ab hac die usque ad diem 23 decembris incl., quando dicendae sint iuxta Rubricas, Orationes pro diversitate Temporum assignatae, etiam infra Octavas, aut in Vigiliis, quae non sint de B. M.V., erunt sequentes* „.

Rubrica post Symbolum generalis est et respicit omnes dominicas cum haec sit dominica caput anni: "*Dicitur Credo: quod similiter additur in omnibus Dominicis per annum, tam occurrentibus, quam anticipatis vel. etiam quoad Officium, repositis* „.

Idem. dicendum est de Praefatione, quae hodie pro omnibus anni dominicis disponitur: "*Praefatio de Ss.ma Trinitate: quae dicitur in Dominicis, etiam sabbato anticipatis, Praefationem propriam vel de Tempore assignatam non habentibus, iuxta Rubricas; non vero in diebus ferialibus, quando resumitur Missa Dominicae, sed tunc dicitur Praefatio communis, nisi facienda sit aliqua Commem. quae Praefationem propriam exigit, iuxta Rubricas. In Missis tamen de Tempore Adventus nunquam dicitur Praefatio de beata Maria* „.

Immorari nequimus, cum de his sermo redeat in commentario Additionum etc.

In calce Missae huius Dominicae duae rubricae le-

guntur, quae respondent antiquis, at aliquantulum mutatae sunt.

Prima sic legitur: "*Infra hebdomadam si dicenda sit Missa de Feria, resumitur Missa Dominicae praecedentis, nisi propria assignetur*; ET SIMILITER SUMUNTUR ORATIONES DE DOMINICA, QUANDO DE FERIA, QUAE MISSAM PROPRIAM NON HABEAT, FACIENDA SIT COMMEMORATIO IUXTA RUBRICAS „.

Secunda vero: *Quum Tempore Adventus, Quadragésimae a die Cinerum usque ad Sabbatum post Dominicam Passionis inclusive, Quatuor Temporum, Vigiliis et Litiis tam maioribus quam minoribus dicitur Missa de quolibet Festo extra Missam conventualem vel cantatam, semper fit, Commemoratio de Feria: quae etiam fit in Missa conventuali et in Missis cantatis, nisi alia dicatur Missa pariter conventualis vel cantata de Feria. Et pro Commemoratione Feriarum Adventus dicitur Oratio Dominicae praecedentis, nisi sint Quatuor Tempora, in quibus habetur Oratio propria „.*

In VIGILIA NATIVITATIS DOMINI, post orationem, parva rubrica non loquitur de Dom. IV Adv. cum iam de ea in calce ejusdem Missae provisum fuerit, proinde sic legitur: "*Et non dicuntur Orationes pro diversitate Temporum assignatae „.*

Rubrica "*Sacerdos quoniam... „* evanuit a calce Missae Vigiliae cum in corpore Missarum Nativitatis meliori modo ritus exponatur.

In I MISSA DE NATIVITATE DOMINI legitur circa Praefationem nova rubrica, quae tamen ab antiqua substantia-

liler non differt: "*Praefatio de Nativitate: quae dic. per Octavam in omn. Missis*, ETIAM IN IIS QUAE SECUS PRAEFAT. PROPRIAM HABERENT, DUMMODO IN HIS DE IPSA OCT. FIAT COMMEM. *Item dic. juxta Rubricas. usque ad Vig. Epiphaniae inclusive* „.

Servata est sine mutatione rubrica de "COMMUNICANTES „; post eam vero nova rubrica dilucide, ita ut a commentario potius obscuretur, exponit quae *circa purificationem* servanda sunt a celebrante si sequentes Missas celebrat. "*In prima et secunda Missa, si Sacerdos aliam Missam sit celebraturus, sumpto divino Sanguine, non purificat neque abstergit Calicem, sed eum ponit super Corporale et Palla tegit dein, junctis manibus, dicit in mediò altaris: Quod ore sumpsimus ecc. et subinde in vase cum aqua parato digitos abluit, dicens: Corpus tuum Domine etc.* „ et *abstergit. Hisce peractis Calicem super Corporale adhuc manentem, deducta Palla, iterum disponit et cooperit, uti mos est, scilicet primum Purificatorio linteo, deinde Patena cum Hostia consecranda et Palla, ac demum velo* „.

Post I Missam, ut alias, legitur rubrica quae respicit sacerdotem, sive immediate sive seiunctim, etiam secundam et tertiam Missam celebraturum; at cum omittatur pars antiquae rubricae quae ad tertiam Missam pertinet et Evangelium hujus in fine indicabat, rubrica nunc sic legitur: "*Debet Sacerdos etiam ante sequentes Missas, Confessionem dicere, et in fine cuiuslibet populo benedicere. In fine autem hujus Missae et sequentis legit, more solito, Evangelium S. Joannis IN PRINCIPIO* „.

Pars omissa rubricae de qua supra, in calce inserta est III Missae et ita, proprio loco, indicat Evangelium: "*In*

fine hujus Missae legitur Evangelium CUM NATUS ESSET JESUS, quod habetur in Festo Epiphaniae „.

Post Offertorium secundae Missae habetur nova sequens rubrica, quae ob claram expositionem nullum dubium gignere potest, proindeque sufficit eam legere :

“ In secunda et tertia Missa Sacerdos, si prima Missam celebraverit, ad Offertorium deveniens. ablato velo de Calice, hunc parumper versus cornu Epistolae collocat, sed non extra Corporale; factaque Hostiae oblatione, non abstergit Calicem Purificatorio, sed eum intra Corporale relinquens leviter elevat, vinumque et aquam eidem caute infundit, ipsumque Calicem, nullatenus ab intus abstersum, more solito offert. „

Notatu digna est nova rubrica, quae in calce III. Missae ponitur : *“ Si qua, infra Octavam Nativitatis, dicenda sit Missa votiva sollemnis de Christo Domino, sumatur Missa Puer natus est nobis, quae habetur infra die 30 Decembris „.*

Equidem infra Octavam festi alicuius Mysterii vel Personae, de quibus dicenda sit Missa votiva, pro votiva sumitur ipsa Festi Missa, non illa quae alias assignatur et quae propius ab offerente seu a celebrante intenditur. Si ergo, ex gr., infra hanc octavam Nativitatis, justis de rationibus, canenda sit Missa votiva *sollemnis* de Sacro Corde Jesu vel de Pretiosissimo Sanguine etc., Mysterium honorandum est non per propriam Missam sed per Missam Nativitatis, quae, in casu, est Missa assignata pro die infra Octavam libera, nempe 30 decembris, quae conflatur elementis Missae tertiae et secundae sollemnitatis. Dicitur *“ de Christo Domino „*, nam si de ss. Trinitate vel Spiritus Sancti cani debeat Missa votiva, ratio non habetur

Oct. Nativitatis nisi quoad commemorationem et "Communicantes".

Servantur in "Proprio de Tempore," nonnulla Festa Sanctorum, ut alias, assignata diebus 26-27-28-29-31 decembris.

Tamen Festa s. Stephani, s. Joannis Ev., ss. Innocentium, juxta kalendarii reformationem, gaudent tantum Octava simplici; qua de re in formulariis missarum demptae sunt commemorationes octavarum.

Ut s. Stephani et s. Thomae missae formularium adaptetur celebrationi votivae post Septuagesimam, adsignatus fuit Tractus *Desiderium* de Comm. 1. Mart. (Missa *Statuit*); pro s. Joanne et s. Silvestro *Beatus vir* de Communi Confessorum Pontificum. — Tempore Paschali, si dicenda sit missa votiva s. STEPHANI, ultimo versui Gradualis additur: "*Posuisti, Domine, super caput ejus coronam de lapide pretioso. Allel.*"; pro s. JOANNE, eodem modo: "*Justus ut palma florebit; sicut cedrus Libani multiplicabitur, Alleluia*"; pro ss. Innocentibus nova suffecta est compositio: "*All. all. v). Ps. 112 I Laudate, nomen Domini All. v). Eccl. 39, Sancti tui, Domine, florebunt sicut liliū et sicut odor balsami erunt ante te. Alleluia.*"

Pro Missa votiva s. THOMAE Introitus sumendus est ex Missa *Statuit* et T. P. ex Missa *Protexisti*; Alleluja conflatur ultimo versu Gradualis et v). *Tu es sacerdos in aeternum, secundum ordinem Melchisedech.*

In Missa ss. INNOCENTIIUM juxta novam rubricam dicuntur *Gloria in excelsis* et *Graduale* non tantum si festum venerit in Dominica sed etiam si alicubi celebretur sub ritu duplici I classis.

Pro Missa votiva S. SILVESTRI *Alleluia* sumitur T. P. e proprio Communi (Missa *Statuit*).

Post S. Thomae M. Missam *orationes pro diversitate temporum* assignantur *ad diem 2 februarii*, nempe: *2.a de s. Maria* Deus qui salutis, *3.a contra persec. Ecclesiae, vel pro Papa*. Rubrica haec legebatur infra octavam Epiphaniae, nunc vero hic, nam, iuxta reformationem calendarii, datur modo occasio recitationi harum orationum.

Secreta de s. Maria, ut videbimus infra (Dom. Septuag.), non amplius erit *Muneribus*, sed *Tua, Domine, propitiatione*, ut in ceteris formulariis de b. M. V. extra Adventum.

In Missa *Dominicae infra octavam Nativitatis* legitur: "Praefatio de Nativitate; et de ea dicitur etiam *Communicantes*, NISI POST OCTAVAM MISSA RESUMATUR."

Iuxta novam disciplinam per Const. "Divino afflatu," et seq. Apostolicae Sedis acta inductam, dari potest resumptio Missae dominicalis sua propria die impeditae; per novas Rubricas, ut videbimus, ampliatur est jus huius Missae impeditae, ita ut, si non supersit dies libera ferialis, dicenda sit Missa impedita etiam in festo simplici vel die infra octavam communem. Hac autem ratione et Missae dominicae infra Octavam Nativitatis modo datur opportunitas resumptionis die 3 vel 4 januarii.

Eliminatae fuerunt duae rubricae quae, post S. Thomae Missam, moderabantur dominicam infra Octavam;

etenim missale cum breviario ut conveniat necesse est, iisdemque regulis subicienda sunt officia.

Antiqua rubrica, quae legebatur in fine Missae "CIRCUMCISIONIS DOMINI", subrogata est ab hac: "*Dominica a die 2 ad 5 Januarii occurrenti, si celebretur aliquod Festum quod non sit Domini, in Missa fit Commemoratio ipsius Dominicae ut in Vigilia Epiphaniae, sine tamen ultimo Evangelio Dominicae, nisi haec in ipsam Vigiliam occurrat*".

Deinde, sub appositione diei: "*Dominica inter Circumcisionem et Epiphaniam vel, si ipsa non occurrat, die 2 Januarii*", ponitur Missa de Ss. NOMINE JESU. Omnia haec respondent reformationi inductae in breviarium et non egent explicatione.

Missae pro Octavis occurrentibus diebus 2, 3 et 4 januarii, servatae sunt, ut alias, demptis commemorationibus.

In Missa s. Joannis non dic. *Credo*: in Missis S. Stephani et Ss. Innocentium, ratione Temporis, dicitur "*Praefatio de Nativitate*".

Pariter dic. *Credo* in Vigilia Epiphaniae, quae omnibus juribus dominicae gaudet. Cum vero hac die occurrat commemoratio S. Telesphori, de quo dici potest, alio tempore, Missa votiva, in calce Missae huius Vigiliae ei assignatur Missa *Sacerdotes Dei* de Comm. 2. loco.

ART. II - AB OCTAVA EPIPHANIAE AD HEBDOMADAM MAJOREM

Submotis post Missam Epiphaniae orationibus "*pro diversitate temporum*", quae locum habuerunt post Mis-

sam s. Thomae M., eliminatae fuerunt et reliquae rubricae quibus succurrit, initio missalis, generalis rubrica. Tantum notatur: "*Infra Octavam Missa dicitur ut in Festo, additis Orationibus pro diversitate Temporum assignatis, ut supra* „.

In calce Missae Octavae Epiphaniae haec tantum legitur rubrica pro DOMINICA II POST EPIPHANIAM: "*Si sequens Dominica II, vel alia post Epiph., a superveniente Septuagesima impediatur, nec sit ei locus post Pentecosten, juxta Rubricas, anticipatur Sabbato cum omnibus privilegiis occurrenti Dominicae propriis; et in ea dic. Gloria in excelsis, Credo, Praef. de Ss. Trinitate et Ite Missa est, ut in ipsa Dominica* „.

Cum vero haec sit *I Dominica per annum*, post Introitum rubrica antiqua aliquantulum mutata sic sonat: "*Dicitur Gloria in excelsis in omnibus Dominicis ante Septuagesimam occurrentibus vel etiam Sabbato anticipatis, juxta Rubricas; non dicitur autem diebus ferialibus, in Missis de Tempore* „.

In praecedentibus editionibus hic et post Graduale etiam de Dominicis post Pentecosten agebatur: in hac editione provisum est suo loco de his postremis.

In hac et seqq. Missis post secretam legitur: "*Praefatio de Ss. Trinitate; sed infra hebdomadam Praefatio communis, juxta Rubricas* „.

Post DOMINICAM III POST EPIPH. duae rubricae agunt de *Orationibus pro diversitate Temporum* dicendis a die 3 februarii ad feriam III post Quinquagesimam inclusive.

Orationes eaedem sunt ac alias, nam quae legebatur in "*Mutationum* „ opusculo propositio reiecta dein est.

In quodam pro-memoria notatur: "*Cum Missa sit praecipua pars Officii, necesse videtur, quod huic, ut plurimum, in omnibus conveniat, proindeque proponitur Oratio A cunctis iis omnibus in casibus adhibenda in quibus dicitur in Officio. Idem non obtinet Commemoratio de Cruce, T. P., quippe quae ritum tantum processionalem praesefert, et attento quod Missa ipsa est amplissima Crucis commemoratio. Hoc decisum est, etiam uno vel altero e Commissione contradicente*". Ob reiectionem huius propositae rubricae, quae post Oct. Epiphaniae mutationem inducebat, evenit ut cyclus natalitius adhuc se protendat ad diem 2 februarii. Ergo Orationes *A cunctis et ad libitum* dicuntur a die 3 februarii: "*in omnibus Missis ritus semiduplicis vel simplicis, tam de Tempore quam de Sanctis, et in Missis votivis, quae pro re gravi et publica simul causa non sint, nisi facta fuerit Commem. Duplicis vel cujuslibet Vigiliae vel Octavae, vel sanctae Mariae in Sabbato aut Missa fuerit de B. V., vel de aliqua Vigilia vel Octava vel de Omnibus Sanctis*". Festum duplex etiam tantum commemoratum impedit, ut in "Additionibus" statuitur, orationes de Tempore sive in Dominicis sive in missis votivis. Secunda rubrica primam perficit, statuendo pro eodem tempore, nempe a die 3 februarii ad feriam III post Quinquagesimam: "*in vigiliis infra Octavas tam privilegiatas quam communes, et in diebus Octavis Simplicibus per idem tempus occurrentibus loco earundem Orationum, dicitur, juxta Rubricas, 2.a Oratio de s. Maria Concede ex Missa de Communi, 3.a Contra persecutores Ecclesiae vel pro Papa. Si tamen Vigilia aut Octava fuerit de b. M. V., sicut in Missis ejusdem b. M. V. et in quibus de ea facta sit*

Commemoratio nec non in Missa votiva de Omnibus Sanctis, *loco Orationis* Concede, *dicitur* Oratio de Spiritu Sancto „.

Rubrica, hic et ubivis loquendum est de oratione ad poscenda suffragia sanctorum *A cunctis*, iisdem utitur verbis ac breviarium, quoad litteram N: "*In eadem Oratione A cunctis, sicut et in ejus Postcommunione, ad litteram N exprimitur nomen Titularis propriæ Ecclesiæ, dummodo Titulus non sit Persona divina, vel Mysterium Domini, aut de ipso Titulo non dicatur Missa aut facta non sit Commemoratio, aut illius nomen non sit in eadem Oratione expressum; ac nomina ss. Angelorum et s. Joannis Baptistæ, si Titulares fuerint, praeponuntur nomini s. Joseph. In hisce autem omnibus casibus omittuntur verba ATQUE BEATO N. „*

Ita obtruncatur rubrica breviarii, nam accepta non est propositio eamdem ut in breviario dicendi " quando facta fuerit Commemoratio de B. M. V. „ suffecta enim tunc est oratio de Spiritu Sancto. A missali tamen alii providetur casui: "*Si vero Missa vel Commemoratio fuerit de s. Joseph, aut de ss. Apostolis Petro et Paulo, in Oratione omittuntur verba quæ eos respiciunt „*

Post Introitum Missæ Dom. Septuagesimæ aliquantulum quoad formam mutata est rubrica de Hymno Angelico et hic et ubivis dempta est mentio festorum cum a "Proprio de Tempore,, aliena sit. Haec rubrica ergo sic sonat: "*Non dic. Gloria in excelsis in Missis de Tempore, ab hac Dominica usque ad Feriam IV Majoris*

Hebdomadae inclusive, neque in Dominicis, neque in Feriis„.

Rubrica circa ORATIONES PRO DIVERSITATE TEMPORUM, quae et in seq. dominicis repetitur, haec est I: "*Orationes pro divers. Temp. assignatae, ut post diem 29 Decembris, vel post Dom. III post Epiph.*„ nempe dicuntur prout hae dominicae occurrunt ante vel post diem 3 februarii.

Quoad TRACTUM nova rubrica ita decernit: "*A Septuag. usque ad Feriam III post Dom. Quinquag. inclus., quando in Feriis resumitur Missa Dominicae, non dicitur Tractus, sed tantum Graduale*„. Antiquae respondet, at agilioris est formae, ut videre est in comparatione: vetus enim sonabat: "*A Septuag. usque ad Fer. IV Cinerum, Tractus dicitur tantum in Dom., et Festis; in Feriis autem, quando repetitur Missa de Dom., non dicitur, sed tantum Graduale*„.

In editionibus, quae hucusque in usu fuere, *post secretam* Missae Dominicae Septuagesimae, rubrica succurrere debebat, si dominica haec ante diem 3 februarii occurrisset, surrogationi secretae de B. V. (pro divers. Temporum dicendae), nam eadem erat ac illa Missae dominicae huius, scilicet MUNERIBUS. Tunc assumebatur pro B. M. V. alia secreta *Tua, Domine, propitiatione*, at in novo missali, secreta MUNERIBUS adsignata pro missis B. M. V. a Nativitate ad Purificationem, cum nullam haberet de Deipara mentionem et aliunde non tantum hoc in casu sed et in festis vel commemoratione unius martyris saepe incommodum pareret, a schemate seu formulario ipso dempta est et fixe surrogata cum alia quae legitur in ceteris omnibus formulariis de B. M. V. extra Adventum, nempe *Tua, Domine, propitiatione*.

* * *

In FERIA IV CINERUM nihil novi statuitur circa benedictionem et impositionem Cinerum. In Missa eadem rubrica legitur ac in Dominica III post Epiphaniam circa orationem a CUNCTIS. Praecedit parva rubrica quae statuit: "*Ab hac die usque ad Sabbatum infra Hebdomadam IV Quadragesimae inclusive quando dicendae fuerint, juxta Rubricas, Orationes pro diversitate Temporum assignatae, exceptis Vigiliis, erunt sequentes...*" Post Orationem "*Omnipotens*" rubrica pro Vigiliis requirit 2.am Orat. *Concede*, 3.am *Ecclesiae* vel pro Papa; pro Missis B. V. vel in quibus fit Commem. de B. M. V. necnon in Missis votivis de Omnibus Sanctis, 2.am Orat. de Spiritu Sancto.

Inter Graduale et Tractum modo legitur rubrica, quae hactenus post Tractum erat: sed priorem haec declarat cum additione "*praeterquam Feria IV Quatuor Temporum*,".

* * *

Usque ad Sabbatum "*SITIENTES*" textus et rubricae mutationem non patiuntur. In calce Missae huius Sabbati parva rubrica "*Ante Vesperas cooperiuntur cruces et imagines*" subrogata fuit a sequenti: "*Expleta Missa, ante Vesperas, cooperiuntur cruces et imagines per ecclesiam: quae coopertae manent, Cruces quidem usque ad expletam per celebrantem Crucis adorationem in Feria VI Parasceves, imagines vero usque ad intonatum Hymnum Angelicum in Sabbato sancto*" . Caeremonialis Episcoporum (l. II c. xx, 3) praescriptum et diversa decreta S. R. C. (cfr. DD. 1158, 1248, 1275,2 2682,34 2965,2 3396, 3638,2) hic quodam modo codificantur.

* * *

Rubrica, quae legebatur post Missam sabbati *Sitientes*, modo legitur ante Introitum DOMINICAE PASSIONIS, parum mutata ut absorbeat rubricam quae erat post Introitum: "*Ab hac Dominica usque ad Feriam V in Coena Domini inclusive*, IN MISSIS DE TEMPORE *non dicitur Psalmus Iudica ante Confessionem* NEQUE "*Gloria Patri* „ AD INTROITUM *et post Psalmum Lavabo* „.

ART. III. - IN HEBDOMADA SANCTA

IN BENEDICTIONE PALMARUM rubrica post "*Hosanna* „ sit legenda erit: "*Deinde Sacerdos, stans in cornu Epistolae, non vertens se ad populum, DICIT MANIBUS JUNCTIS, in tono Orationis ferialis. . .* „. In praecedentibus editionibus omittebatur peculiaris mentio de manuum junctione, nam satis factum esse putabatur per rubricam benedictionis Cinerum, in qua legitur et modo: "*quod servatur etiam in Orationibus omnium benedictionum quoad manus junctas* „.

In Missa huius Dominicae post Orationem rubrica completa est hoc modo: "*Et dicitur haec tantum Oratio, ETIAM SI QUA AD LAUDES FACTA FUERIT COMMEMORATIO* „.

* * *

In missali s. Pii V de erat indicatio circa prohibitionem Missarum privatarum ultimo triduo Majoris Hebdomadae. Nunc vero in calce Missae FERIAE IV notatur: "*Triduo sequenti prohibentur omnes Missae privatae* „. Haec rubrica novum jus non inducit; regulam generalem statuit cui derogatur, ut alias, quoad Feriam V in Coena

Domini, sive per indulta sive per decreta S. R. C., quae permittunt, in casibus sat notis, privatae Missae celebrationem quin erigatur "sepulcrum," et fiat processio; aliunde non extenditur facultas celebrationis ad ecclesias vel oratoria quibus hactenus prohibebatur ipsa Missa in cantu.

Post Introitum Missae FERIAE V IN COENA DOMINI nova rubrica antiquam declarat: "*Dicitur GLORIA IN EXCELSIS, quo intonato pulsantur campanae; quae, expleto Hymno, silent usque ad Sabbatum sanctum, ut suo loco notatur*,". Notetur: QUO INTONATO ET EXPLETO HYMNO: ergo per totum cantum et non ultra campanae pulsantur. De organi sonitu missale perinde ac caeremoniale episcoporum silet; hoc silentium tamen non abrogat decreta S. R. C. 3515.4 et 3586.7.

* * *

In huius diei textu et rubricis nulla inducta est mutatio, nisi excipias parvam additionem verborum "*patena inversa*," quae modo invenitur ubi agitur de instructione Calicis pro servanda Hostia in sepulcro, et respondet Memoriali Rituum (C. II, § 1, n. 13) et securitati. Post primam lectionem FERIAE VI IN PARASCEVE legitur: "*Et non respondetur Deo gratias, quod servatur etiam post lectionem sequentem*,".

* * *

Monitiones insertae sunt cum suo cantu, prout in recentioribus editionibus in fine appendicis missalis habebantur. In his monitionibus nulla inducta fuit mutatio. Adnota decretum 3103 ad III: "*Quum ab anno 1806 in persona Francisci II Austriae Imperatoris cessaverit Romanum Imperium non amplius dicendae sunt Orationes*

pro Romanorum Imperatore assignatae tum Feria VI in Parasceve in Missa Praesantificatorum, tum Sabbato Sancto in postrema parte Praeconii Paschalis; quaeritur ergo 1. An predictae Orationes expungendae sint in novis Missalis Romani editionibus? Et quatenus negative. 2. An ad utramque Orationem brevis apponi debeat Rubrica, qua declaretur eas hodie esse omittendas? Et quatenus negative. 3. An saltem istiusmodi adnotatio apponi debeat initio Missalis post Rubricas Generales inter Decreta S. R. C.? „ Ad 1 et 2 Negative; ad 3 Affirmative.

In nova hac editione servata est Oratio pro Imperatore et non invenitur rubrica initio missalis.

Rubrica post monitionem "pro perfidis Judaeis", hoc modo declaratur: "*Non respondetur: Amen, nec dicitur Oremus, aut Flectamus genua aut Levate, sed statim dicitur...*"

Rubrica circa *Improperia* nunc ita legenda erit: "*Postea Sacerdos... Crucem adorant. Interim dum fit adoratio Crucis, cantantur Improperia et alia quae sequuntur, vel omnia, vel pars eorum, prout multitudo adorantium vel paucitas requirit: QUAE ETIAM SACERDOS SEDENS AD SCAM-
NUM LEGIT CUM MINISTRIS UT INFRA* „

Adnota decr. S. R. C. 4198.5, 1 februarii 1907: Quum Missalis Rubrica unice dicat, esse cantanda *Improperia* ad functionem in Feria VI in Parasceve, neque innuat, eadem *improperia* et reliqua esse a Sacerdote recitanda; num exinde legitime concludatur Sacerdotem ad *Improperia* et reliqua legenda non teneri? "Negative, iuxta praxim ubique receptam, et normam communiter exigentem ut Sacerdos legat quidquid in Choro concinitur". Aliunde *Caer. Ep.* (lib. II c. XXVI, 11) praefiniebat: "...et

sedens coopertus legit impropria, quae etiam interim per chorum cantantur in totum, vel in partem, prout numerus adorantium suadebit „; *Memoriale Rituum* itidem statuebat (tit. V. c. II, § II, nn. 14, 17): „...redit ad scamnum in plano epistolae, et calceamenta resumit... Interim primus Clericus assistet adorantibus, et secundus, et tertius Clericus accedunt ad Celebrantem, et alta, et clara voce recitant cum eo Improperia „.

Quaestio agitari potest an in toto vel in parte legenda sint a celebrante et ministris impropria, prout licet cantoribus. Si spectet decr. 4198.5 supra relatam et innitatur litterae, equidem celebrans teneretur tantum ad legendam partem quae a cantoribus concinitur; verum *cum in novo missali impropria nunc ita disponantur, ut faciliior lectio evadat quam in praecedentibus editionibus, in quibus saepius cantor et lector ad priorem textum repetendum remittebantur, et cum ob id Memorialis Rituum dispositio translata in missale fuerit, ambigendi non datur locus*. Memoriale enim ubi notabantur „duo cantores„ inscribebat „Celebrantem„; ubi „unus„ vel „primus Chorus„ notabat „2 Clericum„; ubi „alius„ vel „secundus Chorus„ signabat „3 Clericum„ (primus occupabatur circa crucem adorantes) et textum semper integrum absque remittendi incommodo praestabat. Optima visa est haec dispositio ut facilius decr. 4198.5 pareretur (antea variabat praxis) et, ut diximus, translata fuit in novum missale; tantum, vice clericorum, legitur primo loco „diaconus„, secundo «subdiaconus„. Nulla rubrica hic succurrit quae celebrantem et ministros dispenset ab integra recitatione. Rubrica pro cantoribus, non tangit ministrosi qui legere impropria debent *ut infra*, idest *integre*; nullib,

inter impropria legitur quod permittat ea abrumperet si cantus et adoratio crucis cessaverint.

Rubrica, quae immediate praecedat textum missae praesanctificationum, ubi circa finem legebatur: " incensat oblata et Altare more solito „ nunc legenda est: " *incensat oblata, CRUCEM et Altare, more solito „*.

Incensatio Crucis facienda iamdiu hac in circumstantia praescribebatur a *Caerem. Ep.* (lib. II, c. xxv, 33): " incensat oblata, et inde Crucem, et altare „ (cfr. etiam c. xxvi n. 19); et a *Memoriali Rituum* (l. c. § 4, 8): " incensatis oblatis, iterum genuflectit, et incensabit Crucem dicens *Dirigatur Domine etc. „*.

Quo circa nova rubrica dicenda est declaratio antiquae in missale inductae a s. Pio V. Nonnulli enim rubricam antiquam tuebantur dicentes quod, praesente figurato, debet cessare cultus figurae; at cum vox " more solito „, iuxta revisionem huius rubricae sub Urbano VIII factam, cadat super incensationem oblatorum et altaris, et *more solito* crux altaris thurificetur; ipsa antiqua rubrica non patiebatur interpretationem ut videretur ab incensatione crux excludi. Ergo in hac functione, in qua fulget Crucis mysterium et in qua sancta Mater Ecclesia huic principali instrumento Passionis Christi Domini specialia cultus signa exhibet, incensato Sacramento, incensanda est Crux, licet haec sit figura, illud vero originale et figuratum. Quod confirmatum aliunde est a decr. S. R. C. 2003.3: " An praedicta Feria VI ob apertam praesentiam Ss.mi Sacramenti super Altare positi, omitta Crucis thurificatione, sit tantum altare thurificandum? „ R): " Crucem et Altare esse thurificanda eo prorsus modo quo fit in aliis Missis, non omissis debitis

genuflexionibus, transeundo ante Sacramentum ..

Rubricae, quae comitantur functionem Missae praesancificationum nullam variationem, praeter supradictam, passae sunt.

IN SABBATO SANCTO in Praeconio servatur, absque peculiari rubrica, mentio Imperatoris, ut dictum est de Monitione Feriae VI; cantus conformis est Graduali typico; post primam prophetiam legitur: "*Et non respondetur Deo gratias ne ad ceteras quidem Prophetias*"; rubrica dum pergitur ad Fontem Ioco "*DICITUR sequens Tractus*", ponit CANTATUR; oratio postcommunio conclusione donatur "*... in unitate ejusdem*" .., ita ut praecaveatur quaelibet aequivocatio circa vocem "*Spiritus*" .. adhibitam initio textus orationis.

ART. IV. - A PASCHA AD ADVENTUM

Rubrica, quae legebatur post *Ite Missa est allel. allel.* in Missa diei s. PASCHAE, modo declaratur per verba JUXTA RUBRICAS; equidem dicendum non est duplex *Alleluja* in missis de requie, in missis votivis cum paramentis violaceis, in missa Rogationum, quae forte dicendae seu canendae sint infra Octavam Paschae.

Rubrica quae legebatur post epistolam SABBATI IN ALBIS modo est sequentis tenoris: "*Ab hac die usque ad Sabbatum Q. T. Pentecostes incl., in omnibus Missis, non dicitur Graduale sed quatuor ALLELUJA cum duobus Versibus; in Missa tamen Rogationum, in Vigilia Pentecostes*

et post quamlibet Lectionem in Sabbato Q. T. ejusdem, ALLELUJA dicitur cum unico Versu „.

Antiqua rubrica hic minus opportune agebat etiam de festis Sanctorum et regulas tradebat circa Gradualis compositionem; merito ergo brevior nova rubrica occupatur circa ea quae sunt exclusiva huius partis missalis et temporis.

IN DOMINICA IN ALBIS et seqq. Dominicis post secretam legitur: "*Praefatio Paschalis in qua dicitur: IN HOC potissimum gloriosius praedicare..... „.* In calce Missae legitur rubrica quae accuratiori modo quam antiqua disponit circa Praefationes assignatas pro diversitate Temporum. " T. P., a Feria II post Dominicam in Albis usque ad Feriam VI post octavam Ascensionis. incl., quando dicendae sint juxta Rubricas, Orationes, pro diversitate Temporum assignatae etiam infra Octavam quae non sint de B. M. V. erunt sequentes „.

Missa LITANIARUM MAJORUM ET MINORUM modo a rubrica nova novo modo ordinatur. Rubrica in plura dispertitur commata, ut infra. Sermo redibit circa ea quae hic ordinantur cum commentarium instituemus in rubricas quae " Additiones et variationes „ constituunt. Sufficit hic textum prae oculis habere diverso caractere signatum ut perspicuae appareant regulae traditae pro variis rerum et Temporis adiunctis.

" *In Litanis tam majoribus quam minoribus, SI FACIENDA SIT PROCESSIO, canitur ad Processionem sequens Missa, sine Commemoratione Officii diei, juxta Rubricas, et absque CREDO etiam in Dominica; non omissa tamen*

in Choro Missa conventuali de Officio Duplici I vel II classis quod ea die celebretur, aut de occurrenti Octava Paschae. — Si tamen in ecclesia habeatur unica Missa, ad Processionem dicitur quidem Missa de Rogationibus, sed in ea fit Commemoratio Officii ea die celebrati: si tamen Officium fuerit Duplex I classis, in casu dicitur Missa de die cum Commemoratione de Rogationibus „.

“ FERIA AUTEM II ROGATIONUM, si officium fuerit de Feria aut de die infra Octavam communem, ETIAM SI NON FIAT PROCESSIO, dicitur pariter sequens Missa conventualis, secus, si Officium fuerit de Officio Duplici vel de Festo Semiduplici, dicuntur duae Missae conventuales. MISSAE AUTEM PRIVATAE ad libitum dici possunt de Officio diei vel de Feria, juxta Rubricas „.

“ FERIA VERO III, si Officium fuerit de Feria, pariter sequens dicitur Missa sine Gloria in excelsis, quamvis ad Matutinum dictum sit Te Deum: si autem Officium fuerit de Festo, etiam Simplici, Missa dicitur de eo, cum Commemoratione Rogationum, SED SI FIAT PROCESSIO servantur Rubricae „.

“ Idem servatur quoad Commemorationem de Rogationum FERIA IV IN VIGILIA ASCENSIONIS; sed in ea non dicitur Missa de Rogationibus NISI AD PROCESSIONEM, ut supra „.

“ In omnibus autem Litaniarum diebus semper fit Commemoratio Rogationum in omnibus Missis privatis, quae non sint Defunctorum; et etiam in Missis solemnibus vel cantatis, nisi celebretur Missa in cantu vel conventualis de Rogationibus „.

In textu Missae Rogationum assignantur consuetae orationes pro diversitate Temporum sed, iuxta novam

rubricam, *infra Octavam Paschae dicitur tantum Oratio contra persecutores Ecclesiae, vel pro Papa*. Post secretas notatur: "*Praefatio Paschalis, juxta Rubricas* „; tamen cum in postrema revisione "*Additionum* „ Praefatio Paschalis dicatur propria Missae Rogationum, illud "*juxta Rubricas* „ supervacaneum videtur.

Antiqua rubrica VIGILIAE ASCENSIONIS eliminata fuit ut huic novae locum cederet: "*Hodie, ubi adsit obligatio Chori, si celebretur Officium Duplex, non tamen I classis, aut Festum Semiduplex, tres dicuntur Missae conventuales prima post Tertiam de Officio diei, altera post Sextam de Vigilia, tertia post Nonam de Rogationibus ad Processionem, juxta Rubricas. Si vero non fiat Processio, de Rogationibus fit Commem. in Missa Vigiliae. Sin autem Officium factum fuerit de Duplici I classis, non fit de Vigilia, sed tantum de Rogationibus. Si tandem Officium fuerit de Vigilia, de ea, juxta Rubricas, dicitur Missa conv.; sed, si habeatur Processio, Missa Rogationum non omittitur* „. Concordat haec rubrica cum iis quae tradita sunt in postremis commatibus rubricae de Rogationibus: de ea proinde sermo redibit in commentario "*Additionum etc.* „.

FERIA VI POST OCTAVAM ASCENSIONIS rubrica statuit: "*Dicitur Missa Dominicae praecedentis cum Gloria, 2.a et 3.a Oratione pro diversitate Temporum assignatis... et Praefatione de Ascens., dicenda etiam in Missis Ss. vel votivis quae Praefat. magis propriam non habeant...., sed omittitur Credo et non dicitur Communicantes de Ascen-*

sione „. Antiqua ergo declaratur, et supprimitur comma „ *De simplici fit tantum Commemoratio* „, nam Missa celebrari potest etiam de Simplici.

In calce Missae FESTI SS. TRINITATIS cum initio: „ *Ab hac die usque ad Sabbatum ante Dominicam I Adventus inclusive* „ leguntur, eisdem verbis, rubricae circa orationem *A cunctis* et circa Orationes pro diversitate Temporum dicendas in Vigiliis et infra Octavas, quae in calce Missae Dominicae III post Epiphaniam primum inveniuntur.

In Missa DOMINICAE I POST PENTECOSTEN, qua novum cyclum liturgicum aperitur, pro eodem cyclo regulae generales statuuntur. Legitur enim POST INTROITUM: „ *Dicitur Gloria in excelsis in omn. Dominicis post Pentecosten, etiam in Dominica XXIII Sabbato anticipata, juxta Rubricas: non dicitur autem in diebus ferialibus, quando resumitur Missa Dominicae praecedentis* „. — POST GRADUALE: „ *Sic dicitur Alleluja cum suo Versu post Graduale in omnibus Dominicis etiam si Missa Dominicae in Ferialibus resumatur* „. — POST CREDO repetitur rubrica quae apposita est Hymno Angelico Gloria. — POST SECRETAS „ *Praefatio de Ss.ma Trinitate in omnibus Dominicis post Pentecosten, etiam in Dominica XXIII Sabbato anticipata; sed infra Hebdomadam Praefatio communis, juxta Rubricas* „.

In calce Missae FESTI SS. CORPORIS CHRISTI nova haec rubrica legenda est, quae ut videbimus, novis rubricis in

"Additionibus et variationibus „ contentis respondet :
 " *Infra Octavam et in die Octava dicitur Missa ut in Festo. Infra Octavam autem in Missis privatis lectis, Sequentia ad libitum Celebrantis, omitti potest, juxta Rubricas „*. Proinde in Missa post graduale alia rubrica inserta est : " *Et dicitur ALLELUIA, si infra Octavam Sequentia omittatur „*.

Sequens legitur rubrica ante Missam DOMINICAE XXIII POST PENTECOSTEN : " Si haec Dominica a superveniente Dominica ultima post Pentecosten impediatur, anticipatur Sabbato cum omnibus privilegiis occurrentis Dominicae propriis, et in ea dicitur Gloria in excelsis, Credo, Praefatio de Trinitate, et " *Ite Missa est „*. Tunc missae Dominicarum quae post Epiphaniam superesse queunt rite disponuntur et ultimo loco ponitur Missa Dominicae XXIV seu ultimae post Pentecosten.

ADDITIONES ET VARIATIONES

in

PROPRIO "DE SANCTIS",

ART. I - BREVIS HUIUS PARTIS COMPLEXIO.

Servatus fuit in PROPRIO DE SANCTIS antiquus Missarum Ordo, si excipias Missam Ss. Nominis Jesu, quae translata est in "Proprio „ de Tempore et nonnullas Missas Festorum quae nuperrime ob kalendarii reformationem diem mutaverunt vel quoad ritum passae sunt aliquam mutationem.

Rubricae quae translationem Festorum in missali moderabantur, eo magis cum novae inductae sint regulae quoad hanc translationem, in nova missalis recensione evanidae sunt et breviario officium has tradendi commissum est; tantum eae retentae fuerunt quae non festum sed Missam dirigunt.

Cum vero saepius in missali legeretur rubrica " si hoc Festum transferatur.... „ et dein, pro diversitate temporum Missae assigneretur vel Graduale, vel Tractus, vel carmen allelujaticum, optimum visum est in eius locum substituere formulam "*In Missis votivis...*„; et quia multae Missae carebant necessaria designatione formularum pro celebratione extra propriam festivam diem, iisdem suffectae sunt formulae vel de Communi depromptae vel de novo

redactae, ita ut nulla inveniatur Missa, quae, juxta Rubricas, uti votiva dici potest, carens formulario pro hac celebratione.

Legitur in quodam opusculo pro memoria ad Commissionis usum: "Rubricae ad uniformitatem reductae sunt, additis iis quae necessariae videbantur ad applicandas Rubricas generales, quando prima vice casus occurrat. Itemque additis iis quae ad Missas votivas cuiuslibet Mysterii, quae permittuntur, vel cuiuslibet Sancti spectant, ut incertitudo, quae circa has Missas plerumque habebatur, tolleretur „.

Missae Festorum ritus Simplicis, quae etiamnunc secundo loco ponuntur iis diebus quibus fixe occurrit alia Missa de Festo Duplici vel Semiduplici vel etiam Simplici de quo Officium ea die persolvitur, in eadem possessione manent, at nunquam eorum orationes commiscentur cum Missae praecedentis orationibus. Hae Missae nunc inscribuntur diversimode nempe cum repetitione diei mensis, voce *eadem die* praemissa, et cum indicatione sancti in casu ablativo, recto a praepositione PRO; ex. gr.: "*Eadem die 14 januarii – Pro s. Felice Presb. et Mart.* „.

Nonnulla Festa Simplicia, quae usque modo carebant indicatione circa Missam sumendam si de iis celebrandum fuisset, nunc ut cetera provisa sunt in missali.

Quando aliquod Festum, Missam propriam non habens, unam tantum propriam habet orationem, secreta et postcommunio e Communi depromptae insertae sunt in Proprio de Sanctis ut commodo celebrantis consulatur, praesertim si alterius Festi commemoratio facienda sit

quod in eodem Proprio secretam et postcommunionem proprias habeat.

Post inscriptionem huius partis, scilicet " PROPRIUM MISSARUM DE SANCTIS „ immediate legitur haec nova rubrica, quae tamen in suis praescriptionibus nihil novi statuit, et cui obediunt variationes PRO MISSIS VOTIVIS inductae in hoc Proprio.

" *Missae, quae de singulis Festis in hoc Proprio habentur, exceptis tamen Missis de peculiaribus Mysteriis Domini, aut de Festis beatae Mariae Virginis pro quibus specialis non habeatur indicatio, nec non Missis de S. Joseph et de Ss. Petro et Paulo App. dicuntur etiam ut VOTIVÆ; sed in eis, nisi aliter suis locis habeatur, post Epistolam sumitur Graduale cum versu sequenti aut cum suo Tractu, vel, Tempore Paschali, ALLELUJA cum suis Versibus, quae desint, de respectivo Communi. Pro Martyribus autem, Tempore Paschali, dicitur Missa PROTEXISTI vel SANCTI TUI, prout casus ferat, et in ea dicuntur Orationes, Epistola et Evangelium propria, si habeantur. In singulis tamen Orationibus omittuntur verba HODIERNA DIE, ANNUA et similia, ubicumque habentur, et immutantur voces NATALIS, NATALITIUM, FESTIVITAS IN COMMEMORATIO, MEMORIA. Itemque loco Introitus GAUDEAMUS dicitur Introitus de respectivo Communi, et extra Tempus Paschale omittuntur ALLELUJA, quae ad Introitum, Offertorium, vel Communionem, ob Tempus Paschale addita reperiuntur „.*

Cum in " Proprio de Sanctis „ multae rubricae et

formulae adiectae vel mutatae sint, opportunum ducimus primum de rubricis novis sermonem instituere, dein de formulis; hac ratione si quis velit praecedentes editiones quoad textum novae typicae conformare facilius ei patet via.

ART II - RUBRICÆ NOVÆ VEL TEMPERATÆ

Proprium de Sanctis modo initium ducit a die 28 novembris, quia sub hac die celebrari quit et debet vigilia s. Andreae, quando die 29 dominica occurrit.

Leguntur ergo sub DIE 28 NOVEMBRIS duae rubricae, quarum prima " orationes pro diversitate Temporum „ ante Adventum et in Adventu dicendas moderatur, altera de anticipata vigilia s. Andreae agit; utriusque tenor hic est:

I. " ANTE ADVENTUM *in omnibus Missis de Officio Semiduplicis vel Simplicis et in Missis votivis quae pro re gravi et publica simul causa non sint, dicuntur, juxta Rubricas, Orationes pro diversitate Temporum assignatae, nempe 2.a ad poscenda suffragia Sanctorum A cunctis et 3.a ad libitum eligenda.* — IN ADVENTU autem, *nisi aliter notetur, fit Commemoratio Feriae, et dicitur, juxta Rubricas, 3.a Oratio de s. Maria Deus, qui de beatae „*

II. " SI HODIE FUERIT SABBATUM, *fit de Vigilia anticipata S. Andreae, de qua dicitur Missa ut die sequenti notatur; sed omittitur Commemoratio S. Saturnini Mart. et dicitur juxta Rubricas, 2.a Oratio de s. Maria Concede et 3.a contra persecutores Ecclesiae, vel pro Papa „*

Sub DIE 29 NOVEMBRIS, in Missa *Vigiliae S. Andreae Ap.*, post orationem legitur haec, quoad formam nova,

rubrica: " IN ADVENTU 2.a *Oratio Feriae*, 3.a *S. Saturnini Mart.*, ut in *Missa sequenti*; EXTRA ADVENTUM 2.a *Oratio s. Saturnini*, 3.a *de sancta Maria* Concede „.

Eliminatae sunt antiquae tres rubricae, nam primae suffiecta est supradicta rubrica; secunda translata est in praecedentem diem et tertiam moderantur rubricae breviarii. Orationes s. Saturnini, ut in art. I vidimus, modo commixtae non sunt cum orationibus Missae Vigiliae, sed sub indicatione propriae Missae recensentur.

DIE I DECEMBRIS, nova rubrica docet: " *Si hodie Officium fuerit de Feria VI infra Hebdomadam ultimam post Pentecosten, et primo resumenda non sit Missa praecedentis Dominicae impedita, in Choro dicitur Missa conventualis Defunctorum, juxta Rubricas, et in Missis privatis, quae non sint Defunctorum, penultimo loco dicitur Oratio FIDELIUM* „.

Haec rubrica, iisdem ferme verbis, repetitur initio cuiusque mensis, exceptis mensibus januario, aprili et novembri. — Mensibus februario et martio rubrica incipit verbis: " ANTE QUADRAGESIMAM, *prima die mensis in qua fiat Officium de feria communi*, et primo.... „; mensibus maio et junio: " POST OCTAVAM PENTECOSTES, *prima die mensis in qua fiat*.... „; ceteris mensibus: " PRIMO DIE MENSIS *in quo fiat Off. de Fer. comm.*, et primo ... „. — Omittitur rubrica mense januario, quia mensis plenus est, nempe officium de feria communi impeditur per totum hunc mensem; omittitur mense novembri, nam Commemoratio sollemnis Omnium Fidelium Defunctorum habenda die 2 vel 3 satis est; mense aprili omittitur ob

eamdem rationem ac mense januario nempe ob impedimenta Quadragesimae, Passionis, Paschae et Octavae s. Ioseph, quae raro permittunt officia ferialia et etiam quia omittenda est tempore paschali ob mysterii laetitiam quaelibet huiusmodi Missa choralis de requie.

VIGILIA CONCEPTIONIS IMMACULATAE variis regitur rubricis: *prima* post orationem Missae s. Nicolai Ep. (6 dic.): " Et fit Commem. Feriae, *praeterquam in Missa conventuali, si hodie fuerit Sabbatum* „; *altera* in calce eiusdem Missae: " *Si hodie fuerit Sabbatum fit* DE VIGILIA ANTICIPATA CONCEPTIONIS *immaculatae B. M. V., ut diei sequenti notatur* „; *tertia* post orationem, secretam et postcommunem Missae s. Ambrosii (7 dec.): " *Et, in Missis non conventualibus, fit Commemoratio Feriae Adventus, et Vigiliae* „; rubrica vero postcommunis prosequitur: " *ac legitur Evangelium ejusdem Vigiliae in fine* „. Sequitur rubrica, juxta novas Additiones, quae ferme iisdem verbis repetitur in similibus circumstantiis: " *Ubi adest obligatio Chori, lecta post Tertiam extra Chorum Missa de festo sine Commemoratione Feriae et Vigiliae, et sine ejusdem Evangelio in fine, in Choro post Nonam dicitur Missa de ipsa Vigilia, ut infra, quae item sumi potest pro Missis privatis, sed cum 2.a Oratione Festi, 3.a Feriae* „.

Adverte nunc, tam in Vigilia quam in Festo et per Octavam, in missali eadem ratione ac in breviario, non amplius inscribi " Immaculata Conceptio „ sed CONCEPTIO IMMACULATA.

Si infra Octavam Conceptionis immaculatae celebretur Festum vel Missam votivam, quod propriam Praefationem habeat, omittitur, ut alias, Praefatio " et Te in Conceptione immaculata „ ; sed haec etiam omittitur, iuxta novas Rubricas, non tantum in Dominica infra Octavam, sed et in Missa Feriae IV Q. T., quamvis in ea commemoratio facta sit Octavae. Id innuit rubrica, quae legitur post secretam : " *Praefatio..... dicitur per totam Octavam in omnibus Missis quae non sint de Tempore, neque aliam Praefationem exigant.* „ Omittitur autem in Missis de Tempore, ut videbimus, ne in Praefatione dicatur natus qui in formulis Missae dicitur expectatus.

Sub DIE 14 DECEMBRIS leguntur duae rubricae, quarum prima considerat casum occursus Feriae IV Q. T. ipsa die 14, altera diebus sequentibus et utraque fundatur in Additionibus. Evangelium Feriae non legitur in fine, cum idem sit ac Evangelium Missae.

I. " *Si hodie occurrat FERIA IV QUATUOR TEMPORUM, unica dicitur Missa conventualis, quae erit de Feria cum Commemoratione Octavae, et, pro 3.a Oratione juxta diversitate Temporum assignata sumitur Oratio de Spiritu Sancto ; ac dicitur Praefatio communis.* Missae vero privatae dici etiam possunt de Octava, cum 2.a Oratione Feriae, 3.a pariter de Spiritu Sancto, et non legitur Evangelium Feriae, in fine „.

II. " *Si in aliquo ex sequentibus Festis occurrat FERIA QUATUOR TEMPORUM in Missa conventuali de Festo omittitur Commemoratio Feriae, de qua dicitur alia Missa conventualis, ut in proprio de Tempore.* Missae

vero privatae, *nisi aliter notetur*, ad libitum dici possunt de Festo cum Commemoratione et ultimo Evangelio Feriae, aut de Feria cum Commemoratione Festi, et ejusdem Praefatione, si propria habeatur. In hujusmodi autem Missis de Feria Adventus, numquam dicitur Praefatio de sancta Maria „.

Pro Missa diei Octavae Conceptionis immaculatae notatur: " *et, occurrente Feria IV Q. T. non legitur ejus Evangelium in fine, sed loco Evangelii de Feria legitur Evangelium S. Joannis* In principio „; et in Missa S. Eusebii legitur: " *Et fit Commem. Feriae, praeterquam in Missa conventuali si occurrat Feria Q. T.* „.

Haec rubricae respondent ad praecedentibus. Modo historico notetur quod legebatur in quodam pro-memoria: " Pro Octava Conceptionis immaculatae B. M. V. in Feria IV Temporum occurrenti, praescribitur legendum Evangelium Feriae loco Evangelii de Festo, quia hoc est tantum pars illius „. Haec variatio dein omissa est et nil novi, ut vidimus, est decretum.

Pro VIGILIA ET FESTO S. THOMAE AP. antiquis surrogatae sunt novae rubricae iuxta eas quae leguntur in " Additionibus „, quarum textum sufficit ergo hic exhibere.

I. (19 dic.) " *Si hodie fuerit Sabbatum*, in Missa Q. T. fit Comm. Vig. antic. S. Thomae, *et de ea legitur Evangelium in fine, 3.a autem Oratio dicitur de s. Maria Deus, qui de beatae. MISSAE VERO PRIVATE dici etiam poterunt de Vigilia cum Commemoratione et ultimo Evangelio Sabbati, et 3.a Oratione pariter Deus, qui de beatae* „.

II. (20 dec.) "*Missae Ego autem... cum Commemoratione Ferae Adventus et 3.a Oratione de s. Maria Deus, qui de beatae. Si vero occurrat Feria Q. T. de Vigilia, ut die praecedenti notatur* „.

III. (21 dec.) a) "*Si hodie occurrat Feria Q. T., in Choro dicitur Missa conventualis de Festo et extra Chorum legitur Missa de Feria, de qua tamen prohibentur Missae privatae* „.

b) "*Et fit Commemoratio Ferae, praeterquam in Missa conventuali si occurrat Feria Q. T.* „.

In calce Missae s. Hygini (11 JANUARI) inserta est rubrica, quae si antiquis rubricis generalibus respondet, nempe de Orationibus pro diversitate Temporum assignatis; tamen in praecedentibus editionibus non legabatur in Proprio de Sanctis, cum in Proprio de Tempore regulae traderentur pro utroque. Nunc, ut in similibus, unumquodque Proprium suis regitur rubricis. Haec rubrica valet a die Octava Epiphaniae ad diem 2 februarii exclusive et respondet rubricae, quae legitur in Proprio de Tempore post Missam diei 29 decembris: " In omnibus Missis de Officio Semiduplici aut Simplicis et in Missis votivis, quae pro re gravi et publica simul causa non sint, usque ad 2 Februarii inclusive, dicuntur, juxta Rubricas, Orat. pro divers. Temp. assignatae, nempe 2.a de s. Maria Deus qui salutis, et 3.a contra persec. Eccl., vel pro Papa „.

IN FESTO PURIFICATIONIS B. M. V. prima rubrica non considerat tantum occursum trium dominicarum quadra-

gesimam praecedentium sed quemlibet occursum impediens quominus Festum Purificationis sua die celebretur; proinde legitur: "*Si hoc Festum transferri contingat, hodie fit tantum benedictio et distributio Candelarum atque Processio, Missa autem dicitur de Officio currenti; et in ea Candela accensae in manibus non tenentur.*"

Rubrica "*Finita Processione...*" concluditur "*Et candelae tenentur in manibus accensae dum legitur Evangelium, et iterum ab INCEPTO CANONE usque ad EXFLETAM Communionem*". Suppressa igitur est mentio dominicae et declarata sunt verba antiquae dictionis "ad elevationem Sacramenti", et "usque ad Communionem", per illa quae grandiuscula signamus littera.

Alia ponitur ante formularium Missae de Purificatione rubrica, quae docet: "*Hodie prohibetur quaelibet Missa votiva, etiam sollemnis, de Christo Domino*". Festum Purificationis, quamvis videatur ex inscriptione Festum B. M. V., reapse inscribendum est, saltem quoad Missam, tamquam Festum Praesentationis Infantis Jesu ad templum; proinde, ut alias per decreta nunc vero per rubricam, formularium Missae huius diei statuitur impediens quodlibet formularium Missae de Christo Domino, quod aliunde pro Missae votivae celebratione sumeretur. Et adverte, non tantum prohiberi formularium proprium Missae votivae die 2 Februarii si celebretur Festum Purificationis, sed etiam si aliquod Festum seu Dominica impediens occurrat, nempe die 2 Februarii pro votiva sumendum semper erit formularium Purificationis.

Post Missam 2 februarii rubrica quae legitur continuatio dicenda est rubricae quam vidimus post

Missam S. Hygini (11 januarii) ; statuit enim pro iisdem adiunctis : “ A DIE 3 FEBRUARII, usque ad Feriam III post Dominicam Quinquagesimae inclusive dicuntur, juxta Rubricas, Orationes pro diversitate Temporum assignatae... 2.a.... A cunctis et 3.a ad libitum eligenda „.

Inter formularia Missarum dierum 4 et 5 legitur sequens rubrica, quae in omnibus respondet rubricis “ Additionum et Variationum „.

“ Singulis diebus per Quadragesimam a Feria V post Cineres et a Feria II usque ad Sabbatum infra Hebdomadam Passionis inclusive, occurrente quolibet Festo Duplici vel Semiduplici IN MISSIS NON CONVENTUALIBUS DE FESTO fit Comm. Feriae, et legitur ejus Evangelio in fine Ubi autem adest obligatio Chori, lecta post Tertiam EXTRA CHORUM Missa de Festo sine Commemoratione Feriae, IN CHORO post Nonam dicitur Missa conventualis de Feria, sine Comm. Festi. — MISSAE vero PRIVATAE dici possunt vel DE FESTO, cum Commemoratione et ultimo Evangelio Feriae, vel DE FERIA, cum Comm. Festi, juxta Rubricas. — Si tamen Festum fuerit DUPLEX I AUT II CLASSIS, in Choro dicitur Missa conventualis de Festo et extra Chorum legitur Missa de Feria, de qua PROHIBENTUR MISSAE PRIVATAE.

Item per Quadragesimam a Feria IV Cinerum usque ad Sabbatum infra Hebdom. IV inclus., in omnibus Missis de Festo Semiduplici, et in Missis votivis pro re gravi et publica simul causa celebrandis, post Comm. Feriae, dic. juxta Rubr., Oratio pro divers. Temp. assign. nempe ad poscenda suffragia Sanctorum A cunctis. — In Missis tamen conventualibus vel cantatis, si Comm. Feriae sit omittenda, post Orationem A cunctis dicitur

3.a Oratio pro diversitate Temporum assignata, nempe Oratio Pro vivis et defunctis OMNIPOTENS „

In omnibus Missis a die 4 Februarii ad diem 10 Martii et denuo a die 2 Aprilis ad diem 14 ejusdem post Missae orationem legitur rubrica: "*Et, in Quadragesima, fit Commemoratio Ferae in Missis non conventualibus* „; post secretam vero et orationem postcommunione, quando per extensum habentur in Proprio de Sanctis, pariter notatur "*Et, in Quadragesima, fit Commem. Ferae* „ et adiungitur ad Postcommunione "*... et de ea legitur Evangelium in fine, juxta Rubricas* „. — A die vero 10 martii ad 23 ejusdem eadem rubricae leguntur at absolute legitur: "*Et, in missis non conventualibus, fit Comm. Ferae, juxta Rubricas* „.

Tum die 22 Februarii post indicationem Missae Cathedrae s. Petri Antiochiae et in Quadragesima, Commemorationis, Ferae, tum die 23 februarii post orationem S. Petri Damiani, legitur, mutatis mutandis, sequens rubrica: "*... atque in Sabbato, nisi annus fuerit bissextilis, additur Commemoratio VIGILIAE ANTICIPATAE S. MATTHIAE, ut die sequenti notatur. Haec autem Commemoratio Vigiliae in Sabbato ut supra, fit etiam extra Quadragesimam, addito tamen ultimo Evangelio de Vigilia. Et hoc in casu, post Tertiam, extra Chorum, legitur Missa Festi sine Commemoratione Vigiliae et, in Choro, post Nonam dicitur Missa de Vigiliae sine Commemoratione Festi, additis in Missa Vigilia 2.a Oratio Concede et 3.a contra persec. Ecclesiae, vel pro Papa.* —

MISSAE vero PRIVATAE in Quadragesima *ad libitum* dici poterunt, vel de Feria, vel de Vigilia; extra Quadrag., vel de Festo, vel de Vigilia, *juxta Rubricas* „.

Legitur, autem sub die 23 vel 24: " *Si haec Vigilia occurrat in Quadragesima, de Vigilia non dicitur Missa conventualis, sed fit tantum Commemoratio in omnibus Missis praeter conventualem de Festo occurrenti, si habeatur, et in Missa de Feria in fine legitur Evangelium ejusdem Vigiliae. Missae autem privatae, praeterquam in Feria IV Cinerum, dici possunt tum de Festa Quadragesimae tum de Vigilia, juxta Rubricas* „.

IN FESTO S. MATTHIAE alia rubrica dicit: " *Hodie, in Quaaragesima in Choro dicitur Missa conventualis de Festo, et extra Chorum, legitur Missa de Feria; de qua tamen prohibentur Missae privatae* „.

Commentarium de his instituemus quando de " *Additionibus et variationibus* „ sermo erit.

Sub DIE 8 MARTII, in calce Missae S. Joannis de Deo, cum exhinc decurrere possit Dominica Passionis, sequens legitur rubrica: " *Infra Hebdomadam Passionis in omnibus Missis de Festo Semiduplici, et in Missis votivis, quae cum cantu celebrentur, fit Comm. Feriae, juxta Rubricas, et non dicitur 3.a Oratio. Quando tamen omittenda sit Comm. Feriae dicitur tantum 2.a Oratio pro divers. Temp. assignata, nempe Oratio contra persecutores Ecclesiae vel pro Papa* „.

Ante Missas Festorum S. JOSEPHI Sponsi B. M. V. et ANNUNTIATIONIS, omissa rubrica de occurrentia, eadem

legitur nota ac in Festo s. Matthiae. Equidem pro s. Joseph notatur nova Praefatio propria recitanda in Missa.

INITIO MENSIS APRILIS ponitur continuatio rubricarum circa Orationes pro diversitate Temporum, quas vidimus assignari in hoc Proprio diebus 28 Novembris, 11 Januarii, 3 et 4 Februarii, 8 Martii; nempe: "*Tempore Paschali, a Feria II post Dom. in Albis usque ad Vig. Ascensionis incl., in omnibus Missis de Officio Semiduplici vel Simplici et in Missis votivis, quae pro re gravi et publica simul causa non sint, assignatae, nempe 2.a de s. Maria Concede et 3.a contra persec. Eccl. vel pro Papa* „

Nova inducitur disciplina pro Rogationibus IN FESTO s. MARCI. Hactenus de Rogationibus unica Missa celebrabatur si die 25 Aprilis fiebat Processio, at in in ceteris Missis Litaniae majores non commemorabantur, sive Festum s. Marci, sive aliud Festum vel Officium celebraretur; rubricae enim antiquae videbantur curare magis Litanias minores quam istas quae vocantur et sunt majores. Modo vero Missam praecedit solita rubrica, et post orationem s. Marci legitur sequens: "*Et fit Comm. Rogationum, praeterquam in Missa conventuali vel cantata, si altera dicatur Missa de Rogationibus: de quibus tamen, etiam in Missis privatis, non legitur Evangelium in fine* „

Haec pariter rubrica respondet iis quae statuuntur in "Additionibus et variationibus „

Cum exhinc occurrere possint LITANIAE MINORES (Pa-

scha 22 Martii, Ascensio 30 Aprilis, Feria II Rogationum 27 Apr.) ante diem 27 Aprilis, nempe in calce missae Ss. Cleti et Marcellini Mm., legitur rubrica quae respondet illis quae leguntur in Proprio de Tempore et in " Additionibus „ : " *Si quod ex sequentibus Festis, quod fuerit Duplex aut Semiduplex, in Feriis Rogationum occurrat, de Rogationibus juxta propriam Rubricam, fit Commemoratio in omnibus Missis, excepta conventuali de Festo, si altera die. conventualis vel cantata de Rogationibus. — Itemque FERIA IV, ante Commemorationem Feriae Rogationum, fit Comm. Vig. Ascensionis, praeterquam in Missa convent. de Festo vel de Rogationibus. — Et in Missis in quibus facta sit Commemoratio Feriae aut Vigiliae, ULTIMUM EVANGELIUM, Feria II erit de Rogationibus, Feria IV de Vigilia. — De iisdem Festis tamen Feria II vel IV occurrentibus, nisi fuerint Duplicia I vel II classis, Missa conventualis legitur extra Chorum, et Missa convent. de Feria aut de Vigilia dicitur in Choro „.*

Similiter ante Missas Festorum Duplicium II classis, SS. PHILIPPI ET JACOBI APP. et INVENTIONIS S. CRUCIS haec ponitur rubrica : " *Hodie occurrente etiam Feria II Rogationum aut Vigilia Ascensionis, in Choro dicitur Missa conventualis de Festo, juxta Rubricas, et Missa de Feria, nisi fiat Processio, aut Missa de Vigilia dicitur extra Chorum. Item de Feria et de Vigilia prohibentur Missae privatae „.*

In calce Missae S. Joannis B. de la Salle (15 MAI), cum exhinc occurrere possit Festum ss. Trinitatis, legitur continuatio rubricae (cuius ultimam partem initio mensis

Aprilis comperimus) de Orationibus pro diversitate Temporum.

" *A Feria II infra Hebdomadam I post Octavam Pentecostes usque ad Sabbatum ante Adventum inclusive, in omnibus Missis de Officio Semiduplici aut Simplici, et in Missis votivis, quae pro re gravi et publica simul causa non sint, dicuntur, juxta Rubricas, Orat. pro divers. Temp. assign., nempe 2.a A cunctis et 3.a ad libitum eligenda* „.

Liceat hic tantum rubricas referre, ordine quo leguntur in missali, circa VIGILIAS *Nativitatis s. Joannis Baptistae et Ss. Petri et Pauli App.*, quae rubricae eodem modo repetuntur in Vigiliis *S. Jacobi Ap., S. Laurentii M., S. Bartholomaei Ap.*, nempe habita etiam ratione Vigiliae anticipatae.

22 JUNII. Post orationem Missae s. Paulini notatur: "*Si hodie fuerit Sabbatum, in Missis non conventualibus fit Comm. VIGILIAE ANTICIPATAE S. JOANNIS BAPTISTAE, ut die seq. habetur, et de ea legitur Evangelium in fine* „. — In fine Missae altera rubrica prescribit: "*Si hodie fuerit Sabbatum, ubi adest obligatio Chori, lecta post Tertiam extra Chorum Missa de Festo sine Comm. Vigiliae, in Choro post Nonam dicitur Missa de Vigilia sine Comm. Festi, ut die seq. notatur; et de Vigilia item legi poterunt Missae privatae, cum 2.a tamen Oratione Festi* „.

27 JUNII. "*Si hodie fuerit Sabbatum, Missa dicitur de VIG. ANT. SS. PETRI ET PAULI APP., cum Comm. Octavae, et 3.a Or. de s. Maria Concede. Missae vero privatae dici possunt etiam de Octava, cum Comm. et ultimo Evang. Vigiliae et 3.a Or. pariter Concede* „.

28 JUNII. Post orationem Missae s. Leonis : " *Et fit Comm. Oct. S. Joannis, et, in Missis non conventualibus, Vigiliae Ss. Petri et Pauli App., juxta Rubricas, ut in Missa seq.* — In Missa vero conventuali 2.^a Oratio dic. de Oct., 3.^a de s. Maria Concede „ - In calce Missae : " *Et in fine Missae, non tamē conventualis, legitur Ev. Vigiliae ; et de ea dici possunt Missae privatae, juxta Rubricas „.* Deinde : " *Ubi adest obligatio Chori, lecta post Tertiam extra Chorum Missa convent. de Festo sine Comm. Vigiliae, ut supra, in Choro post Nonam dicitur Missa de ipsa Vigilia sine Comm. Festi et Octavae „.*

IN MISSA VIGILIAE legitur rubrica : " *In Missa convent. additur, juxta Rubr., 2.^a Oratio de s. Maria Concede, et 3.^a contra persec. Eccl., vel pro Papa. In Missis vero privatis, 2.^a Oratio S. Leonis, 3.^a de Octava S. Joannis „.*

Pro Octava s. LAURENTII M. rubrica docet : " *Infra Octavam S. Laurentii nihil fit de ea ; sed si celebretur Missa votiva de eodem S. Laurentio in ea dicitur Gloria in excelsis „.*

Eliminata est mentio huius Octavae in sequentibus Missis et die 17 Missa diei octavae secundo loco ponitur.

Pro VIGILIA ASSUMPTIONIS, die 13 Augusti, notatur " *Si hodie fuerit Sabbatum fit de Vigilia anticipata Assumptionis B. M. V., ut die sequenti notatur, sed loco Commemorationis S. Eusebii fit Commemoratio Ss. Hippolyti et Cassiani Mm. „.*

In calce Missae Festi Nativitatis B. M. V. quod modo

celebratur cum Octava Simplici legitur haec nova rubrica: "*Infra Octavam nihil fit de ea; sed Missae votivae B. M. V. et Missa de Officio ejus in Sabbato, dicuntur ut in Festo, additis 2.a Oratione de Spiritu Sancto, et 3.a contra persecutores Ecclesiae vel pro Papa. — Item si, ratione alterius Octavae alicubi celebratae, dicenda sit 2.a vel 3.a Oratio de s. Maria, dicitur de ejus Nativitate ut supra* „.

Dies 9 et 11 Septembris in kalendario perpetuo liberi sunt pro celebratione Missae votivae privatae b. M. V. et pro Officio s. Mariae in Sabbato; in utroque casu iuxta rubricam non dicitur Missa *Salve, sancta Parens*, sed propria Nativitatis cum *Gloria*; ceteris diebus qui fuissent infra Octavam celebrari possunt Missae votivae solennes de b. M. V. et pariter sumendum est, cum *Gloria* et *Credo*, formularium Nativitatis.

Altera pars rubricae, ob idem criterium, Octavae Nativitatis aliquid cedit infra Octavam particularem per idem tempus occurrentem, nempe cum 2.a vel 3.a Oratio, pro divers. Temp. assignata, dicenda foret *Concede*, eius loco dicitur Oratio "Famulis tuis „ ut in Festo Nativitatis.

Ante Missam FESTI VII DOLORUM B. M. V. (15 sept.) legitur rubrica: "*De die Octava Nativitatis B. M. V. nihil fit in Missa Septem Dolorum. SICUBI tamen hac die celebretur aliquod Festum nobilius Duplex II classis, quod non sit B. M. V., de ipsa die Octava, IN MISSIS PRIVATIS TANTUM, fit Commemoratio per Orationes diei Festi, ante Commemorationem S. Nicodemis et DICITUR PRAEFATIO de B. M. V. Et te in Nativitate, nisi ipsa Missa occurrens,*

aut Commemoratio prius habita, aliam Praefationem exigat juxta Rubricas „.

Post eandem Missam, alia rubrica disponit: "*Si hodie aut sequentibus diebus occurrat Feria Q. T., IN OMNIBUS MISSIS, praeter conventualem de Festo, ante Comm. Simplicium quae occurrant, fit Comm. Feriae et de ea legitur Evang. in fine. — UBI ADEST OBLIGATIO CHORI post Tertiam extra Chorum leg. Missa de Festo sine Comm. Feriae et in Choro post Nonam dicitur Missa de Feria sine Comm. Festi occurr., sed tantum, si occurrat, Vigiliae S. Matthaei, ut infra suo loco notatur. — MISSAE vero PRIVATAE dici possunt, juxta Rubricas, etiam de Feria, cum Comm. Officii occurr., et Praefatione de eo, si propriam habeat. — HODIE tamen, et aliis diebus in quibus Festum occurrens sit Duplex I vel II classis, in Choro dic. Missa conv. de Festo post Tertiam, et extra Chorum leg. Missa de Feria, quae in casu dici nequit ut privata „.*

Utraque rubrica explicatione non egent; de secunda enim sermo redibit in Commentario "*Additionum et variationum „*; prima vero respondet rubricis antiquis quoad Commemorationem et noto principio de influxu Festi vel Officii commemorati quoad Praefationem, de quo influxu pariter novae rubricae agunt.

VIGILIA S. MATTHAEI, quae cadit semper in Festo et occurrere potest in Q. T. Septembris, plures offert casus quos considerare liceat iuxta novas rubricas, quae tamen in missali dispertiuntur inter 19 et 20 Septembris.

a) Si eadem die cum Vigilia occurrant Quatuor Tempora: "*IN OMNIBUS MISSIS, praeter conv. de Festo,*

post Comm. Feriae Q. T., si occurrat, fit Comm. Vigiliae S. Matthaei Ap. „.

b) Si non occurrant Q. T. : " IN OMNIBUS MISSIS, praeter convent. de Festo, fit Comm. Vigiliae et de ea legitur Evangelium in fine „.

c) IN CHORO si occurrant Q. T. cum Vigilia : " Non dicitur Missa convent. de Vigilia, sed ea fit Comm. in Missa de Feria, et additur 3.a Oratio de s. Maria Concede „.

d) IN CHORO si non occurrant Q. T. : " lecta post Tertiam extra Chorum Missa de Festo sine Commemoratione Vigiliae, in Choro post Nonam dic. Missa de Vigilia, cum Orat. infra assignatis „.

e) Si occurrant Q. T. cum Vigilia (et Festo, quod his diebus non deest) : " MISSAE PRIVATAE dici poterunt VEL DE FESTO cum Comm. Feriae ac Vigiliae et cum ultimo Evangelio Feriae ; VEL DE FERIA cum Comm. Festi ac Vigiliae et huius Evangelio in fine ; VEL DE VIGILIA cum Comm. pariter Festi ac Feriae et huius Evangelio in fine „.

f) Si non occurrant Q. T. : " de Vigilia item permittuntur MISSAE PRIVATAE cum Comm. Festi et sine 3.a Orat. de s. Maria „.

Missae vero FESTI S. MATTHAEI praemittitur rubrica :
" Si hodie occurrat Feria Q. T., in Choro post Tertiam dic. Missa convent. de Festo, et extra Chorum post Nonam leg. Missa de Feria, de qua tamen prohibentur Missae privatae „.

Nulla notatu digna, quae novam disciplinam statuât,

rubrica occurrit usque ad COMMEMORATIONEM OMNIUM FIDELIUM DEFUNCTORUM.

Sub die 2 novembris per extensum ponuntur tres Missae, quibus praemittitur rubrica: "*Hac die quivis Sacerdos tres Missas celebrare potest. Qui unam dumtaxat Missam celebrat, primam legit; eandem adhibet qui Missam cum cantu celebrat, facta ei potestate anticipandae secundae ac tertiae* „.

In prima et secunda Missa leguntur rubricae circa purificationem et circa offertorium, quae in Missis in die Nativitatis Domini ponuntur.

In calce primae Missae, alia rubrica docet: "*Debet Sacerdos ante sequentes Missas Confessionem dicere. In fine autem cujuslibet Missae, dicto Dominus vobiscum, dicitur Requiescant in pace. R). Amen. — Et non datur benedictio: sed dicto secreto Placeat tibi, sancta Trinitas etc., et osculato Altari, legitur Evangelium S. Joannis. In principio erat Verbum etc., ut moris est* „.

In unaquaque Missa indicatur Praefatio propria.

ART. III. — FORMULARIA REFORMATA ET INDUCTA

MENSE NOVEMBRI

Die 30 S. Andreae Ap. — In Missis votivis post Septuagesimam dicitur *Tractus* DESIDERIUM ex Missa *Statuit* de Comm. 1. Mart. Pont. (equidem servato proprio Graduali, excepto ultimo v.) — Tempore Paschali pro Missis votivis mutantur Introitus et Offertorium (non vero Communio) et sumuntur e festo s. Marci (vel, quod idem est) ex Comm. 1 Mart. T. P.) nempe Introitus PROFENISTI,

Offertorium CONFITEBUNTUR. Carmen allelujaticum conflatur ex ultimo v) Gradualis "*Allel. all. Dilexit Andream..... allel.*" cui adjungitur v) Ps. 20,4 "*Posuisti, Domine, super caput ejus coronam de lapide pretioso. Alleluja*".

MENSE DECEMBRI

Die 13, S. Luciae M. — Pro Missis votivis Tractus et Carmen allelujaticum sumuntur ex Missa *Dilexisti* unius Virg. non Martyris.

* * *

Die 21, S. Thomae Ap. — Sumitur post Septuagesima Tractus DESIDERIUM, et T. P. Introitus et Offertorium, cum non sint strictim propria (ut Communio), mutantur, ut factum est pro festo S. Andreae. Carmen allelujaticum colligitur, ut moris est, ex v). ultimo Gradualis "*Gaudete....*" et ex v). Ps. 88, 6 "*Confitebuntur caeli mirabilia tua Domine: etenim veritatem tuam in Ecclesia sanctorum. Alleluja*".

MENSE JANUARIO

Die 27, S. Joannis Chrysostomi. — T. P. Carmen allelujaticum sumitur ex Missa *Os justi* (Comm. Conf. non Pont.). Initium *secretae* erit, ut in Communi Doctorum de novo statuitur: "*Sancti Jo. Chrysost. Pontificis tui atque Doctoris nobis, Domine....*".

MENSE FEBRUARIO

Die 1, S. Ignatii M. — T. P., Carmen allel., de more conflatur ex v). ultimo Gradualis cui adjungitur v) Ps. 29, 4 "*Posuisti Domine, super caput ejus coronam de lapide pretioso. Alleluja*".

Die 11, Appar. B. M. V. Immaculatae. — Nequit amplius Missa huius diei pro votiva assumi, proinde sup-
primitur Carmen paschale. Epistola, ut alias, incipit
verbis: *Apertum* ...; accepta non fuit initii appositio:
"In diebus illis",

Die 14, S. Valentini Presb. M. — Secreta huius
Missae mutata est in sequentem: "*Suscipe, quaesumus
Domine, munera dignanter oblata: et beati Valentini
Martyris, ad nostrae salutis auxilium provenire con-
cede P. D.*", quae est secreta in festo s. Laurentii, 10 aug.,
mutato verbo "Accipe," in "Suscipe," et addita qualitate
sancti. Mutata est, ne in occursu Feriae III post I Domi-
nicam Quadragesimae eadem esset secreta Feriae ac Festi.

Die 24, S. Matthiae Ap. — Cum in missali Gra-
duale hactenus careret ultimo v), quia non consideraba-
tur casus translationis extra Septuagesimam, modo, quando
omittitur Tractus, ultimus v) Gradualis erit: "*Allel., allel. v)*
*Ps. 32. 1. Gaudete, justi, in Domino; rectos decet col-
laudatio, Alleluja*", — T. P. Introitus, Offertorium et
Communio necnon Carmen allelujaticum sumuntur e Missa
Protexisti (Comm. 1 Mart. T. P.).

MENSE MARTIO

Die 4, (Commem.) S. Lucii Pp. M. — Ob occursum
Feriae II post Dominicam II Quadragesimae, mutanda
erat postcommunio s. Lucii, cum iisdem verbis et eadem
petitione constaret ac illa Feriae; assignabatur enim
s. Lucio Missa *Sacerdotes Dei* (Comm. 1 Mart. Pont.)

Ut huic incommodo occurreretur assignata equidem manet eadem Missa at secreta et postcommunio ex Missa *Statuit* de eodem Comuni fixe assignantur.

Die 6, Ss. Perpetuae et Felicitatis Mm. — Feriae II post Dominicam III Quadragesimae postcommunio assignatur qua idem petitur ac postcommunione sanctarum Martyrum. Per decr. S. R. C. 4107 in tali occurso mutanda fuisset postcommunio Feriae, assumendo postcommunione Feriae sequentis. Modo vero Missae Ss. Mm. assignatur sequens POSTCOMMUNIO — *Mysticis, Domine, repleti sumus votis et gaudiis; praesta quaesumus ut intercessionibus sanctarum Martyrum tuarum Perpetuae et Felicitatis, quae temporaliter agimus spiritualiter consequamur. Per Dominum.*

Die 10, Ss. Quadraginta Mm. — *Secreta* huius Missae eadem erat ac secreta Feriae V post Cineres et Domínicae IV Quadragesimae, *postcommunio* vero ac Feriae III post Dominicam I Quadragesimae; proinde in nova missalis recensione Missae Ss. XL Mm. adsignatae sunt secreta et postcommunio quae leguntur etiam in Missa Ss. Marii et soc. Mm. (19 januarii) et prorsus eliminatae quae usque modo legebantur.

MENSE APRILI

Die 14, Ss. Tiburtii, Valeriani et Maximi Mm. — Missa *extra T. P.* erit " Sapientiam „ cum orationibus propriis tantum.

Die 24, S. Fidelis M. — Missa *extra T. P.* erit, ut

alias, "*In virtute* „, at non amplius desumitur Evangelium ex Missa "*Statuit* „.

Die 28, S. Vitalis M. – Missa *extra T. P.* erit "*In virtute* „.

Die 29, S. Petri M. – Missa *extra T. P.* erit, ut alias, "*Laetabitur* „, at non amplius Evangelium desumitur ex Missa "*Sacerdotes Dei* „.

FERIA IV INFRA HEBDOMADAM II POST OCT. PASCHATIS, *Solemnitas s. Joseph.* – Demp̄tae sunt huic Missae, quae olim sub titulo "*Patrocinii* „, dominica III post Pascha legebatur, adnotationes pro Missis votivis, pro his enim sur̄n̄itur formularium "*Adjutor* „, quod modo insertum est infra Missas votivas per hebdomadam.

MENSE MAIO

Die 1, ss. Philippi et Jacobi App. – Pro Missis votivis desumitur Tractus ex Missa "*Intret* „ (Comm. plurim. Mm.) et *extra T. P.* assignatur NOVA EPISTOLA *Unicuique nostrum*, quae legitur in Missa Ss. Simonis et Judae App. (28 octobris).

Die 7, S. Stanislai Ep. M. – In missa votivis dicitur *extra T. P.*, ut alias, Missa "*Sacerdotes Dei* „, sed non amplius recurritur pro Evangelio ad Missam "*Statuit* „.

Die 10, Ss. Giordiani et Epimachi Mm. – Assignatur pro Missa *extra T. P.* Missa "*Sapientiam* „, cum orationibus tantum propriis (alias haberet et Epistolam).

Die 14, S. Bonifatii M. – (non amplius "*Bonifacii* „)

— Extra T. P. Missa "*In virtute* „, cum Orationibus propriis.

Die 18, S. Venantii M. — EXTRA T. P., ut alias, sed Evangelium dicitur de eadem Missa "*In virtute* „.

Die 25, S. Urbani I Pp. M. — T. P. si dicenda est Missa, sumitur de Comuni "*Protexisti* „; extra T. P. dicitur Missa propria, quae hactenus legebatur in appendice "pro aliquibus locis „ et quae proinde modo inserta est sub hac die in corpore missalis.

Die 27, S. Bedae Ven. — Secreta erit "Sancti Bedae Confessoris tui atque Doctoris, nobis.... „ ob additionem inductam in Commune Doctorum.

FERIA VI POST OCT. SS. CORPORIS CHRISTI, *Sacratissimi Cordis Jesu.* — In Missis votivis post Septuagesimam legebatur Graduale "*Improperium* „, desumptum ex Missa "*Egredimini* „, pro aliquibus locis, proinde Graduale "*O vos omnes, qui transitis...* „ legendum erat in Festo et in Missis votivis extra tempus decurrens a Septuagesima ad Festum ss. Trinitatis. Hoc duplex Graduale modo non sustinetur, et admittitur etiam pro Missis post Septuagesimam Graduale "*O vos omnes...* „, cui adiungitur, ut alias, Tractus "*Ego autem sum vermis....* „

MENSE JUNIO

Die 2, Ss. Marcellini, Petri et Erasm Mm. — In Missis votivis T. P. dicitur Missa "*Sancti tui* „ (de Comm. plurim. Mm.) cum orationibus et epistola e propria Missa; carmen allelujaticum tamen proponitur ut sequitur:

" Allel., all. v) Joan. 15, 16 Ego vos elegi de mundo, ut eatis, et fructum afferatis: et fructus vester maneat. All. v). Ps. 115, 15 Pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum ejus. All. „.

Eadem Missa " Sancti tui „ assignatur pro T. P. festis *simplicibus* occurrentibus DIEBUS 9, 12, 15, 18, 19 JUNII, at carmen allelujaticum proprium " All. all. v). Haec est vera fraternitas „ servant festa dierum 9, 18, 19; servant proprium Evangelium festa dierum 9, 15, 18.

Die 21, S. Aloisii Gonzagae. — In Missis votivis T. P. carmen allelujaticum erit sequens: " Allel., all. v) Ps. 64, 5 Beatus quem elegisti et assumpsisti; inhabitabit in atriis tuis. All. v) Ps. 70, 18 Deus docuisti me a juventute mea; et usque nunc pronuntiabo mirabilia tua „.

Die 24, Nativitas S. Joannis Baptistae. — Pro Missis votivis semper dicenda erit Missa quae huic diei assignatur, tamen cum orationibus desumendis e Missa Vigiliae. Tractus post Septuagesimam erit " Desiderium „ de Communi 1. Mart.; T. P. vero, carmen allelujaticum sequens assignatur: " All., all. v). Luc. I. 76 Tu, puer, Propheta Altissimi vocaberis: praebis ante Dominum parare vias ejus. All. v). Osee 14,6 Justus germinabit sicut lilium, et florebit in aeternum ante Dominum. Alleluja „.

Die 29, Ss. Petri et Pauli App. — Pro Missis votivis haec statuuntur: a) Si dicatur Missa cumulative in honorem amborum Apostolorum sumitur formularium quod inter Missas votivas per hebdomadam prostat. — b) Si

Missa sit de uno s. Petro sumitur formularium huius Festi, at cum introitu " Mihi autem „ aut " Protexisti „ (ut in vot. per hebdomadam), orationibus de Vigilia et cum commemoratione s. Pauli facienda ante omnes alias quascumque; Graduale et Tractus in Missis post Septuagesimam desumuntur e Missa Cathedrae (18 januarii); pro T. P. carmen allelujaticum erit: " *All., all. v).* Ps. 106, 8, *Confiteantur Domino misericordiae ejus filiis hominum. All. v).* Matth. 16, 18 *Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam. Allel. „.* — c) Pro uno s. Paulo Missa votiva erit ut die 30 junii; post Septuagesimam Tractus sumitur e Missa Conversionis (25 januarii); T. P. carmen allelujaticum " *All., all. v).* Ps. 101, 8 *Confiteantur....* (ut supra pro s. Petro) v). *Sancte Paule Apostole, praedicator veritatis, et doctor gentium intercede pro nobis. All. „.* Semper vero ante omnes quascumque commemorationes facienda erit illa de s. Petro.

MENSE JULIO

Die 5, S. Antonii M. Zaccaria. — Epistola incipit verbo: " *Carissime; Pietas....* „

Die 18, S. Camilli de Lellis. — Secreta modo sic legenda est (grandiuscula littera signamus additionem): " *Hostia immaculata, qua illud Domini nostri Jesu Christi immensae caritatis opus renovamus SIT, DEUS PATER OMNIPOTENS sancto Camillo intercedente, contra omnes corporis et animae infirmitates salutare remedium, et in extremo agone solatium et tutela. Per eundem.*

Pro-memoria Commissionis notat: " Aliquantulum

correcta est secreta S. Camilli de Lellis, quae nullam Divinitatis invocationem prae se ferebat „.

Die 20, S. Hieronymi Aemiliani. — In Missis votivis T. P. carmen allelujaticum erit: " *All., all. v).* Ps., 111,1 *Beatus vir qui timet Dominum, in mandatis ejus cupit nimis. All. v).* Ib. 9 *Dispersit.... in saeculum saeculi. All. „.*

Die 24, S. Christinae V. M. — Si dicenda est, sumitur Missa " *Me expectaverunt „* cum orationibus in eadem descriptis.

Die 25, S. Jacobi Ap. — Pro Missis votivis post Septuagesimam assignatur Tractus " *Desiderium „* de Communi 1 Mart. (Missa *Statuit*). Tempore Paschali Introitus, Offertorium, Communio erunt de Missa " *Pro-texisti „*, Orationes, Epistola et Evangelium ut in festo, et carmen allelujaticum erit sequens: " *All. all. v).* Joann. 15, 10 *Ego vos elegi de mundo, ut eatis, et fructum afferatis: et fructus vester maneat. All. v).* Ps. 88, 6 *Confitebuntur caeli mirabilia tua, Domine: etenim veritatem tuam in ecclesia Sanctorum. Alleluja „.*

Die 26, S. Annae. — Extra diem festum Introitus erit " *Cognovi „* de Communi; Tractus erit ex eodem Communi; Carmen allelujaticum T. P.: " *All. all. v)* Ps. 44,3 *Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in aeternum. All. v)* Ib. 5. *Specie tua et pulchritudine tua intende, prospere procede, et regna. All. „.*

MENSE AUGUSTO

Die 7, S. Donati Ep. M. — Legitur in quodam pro-memoria Commissionis: "Missa antiqua s. Donati in suum honorem restituta est et in Missali iterum inserta, quia nulla ratio apparet eius expunctionis et secus Missale non concordaret cum Octavario quod Evangelium proprium S. Donato tribuit."

Cum nobis in Missali nullum formularium succurrat ut ad illud remittamus et aliunde absona sit in parvo hoc commentario transcriptio huius Missae, sufficiat ut innuamus partes. Introitus: *Sacerdotes Dei* (ut in Comm. 1. Mart. Pont. 2 loco); Epistola: *Jac. I, 2-12* (Carissimi: Omne gaudium... quam repromisit Deus diligentibus se.); Evangelium: *Marc. XIII, 33-37* (... Videte, vigilate... omnibus dico: Vigilate); Offertorium: *Inveni David* (de Comm. ut supra vel de Comm. Conf. Pont.); Communio: *Fidelis servus* (de Comm. Conf. Pont.); Orationes ut notantur in missali sub hac die.

Die 8, S. Cyriaci et Soc. Mm — Pro Missis votivis T. P. assignatur sequens carmen allelujaticum: "All., all. v) Sap. 3, 7 *Fulgebunt justi et tamquam scintillae in arundineto discurrent in aeternum.* All. v) Ps. 88,6 *Confitebuntur caeli... in ecclesia Sanctorum.* All. ... Post Septuagesimam sumitur Tractus *Qui seminant* de Comuni plurimorum Mm.

Die 10, S. Laurentii M. — Assignatur pro Missis votivis post Septuagesimam Tractus *Desiderium* de Comuni; T. P., carmen allelujaticum: "All., all. v) *Levita*

Laurentius... caecos illuminavit. All. v) Ps. 20,4 Posuisti, Domine, super caput ejus coronam de lapide pretioso. All. „.

Die 11, Ss. Tiburtii et Susannae Mm. — Eadem, ut alias, erit Missa; sed adverte quomodo nunc tantum Orationes et Epistola " Sancti per fidem „ sint propriae, cum Evangelium " Attendite a fermento „, ex nova dispositione Communis, adnexum sit Missae " Salus autem „.

*• Die 16, S. Joachim. — Modo, postremus v) Gradualis ita legitur: " O Joachim, SANCTÆ conjux Annae, pater almae Virginis hic famulis FERTO salutis opem „ — In Missis votivis post Septuagesimam sumitur Tractus *Desiderium* de Comm. s. Mart.; T. P. carmen allelujaticum erit: " *All., all. Ps. 111,2 Potens in terra erit semen ejus: generatio rectorum benedicetur. All. v).* O Joachim.... fertō salutis opem. *All. „**

*Die 24, S. Bartholomaei Ap. — In Missis votivis post Septuagesimam dicitur Tractus *Desiderium* (Comm. Mart.); T. P. eadem Missa dicitur exceptis Introitu, Offertorio et Communionē, quae desumuntur e Missa *Pro-textisti*.*

Die 28, S. Augustini Ep. Doct. — Cum secreta sit de Communi faciendā erit solita additio qua qualitas sancti denuntiatur (V. supra 27 januarii, 27 maji).

MENSE SEPTEMBRI

*Die 18, S. Joseph a Cupertino Conf. — In Missis votivis T. P. dicitur sequens carmen: " *All., all. v) Eccl.**

11, 13, *Oculus Dei respexit illum in bono, et erexit eum in humilitate ipsius, et exaltavit caput eius.* All. v) Eccli. 45, 1 et 14 *Amavit eum Dominus, et ornavit eum: stolam gloriae induit eum.* All. „

Die 19, Ss. Januarii et soc. Mm. — Servatur antiqua Missa de Communi "Salus autem „, at cum, ex nova dispositione hujus formularii, exsulaverit Evangelium "Sedente Jesu „, hoc desumendum erit in novo missali ex iis quae in calce huius Communis ponuntur. .

Die 21, S. Matthaei Ap. — In Missis votivis omnia ut in festo s. Bartholomaei (24 augusti), sive post Septuagesimam, sive T. P. dicantur.

Die 29, Dedicationis S. Michäelis Arch. — In Missis votivis post Septuagesimam Tractus ex Missa votiva Angelorum; T. P. omnia dicuntur ut in festo 8 maii.

MENSE OCTOBRI

Die 4, S. Francisci C. — In Missis votivis T. P. carmen allelujaticum conflatur postremo v) Gradualis proprii cui adiungitur v) Ps. 111,1 *Beatus vir... cupit nimis. Alleluja.*

Die 7, Sacratissimi Rosarii B. M. V. — In oratione et secreta loco verbi "sanctissimi „ legendum est "sacratissimi „. Non amplius in Praefatione dicitur "et te in

Solemnitate „ sed “ *et in Festivitate* „. Ponuntur post hanc Missam, ut alias, duo formularia pro Ss. Marco I Pp. et pro Ss. Sergio 'et Soc. Mm.

Die 18, S. Lucae Ev. --- In Missis votivis omnia ut in Festo S. Bartholomaei (24 augusti) notantur.

Die 20, S. Joannis Cantii C. — In Missis votivis T. P. carmen allelujaticum conflatur postremo v) Gradualis proprii “ *Manum suam...* „ cui adiicitur v) Ps. 111,1 *Beatus vir... cupit nimis. Alleluja.*

Die 23, Ss. Simonis et Judae App. --- Tractus in Missis post Septuag. erit “ Qui seminant... „ de Communi plurimorum Mm.; T. P. ex Missa *Sancti tui* de Comm. Mm. desumenda sunt Introitus, Carmen allel., Offertorium et Communio.

MENSE NOVEMBRI

Die 1, Omnium Sanctorum — Si haec Missa dicenda est more votivo, *Introitus* erit qui assignatur pro Vigilia; *Tractus* erit “ Qui seminant „ (de Comm. plur. Mm.); T. P. Introitus, Carmen allel., Offertorium, Communio erunt de Missa “ *Sancti tui* „ (Comm. plur. Mm.), Epistola et Evangelium ut in Festo; *Oratio* SEMPER erit “ *A cunctis* „ nempe *ad poscenda suffragia* Ss.

Pro die 2 assignantur tres Missae pro defunctis

quales concessae fuerunt a Ss. D. N. Benedicto Pp. XV.

* * *

Die 8, Ss. Quatuor Coronatorum Mm. — Assignatur Missa *Intret* cum Epistola *Sancti per fidem* (ut in festo Ss. Fabiani et Sebastiani) et Evangelio *Videns Jesus turbas* (ut in festo Omnium Ss).

* * *

Die 11, S. Martini Ep. C. — Cum festum hoc occurrere possit in dominica XXII post Pentecosten et proinde eadem habeatur secreta, festo s. Martini modo assignatur *secreta* ex Missa S. Nicolai Ep. C. (6 decembris). -- T. P. carmen allelujaticum conflatur ultimo v Gradualis "Beatus vir sanctus Martinus..." et v) *Hic est sacerdos quem coronavit Dominus. Alleluja.*

ADDITIONES ET VARIATIONES

in

“ COMMUNI SANCTORUM „

ART. I - GENERALIS CONSPECTUS

In nova missalis recensione et Commune Sanctorum passum est mutationes, quarum nonnullae textum attingunt, quaedam diverso modo ordinant materiam.

Equidem prima facie conspiciuntur mutationes postremi ordinis.

Hactenus in Missali habebantur duo Communia unius Martyris, nempe pro Pontifice et non Pontifice, et haec Communia videbantur utenda quolibet anni tempore, nam eis apposita non erat, uti in Communi plurimorum Mm., inscriptio: “ *extra tempus paschale.* „

Modo sub unico titulo “ COMMUNE UNIUS MARTYRIS EXTRA TEMPUS PASCHALE „ quatuor nota referuntur formularia, nempe *Statuit, Sacerdotes Dei, In virtute, Laetabitur*, quae, ut in sequentibus Communibus, numero ordinali distinguuntur et particularis categoriae inscriptione post numerum; ita Missa *Statuit* inscribitur: “ I. Pro Martyre Pontifice „, Missa *Sacerdotes Dei*: “ II. Pro Martyre Pontifice altera Missa „, etc.

Immediate post Commune unius Martyris, ut factum est in breviario, ponitur COMMUNE PLURIMORUM MM. EXTRA

TEMPUS PASCHALE et amendantur ad postremum locum formularia pro tempore paschali, quae hactenus dividebant dicta Communia.

Invenitur Missa pro Abbatibus novum constituere Commune, nempe COMMUNE ABBATUM. Eliminatum est est *Commune plurium Vv. et Mm.* quod inconcinne secebat COMMUNE VIRGINUM, et modo formularia *Loquebar, Me expectaverunt, Dilexisti* et *Vultum* sub ordinali numero recensentur, et quod erat *Commune plurimorum Vv. et Mm.* (nempe rubrica et orationes) ponitur in calce Missae *Me expectaverunt* post Evangelium "Accesserunt „.

In COMMUNI NON VIRGINUM orationes "pro pluribus Martyribus, quae non sint Virgines,, quae intercalabantur cum orationibus *pro una* in formulario *Me expectaverunt*, modo ponuntur in calce eiusdem Missae.

Missa *Terribilis*, quae inscribebatur "In anniversario Dedicationis Ecclesiae „, nunc exhibetur sub titulo COMMUNE DEDICATIONIS ECCLESIAE, orationes vero pro anniversario intercalantur cum orationibus (dicendis in ipso die Dedicationis vel variandis in occurso alterius Ecclesiae Dedicationis), quae olim legebantur in calce huius formularii et proinde modo ibi tantum orationes in consecratione altaris exhibentur.

Subit COMMUNE FESTORUM B. M. V., quod novum est in missali. Huius innovationis commoditas neminem latet, praesertim habita ratione incongruentiae qua ad Missas votivas remittebatur a rubrica in designatione formularii adhibendi in festis b. M. V. ad Nives, de Mercede et Praesentationis.

Cum autem frequenter occurrat Officium de s. Maria in Sabbato et proinde Missa quae ei respondet non sit

votivis accensenda, post Commune Festorum B. M. V. ponuntur MISSAE DE SANCTA MARIA IN SABBATO ; inscriptio vero pergit : " quae dici etiam possunt ut votivae de B. M. V. pro Temporum diversitate „.

Ut videbimus, tum pro Communi Festorum tum pro Missis in Sabbato, formularia adhibentur, quae in praecedentibus editionibus in calce Missarum votivarum posita erant.

ART. II - RUBRICÆ ET FORMULARIA ADDITA VEL MUTATA

In Missa de VIGILIA APOSTOLORUM, post orationem " Da quaesumus „, legitur sequens rubrica : " *Si tamen praecedens Oratio dicta jam fuerit in Missa vel Commemoratione de Communi Confessoris Pontificis, tunc dicatur sequens Oratio.* „ Etenim Oratio (non secreta et postcommunio), dicenda in vigiliis ss. App. Thomae, Matthiae, Jacobi, Bartholomaei et Matthaei, eadem est ac illa quae respondet Missae *Statuit* de Communi Confessorum Pontificum et, ut factum est in breviario, opportune a rubrica, in casu huius occurrentiae, vigiliae assignatur oratio vigiliae s. Andreae " Quaesumus „, tum si Missa dicatur de sancto, tum si in Missa vigiliae sanctus pontifex commemoretur.

Cum vero Missa haec nunquam dicatur cum unica oratione, alia rubrica subjungit : " *Deinde dicuntur 2.a et 3.a Oratio pro Vigiliis assignatae, juxta Rubricas* „.

Amandata est rubrica in calce : " In Festis Apostolorum et Evangelistarum, omnia ut suis locis in Proprio Sanctorum. „

Quae legebatur rubrica post Missam "Sacerdotes Dei," (de Comm. 1 Mart. Pont. 2 loco) eliminata fuit, et ante COMMUNE UNIUS MARTYRIS, idest post Missam Vigiliae Apostolorum, modo rubrica legitur quae de omnibus Communibus rationem habet: "*In singulis Communibus, Epistolae et Evangelia quae habentur, sive in ipsis Missis, sive, ad calcem totius Communis, sumi possunt in quolibet Missa de eodem Communi, dummodo tamen certa Missa, dicenda in casu prout jacet, vel certa Epistola aut certum Evangelium in Missali non fuerint assignata*,".

Particula *dummodo* criterium ponit pro electione, quod videbatur antea negligi, ita ut electio videretur libera etiam quando a missali epistola et evangelium assignata erant.

In Communi plurimorum Mm. extra T. P., cum evangelium "Sedente Jesu," quod legebatur in Missa "*Salus autem*," non haberet in Communi breviarii homiliam, nam quae tertio loco ponitur est homilia in evangelium "*Attendite*," et cum necessaria sit concordantia missale inter et breviarium, opportuna visa est surrogatio; proinde pericopes *Attendite* suffecta est loco "*Sedente*," quae integre ponitur in calce Missae.

Rubrica post missam *Protexisti*: "Epistola et Evangelium supradictae Missae dicuntur etiam in sequenti Missa (*Sancti tui*); et quae in sequenti habentur, dici possunt in superiori," modo sic legenda est: "*Epistola prima et Evangelium quae pro uno Martyre T. P. ha-*

bentur, dici possunt etiam pro pluribus Martyribus, et vicissim; dummodo tamen certa Missa vel certa Epistola aut Evangelium in Missali non fuerint assignata „.

Quae sibi velit particula „ dummodo „ supra adnotavimus; excluditur *secunda* epistola „ *Memor esto „*, nam illius forma (in numero singulari) minus convenit missae pro pluribus.

* * *

Alius generis commodo succurrit collocatio in postrema parte missarum pro Martyribus tempore paschali celebrandorum, nam rubrica quae legebatur in calce missae „ *Sancti tui „* quae spectat ad sequentia Communia, modo illis proxima invenitur. Aliquantulum quoad formam differt ab antiqua. „*Pro Communi Confessorum Pontificum et non Pontificum, Doctorum, Abbatum, Virginum et non Virginum, Dedicationis Ecclesiae et Festorum beatae Mariae Virginis, necnon in omnibus Missis votivis, nisi aliter suo loco notetur, Tempore Paschali omnia dicuntur ut reliquo anni tempore, addito tamen duplici Alleluja ad Antiphonam Introitus et uno Alleluja in fine Offertorii et Communionis, ubi non habetur. Post Epistolam vero omittitur Graduale, et eius loco dicuntur Alleluja cum suis Versibus, ut singulis locis notatur „.*

* * *

Secretae Missae „ *IN MEDIO „* pro Doctore Pontifice initium ponitur : *Sancti N. Pontificis tui atque Doctoris, nobis...; pro non Pontifice: Sancti N. Confessoris tui atque Doctoris, nobis... — Duplex forma data est Secretae, quemadmodum factum iam est pro Postcommunione, et*

de facto assignata erat in nonnullis Doctorum Missis, quae in Proprio Sanctorum habentur.

In COMMUNI DEDICATIONIS ECCLESIAE praepositur, ut vidimus, orationi 2 loco positae rubrica: "*In ipsa die Dedicationis Ecclesiae et per Octavam, et quando varianda est Oratio* „. — Circa Praefationem haec leguntur: "*Praefatio Communis, quae dicitur etiam Tempore Quadragesimae, etsi occurrant Commemoratio aliqua aut Octava communis Praefationem propriam habentes, quae non sint de aliquo Mysterio Domini* „. Huius novi consilii commentarium instituemus quando de rubricis agendum erit, quae singulas Praefationes praecedunt „.

In calce huius Communis, prima quae ponitur rubrica, statuit: "*In ipsa Dedicationis Ecclesiae die, praecedens Missa cum Oratione Deus, qui invisibiliter cum respectiva Secreta et Postcommunione, ut supra; et sub unica Conclusionem cum prima* ADDITUR ORATIO MYSTERII VEL SANCTI, *in cujus honorem Ecclesia dedicatur* „.

Sequitur alia rubrica: "*Per Octavam Missa dic. ut in Festo, sed infra Octavam* adduntur, juxta Rubricas, Orationes pro Temp. divers. assignatae, etc. „.

Demum ultimo loco cum suis orationibus circa Dedicationem altaris haec statuntur: "*In die Dedicationis Altaris dicitur Missa ut in Dedicatione Ecclesiae praeter Orationes sequentes: quibus similiter, SI AGATUR DE ALTARI FIXO, adduntur sub unica Conclusionem Orationes de Mysterio vel Sancto, in cujus honorem Altare dedicatur* „.

Cum in commentario Additionum redeat sermo circa ea quae hic nova proponuntur, sufficiat rubricas tantum referre.

Formularium MISSAE IN FESTIS B. M. V., quae proprium formularium non habent, idem est ac illud quod ponebatur in missali dicendum " a Pentecoste ad Adventum „ intra missas votivas, nempe Missa SALVE. Verum, cum hoc formularium unicum constituatur pro quolibet anni tempore, necesse fuit ut muniretur Tractu et Carmine allelujatico, quod equidem facile desumi potuit e formulariis antiquis et proinde Tractus est *Gaude Maria Virgo*, et versiculi pro T. P. *Virga Jesse floruit... Ave Maria...* Ne vero tempore Adventus, in ultimo versu Gradualis, dicatur natus Dominus dum expectatur, in calce postremi huius versus *Post partum*, alius notatur: " Allel., all., Ave Maria, gratia plena... in mulieribus. Alleluja „.

Eodem ordine ac antea ponuntur formularia " Missarum de SANCTA MARIA IN SABBATO, quae dici etiam possunt ut VOTIVAE de B. M. V. pro Temporum diversitate „; tamen cum praecipue ponantur in Communi Sanctorum ob convenientiam cum Officio de s. Maria in Sabbato, quod non est votivum, aliquantum temperari debuit cuiusque inscriptio. Ponuntur ergo numero ordinali distincta et post numerum designatur tempus tum si dicantur officio congruentia, tum si more votivo.

Ia missa RORATE inscribitur tantum " *Per Adventum* „ et post orationes Missae aliae indicantur: " 2.a Oratio de Feria Adventus, 3.a de Spiritu Sancto „.

Pro IIa, VULTUM TUUM, quae inscribebatur " A Nativitate Domini usque ad Purificationem „, modo accuratius tempus determinatur: " *Ab Octava Epiphaniae, vel, in Missis votivis, a die 26 Decembris ad diem 1*

Februarii inclusive. „ Etenim Missae in Sabbato dici nequeunt ante 14 januarii, Missae vero votivae, solemnes pro re gravi et publica simul causa celebrari possunt intra Octavas Nativitatis et Epiphaniae, privatae in cantu diebus 2, 3 et 4 si non celebretur festum duplex. — In hoc formulario intercalantur orationes dicendae juxta Rubricas : 2.a de Spiritu^{us} Sancto, 3.a contra persecutores Ecclesiae vel pro Papa. — Secreta missae, quae hactenus huic formulario assignata erat, videlicet *Muneribus*, amandata est, et ejus loco suffecta secreta, quae etiam in ceteris formulariis, extra Adventum, legitur, nempe *Tua Domine, propitiatione*. Haec surrogatio necessaria erat, ut jam animadvertimus, cum saepe, ob occursum festi, seu commemorationis unius Martyris non Pontificis et aliquando Dominicae Septuagesimae, varianda foret secreta MUNERIBUS, cum eadem esset Secreta Missae et Secreta commemorationis vel orationis pro diversitate Temporum dicendae.

III formularium non amplius inscribitur "a Purificatione usque ad Pascham", sed accuratius : "*A die 3 Februarii usque ad Sabbatum post Dominicam Sexagesimae, vel, in Missis votivis, usque ad Feriam IV Majoris Hebdomadae* „ — Officium de s. Maria in Sabbato suspenditur, adveniente Quadragesima; Missae votivae utique dici possunt usque ad Feriam IV Majoris Hebdomadae si sint solemnes pro re gravi et publica simul causa, sed hoc intelligendum est de simplici commemoratione Missae votivae impeditae facienda in Missa de die quando a rubricis hae Missae vetantur.

Pro IV formulario sufficit simplex inscriptio : "Tempore Paschali „.

Quod erat formularium (V) adhibendum "a Pente-

coste usque ad Adventum „ modo inscribitur: “ A Sabbato post Octavam Ss.mi Corpori Christi, vel in Missis votivis, a Feria II infra Heldomadam I post Oct. Pentecostes, usque ad Sabbatum ante Dominicam I Adventus inclusive „.

In calce harum legitur rubrica, quae inservit pro quolibet anni tempore, et respondet rubricæ, de qua egimus in proprio de Sanctis, infra octavam Nativitatis B. M. V.: “ Si tamen Missa de s. Maria in Sabbato dici debeat infra Octavas simplices ejudem b. Mariae Virginis, dicitur ut in Festo respectivo, cum 2.a tamen et 3.a Oratione ut super pro diversitate Temporum notantur „.

ADDITIONES ET VARIATIONES

IN

"MISSIS VOTIVIS."

ART. I. - MISSAE VOTIVAE "PER HEBDOMADAM,,

Missae votivae, quae hactenus ponebantur post missam Dedicationis absque peculiari nitida distinctione, modo inscribuntur et cum in duas series, ut alias, distinguantur, unicuique parti appositus est titulus.

Prima series, quam nos breviori forma appellamus "per hebdomadam,, inscribitur: "MISSAE VOTIVAE quae loco conventualis de Feria communi in choro suffici possunt,,.

A serie hac, ut vidimus, eliminata sunt formularia missarum b. M. V., quae modo assignata sunt Communi Sanctorum.

Huic seriei praeficitur rubrica: "Singulis per hebdomadam diebus, quando fit Officium de Feria (exceptis Feris Adventus, Quadragesimae, Quatuor Temporum, Rogationum et Vigiliarum), et primo resumenda non sit Missa Dominicae praecedentis impeditae, neque dicenda Missa conventualis Defunctorum, juxta Rubricas; pro Missa conventuali dici potest una ex sequentibus Missis votivis, prout per hebdomadam disponuntur, et in eis fit Commemoratio Ferae de qua factum est Officium, et

additur Oratio pro diversitate Temporum assignata, juxta Rubricas „.

Explicit haec series missarum hac rubrica: "*Extra Missam conventualem, qualibet die non impedita juxta Rubricas, dici possunt Missae votivae, quae pro singulis hebdomadae diebus in Missa conventuali assignantur, ut supra. Item dici possunt Missae votivae de Conceptione immaculata et de VII Doloribus B. M. V., necnon de omnibus Sanctis canonizatis, in Martyrologio Romano descriptis, pro quibus Missa sumitur, sive propria, si habeatur, sive de Communi, mutatis mutandis, ut in Proprio Sanctorum assignatur. Quod si in Calendario non inscribantur, omnia dicuntur de Communi, ad libitum sacerdotis „.*

Materia harum rubricarum nova non est; respondet enim antiquis rubricis generalibus tit. IV, n. 3. Altera tamen pars secundae rubricae videtur restringere facultatem celebrationis pro missis votivis Sanctorum; non amplius enim, ut per decreta concedebatur, licet celebratio missarum de Beatis nec de Sanctis, qui in Martyrologio Romano non sunt descripti et de quibus alicubi concessum est officium, nisi, ut infra, agatur de Patrono vel Titulo, quo casu Missa conceditur ex alio capite. Verum hoc valet quamvis in tit. IV. n. 5 "*Additionum „* permittatur missa etiam de Beatis et Sanctis in appendice Martyrologii descriptis, dummodo ea die mentio eorum fiat in martyrologio seu appendice, nam tunc non amplius agitur de missis votivis sed festivis. Liceat hic novum ordinem Missarum "*per hebdomadam „* cum antiquo conferre et rubricas quae singulis missis apponuntur attendere.

VETUS ORDO

FERIA II.

1. *Missa de Ss. Trinitate.*
2. *Missa defunctorum.*

FERIA III.

1. *Missa de Ss. Angelis.*
2. *Missa de S. Michæle Arch.*

FERIA IV.

1. *Missa de Ss. Petro et Paulo App.* (duo formularia nempe: extra T. P. et T. P.).

FERIA V.

1. *Missa de Spiritu Sancto.*
2. *Missa de Ss. Eucharistiæ Sacramento.*

FERIA VI.

1. *Missa de s. Cruce.*
2. *Missa de Passione D. N. J. C.*

SABBATO

Missa de s. Maria, juxta div. temp.

NOVUS ORDO

FERIA II.

1. *Ead.*, sed *omissis* rubrica et orationibus "pro gratiarum actione"
2. *Eadem.*

FERIA III.

1. *Eadem.*
2. Non admitt. in Choro *Missa de S. Michæle.*

FERIA IV.

1. *Missa de S. Joseph* ("Adjutor", quae illa est a Leone XIII juxta officium votivum concessa).
2. *Missa de Ss. Petro et Paulo App.* (ut alias).
3. *Missa de omnibus Apostolis* (illa quae Officio vot. respondebat).
4. *Missa de quolibet Apostolo* (v. infra).
5. *Missa de Patrono, de Titulo, de s. Fundatore* (v. infra).

FERIA V.

1. *Eadem*, sed *omissis* rubrica et orationibus "ad postulandam gratiam Spiritus Sancti"
2. *Eadem.*

FERIA VI.

1. *Ead.*, sed oratio pro T. P. in corpore inserta est.
2. *Eadem.*

SABBATO

Eadem (ut in Communi).

Rubricae particulares ut sequitur leguntur.

IN MISSA DE SS. ANGELIS : " Et semper dicitur *Gloria in excelsis* „.

IN MISSA DE S. JOSEPH : " Si dicenda sit Oratio ad poscenda suffragia Ss., in Oratione et Postcommunione omittantur verba *beato Ioseph* „.

IN MISSA DE SS. PETRO ET PAULO APP. : " Si dicenda (*ut supra*)... omittantur verba *beatis Apostolis Petro et Paulo* „.

Pro Missa de QUOLIBET APOSTOLO : ponuntur orationes, quae leguntur in Missa s. Andreae, et iisdem praeficitur rubrica : " Praecedentes Missae (idest, de omn. Ss. App.) tum intra, tum extra Tempus Paschale sumi etiam possunt pro votiva alicujus sancti Apostoli, de quo in Missali non habeatur Missa propria ; Orationes autem *in casu* dicuntur ut sequitur „.

Subsequitur rubrica : " Similiter Feria IV dici potest Missa conventualis DE PATRONO PRINCIPALI Oppidi vel Civitatis, Dioecesis, Provinciae et Nationis, vel etiam DE TITULARI Ecclesiae propriae et DE TITULO vel SANCTO FUNDATORE Ordinis seu Congregationis „.

Sancti Apostoli, qui carent propria Missa in missali, sunt : s. Jacobus (1 maji), s. Simon et s. Judas Thaddaeus (28 octobris), nam formularia vel respiciunt unum Apostolum, vel accomodata sunt pro duobus. S. Philippi propria dicenda est Missa diei 1 maji ; si vero haec pro votiva sumi potest, orationes tamen erunt eae quae hoc loco ponuntur ; idem dicendum pro celebratione missae votivae s. Simonis vel s. Judae, quia etsi legatur Missa diei 28 octobris, necessaria est oratio in numero singu-

lari. Pro S. Jacobo minore necessario formularium missae et orationes sumuntur prout rubrica docet.

Quae sit facultas electionis missae votivae patronorum, titularium etc., perspicue a rubrica declaratur.

ART. II. – MISSÆ VOTIVÆ AD DIVERSA

Rubrica, quae seriem missarum votivarum per hebdomadam concludit (cfr. supra art. I "Extra Missam conventualem.... ad libitum sacerdotis „), prosequitur :
" Insuper, juxta varietatem.... casuum, dici possunt MISSAE VOTIVAE AD DIVERSA ut infra, cauto tamen quod Missae in die Creationis et Coronationis Papae et in eorum dierum Anniversario, nec non in Anniversario Electionis et Consecrationis Episcopi, uti privatae celebrari nequeunt, prouti habetur in Rubricis Tit. II, num. 4 et 5 „.

In quodam pro – memoria Commissionis legitur :
 " Missae votivae ad diversa ponuntur novo ordine et magis convenienti, ut nempe prius ponantur quae non strictae votivae sed die aliquo assignatae sunt ; deinde quae bonum spirituale totius Ecclesiae respiciunt, addita Missa pro Fidei propagatione, quae hucusque in Appendice habebatur ; postea quae bonum particulare attingunt ; ultima ponatur pro gratiarum actione, pro qua quaelibet Sanctorum Missa sumi permittitur, quia nempe ex eorum intercessione gratiam obtentam esse putari potest „.

Novus ergo ordo hic est : *a)* Missa pro eligendo Summo Pontifice (Missa votiva de Spiritu Sancto et propria *Suscitabo*, ad libitum) ; — *b)* In die Creationis et Coronationis Papae et in eorum dierum anniversario ; — *c)* In Consecratione Episcopi ; — *d)* In anniversario

Electionis et Consecrationis Episcopi; — *e)* In Collatione sacrorum Ordinum; — *f)* Missa pro sponso et sponsa; — *g)* Missa pro Fidei propagatione; — *h)* Missa contra paganos; — *i)* Missa ad tollendum Schisma; — *l)* Missa tempore belli; — *m)* Missa pro pace; — *n)* Missa pro vitanda mortalitate; — *o)* Missa ad postulandam gratiam Spiritus Sancti; — *p)* Missa pro remissione peccatorum; — *q)* Missa pro peregrinantibus et iter agentibus; — *r)* Missa pro infirmis; — *s)* Missa ad postulandam gratiam bene moriendi; — *t)* Missa pro quacumque necessitate; — *u)* Missa pro gratiarum actione.

Primo intuitu quatuor formularia conspiciuntur quae hactenus legebantur in alia missalis parte, nempe: *a)* in Consecratione Episcopi; *b)* in Collatione Ss. Ordinum, quae occupabant postremam missalis paginam, idest post Benedictiones; *c)* ad postulandam gratiam Spiritus Sancti; *d)* pro gratiarum actione, quae respective legebantur in calce missae votivae de Spiritu Sancto et de ss. Trinitate. Cum autem unaquaeque peculiarem habeat characterem, quatuor hae missae tantum orationes proprias (pro Cons. Ep. etiam *Hanc igitur*) habent, reliqua sumuntur juxta rubricae instructionem. Pariter, prima facie, missa pro sponso et sponsa postremum deseruisse locum videtur ut nobiliorem obtineret, et missa pro Fidei propagatione civitate donata in corpore missalis etiam cum secunda epistola.

Missa IN CREATIONE ET CORONATIONE PAPAE ETC. ponitur per extensum et ei praeficitur sequens rubrica: "In die Creationis et Coronationis Papae et in eorum dierum Anniversario, canitur, ad modum votivae sollemnis, juxta Rubricas, sequens Missa „.

IN CONSECRATIONE EPISCOPI rubrica docet: "Missa dicitur de Officio diei, sed sub unica conclusione cum I Oratione adduntur sequentes Orationes: et infra Actionem dicitur *Hanc igitur* ut infra „

Missa IN ANNIVERSARIO ELECTIONIS ET CONSECRATIONIS EPISCOPI regitur a nova rubrica: "In Anniversario Electionis Episcopi, vel, si Episcopus ex alia sede translatus fuerit, Translationis, necnon in Anniversario Consecrationis ejusdem, in ecclesiis Cathedralibus et Collegiatis Dioecesis, *accedente Episcopi mandato*, dicitur ad modum votivae sollemnis juxta Rubricas, sequens Missa „

Missa IN COLLATIONE SACRORUM ORDINUM hac rubrica regitur: "In Sabbatis Quatuor Temporum et in Sabbato infra Hebdomadam IV Quadragesimae, Missa dicitur de Sabbato, in reliquis diebus de Officio diei, sed sub unica conclusione cum I Oratione adduntur sequentes „

Ante missam PRO SPONSO ET SPONSA ponitur rubrica: "Si sollemnis benedictio Nuptiarum, intra Missam facienda sit die Domini, vel alio die Festo, sive de praecepto, licet ~~supresso~~, sive Duplici I vel II classis, aut in Vigilia Pentecostes, vel in Octavis Epiphaniae, Paschatis, Pentecostes aut Corporis Christi, dicatur Missa de Officio occurrenti, cum GLORIA IN EXCELSIS et CREDO, si illa Missa id requirat, et cum Commemoratione sequentis Missae pro Sponso et Sponsa, et reliquis, quae pro Communionem, et complemento benedictionis in ea habentur. Si autem sollemnis benedictio Nuptiarum, intra Missam, facienda sit

aliis diebus, etiamsi in iis occurrant Festum Duplex majus vel minus, dicatur sequens Missa votiva pro Sponso et Sponsa, praeterquam in Commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum, in qua et Missa votiva et sollemnis benedictio Nuptialis prohibentur „.

Ultima rubrica concluditur his verbis „... *et legat ut solitum est Evangelium s. Joannis, In principio erat Verbum, vel aliud juxta Rubricas „.*

De his rubricis sermo redibit in commentario Additionum et Variationum.

Reliquae Missae carent rubricis, tantum MISSAE AD POSTULANDAM GRATIAM SPIRITUS SANCTI praeficitur rubrica : *“ Dicitur Missa de Spiritu Sancto, cum Orationibus sequentibus „*, et alia praeponitur MISSÆ PRO GRATIARUM ACTIONE : *“ Dicitur Missa de Ss.ma Trinitate, vel de Spiritu Sancto, vel de beata Maria Virgine, aut de aliquo Sancto canonizato, in Martyrologio Romano descripto, additis, sub unica conclusione etiam in Missis privatis, sequentibus Orationibus „.*

Series quae inscribitur *“ ORATIONES DIVERSAE dicendae ad libitum juxta Rubricas „*, servatur, in eodem numero et ordine ; tantum post orationem *A cunctis* habetur rubrica circa litteram N, quam in calce missae Domenicae III post Epiphaniam legimus.

In pro-memoria quodam Commissionis legitur : *“Orationes diversae suo ordine sunt relictæ, ne numerus sub quo generatim designatur immutetur, et confusio gignatur.,*

ADDITIONES ET VARIATIONES

in

"ORDINE MISSÆ,"

Art. I. - RUBRICÆ TEMPERATÆ

AB INITIO MISSÆ AD PRÆFATIONEM

Quae mutationes in Confessione, seu Apologia apud altaris gradus, inductae sunt potius dicuntur nova typographica materiae dispositio, nam loco: "*Ministri R*) AD DEUM „ legitur: "*Ministri respondent: AD DEUM...*„, loco "*Postea alternatim cum ministris dicit sequentem Psalmum* - Psalmus 42 JUDICA ME DEUS,...„ ponitur: "*Postea alternatim cum Ministris dicit sequentem Ps. 42, 1-5 JUDICA ME, DEUS,...* „.

Eliminatae sunt quindecim intonationes HYMNI ANGELICI, quae in postremis proferebantur Missalis editionibus, ex iis tantum quatuor servatae sunt, nempe: I. In Duplicibus, et solemnibus diebus; - II. In Missis beatae Mariae Virg.; III. In Dominicis et in Festis Semiduplicibus, atque infra Octavas, quae non sunt beatae Mariae Virg.; - IV. In festis Simplicibus. - Respondent hae intonationes, sequenti ordine, nn. IV. (in Duplicibus), VII (in Missis b. M. V.), XI (in Dominicis etc.), XV (in Festis Simpl.) intonationum prout ordinatae erant in postremis editionibus.

POST " GLORIA IN EXCELSIS „ parva obscura rubrica :
 " *Sic dicitur Gloria in excelsis Deo etiam in Missis beatae
 Mariae, quando dicendum est „*, evanuit, nam modo omni-
 no incognitum est "Gloria„ de b. M. V. Juxta Gavantum
 (P. I, t. VIII, 2), sensus horum verborum (nempe ru-
 bricae) est : " *Sic*, idest, eodem modo, quo immediate
 supra descriptus est, dicendus est Hymnus Angelicus,
 non additis amplius iis verbis, quae ante Pium V in dicto
 Hymno addebantur a sacerdotibus in honorem Beatae
 Virginis : *Quoniam tu solus Sanctus, Mariam sanctificans :
 Tu solus Dominus, Mariam gubernans :* et alia verba,
 quae amplius non sunt in usu „.

Tertia rubrica quae legebatur post "Gloria in excel-
 sis „ mendosa inventa est, proinde modo legenda est :
 " Sequitur Epistola, Graduale, Tractus, vel Alleluja cum
 Versu, aut Sequentia prout Tempus AUT QUALITAS MISSAE
 postulat „ ; etenim non tempus sed qualitas Missae in-
 fluxum habet in dicendam vel omittendam Sequentiam ;
 non dicitur enim in Missis votivis et, juxta novas rubricas,
 omitti potest in nonnullis Missis lectis infra octavam.

Duae intonationes Symboli " CREDO „ in novissimis
 Missalis editionibus inveniebantur; at in hac nova re-
 censione tantum harum prima servata est.

Rubrica, quae formulae dicendae in aquae infusione
 praemittitur, his verbis concludebatur : "...et aquam mi-
 scendam in Calice BENE † DICIT, dicens...„. Modo rubricae
 adimitur † et sic legitur : „... et aquam miscendam in

Calice BENEDICIT SIGNO CRUCIS, dicens... Norunt omnes orationem " Deŭs qui humanae substantiae „ improprie dici formulam benedictionis aquae, nam per eam mysterii commixtionis vini et aquae symbolica explicatio tantum traditur et effectus ejusdem mysterii imploratur. Proinde signum † insertum verbo " benedicit „ improprium videbatur, nam rationem praebebat censendi, obsequens verbum " dicens „ et per signum, per formulam aquam benedici. Nunc melius providetur perspicuitati rubricae, quae etiam melius connectitur cum sequenti: " In Missis pro defunctis dicitur praedicta Oratio: sed aqua non benedicitur „, quia benedictio consistere innuitur in solo crucis signo, quod omittitur in Missis de requie.

* * *

Cum excipiat formulae ORATE FRATRES finem rubrica " Sacerdos submissa voce dicit: Amen „, videbatur, ut factum est pro " Nobis quoque peccatoribus „, per rubricam opportune indicatum quousque " voce paululum elevata " dicenda essent verba, quoniam, ut rubrica ponitur, tota formula dicenda voce paululum elevata erueretur nisi succurrerent rubricae generales (Rit. cel VII, 7). Verum cum, si desit minister qui respondeat, debeat sacerdos prosequi dicendo voce paululum elevata verba quae alias secrete diceret (...ut meum... Patrem omnipotentem) proinde, ne parva illa formula rubricis obrueretur, opportunum visum est novam non inducere additionem.

* * *

Ut sensus verborum strictius observetur, et concordetur cum praecedentibus " Sacerdos dicit... subjungit... cum pervenerit... dicit... „ et sequentibus "...elevat... jungit... „

comma medianum rubricæ, quæ præmittitur Præfationi, non amplius incipit per verba " Præfatio incipitur „ sed per alia " Præfationem incipit „.

ART II. - NOVÆ ET MUTATÆ RUBRICÆ PRÆFATIONIBUS PRÆPOSITÆ

Satis amplam materiam præbent rubricæ præpositæ Præfationibus ut de eis sermo instituatur aptus sub peculiari articulo.

Pro memoria Commissionis notat : "Pro Præfationibus Rubricæ amplificatæ sunt, ut omnes casus in quibus singulæ Præfationes dicendæ sint contineantur, juxta generales Rubricas et Decreta „.

Aliunde neminem latent novæ Præfationes inductæ per decr. S. R. C. 9 aprilis 1919, de s. Joseph, nempe, et Defunctorum, quæ tamquam primitiæ novi Missalis grato animo ab omnibus exceptæ sunt et forsan in plurimis et aliarum Præfationum cupiditatem moverunt, quas vetera Sacramentaria pulcherrimas et permultas exhibent.

Ut antea, Præfationes in missali prostant triplici modo: *a)* Præfationes cum cantu solemni ; *b)* cum cantu feriali ; *c)* sine cantu ; et hæc distributio Præfationum a nobis sequenda erit, cum modo rubricis propriis quaelibet pars donetur.

Prima pars agit de PRÆFATIONIBUS IN CANTU SOLEMNI, et inscriptioni præmittitur n. I, ut a sequentibus facile distinguatur ; quæ inscriptio, ut notum est, in præcedentibus editionibus tantum in paginarum su-

periori margine legebatur, non vero in capite uniuscuiusque partis.

Praemittitur nova sequens rubrica, quae inscriptionem subsequitur :

" I. PRAEFATIONES IN CANTU SOLEMNI adhibendae in
 " omnibus Missis de quolibet Officio Duplici, au Semi-
 " duplici, et in Missis votivis pro re gravi et publica simul
 " causa. *Numquam tamen adhibentur* in Missis ritus sim-
 " plicis, et in Missis votivis, quae pro re gravi et publica
 " simul causa non sint. Commemoratio autem aut Octava
 " Praefatione propria gaudens, licet, juxta Rubricas, servet
 " jus ad illam quoad cantum solemnem nisi talis cantus
 " Missae, quae celebratur conveniat „.

Solemne igitur habetur quodlibet Officium Duplex et Semiduplex, quin inter varia Semiduplicia admittatur discrimen ; et solemnes dicuntur Missae votivae pro re gravi, etiam in paramentis violaceis celebratae, quia privilegio donantur nonnullis etiam classicis Duplicibus se imponendi : solemnis etenim non tantum dicitur aliqua festivitas sed et ritus.

Cum autem sequens pars inscribatur Praefationibus in cantu feriali, ne dubium oriretur circa cantum adhibendum in Festis simplicibus et in Missis votivis in cantu quae non sint pro re gravi. nam vox "*ferialis* „ aequivocationi est obnoxia, hic excluduntur eadem Festa et Missae ab usu cantus solemnis, ita ut facile concludatur iisdem competere diversus cantus, qui non esse potest nisi ferialis.

De influxu Octavae seu alterius Commemorationis in cantum dilucide regulam tradit rubrica. Commemoratio aut Octava, equidem, quoad textum Praefationum influxum

exercent, sed se non protendit hic influxus etiam in cantum, nisi qualitas Missae id exigat. Liceat hic exemplis hoc praescriptum illustrare: Celebro, quia nisi occurrat Dominica vel alicubi Officium Duplex id mihi rubricae permittunt, Missam votivam in cantu de s. Antonio Patavino, pro mea vel pro alicujus privatae personae devotione seu etiam ob concursum populi (qui hoc in casu non est sufficiens, ut pro re gravi Missa habeatur) die 19 augusti, nempe infra Octavam Assumptionis b. M. V. Si hac die caneretur Missa de Assumptione Praefatio utique in cantu solemni adhibenda esset; at ego celebrare volo de s. Antonio et adhibere debeo textum Praefationis Assumptionis b. M. V., quia peragenda est in Missa votiva comm. octavae; sed cum cantus sequi debeat qualitatem Missae et Missa quam ego celebros sit ritui simplici comparata, adhibere debeo cantum ferialem pro ipsa b. M. V. Praefatione. – Eadem die mihi succurrit consensus Episcopi seu Ordinarii, qui, habita ratione concursus populi et necessitatis ob quam in honorem s. Antonii Missam canere propono, rem gravem et publicam simul causam agnoscit pro celebratione praedictae Missae; tunc cantum solemnem adhibere debeo, juxta rubricam appositam Praefationibus in cantu solemni.

Aliunde et decreta 3574 ad V, q. V et 4157 ad VI quid simile statuerant.

Deveniamus nunc ad singulas rubricas singulis Praefationibus praepositas expendendas; saepe comparationem textuum instituendo, ut meliori noscantur modo variationes et additiones in praesentem missalis editionem inductae.

IN NATIVITATE DOMINI

(ANTIQUA) - Sequens Praefatio cum suo cantu dicitur a Nativitate Domini usque ad Epiphaniam (praeterquam in die Octava s. Joannis Apostoli), et in Purificatione B. Mariae, et in Festo Corporis Christi, *et per Octavam*, nisi in ea occurrat Festum quod propriam Praefationem habeat. Item in Transfiguratione Domini, et in Festo Ss.mi Nominis Jesu.

(NOVA) - Sequens Praefatio cum suo cantu dicitur, *juxta Rubricas* in Nativitate Domini *et per Octavam* etiam in Missis quae alioquin Praefationem propriam haberent; *in Vigilia Epiphaniae*, in Missis de Ss. Nominis Jesu, Purificatione beatae Mariae, Ss.mo Corpore Christi et Transfiguratione Domini *in Missa Dominicae infra Octavam Ss.mi Corporis Christi, si omittenda non sit Comm. Octavae*; *et in omnibus Missis a die 2 ad 4 Januarii inclusive celebrandis in quibus alia Praefatio non sit adhibenda.*

Haec notatu digna in nova rubrica reperimus :

a) JUXTA RUBRICAS, quia quae sequuntur intelligi debent iuxta modum a rubricis intentum, nam ex gr. canere nequeo, modo solemni, Praefationem Nativitatis in Missa votiva de ss. Corpore Christi seu de ss. Eucharistiae Sacramento, quae sufficitur in Choro Missae de Feria, eo tantum quod prima facie hac in rubrica invenitur indicatio: "in Missis de.. Ss.mo Corpore Christi,, etc. - b) IN NATIVITATE *et per Octavam*; limitatur tempus natalitium quoad cantum solemnem Praefationis; etenim nunc in calendario universali diebus 2, 3 et 4 januarii assignatur Missa ritus simplicis, dum sub antiquae rubricae imperio iisdem diebus occurrebant dies octavi ritus duplicis. - c) IN VIG. EPIPHANIE, quae ob suppressionem antiquae dictionis,

qua a Nativ. ad Epiph. Praefatio assignabatur, debebat equidem recenseri, cum ritu gaudeat semiduplici et dominicis aequiparetur. – *d)* FESTA EXTRA TEMPUS NATALITIUM, quae Praef. de Nativitate propriam habent, meliōri modo congregata sunt, et cum de nonnullis liceat Missam votivam celebrare, ut hae Missae votivae solemnes, quae per re gravi dici possunt, non excludantur et uno verbo eae etiam indicentur, suffecta est vox “ in Missis „ voci “ in Festo „. – *e)* De DOM. INFRA OCT. SS. CORPORIS CHRISTI occurrit mentio specialis (non quoad cantum sed quoad textum) cum in suo robore maneat decr. 4273 ad VI diei 24 julii 1911, et proinde dari possit ut Missa dominicae celebretur, ut alias, cum comm. Octavae, vel etiam celebretur quidem Missa de dominica at in ea non fiat comm. Octava eo quod dein canitur Missa, ut in decreto, nempe de Ss. Corpore Christi, quo in casu omittenda est Octavae commemoratio in Missa dominicae. Quid faciendum si Octava non commemoretur videbimus alibi, hic interea scimus quoniam Praefatio sit adhibenda si commemoratio Octavae locum habeat. – *f)* DIES a 2 ad 4 JANUARIi hic memorantur, cum in rubrica “ Additionum „ per idem Tempus assignetur Praefatio Nativitatis ut propria “nisi ipsa Missa aut Commemoratio prius habita, aliam exigant Praefationem„; at hic rubrica interpretanda est “juxta Rubricas „, nam secus melior erat antiqua rubrica quae exceptiones non admittebat et a Nativitate ad Epiph. cantum solemnem sine ambagibus praescribebat. Si qua ergo his diebus canatur Missa votiva pro re gravi seu de aliquo Festo quod alicubi celebretur sub ritu duplici vel semiduplici, Praefatio de Nativ. in cantu solemni adhibenda

est, nisi alia succurrat Missae propria vel propria commemorationis in eadem Missa prius habitae.

* *Post* COMMUNICANTES, quod, ut omnes norunt, ponitur in calce Praefationis de Nativitate, legitur antiqua rubrica sed concluditur: " usque ad Oct. Nativ. D. inclus., *in omnibus Missis, quae non sint Defunctorum* „. Eadem additio legitur post *Communicantes* Epiphaniae,* Paschatis, Ascensionis et Pentecostes, etiam, ut par est, inter Praefationes in cantu feriali et sine cantu.

IN EPIPHANIA DOMINI

(ANTIQUA) Sequens Praefatio cum suo cantu dicitur in Epiphania Domini et per Octavam.

(NOVA) Sequens Praefatio cum suo cantu dicitur *juxta Rubricas*, in Epiphania Domini, et per Octavam, *non excepta Dominica*.

a) JUXTA RUBRICAS respicit Missas votivas " pro re gravi „ et Festa duplicia I classis quae tantum infra hanc Octavam admittuntur. – b) NON EXCEPTA DOMINICA, innotum est quod ad textum potius spectat quam ad cantum, et respondet " Additionum „ rubricae, qua Praefatio Octavae Nativitatis, Epiphaniae et Ascensionis censetur propria pro Dominicis infra has Octavas occurrentibus.

IN QUADRAGESIMA

(ANTIQUA) Sequens Praefatio cum suo cantu dicitur in Dominicis Quadragesimae, et in Festis Duplicibus et Semiduplicibus in ea occurrentibus, usque ad Dominicam Passionis, nisi in Festis propria assignetur.

(NOVA) Sequens Praefatio cum suo cantu dicitur in Dominicis Quadragesimae usque ad Dominicam IV inclusive. *Item dicitur, juxta Rubricas a Feria V post Cineres usque ad Sabbatum ante Dominicam Passionis inclusive, quoties alia Praefatio non sit adhibenda.*

Quoad substantiam, rubricæ aequiparantur; formæ dissimilitudo debetur rubricæ, quæ ut præmiū in nova missalis recensione ponitur et qua præcedentes editiones carebant. JUXTA RUBRICAS complet sensum postremae periodi; nam, sublatis illis verbis, rubrica contrarium teneret, nempe in omnibus Missis etiam ferialibus cantus sollemnis adhibendus esset; dum, contra, per additionem "juxta Rubricas", tantum in Missis votivis "pro re gravi etc.", et in Festis duplicibus et semiduplicibus, quæ carent Præfatione propria vel Præfatione commemorationis prius habitæ propria, Præfatio Quadragesimæ in cantu sollemni admittitur.

* * *

IN MISSIS DE PASSIONE ET DE S. CRUCE

(ANTIQUA) Sequens Præfatio cum suo cantu dicitur in Dominica Passionis, in Dominica Palmarum et in Feria V in Coena Domini, et in Festis Duplicibus et Semiduplicibus eo tempore occurrentibus (nisi in Festis propria assignentur): in Solemnitatibus S. Crucis et in Festis SS. mi Cordis ac Pretiosissimi Sanguinis. D. N. J. C.

(NOVA) Sequens Præfatio cum suo cantu dicitur in Dominica Passionis, in Dominica Palmarum et in Feria V in Coena Domini. Item dicitur, *juxta Rubricas, in Missis* de s. Cruce, de Passione et pretiosissimo Sanguine Domini et de sacratissimo Corde Jesu: necnon a Feria II post Dominicam Passionis usque ad Feriam VI Majoris Hebdomadae inclusive, quoties alia Præfatio non sit adhibenda.

a) JUXTA RUBRICAS secundam partem rubricæ regit, etenim tantum ea festa et eae Missæ votivæ utuntur textu hoc Præfationis in cantu sollemni quæ respondent conditionibus a rubrica in præmio apposita requisitis. —

b) IN MISSIS (loco *in Solemnitatibus* et *in Festis*) vox est qua comprehenduntur et Missae votivae earundem Festivitatum celebratae " pro re gravi „.

Cum juxta traditas normas, in praecedentibus illustratas, Praefationes in Paschate et in Ascensione se prodeant, eas sufficiat transcribere.

IN PASCHATE

(ANTIQUA) Sequens Praefatio cum suo cantu dicitur a Vigilia Paschae usque ad Octavam et in Dominicis usque ad Ascensionem et in Festis Duplicibus et Semiduplicibus eo tempore occurrentibus, nisi in eis propria assignetur. In Missa Sabbati Sancti dicitur *in hac potissimum nocte*; in die Paschae usque ad Sabbatum in Albis inclusive: *in hac potissimum die*; et deinceps: *in hoc potissimum gloriosius praedicare*.

(NOVA) Sequens Praefatio cum suo cantu dicitur, *juxta Rubricas*, e Sabbato Sancto usque ad Sabbatum in Albis, et in Dominicis usque ad V post Pascha inclusive. Item dicitur a Feria II post Dom. in Albis usque ad Vigiliam Ascensionis inclusive, quoties alia Praefatio non sit adhibenda. In Missa Sabbati sancti dicitur: *in hac potissimum nocte*; in die Paschae usque ad Sabbatum in Albis inclusive, *in hac potissimum die*; alias: *in hoc potissimum*.

IN ASCENSIONE DOMINI

(ANTIQUA) Sequens Praefatio cum suo cantu dicitur in die Ascensionis usque ad Vigiliam Pentecostes exclusive, et in Festis tunc occurrentibus, nisi propriam habeant.

(NOVA) Sequens Praefatio cum suo cantu dicitur, *juxta Rubricas*, a die Ascensionis usque ad Feriam VI post Octavam inclusive, *non excepta Dominica*, quoties alia Praefatio non sit adhibenda.

IN PENTECOSTE

(ANTIQUA) Sequens Præfatio cum suo cantu dicitur a Vigilia Pentecostes usque ad sequens Sabbatum inclusive.

(NOVA) ET IN MISSIS VOTIVIS DE SPIRITU SANCTO Sequens Præfatio cum s. c. dic., juxta Rubr., a Vig. Pentec. usque ad seq. Sabb. inclus. *et in Missis votivis de Spiritu Sancto, quæ pro re gravi et publica simul causa solemniter canantur, omittis tamen hoc in casu verbis: hodierna die.*

Cum Præfatio hæc non sit propria tantum Festivitatis et Octavæ Pentecostes sed etiam, ut rubricæ, præpositæ eidem in cantu feriali et sine cantu, innuunt, omnium Missarum de Spiritu Sancto; proinde, cum occurrere possint Missæ votivæ "pro re gravi," in honorem Spiritus Sancti, ex gr. tempore vacationis Sedis Apostolicæ etc., antiqua rubrica ampliari debuit et ubi in cantu solemniori eadem Præfatio prostat.

IN FESTO SS.MÆ TRINITATIS ET IN DOMINICIS PER ANNUM

(ANTIQUA) Sequens Præf. cum s. c. dic. in Festo Ss. Trinitatis et in omnibus Dominicis per annum, quando Præfatio propria non sit assignata, juxta Decr. Clementis XIII, die 3 Januarii 1759.

(NOVA) Seq. Præf. c. s. dic., juxta Rubr., *in Missis* de Ss. Trinitate et in omnibus Dominicis per annum, *etiam anticipatis*, quæ Præf. propriam aut de Tempore assignatam non habeant; *non excepta Dom. II post Pentec. si ad Missam omittatur Comm. Oct. Ss. Corporis Christi.*

Vox "per annum," hic sumenda est sensu diverso.

a consueto. Etenim per annum a rubricis dicuntur dominicae et feriae quae non occurrunt in praefinito cyclo liturgico anni, nempe Adventus, Nativitatis Domini, Quadragesimae et Paschatis, et proinde occurrunt ab Octava Epiphaniae ad diem Cinerum, ab Octava Pentecostes ad Adventum. Verum, ut rubrica hoc loco innuit, per annum hic dicuntur omnes dominicae absque cycli alicuius determinatione, quae decurrunt, a I dom. Adventus ad XXIV pos Pentec.; dein ponuntur limites, qui a verbis quae in rubrica succedunt sanciantur. Limites sunt, in nova recensione rubricae, clariores; non tantum excluduntur dominicae quae habent Praefationem *propriam* sed et illae quoque, quae, juxta praecedentes rubricas, sumere debent, Praefationem *de Tempore* quo occurrunt. Dicitur enim *propria* Praefatio dominicarum Quadragesimae, Passionis, Paschatis, Pentecostes et ss. Trinitatis, necnon, juxta novas rubricas, Nativitatis, Epiphaniae, Ascensionis pro Dominicis infra eas Octavas occurrentibus; proinde si innitatur verbis antiquae rubricae, per Tempus Paschale adhibenda esset in dominicis Praefatio Trinitatis cum Praefatio Paschatis dici nequeat " propria „ dominicarum illius solemnitatis cycli. Novimus ergo intelligenda esse verba " per annum „ sensu lato, et ab hac rubrica comprehendi dominicae Adventus, Septuagesimae, Sexagesimae et Quinquagesimae, quae aliunde non vocantur per annum.

Nova rubrica non ponit discrimen inter dominicas, et Praefationem de ss. Trinitate tribuit dominicis anticipatis. De repositis sermo esse non potest cum occurrant, etiam si reponendae sunt, intra tempus cui tribuitur Praefatio Nativitatis vel Epiphaniae; de missa dominicae impeditae primo per hebdomadam resumenda, equidem, quaestio moveri nequit, quia habetur ut ferialis.

Instituitur denuo sermo de *dominica II post Pentecosten*, quae occurrit infra Oct. ss.mi Corporis Christi, et haec rubrica, quoad hanc dominicam, rubricam absolvit, quam legimus praepositam Praefationi de Nativitate. Ergo si in missa dominicae, eo quod alia missa in cantu celebratur de ss. Corpore Christi, commemoratio Octavae omittenda est, eadem missa habetur ut missa dominicae per annum eique assignatur Praefatio de ss. Trinitate.

Quamvis in Praefationis capite titulus, ut alias, loquatur tantum de "Festo ss. Trinitatis", tamen in textu rubricae legitur "*in Missis*", et ita, manifesto, comprehenduntur Missae votivae pro re gravi, quae celebrari possunt praecipue in functionibus pro gratiarum actione etc.

Evanuit etiam illa, quae erat extra rubricarum usum, appellatio ad auctoritatem decreti Clementis XIII pro inducenda Praefatione in dominicas per annum.

IN FESTIS ET IN MISSIS VOTIVIS B. M. V.

(ANTIQUA) Seq. Praef. cum. s. c. dic. in Festis B. M. (excepto Festo Purificationis, in quo dic. de Nativ. Domini) et per eorum Octavas, etiam in Festis infra eas occurrentibus, si propriam non habuerint. Dic. autem vel *Et te in Annuntiatione*, vel *Visitatione*, vel *Assumptione*, vel *Nativitate*, vel *Praesentatione*, vel *Conceptione Immaculata*, secundum denominationem Festi.

In Dedic. S. M. ad Nives et in festis Ss. eiusdem Nominis, et de Mercede dic. *Et te in Festivitate*. — In festo Septem Dolorum dic. *Et te in Commemoratione*. — In festo Ss. Rosarii dic. *Et te in Solemnitate*.

(NOVA) Sequens Praefatio cum suo cantu dicitur, *juxta Rubr., in Missis de B. M., praeterquam infra Octavam Nativitatis Domini* et in Festo Purificat, quibus in casibus sumitur Praef. de ipsa Nativ. Dic. autem etc. (omisso tantum *vel Concept. imm.*).

In missis vero de Concept. immac. dicitur: Et te in Conceptione immaculata. *In missis de Septem Doloribus dic.*: Et te in Transfixione. *In Festo de Monte Carmelo dicitur*: Et te in Commem. *In omnibus aliis Festis dic.*: Et te in Festivitate. *In Missis votivis, in quibus speciale Mysterium non sit exprimendum, dic.* Et te in Veneratione.

Adverte : a) JUXTA RUBRICAS et IN MISSIS, sufficiunt ut omitti possit mentio de Octavis et de Missis votivis pro re gravi ; - b) PRÆTERQ. INFRA OCT. NATIVITATIS DNI, ad Praefationem de Nativitate remittit, considerantur enim a nova rubrica, non tantum Festum Purificationis, sed etiam Missae votivae pro re gravi et Festa particularia, quae alicubi occurrere possunt infra Oct. Nativitatis Domini ; - c) VARIATIONES inducendae, ubi signantur***, in nonnullis festis B. M. V., aedem sunt, nisi excipias *Et te in Solemnitate*, quae hactenus in festo ss. Rosarii dicebatur et a novo missali exulavit, ita ut in posterum dicendum sit " Et te in Festivitate „ ; - d) PRO MISSIS VOT. de imm. CONCEPTIONE et VII DOLORUM assignatur variatio per verba " in Missis „ subrogata verbis " in Festo „.

IN FESTIS ET MISSIS VOT. DE S. JOSEPH SP. B. M. V.

(NOVA) - *Sequens Praef. c. s. c. dic., juxta Rubr., in Missis de s. Joseph. In Missis vot. dic. Et te in Veneratione.*

Per decr. S. R. C. 9 aprilis 1919 " Ss. D. N. Benedictus Pp. XV pro sua pietate erga s. Joseph, B. M. V. Sponsum et Catholicae Ecclesiae Patronum, suprascriptam Praefationem propriam, in Missis de s. Joseph ubique locorum in posterum adhibendam approbavit, atque in futuris Missalis Romani editionibus rite inserendam iussit„. Liceat hic referre quae pius P. De Amicis, maxima cum laetitia et cordis exultatione, nactus occasione huius decreti in " Ephemeridibus Liturgicis „ (a. 1919 pag. 143) scripsit : " *Filius accrescens Joseph, fiius accrescens...* Haud immerito asseri posset, Sacram Liturgiam fere omnes suas vires insumpsisse in laudibus atque honoribus ca-

stissimo Mariae Virginis Sponso tribuendis. Ipse enim a Pio IX patronus universalis Ecclesiae fuit proclamatus; Ipse solus est e tot sanctis, qui in anni decursu gaudeat duabus festivitatibus ritus duplicis primae classis: Ipse solus qui in Ecclesia universali specialibus Litaniis invocetur: Ipse est qui, iuxta novum Codicem Pio Benedictinum, in universa Ecclesia sub die 19 martii, per singulos annos cum festo de praecepto honoretur: Ipse, quem hactenus Romani Pontifices, praesertim autem recentiores, maioribus elogiis cumularint: Ipse, ad quem honorandum tot statutae fuerint societates, tot erectae Ecclesiae, tot piae exercitationes indulgentiis locupletatae: Ipse, cui speciali modo fuerit integer mensis dedicatus. Nunc autem Ipse solus in Universa Ecclesia praefatione propria in Missali fuit decoratus „

Circa litterarium valorem (ut aiunt) huius compositionis diversae fuerunt opiniones. Quamvis auctor quidam in Ephem. Lit. (a. 1919 pag. 142) plene laudaverit formam servatam in compilatione, quasi " stylo puro ac facili phrases ac verba rythmica „ disponentur "ita ut modulationes gregorianae perbelle illi aptentur „, tamen ipsa Directio Ephemeridum, in nota, aliter sensit. Aliter sentierunt et alii, ex. gr. " Rivista Liturgica „ edita ab Abbatia Prateleensi apud Patavium (a. VI, n. 3). Deest in nonnullis phrasibus " cursus „, perspicuus character textuum antiquorum; antiphonae vesperarum et aliae partes officii eiusdem sancti materiam prae-buerunt praefationi, quae " centonizatio „ minus placet; potius quam praerogativa eius patronatus in universam Ecclesiam laudibus extollatur, laudatur s. Josephi nazarenae familiae praeses, utendo voce " Familia „ in proprio sensu, non in sensu

liturgico, quo denuntiatur " Ecclesia " - Haec sane dicta sint modo historico.

Assignatur huic Praefationi locus inter Praefationes B. M. V. et Ss. Apostolorum, qui equidem congruit cum ordine hierarchico ubique in liturgia servato pro s. Joseph. Aliquantulum mutata est brevis rubrica quae legebatur in decreto concessionis: " Sequens Praefatio dicitur in Festo, in Solemnitate et per Octavam s. Joseph. In Missis votivis dicitur: Et te in Veneratione ".

IN FESTIS APOSTOLORUM ET EVANGELISTARUM

(ANTIQUA) Sequens Praef. c. s. dic. in Festis Apostolorum, et Evangelistarum (praeterquam in die S. Joannis Apostoli) et per Octavas eorum et in Festis infra eas occurrentibus, nisi in eis propria assignetur.

(NOVA) Sequens Praefatio cum suo cantu dicitur, juxta Rubricas, in Missis de Apostolis, vel Evangelistis, *praeterquam infra Octavam Nativitatis Domini* in qua sumitur de Octava.

Adverte: a) JUXTA RUBRICAS et IN MISSIS voces sunt quae nonnulla antiquae rubricae adjuncta prospiciunt; b) PRÆTERQUAM INFRA OCT. NATIVIT. DNI, phrases necessaria videtur ut non excludatur tantum Missa de Festo s. Joannis Ap., sed etiam Missa votiva cujuslibet Apostoli seu Evangelistae quae pro re gravi celebrari contingat infra eandem Octavam.

IN FESTIS PER ANNUM

(ANTIQUA) Sequens Praefatio cum suo cantu dicitur in omnibus Festis Duplicibus et per Octavas eorum: et in omnibus Semiduplicibus, ubi propria non habetur.

(NOVA) Seq. Praef. c. s. c. dic. juxta Rub., quoties non habeatur Praefatio propria Missae, *aut alicuius Commemorationis in ea peractae, vel Octavae communis aut de Tempore. Dicitur etiam in Festis Domini Praefatione propria carentibus, etiam si occurrat Tempus Quadragesimae, vel Commemoratio au Octava Praefationem propriam habens, quae non sit de ipso Domino.*

Adverte : a) Influxus alterius elementi non tantum a novis Additionum rubricis tribuitur in Praefationem si missa celebratur infra aliquam octavam vel infra tempus quae propriam Praefationem habeant; merito, eadem et aliquando potiori ratione, tribuitur etiam cuilibet commemorationi, cui Praefatio propria suppeteret si de eadem missa celebreretur. b) Festa Domini quae in calendario universali carent Praefatione propria sunt illa Dedicationis Archibasilicae ss. Salvatoris et Dedicationis Basilicarum ss. Petri et Pauli App.; in unaquaque dioecesi Festum Dedicationis Ecclesiae Cathedralis ejusque Octava; in ecclesiis consecratis anniversarium Dedicationis Ecclesiae propriae cum propria Octava. In Missis horum Festorum, et infra Octavam si de ea missa dicatur, semper Praefatio adhibetur quae "per annum", hic vocatur et in rubricis in corpore missalis "communis", quoties non occurrat tempus paschale vel natalitium vel quoties infra Octavam non celebrentur de ipso Domino, habentem propriam Praefationem, vel facta non sit commemoratio huiusmodi Festi Domini.

II. PRÆFATIONES IN CANTU FERALI *adhibendae in omnibus Missis ritus Simplicis, et in Missis votivis quae pro re gravi et publica simul causa non sint. Commemoratio tamen aut Octava Praefatione propria gaudens, licet, juxta Rubricas, servet jus ad illam quoad textum, non servat tamen quoad cantum solemnem, nisi talis cantus Missae, quae celebratur conveniat.*

Quae dicta sunt circa pröemium Praefationum in cantu solemni valent etiam hoc in casu; proinde hic

satis est tabulam antiquam cum nova conferre, ut primo obtutu conspiciatur novus materiae ordo :

MISSALE PII V

(Deest inscriptio)

1. Praefatio quadragesimae
2. " " de Passione et de sancta Cruce.
3. " " Tempore Paschali.

(Ordo a numeris indicatur)

5. Praefatio de Spiritu Sancto.
4. " " de ss. Trinitate.
6. " " de B. M. V.
7. " " de Apostolis et Evangelistis.
8. " " in Festis Simplicibus, ferialibus et de Requie.

MISSALE PII X

1. Praefatio " De Nativitate "
2. " " " In Quadragesima "
3. " " " De Passione et de Sancta Cruce "
4. " " " Tempore Paschali "
5. " " " De Ascens. Domini "
6. " " " In Missis votivis de Spiritu Sancto "
7. " " " In Missis votivis de Ss.ma Trinitate "
8. " " " In Missis de Beata Maria Virgine "
9. " " " In Missis votivis de S. Ioseph "
10. " " " In Missis Apostol. vel Evangelist. "
11. " " " In Festis Simplic. et in diebus Ferialibus "
12. " " " In Missis Defunctorum "

Ergo modo 12 habentur Praefationes in cantu feriali. Deest cantus ferialis de Epiphania, nam infra illam Octavam nulla missa celebrari potest quae non sit " pro re gravi " vel de Festo ritus duplicis I classis occurrenti et proinde dari nequit casus adhibendi Praefationem in cantu feriali. In praecedentibus editionibus cantus ferialis desiderabatur pro Praefationibus de Nativitate et de Ascensione; et ordine inverso ponebantur Praefationes de Spiritu Sancto et de ss. Trinitate, ita ut huius Praefatio

praeponeretur illi de Spiritu Santo. Ambae Praefationes inductae per decr. 9 aprilis 1919 donatae sunt cantu feriali.

IN NATIVITATE DOMINI

In postremis missalis editionibus praefatio ferialis *de Nativitate* inscribatur in fine missalis: " In Missis votivis de Ss.mo Sacramento et de Ss.mo Nomine Jesu Praefatio in tono Feriali „. Dein sequens adnotatio legatur: " Sacrorum Rituum Congregatio, interrogata de modo canendi Praefationem de Nativitate Domini in Missa votiva de Ss.mo Sacramento, die 29 Febr. 1868 in u. Ratisbonens. ad dubium III respondit: Dummodo ea Missa votiva non sit solemnis et pro re gravi, id est, dummodo ea cantetur sine *Gloria* et sine *Credo*, Praefatio de Nativitate canenda est tono feriali. Sacra vero eadem Congregatio indulget, ut ad commoditatem Sacerdotis Missam cantaturi, ad calcem Missalis et ultimo prorsus loco apponi possit Praefatio de Nativitate cum hac rubrica: *Sequens Praefatio cum suo cantu dicitur in Missis votivis de Ss.mo Sacramento et de Ss.mo Nomine Jesu* „.

Modo eadem praefatio in cantu feriali, inserta est in corpore missalis, primo loco, cum sequenti rubrica: " *Sequens Praefatio cum suo cantu dicitur, juxta Rubr. INFRA OCT. NATIVITATIS Domini et IN MISSA DOMINICÆ infra Octav. ejusdem Nativit. quae post diem. 1 Januarii sit RESUMENDA; nec non IN MISSIS VOTIVIS de Ss.mo Sacramento, et de Ss.mo Nomine Jesu, quae pro re gravi et publica simul causa non sint, et IN OMNIBUS MISSIS a*

die 2 ad 4 Januarii inclusive celebrandis, in quibus alia Praefatio non sit adhidenda „.

Adverte: – *a)* DOM. INFRA OCT. NATIVITATIS DNI servat omnia iura quae ceteris dominicis competunt, si propria die missa impediatur. Quapropter, si ob occursum alicuius Festi I aut II classis eius missa tantum commemorari sua die possit, missa resumenda est prima die infra hebdomadam libera, ut in Additionibus praescribitur, in qua non occurrat *festum* semiduplex (dies infra Oct. non amplius impedit hanc celebrationem). Cum vero in iisdem Additionibus edicatur Praefatio de Nativitate, Epiphania et Ascensione habenda esse ut propria etiam pro dominicis infra eas Octavas occurrentibus, et cum aliunde a rubrica posita ante Praefationem de Nativitate sine cantu, dicenda proponetur eadem Praefatio, si propria missae aut commemorationis non occurrat, utique quoad textum hanc sibi vindicat Praefationem missa praedictae dominicae resumenda. Attamen cum illa dominica quoad officium nequeat transferri extra Octavam, et proinde tantum de ea missa dici debeat (si suppetat dies libera), haec missa, ut ceterae missae resumendae, inducit naturam ferialem ideoque assumit cantum ferialem etiam quoad Praefationem. – *b)* Modo in kalendario universali DIEBUS 2, 3, 4 JANUARIJ, si dominica occurrat die 5, occurrunt Octavae ritus simplicis; proinde si die 2 fiat de Octava s. Stephani et die 4 de Octava ss. Innocentium requiritur Praefatio in cantu feriali de Nativitate, ut hic a nova rubrica proponitur. De die 3 non est agendum, quia Octava s. Joannis gaudet Praefatione propria, sed sicubi hac die canatur missa votiva pro re non gravi quae propria Praefatione careat. et omittatur commem. de s. Joanne eo quod in

alia missa de eo actum sit, Praefatio missae votivae erit de Nativitate.

Commentario non egent sequentes duae rubricae, quas transcribimus, diverso charactere signantes quod novum est.

IN QUADRAGESIMA: *Sequens Praefatio cum suo cantu dic., juxta Rubr., in Feriis Quadrag., a die Cinerum usque ad Sabb. ante Dom. Passionis inclusive.*

IN MISSIS DE PASSIONE et DE S. CRUCE: *Seq. Praef. c. s. c. dic., juxta Rubr., in Feriis Temporis Passionis usque ad Fer. IV Majoris Hebdomadae incl.; item in Missis votivis de s. Cruce, de Passione et pretiosissimo Sanguine Domini et de sacr. Corde Jesu, quae pro re gravi et publica simul causa non sint.*

DE ASCENSIONE DOMINI

Sequens Praefactio cum suo cantu dicitur, juxta Rubricas, infra Octavam Ascensionis et Feria VI post Octavam Ascensionis, in Missis votivis quae pro re gravi et publica simul causa non sint.

Utique Feria VI post Octavam Ascensionis Missae votivae pro re non gravi etc., nisi occurrat Festum ritus duplicis, permittuntur; at nesciremus quomodo hic edicantur permissae infra Oct. Ascensionis, quae privilegiata III Ordinis est, dum in tit. II, n. 10 "Additionum," prohibita dicuntur si occurrat *aliqua ex... Octavis privilegiatis*. Forsan hic consulitur commoditati ecclesiarum, praesertim sanctuariorum quae indulto fruuntur canendi

missas votivas etiam diebus infra octavas privilegiatas III Ordinis.

* IN MISSIS VOTIVIS DE SPIRITU SANCTO : *Sequens Praef. c. s. c. dic., juxta Rubr., in Missis vot. de Spiritu S., quae pro re gravi et publica simul causa non sint.*

* IN MISSIS VOT. de SS. TRINITATE : *Seq. Praef. c. s. c. dic., juxta Rub., in Missis vot. de SS. Trinitate quae etc.*

* IN MISSIS de B. M. V. : *Seq. Praef. etc. in Missis de b. Maria. Dicitur autem vel Et te in Conceptione immaculata vel Transfixione, vel Assumptione, vel Nativitate, juxta qualitatem Missae. In Missa de Off. s. Maria in Sabb. dicitur : Et te in Veneratione, sicut et in Missis votivis, in quibus speciale Mystrium non sit exprimendum.*

Explicatione non egent duae primae rubricae. Circa rubricam pro missis B. M. V. haec adverte : *a)* Mentio fit Octavarum Assumptionis et Conceptionis immaculatae, quia infra has Octava communes si canatur quaelibet missa votiva pro re non gravi quae propria Praefatione careat, adhibenda est Praefatio de Octava ; *b)* de Octava simplici Nativitatis occurrit mentio nam, si infra Octavam Missa de B. M. V. cani contigat, haec dicenda est ut in Festo sed, nisi pro re gravi etc. canatur, Praefatio in cantu feriali adhibenda est ; *c)* denuo occurrit sermo de Conceptione imm. et de VII Doloribus B. M. V. cum tantum de his missa more votivo celebrari possit ; cetera enim formularia Festorum b. M. V. ut notum est, adhiberi nequeunt pro Missis votivis, ita ut, si Missa petatur de Assumptione, de Annuntiatione etc., oneri satisfiat per commune formularium in calce Communis Sanctorum

positum et proinde, ut notat, haec rubrica etiam Praefatio erit cum additione " Et te in Veneratione „.

* IN MISSIS VOT. de S. JOSEPH: *Sequens Praef. cum suo cantu dicitur juxta Rubr., in Missis votivis de s. Joseph, quae qua re gravi.... non sint.*

* IN MISSIS APP. vel EVANGEL.: *Seq. Praef. c. s. c. dic., juxta Rub., in Missis de Apostolis, vel Evangelistis.*

* IN FESTIS SIMPLIC. et IN DIEBUS FERALIBUS: *Seq. Praef. c. s. c. dic., juxta Rubr., in Missis tam de Tempore, quam de Sanctis et in omnibus Missis votivis, in quibus alia Praef. non sit adhibenda. Item dic. in Missis de Feriis Adventus, licet commemoretur b. M. V.*

Adverte: a) Omittitur in rubrica pro Praefatione App. mentio de Missis *votivis* quia etiam de Octava simplici S. Joannis cura habenda erat; - b) in rubrica Praefationis Communis edicitur quod, si infra Octavam Conceptionis immaculae et infra quamlibet Octavam b. M. V. alicubi occurrentem, Missa de Feria Adventus celebretur (diebus 14 et 15 decembris occurrere potest Feria Q. T.), ne in Praefatione dicatur natus (*....lumen aeternum mundo effudit J. C. D. N.*) qui in ceteris Missae partibus dicitur expectatus, dicenda sit Praefatio communis, etiamsi de B. M. V. commemoratio in Missa facta fuerit.

IN MISSIS DEFUNCTORUM

Sequens Praefatio cum suo cantu dicitur in omnibus Missis Defunctorum.

Praefatio Defunctorum inducta est per decr. S. R. C.

9 aprilis 1919. Exhibetur de eadem tantum cantus ferialis, qui adhibendus est etiam in Commem. Omnium Fidelium Defunctorum: "

" Optandum erat ut universae Ecclesiae Praefatio Defunctorum indulgeretur, ne pro Defunctis eadem Praefatio diceretur, ac in Festis Sanctorum cuiuscumque ritus quibus propria non suppetit (Ephem. Lit. a. 1919 pag. 141)„. Nonnullis equidem ecclesiis, praesertim in Gallia, indulta erat aliqua Praefatio pro defunctis; Praefatio vero, quae modo adhibenda est in universis Ecclesiis ritu romano utentibus, gallicanae compositionis est et legebatur in missali parisiensi; inductae sunt tamen nonnullae variationes. Sit autem hic conspectus:

MISSALE PARISIENSE

Vere dignum etc.; *in* quo nobis *spem* beatae Resurrectionis *concessisti*; *ut dum naturam* contristat certa moriendi conditio, *fidem* consoletur futurae immortalitatis promissio. Tuis enim fidelibus, Domine, vita mutatur, non tollitur; et dissoluta terrestris huius *habitationis* domo, aeterna in *coelis*, habitatio comparatur. Ideo etc.

MISSALE PII X

Vere dignum etc. *In* quo nobis *spes* beatae Resurrectionis *effulsit*; *ut quos* contristat certa moriendi conditio, *eosdem* consoletur futurae immortalitatis promissio. Tuis enim fidelibus, Domine, vita mutatur non tollitur: et dissoluta terrestris huius *incolatus* domo, aeterna in caelis habitatio comparatur. Et ideo etc.

Cl. Menghini (*Ephem. Lit.*, mense novembri 1919) inductarum variationum perbelle rationem tradit, ita ut operis pretium putemus hic transcribere quae melius nemo posset exponere: – "Habebat textus vetus: "In quo (Christo) nobis *spem* beatae Resurrectio is „: *concedere alicui* est *cedere* cum aliquo, nempe dare petenti et ideo *concedere spem* est quasi diceretur: quaerenti *spem* datur

spes: modica nimis res! Etiam hebraicus populus habebat spem resurrectionis: "Nisi enim eos... resurrecturos speraret, superfluum videretur et vanum orare pro mortuis (II Mach., 12, 44),"; "De mortuis, quod resurgant, non legistis in libro Moysi?" (Marc. 12, 26): et concedere in Christo spem resurrectionis parum fuisset, dum reipsa in Chrsto, vere resplenduit iam a saeculis *data* illius *spes*. Ipse enim est exemplar fulgidissimum resurrectionis: *Primitiae dormientium* (I Cor., 15, 20); ergo efficacius dictum est: "In quo nobis spes beatæ resurrectionis effulsit". Insuper, quod formam literariam spectat, hæc est oportuna lyrica enunciatio; quæ compositioni Præfationum apprime quadrat: dum alia nimis narrativa et prosaica apparebat. Sequebatur: "Ut dum naturam contristat certa moriendi conditio, fidem consoletur futuræ immortalitatis promissio". Scilicet: Concessisti *spem* ad hunc finem, ut promissio immortalitatis consoletur *fidem*. Nesciremus acquiescere huic sententiæ, sed potius videretur dicendum, e converso, quod, concesso dono *fidei*, consolationem acquirit *spes*; spes nimirum, non vana, sed fundata in fide. Praeterea, illa comparatio (*paragone*), inter naturam contristatam et fidem consolatione affectam, non est adaequata: natura et fides non sunt termini homogenei; insuper illa personificatio naturæ et fidei incongrua est. Oportet menti vim inferre ut plane componatur periodus: Promissio immortalitatis consoletur fidem illorum, quorum naturam contristat moriendi conditio. — Hinc bene nunc dictum est, in Christo resurgente effulsisse spem resurrectionis, cuius fulgor, videlicet, est sincera et comprobata promissio immortalitatis, quæ illos consolatur, quos contristat certa mo-

riendi conditio. — Facile est intelligere, cur loco verborum: *hujus habitationis domo*, alia substituta sunt: *hujus incolatus domo*: 1 ad vitandum illum quasi hiatum *hujus ha...*; 2 ad eliminandam repetitionem eiusdem vocis nimis propinquam; 3 ad melius indicandam naturam huius commorationis terrestris, quae est temporanea, quod significat vox incolatus, et naturam caelestis habitationis, quae est aeterna, quod significat vox *habitatio*, nempe commoratio permanens. „

III. PRÆFATIONES SINE CANTU.

IN NATIVITATE DOMINI

(ANTIQUA) Sequens Praefatio dicitur a Nativitate Domini usque ad Epiphaniam (praeterquam in die Octava S. Joannis Apostoli), et in Purificatione B. Mariae, et in Festo Corporis Christi, et per Octavam, nisi in ea occurrat Festum, quod propriam Praefationem habeat. Item in Transfiguratione Domini, et in Festo Ss. Nominis Jesu, necnon in Missis votivis de Ss. Sacramento.

(NOVA) Seq. Praef. dic. in *Missis de Nativ. Domini*: item per *Oct. eiusd. Nativ. in omnibus Missis*, etiam in iis, quae secus propriam haberent Praef., *dummodo in his de ipsa Octava fiat Comm.*; in *Missa Dom. infra Oct. Nat. post diem 1 Januarii resumenda*, in *Missis de Vig. Epiph., de Ss. Nomine Jesu, de Purific. B. M. V., de Ss. Corpore Christi, de Dom. infra Oct. eiusdem, si Comm. de Oct. non omittetur*, et de Transfiguratione Domini. Dicitur etiam, juxta Rubricas, in *omnibus Missis in quibus facta sit Comm. alicuius ex officiis supra recensitis*, vel quae infra eorundem Octavas communes, sicubi habeatur, aut etiam a die 2 ad 4 Januarii inclus. celebrantur, nisi ipsa Missa, aut Commem. prius habita aliam exigant Praefationem.

Quamvis nonnulla jam nota sint, tamen adverte: –

a) Formula IN MISSIS declinat alias formulas “infra Octavam „ et “in Missis votivis „ quae secus necessariae fuissent ad rubricae perfectionem; – *b)* mentio fit de tribus Missis quae dici possunt vel debent in die Nativitatis D.ni; – *c)* non producitur tempus ad Epiphaniam, in prima rubricae parte, nam necessarium erat ut innueretur privilegium huius Praefationis quod excludit, per Octavam tantum, ceteras Praefationes etiam in Missis quae alias propriam haberent; – *d)* excluduntur tamen a Praefatione de Nativitate adhibenda Missae votivae “pro re gravi„ celebratae, quae propriam Praefationem habeant, si comm. Octavae in iis facienda non sit quia alia Missa in cantu vel conventualis celebrata fuerit cum comm. Octavae et, ut patet, excluduntur Missae Defunctorum quae pro die obitus dicendae fuerint; – *e)* de Dominica infra Octavam Nativitatis cuius missa resumenda sit infra hebdomadam quia sua die fuit impedita (de qua in commentario Praefationum cum cantu feriali egimus), mentio fit; – *f)* tum Missa, *tum commemoratio* officiorum Vig. Epiphaniae, Ss. Nominis Jesu, Purificationis b. M. V., ss. Corporis Christi et Transfigurationis jus habent ad Praefationem de Nativitate; et, ut alias, si cum Octava celebrentur, quamvis de ea non fiat commemoratio, Praefatio de Nativitate dicenda est in Missis occurrentibus infra Oct. carentibus propria Praefatione; – *g)* consueta exceptio statuitur pro Dominica II post Pentecosten; – *h)* etiam dies 2, 3 et 4 januarii sub influxu huius Praefationis sunt, ut abunde novimus.

IN EPIPHANIA DOMINI

(ANTIQUA) Sequens Praefatio dicitur in Epiphania, et per Octavam.

(NOVA) Seq. Praef. dic. in Missis de Epiphania Domini et de Dominica infra Oct. ejusdem. Dicitur etiam, juxta Rubricas, in omnibus Missis quae infra Octavam celebrentur, dummodo et de Oct. fiat Commem., et ipsa Missa, aut Commem., prius habita, aliam non exigant Praefationem.

Adverte: – a) ut praecaveatur casui quo infra hanc Octavam Missa pro re gravi vel de Duplici I classis celebranda sit, edicitur Praefatio de Epiphania adhibenda esse tantum si haec Missa careat Praefatione propria et si saltem commemoratio de Epiphania facta fuerit; nam si altera Missa fuerit in cantu vel conventualis de Octava tunc Praefatio communis adhibetur in Missa pro re gravi vel de Duplici I classis carente propria Praefatione vel adhibetur Praefatio alterius commemorationis factae in eadem Missa si haec commemoratio per se vindicaret Praefationem propriam; – b) a rubrica " Additionum ", ut animadvertimus, dicitur *Praefatio propria dominicae infra Octavas* Epiphaniae, Ascensionis et Nativitatis Praefatio Festi a quo dominica pendet, dum infra ceteras Octavas Praefatio dominicae est illa de ss. Trinitate vel de Tempore, cum noto discrimine pro dominica infra Oct. ss. Corporis Christi.

Iuxta criterium modo manifestum et sequentes rubricae redactae sunt.

IN QUADRAGESIMA : *Seq. Praef. dicitur in omnibus Missis de Tempore Quadragesimae a Feria IV Cinerum usque ad Sabbatum ante Dom. Passionis inclusive. Itemque dic., juxta Rubr., in omnibus Missis de Festis et Vigiliis occurrentibus, et in Missis votivis de Tempore celebratis, dummodo ipsa Missa, vel Commem. prius habita, aliam non exigant Praefationem.*

IN MISSIS de PASSIONE et de S. CRUCE : — *Seq. Praef. dic. in omn. Missis de Temp. a Dom. Passionis usque ad Feriam V in Coena Domini incl., et in omn. Missis de Cruce, de Passione et de pretios. Sanguine Domini, et de sacr. Corde Jesu. Dicitur etiam, juxta Rubr., in omn. Missis de Festis et Vigiliis Tempore Passionis occurrentibus, et in Missis votivis eo Tempore celebratis, ac in omn. Missis in quibus fiat Comm. alicuius ex Officiis supra recensitis, nempe de Cruce, etc., vel quae infra Octavas eorum communes, alicubi recolendas, celebrantur, nisi ipsa Missa, aut Commem. prius habita, aliam exigant Praefationem.*

IN PASCHATE : — *Seq. Praef. dic. in omn. Missis de Tempore a Sabb. sancto usque ad Vig. Ascensionis inclusive. Dicitur etiam, juxta Rubr., in Missis de Festis occurrentibus vel votivis eo Tempore celebratis nisi ipsa Missa, aut Commem. prius habita, aliam exigant Praefationem.*

IN ASCENSIONE DOMINI : — *Seq. Praef. dic. in Missis de Ascensione Dom. et de Dominica infra Oct. ejusdem. Dicitur etiam, juxta Rubr., in Missis de Festis occurrent. vel votivis, quae per Oct., celebrantur, nisi ipsa Missa, aut Commem. etc.*

IN PENTECOSTE : — *Seq. Praef. dic. in Missis de*

Temp. a Vig. Pentec. usque ad seq. Sabb. inclus., et in Missis vot. de Spiritu S., in quibus tamen omittuntur verba : hodierna die. Dic. etiam, juxta Rubr., in omn. Missis in quibus de eodem Spiritu S. vel de Oct. Pentec. fiat Commemoratio.

IN FESTO SS. TRINITATIS ET IN DOMINICIS PER ANNUM

ANTIQUA) Sequens Praef. dicitur in Festo Ss. Trinitatis, et in Missis votivis ejusdem : necnon et in omnibus Dominicis per annum, quando Praefatio propria non sit assignata, juxta Decretum Clementis XIII, die 3 Januarii 1759.

(NOVA) *Seq. Praef. dic. in Missis de Ss. Trinitate, de Dominicis Majoribus Adventus, Septuagesimae et Quinquagesimae, et de Dominicis minoribus, etiam anticipatis post Oct. Epiphaniae et Pentecostes. Dicitur etiam juxta Rubricas, in Missis in quibus fiat Comm. de Ss. Trinitate vel de Dominicis ut supra, necnon in Missis quae infra Oct. Ss. Trinitatis alicubi celebratam habentur. Non vero dic. in Dom. II post Pentecosten, si fiat Comm. Oct. Ss. Corporis Christi, nec in Missa alicuius Domin. infra hebdomadam resumpta.*

Formula " per annum „ servata est in titulo, at in textu rubricae quae sint dominicae habendae per annum quoad Praefationem declarantur (cfr. quae adnot. pag.107) De Praefatione ss. Trinitatis dicenda in dominicis anticipatis non autem in Missis resumptis, in dominica II post Pentecoste iam egimus, et quoque de influxu commemorationis dominicae et dierum infra Oct. ss. Trinitatis alicubi celebrandae inutilis hic evadit sermo.

* *

Omittitur commentarium ob eandem rationem sequentium rubricarum : rubricae vero circa Praefationem B. M. V. primam partem tantum exscribimus cum altera pars conflatur illis elementis quae vidimus in Praefationibus solemnibus (*Dicitur autem*) et in cantu feriali (*In Officio s. Mariae in Sabb.*).

* IN FESTIS ET MISSIS VOTIVIS B. MARIE VIRGINIS — *Sequens Praef. dicitur in omnibus Missis de beata Maria exceptis Missa de Purificatione et Missis in quibus facta sit Commem. Octavae Nativitatis Domini, in quibus dicitur Praefatio de ipsa Nativitate. Item dic. juxta Rubr. in omnibus Missis quae non sint de Tempore Adventus vel de aliquo Festo Domini, in quibus facienda occurrat Comm. eiusdem b. Mariae et quae infra Octavas communes ejusdem celebrentur, nisi ipsa Missa, aut Commem. prius habita, aliam exigant Praefationem.*

* IN FESTIS ET MISSIS VOT. S. JOSEPH : — *Seq. Praef. dic. in omn. Missis de ss. Joseph. Item dic. juxta Rubr., in omn. Missis, quae non sint Domini, in quibus de s. Joseph facta sit Comm., vel quae infra Oct. communem ejusdem celebrantur nisi ipsa Missa, aut Comm. prius habita, aliam exigant Praefationem.*

* IN FESTIS ET MISSIS VOT. APP. VEL EVANG. : — *Seq. Praef. dic. in omn. Missis de ss. App., vel Evang., praeterquam infra Oct. Nativ. Domini, in qua sumitur de Octava. Item dic. juxta Rubr., in omn. Missis, quae non sint Domini, in quibus de Apostolis aut de Evang. facta sit Comm., vel quae infra Octavas communes eorundem celebrentur, nisi ipsa Missa etc.*

* * *

IN FESTIS ET IN FERIIS PER ANNUM

Sequens Praefatio dicitur in omn. Missis quae propriam non habeant; nisi legenda sit, juxta Rubricas Praefatio alicuius Officii commemorati aut Octavae, aut Temporis occurrentis propria. Dicitur etiam in Missis de Dedicacione Ecclesiae et de aliis Festis Domini alicubi celebratis, quae Praefatione propria careant, in quibus numquam adhibetur Praefatio Officii commemorati vel Octavae, quae non sint de ipso Domino, nec Praefatio de Tempore Quadragesimae. Dicitur pariter in Missis de Feriis Adventus, quamvis in eis fiat Comm. beatae B. V.

Praefatio de qua agit rubrica, illa est quae in textu " Additionum „ et missalis dicitur "communis„. Antiqua rubrica admonebat: "Sequens Praefatio dicitur in omnibus Festis, et Feriis per annum, quae propriam non habent, et in omnibus Missis Defunctorum „; nova verò omnes perpendit casus, qui etiam in aliis rubricis Praefationibus praemissis praebuerunt occasionem aliter statuendi. Equidem denuo recurrit sermo de Praefatione adhibenda in Festis et per Octavam Dedicacionis, necnon in aliis Festis Domini quae alicubi occurrunt, et quibus non suppetit propria Praefatio, et edicitur eorum propria habenda esse Praefatio communis, ita ut nullum influxum patiatur a commemorationibus et Octavis quae non sint Domini per eas occurrentes, si de Dedicacione vel de Festo dicenda sit Missa. Cum autem quae portionem centralem, idest embolismum, non habent christologicum vel theologicum sint tantum Praefationes B. M. V., S. Joseph, Ss. Apostolorum et Quadragesimae; proinde etiam a rubricis earum

datur peculiaris norma pro his Missis de Dedicatione seu Domini. Videtur enim Praefatione convenientius uti sine embolismo potius quam in Festis Domini uti embolismo sanctorali.

IN MISSIS DEFUNCTORUM

"Sequens Praefatio dicitur in omnibus Missis Defunctorum „.

ART. III. - RUBRICÆ TEMPERATÆ IN CANONE

Vox "Canon,, hic accipitur in sensu a missali intento, nempe sub hoc titulo tota illa pars " Ordinis Missae „ comprehenditur quae a " Te igitur „ ad ultimum Evangelium se protendit.

Et hic comparabimus antiquum cum novo rubricarum textu, addendo nonnullas adnotationes quae ad rem faciant.

Textus antiquus erit in laeva, novus in dextera lectoris parte.

Ad « Te igitur »

Sacerdos extendens, elevans et jungens manus, elevans ad coelum oculos, et statim demittens, profunde inclinatus etc.

Finita Praefatione, sacerdos extendens, elevans *aliquantulum* et jungens manus, elevansque ad caelum oculos, et statim demittens, profunde inclinatus etc.

Finita Praefatione et aliquantulum desumpta sunt a " Ritus celebrandi „ c. VIII n. 1.

... AC PETIMUS, Osculatur Altare, UTI...

... AC PETIMUS, Osculatur Altare, *et junctis manibus ante pectus, dicit* : UTI...

Loco citato " Ritus celebr. „, e quo additio haec pariter est desumpta, etiam *erigit se* invenitur, quod quasi pleonasmī saperet hic omittitur.

.. ET BENEDICAS, Iungit manus,	... ET BENEDICAS, Signat ter su-
deinde signat ter super oblata,	per <i>Hostiam et Calicem simul</i>
HAEC . . .	<i>dicens</i> : HAEC . . .

Ritus celebrandi (*l. c.*) modum oblatas signandi sic tradit : " dextera manu signat ter communiter super Hostiam et Calicem „, cui pressius nova rubrica adhaeret. Ergo, osculato Altari, ut dicitur in rubrica praecedente, manus iunguntur, et manibus junctis dicuntur verba "uti acceptas habeas et benedicas,, dein signantur oblata.

Ad « *Quam oblationem* »

... ACCEPTABILEMQUE FACERE DI-	... ACCEPTABILEMQUE FACERE DI-
GNERIS : Signat semel super	GNERIS : Signat semel super
Hostiam, et semel super Cali-	Hostiam, UT NOBIS CORPUS,
cem, UT NOBIS CORPUS, ET	<i>et semel super Calicem,</i> ET
SANGUIS FIAT DILECTISSIMI	SANGUIS FIAT DILECTISSIMI
FILII TUI DOMINI NOSTRI JESU	FILII TUI <i>Jungit manus.</i> DO-
CHRISTI.	MINI NOSTRI JESU CRISTI.

Rubrica "Ritus celebrandi,, (*l. c.*, 4) sic habet : "deinde cum dicit : UT NOBIS CORPUS separatim signat semel super Hostiam tantum : et cum dicit : ET SANGUIS, semel super Calicem tantum : deinde elevans et jungens manus ante pectus, prosequitur : FIAT DILECTISSIMI FILII TUI DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI, et inclinans caput Cruci, extergit, si opus fuerit, pollices et indices super Corporale etc.,, . Si pressius nova rubrica sequitur Rubricam Ritus celebrandi, tamen aliquid novi statuit per verba "*jungit manus*,, ; nam caeremoniae hoc ordine disponuntur : - a. ut dictum est, oblata signantur ; - b) dum

dicitur " fiat dilectissimi Filii tui „, manus junguntur; -
c) ad verba "Domini nostri Jesu Christi „, si opus est,
digiti exterguntur; sed, si opus non est, ut supponit no-
va rubrica, manus servantur iunctae usque ad verba :
" Qui pridie quam pateretur „ inclusive.

Ad « *Qui Pridie* »

Ritus celebrandi (*l. c.*, 5) ante verba " *tibi gratias
agens* „ notat : " caputque aliquantulum inclinans. „

In Ordine Missae talis rubrica deerat ; in nova re-
censione vero, inter *Patrem suum omnipotentem et tibi
gratias agens*, legitur rubrica CAPUT INCLINAT. Adverte
modo etiam in novo missali inclinationes capitis non in-
dicari ad nomen Jesu in " Communicantes „ et in fine
"Quam oblationem „, quamvis accurate in " Ritus cele-
brandi „ hae semper indicantur ; tantum enim ubi in-
clinatio non est reverentialis sed ob alias rationes requi-
ritur in Ordine Missae, respectiva ponitur rubrica.

Ad « *Consecrationem* »

(Post formulam HOC EST CORPUS MEUM)

Prolatis verbis consecrationis sta- tim... super Corporale, iterum adorat : et non disiungit polli- ces et indices...		Quibus verbis prolatis statim... super Corporale, <i>et genuflexus</i> iterum adorat, <i>nec amplius</i> pol- lices et indices...
--	--	--

(SIMILI MODO)

... ITEM TIBI... || ... ITEM Caput inclinat, TIBI...

(Ante HAEC QUOTIESCUMQUE)

Prolatis verbis consecrationis.. || Quibus verbis prolatis...

(Post HAEC QUOTIESCUMQUE)

... et iterum adorat...

|| ... et *genuflexus* iterum adorat...

Ad « *Unde et memores* »

... et Calicem simul, HOSTIAM...

... HOSTIAM ✠ IMMACULATAM, Signat semel super Hostiam et semel super Calicem : PANEM ✠ SANCTUM...

... et Calicem simul, dicens : HOSTIAM...

... IMMACULATAM, Signat semel super Hostiam dicens : PANEM ✠ SANCTUM VITAE AETERNAE, et semel super Calicem dicens : ET CALICEM,,

Ad « *Supplices te rogamus* »

... SUMPSEIMUS, Seipsum signat, OMNI...

... SUMPSEIMUS, Seipsum signat, dicens : OMNI...

Ad « *Memento pro defunctis* »

... DEPRECAMUR. jungit manus, et caput inclinat. PER EUNDEM...

... DEPRECAMUR. Jungit manus, et caput inclinat, dicens : PER EUNDEM...

Ad « *Nobis quosque peccatoribus* »

... percutit sibi pectus, elata parum voce dicens : NOBIS QUOQUE PECCATORIBUS FAMULIS TUIS...

... percutit sibi pectus, elata *aliquantulum* voce dicens : NOBIS QUOQUE PECCATORIBUS Extensis manibus ut prius secreta, prosequitur : FAMULIS TUIS...

Adverte nunc modo historico, dubium n. 1 decr. 3103 S. R. C. "Certum est in Oratione *Nobis quoque peccatoribus* intra Missae Canonem nonnisi tria ista verba clara voce esse dicenda, idque aperte innuunt tum

Rubricæ Generales Titul. XVI, n. 1. tum Ritus servandus in celebratione Missæ Titul. IX, n. 3, ubi ita præscribitur: Quum dicit (Sacerdos) NOBIS QUOQUE PECCATORIBUS, vocem aliquantulum elevat, et prosequitur secreto FAMULIS TUIS ETC. Sed quum accurata hæc distinctio inter verba secreto aut elevata voce dicenda desideretur in Rubrica Ordinis Missæ, absolute præscribente: manu dextera percutit sibi pectus elata parum voce dicens: NOBIS QUOQUE PECCATORIBUS FAMULIS TUIS ETC.; quaeritur: An ad clariorem hanc postremam Rubricam reddendam, post verba: NOBIS QUOQUE PECCATORIBUS, addi possit inter parentheses brevis hæc adnotatio: *Et prosequitur secreto?* „ R. „ *Non expedire* „

Ad « *Per quem hæc omnia* »

... accipit Sacramentum dextera, tenens sinistra Calicem: signat cum Hostia ter a labio...

... ET IN IPXSO, Bis signat inter Calicem et pectus, EST TIBI...

... accipit *Hostiam inter pollicem et indicem manus dextræ*; et tenens sinistra Calicem, *cum Hostia signat* ter a labio.

... ET IN IPXSO *Cum ipsa Hostia signat bis inter se et Calicem, dicens*: EST TIBI...

Ad « *Pater noster* »

Reponit Hostiam, cooperit Calicem genuflectit, surgit et *dicit cantando vel legendo*...

Reponit Hostiam, Calicem cooperit, genuflectit, surgit, et *intelligibili voce dicit*:

In nova recensione simul conferuntur finis n. 3 tit. IX del *Rit. cel.* et initium tit. X n. 1; in primo invenitur "Calicem palla cooperit", in secundo: "dicit intelligibili voce". *Intelligibili opponitur secrete quod modo legitur in Nobis quoque.* Cl. Menghini in suo commentario

ad missale defunctorum (*Ephem. Lit.* nov. 1919) ita rationem reddit omissionis verborum "cantando vel legendo": — Hic forsán statutum erat imprimere textum *Per omnia saecula....* et *Pater noster* sine cantu; secus non intelligeretur quare emendata fuisset rubrica vetus, quae habebat: *cantando vel legendo*; revera, uti haec nova exprimitur, supponit posse *cantari* voce *non intelligibili*, et cur non?... sed non est verosimilis talis interpretatio; nos malumus supponere quod, dimisso proposito exhibendi textum sine notulis, non sit amplius cogitatum de parata emendatione: "intelligibili voce dicit: *Per omnia... Pater....* vel cum cantu.... „. — Verum adverte quomodo verbo "cantando vel legendo „ desint etiam ad "Per omnia.... Pax Domini.... „, quamvis tantum in cantu textus exhibeatur. "Intelligibili voce „, dictio est desumpta a *Rit. cel.* ut indicetur non amplius *secrete* ut antea sed...; et "dicit „ vox est quae non excludit cantum.

POST CANTUM FERIALEM:

Sacerdos *submissa voce* dicit:

AMEN.

(Ibidem)

Sacerdos *secrete* dicit: AMEN.

In praecedentibus editionibus circa tonum vocis in dicendo *Amen* duplex habebatur dictio; post cantum solemnem "Sacerdos *secrete* dicit: AMEN „, post cantum ferialem, ut supra. In novo missali utrobique eadem rubrica legitur, et ita dein interpretanda est rubrica quae in "Ritus celebrandi „ (tit. X, 1) servatur "submissa voce„.

Ad « *Libera nos* »

Deinde accipit Patenam inter indicem et medium digitos et dicit

Deinde *manu dextera* accipit inter indicem et medium digitos Patenam, *quam tenens super Altare erectam* dicit *secrete*.

Verba quae *italicis litteris* signamus desumpta sunt a " Ritus celebrandi „ (tit. X, n. 1), et rubricam antiquam, quae profecto imperfecta erat, declarant.

... ET OMNIBUS SANCTIS, Signat se cum Patena a fronte ad pectus, et eam osculatur: DA PROPITIUS...

... ET OMNIBUS SANCTIS, Signat se cum Patena a fronte ad pectus, DA PROPITIUS PACEM IN DIEBUS NOSTRIS: Patenam osculatur, UT OPE...

Pressius sequitur nova recensio *Rit. cel.* (Tit. X, 2), qui accuratius caeremoniarum et verborum ordinem determinat.

Ad « *Fractionem* » et ad « *Pax Domini* »

... accipit Hostiam, frangit eam super Calicem per medium, dicens: PER EUMDEM... Partem quae in dextera est, ponit super Patenam, deinde ex parte, quae in sinistra remansit, frangit particulam, dicens: QUI TECUM.. Aliam mediam partem cum ipsa sinistra ponit super Patenam, et dextera tenens particulam super Calice, sinistra Calicem dicit:

... accipit Hostiam, et eam super Calicem *tenens utraque manu*, frangit per medium, dicens: PER EUMDEM... *Et mediam partem, quam in dextera manu tenet*, ponit super Patenam. Deinde ex parte, quae in sinistra remanserat, frangit particulam, dicens: QUI TECUM.... Aliam mediam partem *quam in sinistra manu habet, adjungit mediae* super Patenam positae, et particulam parvam dextera retinens super Calicem, *quam sinistra per nodum infra cupam tenet, intelligibili voce, dicit*:

Cfr. rubricam *Rit. cel.*, tit. X, n. 2, a qua maxima ex parte desumpta sunt verba *italicis litteris* signata.

Ad « *Agnus Dei* »

..junctis manibus, et ter pectus percutiens, dicit: AGNUS DEI... Deinde... inclinatus dicit sequentes orationes...

... junctis manibus, et ter pectus percutiens, *intelligibili voce* dicit: AGNUS DEI... Deinde... inclinatus dicit *secrete* sequentes orationes...

Si innitatur quis litterae antiquae rubricae et *Agnus Dei*, ut *Haec commixtio*, secrete dicendus foret; nam nulla in Ordine Missae rubrica succurrit post rubricam quae mandat ut secrete dicatur " *Haec commixtio* ".

Tamen additio " intelligibili voce ", inducta ante *Agnus Dei* necessariam reddit aliam additionem faciendam ante tres sequentes orationes, ne dicantur et ipsae " intelligibili voce "; proinde addita est vox " *secrete* ".

Ad « *Communione* »

Deinde... Patenam inter eundem indicem, et medium et dextera percutiens pectus, elevata aliquantulum voce, dicit ter devote, et humiliter: DOMINE NON SUM DIGNUS, UT INTRES...

... Sumit reverenter ambas partes Hostiae, jungit manus, et quiescit aliquantulum...

... Sumit totum Sanguinem cum particula. Quo sumpto...

... Abluit digitos, extergit, et sumit ablutionem: extergit os et Calicem, quem operit, et plicato corporali, collocat in Altari ut prius: deinde prosequitur Missam.

Deinde... Patenam inter eundem indicem, et medium *supponit*, et dextera *tribus vicibus* percutiens pectus, elevata aliquantulum voce, ter dicit devote, et humiliter: DOMINE NON SUM DIGNUS, *Et secrete prosequitur*: UT INTRES...

... *Et se inclinans* reverenter sumit ambas partes Hostiae: *quibus sumptis, deponit Patenam super corporale, et erigens se* jungit manus et quiescit aliquantulum...

... *Et sinistra supponens Patenam Calici, reverenter* sumit totum sanguinem cum particula. Quo sumpto...

... Abluit et extergit digitos ac sumit ablutionem; extergit os, et Calicem, quem plicato Corporali, operit et collocat in Altari ut prius: deinde prosequitur Missam.

Mutationes seu additiones parvi momenti hae sunt; interpretantur vero antiquas rubricas, quae aliter

imperfectae essent, et cum rubricis "Ritus celebrandi," eas convenire faciunt.

Toni ad «*Ite Missa est*»

In editionibus missalis post Gradualis typici impressionem evulgatis quindecim habebuntur toni pro cantu "Ite Missa est," modo tantum sex servati sunt, juxta hunc ordinem: I. Tempore Paschali a Missa Sabb. S. ad Sabb. in Albis (respondet n. I. t. VIII postrem. edition.); - II. In Festis solemnibus (n. III, t. V); - III. In Festis Duplicibus (n. IV. t. I); - IV. In Missis b. M. V. (n. IX, t. I); - V. In Dominicis, in Festis Semiduplicibus et infra Octavas quae non sunt de b. M. V. (n. XI, t. I); - In Festis Simplicibus (n. XV, t. IV).

Toni ad «*Benedicamus Domino*»

Ex undecim servantur tantum quinque toni pro cantu "Benedicamus Domino," qui sunt: - I in Feriis per annum (XVI); - II in Dominicis Adventus et Quadragesimae usque ad Dom. Palmarum inclusive (XVII t. VI ubi moris est); - III in Feriis Adventus, Quadragesimae a die Cinerum et Passionis ad Feriam IV Maj. Hebdomadae, Quatuor Temporum Septembris et in Vigiliis commun. extra Tempus Paschale (XVIII qui idem est ac XVI); - IV. in Dominicis Septuag. Sexag. et Quinquagesimae (XI t. I in Domin. infra ann.); - V. in Vigiliis Nativitatis Dni, etiamsi in Dominica occurrat, in Festo Ss. Innocentium et in Missis votivis pro re gravi, quando non dicitur "Gloria in excelsis Deo" (IV, t. I in Festis Duplic.).

« *In fine Missae* »

... et manibus junctis super illud,
dicit: PLACEAT TIBI...

.... Deinde in cornu Evangelii,
dicto DOMINUS VOBISCUM et
INITIUM vel SEQUENTIA SANCTI
EVANGELII, signat Altare, vel
librum, et se, ut supra in E-
vangelio Missae, legit Evange-
lium secundum Joannem: IN
PRINCIPIO ERAT VERBUM, vel
aliud Evangelium, ut dictum
est in Rubricis generalibus. Cum
dicit: ET VERBUM CARO FAC-
TUM EST genuflectit.

... et manibus junctis super illud
dicit *secrete*: PLACEAT TIBI...

.... Deinde *sacerdos* in cornu E-
vangelii, JUNCTIS MANIBUS *di-*
cit: v.) DOMINUS VOBISCUM. R.)
ET CUM SPIRITU TUO. Et si-
gnans *signo Crucis*. *primum*
Altare, vel librum, *deinde se in*
fronte, ore, et pectore dicit: *^*
(Hic per extensum Initium E-
vangelii S. Joannis ponitur).

... NATI SUNT *Genuflectit dicens*:
ET VERBUM CARO FACTUM EST,
Et surgens prosequitur: ET
HABITAVIT.

Liceat nunc modo historico dubium II de cr. S. R. C. 3103 hic referre: " Neque in Rubricis Generalibus, neque in Ritu celebrandi Missam, neque in Ordine Missae, dum statuitur ut in fine Missae legatur Evangelium Sancti Joannis *In principio erat Verbum*, ulla indicatio occurrit, qua scire possit Sacerdos in qua parte Missalis Evangelium illud reperiatur: et istiusmodi silentium commune est quibuscumque Missalis Romani editionibus non exclusis archetypis Clementis VIII et Urbani VIII. Quum autem peropportuno videri possit id aliquo modo in Ordine Missae indicari, seu remittendi Sacerdotem per simplicem citationem folii ad tertiam Missam Nativitatis Domini, ubi praedictum Evangelium habetur sive Evangelium ipsum apponendo per extensum in fine Ordinis Missae, prout fieri solet in Canone Missae pontificalis; quaeritur: An et quomodo allegatio praedicti Evangelii apponi possit in Missalibus proxime edendis? "

R. " *Nihil innovetur* ".

ADDITIONES ET VARIATIONES

IN

“MISSIS DEFUNCTORUM”

ART. I. - RUBRICARUM ET FORMULARUM MUTATIONES QUOAD MISSAM

Inscriptio huius partis modo convenit cum inscriptione tit. V rubricarum generalium; proinde non amplius legitur: “Missae pro defunctis”, nam praepositio PRO potius indicare videtur suffragium quam qualitatem Missae, sed MISSÆ DEFUNCTORUM.

Ut notum est, pars haec separatim promulgata fuit per decretum S. R. C. 25 iulii 1919. Attamen cum in nonnullis, praesertim circa formam rubricarum, discrepet a praesenti integri missalis editione, futurae editiones huic se conformare debent.

Quamvis sub die 2 novembris in “Proprio de Sanctis”, per extensum relatae sint tres Missae quae celebrari possunt “in Commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum”, tamen, cum iisdem rubricis, etiam hic referuntur.

In calce vero tertiae Missae pro die Commemorationis legitur sequens rubrica: “*Pro defuncto Summo Pontifice, tum in die obitus, seu depositionis, tum in anniversario, dicitur prima Missa ex iis quae habentur in Commemoratione omnium fidelium defunctorum, adhibitis*

tamen Orationibus, quae infra habentur inter Orationes diversas. Idem servatur pro defunctis Cardinalibus, Episcopis et Sacerdotibus, cum Orationibus propriis item ut infra inter Orationes diversas „.

Haec rubrica maximi momenti est; equidem adverte: – a) Parvae rubricae quae legebantur ante Orationes diversas sub n. 1 et 2 et ibidem extraneae videbantur, praemissae sunt ceteris formulariis Missarum, quae modo tantum pro defunctis qui presbyteralem dignitatem adepti non sint reservantur. – b) Ex rubricis supradictis qualis missa dicenda fuisset in die obitus et in anniversario defuncti sacerdotis, etiam cardinalitia dignitate fulgentis, non eruebatur; et pro defuncto Episcopo si primum formularium assignabatur, tamen num pro omnibus Missis eiusdem sumendum esset dubitabatur. – c) Modo tum pro Summo Pontifice, tum pro omnibus sacerdotibus, etiam tantum presbyteris, assignatur primum formularium, nempe pro Comm. Omn. Fidel. Defunctorum, cum Orationibus quae inter diversas habentur pro uniuscuiusque gradu in ecclesiastica hierarchia et hoc, non tantum in die obitus seu depositionis, sed et in anniversario. – d) Cum vero pro ceteris fidelibus in die tertia septima et trigesima, Missa ut in die obitus assignata sit, quamvis rubricae sileant, pro iis qui saltem presbyterali dignitate aucti sunt, utique sumenda erit prima Missa, nam pro iis illa est pariter adhibenda in die obitus seu depositionis. – e) Ergo nova regula sic statui potest: *In omnibus Missis defunctorum privilegiatis* ("privilegiatae," a novis rubricis dicuntur, ut videbimus, Missae in die obitus, post acceptum nuntium, in die III, VII, XXX et anniversaria), *quae pro ecclesiasticis*

viris, saltem presbyteris, dicuntur, semper utendum erit formulario quod primo loco ponitur inter Missas pro Commemoratione Omn. Fid. Defunctorum ; excipiuntur tantum Missae quae extra hos privilegiatos dies celebrantur, nam tunc uti debetur formulario pro Missis quotidianis, etiam si agatur de Missa pro defuncto Summo Pontifice.

In praecedentibus editionibus Orationes, quae legebantur in Missa in ANNIVERSARIO DEFUNCTORUM, pro pluribus ordinatae erant ; rubrica vero in calce Missae ponebatur " si pro uno fiat anniversarium praedictae Orationes dicuntur in singulari numero. „ Ergo casus extraordinarius potius curabatur quam ordinarius ; nam, manifesto, tantum in anniversariis late sumptis plurali forma utendum est, vel quando aliqua clades, in qua plures perierunt, anniversaria die commemoratur. Merito ergo in nova missalis editione ponitur Oratio pro singulis et intra parenthesim pro una et pro pluribus ratio habetur.

IN MISSIS QUOTIDIANIS DEFUNCTORUM post Tractum antiqua rubrica notabat : " *Sequentia Dies irae, dies illa* ad arbitrium Sacerdotis „. In missale defunctorum, per decr. 25 julii 1919 evulgatum, habita ratione decretorum S. R. C., rubrica statuit : " *Sequentia Dies irae*, quae in Missis lectis *dici vel* omitti potest ad libitum Sacerdotis, *juxta Rubricas.* „

Modo a novo integro missali sic legenda proponitur : *Sequentia* DIES IRAE, DIES ILLA *quae in Missis lectis omitti potest ad libitum Sacerdotis.*

Eliminata est antiqua rubrica quae in calce Missarum legebatur: "Epistolae et Evangelia superius posita in una Missa pro Defunctis, dici possunt etiam in alia Missa similiter pro Defunctis „. Etenim cum partes melodicae, nempe Introitus, Tractus, Sequentia, Offertorium, Communio, eadem sint in unoquoque formulario, concessa libertate etiam utendi ad libitum Epistolis et Evangeliiis, actum esset de formulariis adhibendis in nonnullis adiunctis; ego enim possem in die depositionis alicujus laici defuncti epistolam et evangelium sumere de Missa Comm. Omn. Fid. Def., vel de Anniversario, vel de quotidianis et vicissim; tum opportuna habenda esset antiqua dispositio nonnullorum missalium defunctorum, recte interpretantium hanc rubricam, qua in calce primae Missae (ut factum est in Communi Sanctorum) Epistolae et Evangelia aliarum Missarum referebantur et Orationes propriae inter eas quae "diversae „ inscribuntur, amandatae erant.

Modo ergo, juxta Rubricas, sumendum erit formularium in iis adjunctis pro quibus inscribitur, nempe inseparabilia sunt Epistolae et Evangelia a formulario cui sunt assignata.

ORATIONES DIVERSAE PRO DEFUNCTIS eadem sunt, at, melius ordinatae, 17 apparent et non 12.

In primis decem apposita est littera N, et proinde obligatio exurgit exprimendi nomen defuncti (vel defunctorum) pro quo missa celebratur. Peculiaris rubrica in "Additionibus „ huius obligationis mentionem facit, ut videbimus, statuens quod si deficiat designatio nominis

vel ignoretur, non dicatur Oratio quae propria esset defuncti relicto nomine, sed tunc assumatur Oratio " Deus veniae largitor „.

SERIES *Orationum diversarum* haec est :

1. PRO DEFUNCTO SUMMO PONTIFICE. In numero singulari habetur, cum raro occurrat celebratio Missae pro pluribus Summis Pontificibus (suppressa est rubrica circa qualitatem Missae).

2. PRO DEFUNCTO EPISCOPO. Intra parenthesesim casus plurium Episcoporum consideratur. (Suppressa est rubrica de qualitate Missae).

3. PRO EPISCOPO CARDINALI DEFUNCTO, *vel Presbytero Cardinali, qui episcopali dignitate auctus fuerit*. Oratio communis est secundum quid ; etenim si Cardinalis fuerit ex Episcopis suburbicariis et proinde adscriptus Ordini Cardinalium Episcoporum, dicitur *N. Episcopum Cardinalem* ; si vero fuerit Episcopus non suburbicarius, adscriptus Ordini Cardinalium Presbyterorum, dicitur *N. Presbyterum Cardinalem*, cum dignitas episcopalis eruat ex sequenti communi phrase " *pontificali* fecisti dignitate vigere „.

4. PRO PRESBYTERO CARDINALI, *qui episcopali dignitate auctus non fuerit, et pro Diacono Cardinali, qui fuerit Sacerdos*. Eadem est Oratio sed, ut factum est pro n. 3, *N. Presbyterum Cardinalem* dicitur si Cardinalis fuerit ex Ordine Cardinalium Presbyterorum ; *N. Diaconum Cardinalem* si Cardinalis auctus Sacerdotio fuerit adscriptus Ordini Cardinalium Diaconorum, ex sequenti communi phrase " *sacerdotali* fecisti dignitate vigere „ eruitur qualitas sacerdotalis in ejusmodi Cardinali Diacono.

5. PRO DIACONO CARDINALI, *qui in Ordine presbyterali non fuerit constitutus*, Oratio *Inclina*, ut alias, praescribitur; tamen antea, eadem Oratio dicenda erat etiam pro Cardinalibus Diaconis qui in presbyteratu erant constituti; modo his postremis, ut aequum est, conceditur oratio ut supra n. 4.

6. PRO DEFUNCTO EPISCOPO. Est Oratio magis propria, quae *ad libitum* substitui potest praecedenti Orationi n. 2. Intra parenthesim casus consideratur celebrationis pro pluribus.

7-8. PRO DEFUNCTO SACERDOTE. Prima Oratio innuebatur in praecedentibus editionibus sub n. 2 per rubricam "Pro defuncto Sacerdote dicuntur eadem Orationes, sed ubi dicitur *pontificali* dicatur *sacerdotali* et pro *Pontificis*, dicatur *Sacerdotis* „; modo per extensum hic habetur, habita ratione plurium; quod factum est etiam pro sequenti, quae respondet veteri n. 4.

9-10. PRO UNO DEFUNCTO - PRO UNA DEFUNCTA. Sunt Orationes quae legebantur sub nn. 5 et 6 praecedentium editionum, tamen in iis littera *N* inserta est. Dum vero non est habita ratio *pro uno et una* simul, ut post decr. 4074 videbatur congruum, intra parenthesim signatur casus pluralis. Cum vero sub nn. 16 et 17 habeantur Orationes pro pluribus, dicendum est: pro pluribus defunctis *maribus* assignari Oratio n. 9, pro pluribus defunctis feminis n. 10; pro defunctis in genere, sine sexus distinctione, Orationes nn. 16 et 17.

11-12-13. PRO PATRE ET MATRE - PRO PATRE TANTUM - PRO MATRE TANTUM. Inserta sunt verba *parentum nostrorum* - *patris nostri* - *matris nostrae* et pariter intra parenthesim *nosque*. Proinde dicendum est posse immu-

tatio haec adhiberi quoties occurrat celebratio Missae pro parentibus alicujus coetus fidelium etiamsi celebrans, ut ait cl. Menghini (*Ephem. Lit.* dec. 1919), non fuerit de eodem caetu, seu in iisdem adjunctis.

14. PRO DEFUNCTIS FRATRIBUS, PROPINQUIS ET BENEFECTORIBUS. Haec Oratio, ut vidimus, adhibenda est etiam cum non suppetat, vel non recordetur nomen defuncti pro quo applicatur Missa.

15. PRO HIS, QUI IN CÆMETERIO REQUIESCUNT.

16. PRO PLURIBUS DEFUNCTIS. (Deus, cui proprium..).

17. PRO PLURIBUS DEFUNCTIS (Animabus, quaesumus..).

In Postcommunione nulla mutatio in integri missalis editione invenitur dum in missali defunctorum edito per decr. 25 Julii 1919 prostrema verba ita legenda proponebantur: " quidquid conversatione contraxerunt humana, clementer indulgeas, et eas in tuorum laetantium redemptorum sede constituas. „ Quamvis videatur satis obscura servari debet antiqua forma, et in novis editionibus missalis defunctorum denuo est inducenda.

ART. II. - RUBRICARUM ET FORMULARUM MUTATIONES QUOAD ABSOLUTIONEM.

Post Orationes diversas pro defunctis in praecedentibus editionibus missalis defunctorum variae habebantur appendices, quae ad editoris arbitrium, desumptae tamen e legitimis fontibus, relinquebantur. Modo per editionem typicam 25 Julii 1919 unica in missali defunctorum exhibetur " Absolutio super tumulum „ in cuius rubrica ratio habetur diversorum rerum adiunctorum.

Quod factum est in parte excerpta e missali etiam in huius editione integra servatum est.

Omnes norunt in praecedentibus editionibus, sub tit. XIII, n. 4 " Ritus celebrandi Missam „, ritum absoluteioni descriptum esse per rubricam in qua partes ab aliis cantandae innuebantur et oratio ac alia dicenda a celebrante per extensum referebantur. Modo rubrica, aliquantum mutata, in suo titulo et numero servatur, at cum agatur de functione satis frequentata, quae cum Missa connexionem habet, opportunum visum est formulas eliminare a praedicto titulo et per extensum rubricam et formulas in corpus missalis transferre. Proinde, ut diximus, etiam in missali integro post Orationes diversas pro defunctis habetur " Absolutio super tumulum „.

Rubrica huius et illa quae modo legitur in tit. XIII n. 4 " Ritus celebrandi Missam „, aedem sunt ac in praecedentibus editionibus, usque ad verba " et vas aquae benedictae „.

Pergit ergo rubrica tit. XIII " *Tunc, Acolytha seu Clerico tenente librum, absolute dicit Orationem NON INTRES, ut infra suo loco post Missas Defunctorum notatur, quae tamen Oratio omittitur si non sit praesens Defuncti cadaver. Deinde cantatur R). LIBERA ME, DOMINE, et circa illius finem... (ut in antiqua rubrica usque ad) Et rediens ad pristinum locum, Diacono tenente librum, junctis manibus dicit Versus et Orationem, ut eodem loco notatur. Post Orationem autem, faciens Crucem manu dextera super tumulum dicit Versum REQUIEM AETERNAM et, dicto per Cantores REQUIESCAT IN PACE et AMEN, faciens iterum Crucem super tumulum subjungit Versum ANIMA EJUS, ut ibidem notatur. Tunc inchoat Antiphonam*

SI INIQUITATES, *et cum clero recitans Psalmum DE PROFUNDIS, praecedente Cruce, redit cum aliis ad Sacristiam. Ibi, ab omnibus repetita Antiphona, Sacerdos antequam paramentis exuatur, dicit Preces, quae item post Missas Defunctorum infra habentur. Antiphona tamen SI INIQUITATES et Psalmus cum Precibus non dicuntur, si absolutio facta fuerit pro omnibus Defunctis* „.

Rubrica quae ponitur post Orationes diversas, usque ad verba „ vas aquae benedictae „ eadem est ac praecedens et proinde ac antiqua. Equidem cum hic habeatur textus cantus et formularum aliquid partis novae immutari quoad formam debuit. Ergo ante Orationem „ *Non intres* „ legitur „ Tunc, Acolytho... dicit sequentem Orationem (nulla numeri mutatione, etiam si pro pluribus aut pro femina dicatur): quae tamen... cadaver „.

Ante R). LIBERA ME, DOMINE rubrica hujus tenoris est: „ *Deinde, Cantore incipiente, Clerus circumstans cantat sequens Responsorium* „.

Post LIBERA alia rubrica: „ *Circa finem Responsorii Celebrans imponit incensum in thuribulum, benedicens illud more solito, ministrante Diacono naviculam. Finito Responsorio Cantor cum primo Choro dicit: KYRIE ELEISON. Et secundus Chorus respondet CHRISTE ELEISON. Deinde omnes simul dicunt KYRIE ELEISON. Mox Sacerdos dicit alta voce PATER NOSTER. Et secreto dicitur ab omnibus. Interim Sacerdos....* (ut in antiqua rubrica tit. XIII). *Et rediens ad pristinum locum, Diacono tenente librum, junctis manibus dicit: ET NE NOS...*

Post Orationem ABSOLVE duae leguntur rubricae.

I. „ *Loco praecedentis Orationis Celebrans dicere*

potest Orationem, quae dicta est in Missa, vel aliam convenientem „

II. " *Si autem sit praesens Defuncti cadaver, Celebrans sequentem dicit Orationem (Deus, cui proprium...)*

Post Orationem DEUS, CUI PROPRIUM legitur : " *Deinde Celebrans faciens crucem manu dextera super tumulum dicit (Requiem aeternam) : Et dicto per cantores (Requiescat..) Celebrans dicit recto tono (Anima ejus...) Tunc celebrans ...(ut supra in tit. XIII, parte nova) ...dicit sequentes Preces (Kyrie eleison... Pater noster... Et te nos... A porta inferi... Requiescant... Dne exaudi..., Dnus vobiscum... Oremus Fidelium... Requiem aeternam... Requiescant...).* *Versus Anima ejus, Antiphona etc. ut in tit. XIII, nova parte.*

In his notatu digna sunt :

a) Ad orationem *Non intres*, quando dicenda est, liber sustinendus est per acolythum seu per clericum, ad orationem *post Kyrie* par Diaconum ministrantem.

b) Cantus *Libera* non incipiendus est antequam celebrans et clerus ad loca sua apud tumulum perverint.

c) Oratio *Absolve* diversa est ab illa quae in rituali habetur, proinde ad missalis typicam editionem recurrere debet non ad rituale, si quis libertate a missali concessa non utitur. Editio typica ritualis quae paratur emendanda est etiam hac in parte.

d) Finita est quaestio, quae post editionem typicam 1913 ritualis magis exarsit, circa recitationem Antiphonae *Si iniquitates* et Psalmi *De profundis* cum suis versibus et oratione *Fidelium*.

ADDITIONES ET VARIATIONES

in

"APPENDICE MISSALIS,"

Missalis appendix illa pars habetur quae in veteribus editionibus post "Orationes diversas pro defunctis", modo post "Absolutionem ad tumulum", prostat.

Juxta consilium "Mutationum", anni 1914 post Ordinem ad faciendam aquam benedictam Missale explici debuisset, at, justis de causis, dein opportunum visum est nihil innovandi. Attamen, ut vidimus, ex appendice exularunt et in corpore Missalis modo inveniuntur : a) Oratio in consecratione Episcopi ; b) Oratio in collatione sacrorum Ordinum ; c) Praefatio in tono feriali de Ss.mo Sacramento et de Ss.mo Nomine Jesu ; d) Orationes ante Detectionem Crucis in Missa Praesantificatorum Feriae VI in Parasceve.

Ordo ad faciendam aquam benedictam cum suis rubricis immutatus manet.

Inter *Benedictiones diversas* non amplius inveniuntur : a) Benedictio loci ; b) Benedictio domus novae ; c) Benedictio thalami ; d) Benedictio novae navis ; non enim utendo missali hae benedictiones, quae necessario extra ecclesiam habendae sunt, impertiuntur. Exulavit etiam prima "benedictio panis", et tantum servata est secunda "*Domine sancte...*".

Benedictiones ab Episcopis etc. eadem sunt, tantum secundae orationi benedictionis "sacerdotalium indumentorum in genere," data est conclusio brevis. Rubricae in fine leguntur uniformiter: et aspergantur (aspergatur) aqua benedicta.

Subit "pro aliquibus locis," valde imminutum, cum inscriptione: MISSAE PROPRIAE QUAE IN ALIQUIBUS LOCIS CELEBRARI POSSUNT.

Missae novo consilio dispositae sunt: I MISSAE IN HONOREM D. N. J. C.; - II MISSAE IN HONOREM B. M. V.; - III MISSAE IN HONOREM SANCTORUM.

ADDITIONES ET VARIATIONES
IN RUBRICIS MISSALIS

AD NORMAM BULLAE « *DIVINO AFFLATU* »
ET SUBSEQUENTIUM S. R. C. DÉCRETORUM

TITULUS I.

DE FERIA ET DE VIGILIA

PROLEGOMENA

Quaenam fuerit Feriarum majorum et Vigiliarum communium conditio ante Constitutionem "Divino afflatu," neminem latet.

Equidem formularia in missali prostabant pro his Feriis et Vigiliis, at aderant tamquam non essent, cum Ferae majores et Vigiliae communes (exceptis quatuor Feriis privilegiatis) Missas votivas privatas et de requie non impedirent. Permittebatur enim diebus a ritu duplici non impeditis Missa privata de Feria et Vigilia, at rari erant qui relinquerent Missas de requie pro assumenda Missa propria Ferae seu Vigiliae, cuius latebat plurimos antiquissima et pulcherrima compositio et potius limis oculis aspiciebatur.

Tantum in Ecclesiis in quibus adesset obligatio Chori, Missa de Feria seu de Vigilia praeceptiva evadebat, juxta tit. III, 1 Rubricarum Generalium; in ceteris Ecclesiis tantum commemoratio cum Evangelio in fine admittebatur in Missis Officio ea die recitato respondentibus.

Subit ergo praedicta Apostolica Constitutio, qua pro-

visum est etiam " ut in sacra Liturgia Missae antiquissimae... de Feriis, praesertim quadragesimalibus, locum suum recuperarent. „

Per rubricam tit. X n. 2, quae in calce ejusdem Bullae legebatur, statutum est : " In Feriis Quadragesimae, Quatuor Temporum, II Rogationum. et in Vigiliis, si occurrat fieri Officium alicujus Festi Duplicis (non tamen I vel II classis) aut semiduplicis, *Missae privatae* dici poterunt ad libitum, vel de Festo cum commemoratione ultimoque Ferae aut Vigiliae cum commemoratione Festi : prohibentur tamen Missae votivae et pro Defunctis, quae item prohibentur in Feria in qua anticipanda vel reponnenda est Missa Dominicae. In Quadragesima vero, Missae privatae Defunctorum celebrari tantum poterunt prima die cujuscumque hebdomadae libera in Calendario Ecclesiae, in qua Missa celebratur. „ Per aliam rubricam tit. XII sancitum est : " In Ecclesiis, in quibus adest obligatio Chori, una tantum Missa cum assistentia Choralium semper celebretur ; et quidem de Officio diei, nisi aliter Rubricae disponant : aliae Missae, quae hucusque cum praedicta assistentia celebrantur, in posterum extra Chorum legantur, post propriam Horam Canonicam ; excipiuntur tamen ab hac regula Missae in Litaniis majoribus et minoribus, et Missae in Festo Nativitatis Domini. Excipiuntur pariter Missae in anniversariis Creationis et Coronationis summi Pontificis, Electionis et Consecrationis seu Translationis Episcopi, necnon in anniversario ultimi Episcopi defuncti, et omnium Episcoporum aut Canonicorum, omnesque Missae ex fundatione „

In compilatione novarum rubricarum, ut videbimus, spiritum Bullae pressius Commissio attegit ; gradus po-

situs est qui efficiet ut in reformatione kalendarii Feriae maiores et Vigiliae pristinum honorem omnino consequantur. Proinde videntur rubricae in calce Bullae appositae tamquam ad has novas rubricas primus gradus.

Sub hoc titulo comprehenduntur etiam Missae dominicales quae, sua die impeditae a Festo classico vel ab alio Festo Domini, primo resumuntur infra hebdomadam sequentem; exuunt enim, hoc in casu, caractere proprio dominicae et induunt characterem ferialem.

Deveniamus ergo ad singulas rubricas, quas opportuno commentario explanabimus, habita praecipue ratione mutationum inductarum.

1. - DE FERIIS QUADRAGESIMÆ, Q. T.

ET DE VIGILIIS

In omnibus Feriis Quadragesimae post diem Cinerum, ac Passionis ante Dominicam Palmarum, in Feriis Quatuor Temporum extra Octavam Pentecostes, et in Vigiliis communibus, si occurrat Officium Duplex aut Semiduplex, in Ecclesiis in quibus adest obligatio Chori, duae dicuntur Missae conventuales: una de Officio diei sine Commemoratione Feriae aut Vigiliae, sed cum aliis Commemorationibus forte occurrentibus; altera de Feria aut Vigilia sine Commemoratione Officii diei. Harum tamen una tantum dicitur in Choro cum assistentia Choralium; altera vero, sine hujusmodi assistentia legitur extra Chorum. Missa porro in Choro dicenda cum assistentia Choralium, in Duplicibus I et II classis et per Octavas privilegiatas

II Ordinis, est Missa de Officio currenti, in reliquis Duplicibus et Semiduplicibus Missa de Feria aut Vigilia. In Duplicibus tamen I classis nihil umquam fit de Vigilia non privilegiata, juxta Rubricas. De die item infra Octavam communem, si in Feriis aut Vigiliis supra recensitis occurrat, non dicitur Missa conventualis sed fit tantum Commemoratio in Missa de Feria vel Vigilia. Missae autem privatae omnibus his diebus ad libitum Celebrantium dici possunt aut de Feria vel Vigilia cum Commemoratione Officii diei, aut de Officio diei cum Commemoratione Feriae vel Vigiliae. Si tamen Officium occurrens sit Duplex I aut II classis, aut Octava privilegiata I et II Ordinis, Missa privata de Feria vel Vigilia non permittitur.

Duo casus considerantur; nempe, casus a rubricis generalibus tit. III, 1 et a rubricis in calce Bullae "Divino afflatu", tit. XII intentus, ac casus a tit. X, 2 Constitutionis praedictae pariter inductus.

Postremus casus seu DE MISSIS PRIVATIS quae *celebrari possunt* de Feria seu de Vigilia diebus duplicibus non classicis, in praesenti rubrica aliquantum mutatus invenitur. Equidem: a) non tantum Officia classica sed et Octavae Epiphaniae et Corporis Christi impediunt Missam privatam alicujus Vigiliae (particularis infra Octavam Epiphaniae, particularis seu etiam universalis infra Oct. Corporis Christi); b) non excluditur Missa privata "de die infra Octavam communem", si Feria vel Vigilia occurrat in ea.

Primus casus agit de Missis celebrandis in Ecclesiis ubi adest obligatio Chori *quoties occurrat Feria major*

vel Vigilia cum festo aliquo ritus duplicis seu semiduplicis. Dum sub antiqua lege duo cani debebant Missae, una de Officio diei, altera de Feria vel de Vigilia, utraque cum assistentia Choralium, et sub lege Bullae " Divino afflatu „ unica tantum in Choro dicenda erat Missa de Officio currenti, et alia de Feria vel de Vigilia celebranda erat extra altare Chori, sine assistentia Choralium ; a nova rubrica, exceptis excipiendis ut infra, contrarium statuitur circa qualitatem Missae cui assistere tenentur Chorales.

Hic sermo non est de Missa Rogationum, quae propria rubrica regitur, ut infra sub n. 3 ; sed de Feriis Quadragesimae, Quatuor Temporum Adventus et Septembris, et de Vigiliis quae non sint Nativitatis, Epiphaniae et Pentecostes.

De Vigilia sermo non est in duplicibus I classis, quia non admittitur ; servant tamen jus ad Missam post Nonam praedictae Feriae. Hoc et ab antiquis rubricis sancitum erat.

Nova rubrica proinde quoties occurrat Vigilia IN DUPLICIBUS I CLASSIS unicam Missam praescribit de Officio currenti absque commemoratione Vigiliae ; quoties occurrat Feria major Missam cum assistentia Choralium de Festo dicendam esse edicit et de Feria " extra altare Chori „ celebrandam alteram Missam post Nonam.

IN DUPLICIBUS II CLASSIS, ut alias, sive de Feria, sive de Vigilia dicitur Missa extra Chorum et onus assistentiae pro Choralibus restringitur ad Missam de Festo.

Considerat vero rubrica etiam VIGILIAM in ecclesiis particularibus currentem INFRA OCTAVAM EPIPHANIAE et Vigiliam S. Jo. Baptistae ac Ss. Petri et Pauli App. seu particularem currentem INFRA OCTAVAM SS. CORPORIS

CHRISTI, vel etiam *infra Octavam particularem* alicubi concessam cum omnibus juribus Octavarum II Ordinis; et edicit his quoque in casibus Missam Vigiliae dicendam esse extra Chorum et Missam cum assistentia Choralium de Octava esse celebrandam.

IN OMNIBUS CETERIS FESTIS DUPLICIBUS ET SEMIDUPPLICIBUS, *et hoc est novum*, non amplius ut per rubricam tit. XII Bullae "Divino afflatu", statutum erat, Missa cum assistentia Choralium esse debet de Officio diei, sed de Feria seu Vigilia; Missa de Officio diei dicenda modo erit extra Chorum post respectivam Horam. Idem agendum est si Officium sit de die *infra Octavam* privilegiata III Ordinis.

INFRA OCTAVAM COMMUNEM omittitur altera Missa de Octava non tantum si agatur de Vigilia iuxta praescriptum rubr. gen. tit. III. 2, sed etiam si dicenda est Missa de Feria majori Quatuor Temporum Adventus et Septembris.

2. - DE OCCURRENTIA SIMULTANEA

ALICUIUS FERIAE MAJORIS CUM ALIQUA VIGILIA.

Si qua ex dictis Feriis et Vigiliis simul occurrant, Missa conventualis dicitur de Feria cum Commemoratione Vigiliae; et Missae privatae dici possunt aut de Feria aut de Vigilia, cum Commemoratione alterius. At, si fiat Officium Duplex, vel Octavae privilegiatae, vel Festi Semiduplicis, duae dicuntur Missae conventuales ut supra, una, de Officio diei, altera de Feria cum Commemoratione Vigiliae; et Missae privatae dici possunt aut

de Feria, aut de Vigilia, aut de Officio diei, cum Commemoratione de eis de quibus Missa non dicitur.

Duo casus considerantur et in utroque casu ratio habetur tum de Missa in Choro dicenda tum de Missa privata.

Primus casus est OCCURSUS ALCUIUS FERIAE MAJORIS CUM ALIQUA VIGILIA COMMUNI; quod in kalendario universali evenire potest in Vigiliis s. Matthiae et s. Thomae App. In rubricis quae apponuntur his Vigiliis in corpore missalis casus ample expenditur; tamen brevis est expositio praecepti: servatur dispositio rubricae gen. tit. III, 5, nempe dicitur MISSA CONVENTUALIS de Feria cum comm. Vigiliae; servatur spiritus rubr. X 2, Bullae "Divino Afflatu," et MISSAE PRIVATAE dici possunt de Feria vel de Vigilia, ad libitum, cum commemoratione Feriae in Missa Vigilia, Vigiliae in Missa Feriae.

CUM FERIA ET VIGILIA, quae simul occurrunt, OCCURRERE etiam POTEST ALIQUOD FESTUM seu Officium DUPLEX VEL SEMIDUPLEX, quod frequenter in kalendario universali accidit die 20 (vel 19) septembris pro Vigilia s. Matthaei.

Regula iam a tit. III, 5 rubricarum generalium tradita servanda est: "unica Missa de Feria satisfit Feriae et Vigiliae," et altera Missa dicenda est de Officio occurrenti, iuxta rubricam n. 1 huius tituli: in Choro dicenda est Missa de Feria, sine assistentia Choralium altera missa. *Octavae communes* jus non habent diebus infra Octavam ad Missam et, proinde quamvis tunc simul occurrant Officium semiduplex, Vigilia et Feria, per unicam Missam Feriae satisfit obligationi quae per se esset trium Mis-

sarum. *Octavae vero privilegiatae II Ordinis* etiam infra Octavam requirunt propriam Missam, at de die infra Octavam II Ordinis Missa quae dicitur, ut a rubr. 1 hujus tituli praescribitur, debet esse cum assistentia Choralium et Missa de Feria dicenda est extra Chorum. Casus tamen Octavae hujusmodi privilegiatae quae simul cum Feria et Vigilia occurrat in kalendario Ecclesiae universalis non datur. Cum rubrica haec loquatur de Octavis privilegiatis in genere, comprehenduntur etiam Octavae III Ordinis ut supra n. 1 adnotavimus, at infra Octavam Ascensionis Vigilia communis nec Feria maior dari non potest nec in Ecclesia universali nec in particulari; si vero agatur de Octava Nativitatis, Vigilia particularis admittitur et dari nequit Feria major; si quae vero Octavae huiusmodi dentur in Ecclesiis particularibus, cum Feriis Q. T. decembris tantum occursum similem habere possunt; et hoc in casu duae dicendae sunt Missae, ut a rubr. 1 praescribitur, nempe de Octava extra Chorum, de Feria Q. T. cum comm. Vigiliae in Choro, ut fit pro Festis duplicibus non classicis et semiduplicibus.

MISSAE PRIVATAE, in tali occurso, iuxta decr. 6 decembris 1912, ad libitum vel de Festo, vel de Feria vel de Vigilia dici possunt cum commemoratione Missarum de quibus non celebratur. Praxis haec modo a rubrica sancitur.

Concursus duarum Vigiliarum non consideratur ut, ob simultaneam occurrence, quae tunc accidere poterat, Vigiliae S. Jo. Baptistae et Vigiliae Ss. Petri et Pauli, per decr. 6 decembris 1912 providebatur. Cum vero de Vigilia nobiliori agendum sit tum quoad Officium, tum quoad Missam conventualem, si alicubi etiam nunc occursus

duarum Vigiliarum detur, rubrica silet; tamen Missa privata dici potest de alterutra Vigilia, iuxta doctrinam praecitati decreti.

Opinio nonnullorum, qui autumabant Missas privatas etiam de Festo simplici occurrenti in Feriis et Vigiliis supra dictis permissas esse, nunc nullo modo sustineri potest.

3. — DE MISSIS ROGATIONUM

Item in Feria II Rogationum si occurrat Officium Duplex, vel Octavae privilegiatae, vel Festi Semiduplicis, duae dicuntur Missae conventuales, ut supra num. 1; sed, ubi fiat Processio, occurrente Duplici I aut II classis, in Choro dicitur tum Missa de Officio diei, tum Missa de Rogationibus, ut supra. In reliquis vero diebus Litaniarum, tam majorum quam minorum, in quibus occurrat aliquod Officium Duplex aut Semiduplex, aut diei Octavae vel Festi Simplicis, aut Vigiliae Ascensionis: 1) Si non fiat Processio, dicitur unica Missa conventualis de eodem Officio, cum Commemoratione Rogationum. Dicitur etiam unica Missa conventualis de Rogationibus in Feria III Rogationum, si Officium fuerit de Feria currenti; et unica pariter Missa conventualis de Vigilia Ascensionis, cum Commemoratione Octavae ac Rogationum, si ipsa Vigilia in Officio diei infra Octavam communem commemorata fuerit. At, si eadem Vigilia ab Officio vel Duplici, quod non sit I classis, vel Octavae privilegiatae, vel Festi Semiduplicis

fuerit impedita, duae dicuntur Missae conventuales, ut supra, num. 1, cum Commemoratione Rogationum in Missa Vigiliae. 2) Si vero fiat Processio, in Choro dicitur Missa de Rogationibus, et extra Chorum, praeter Missam de Vigilia commemorata Ascensionis in Feria IV Rogationum, etiam Missa de Officio diei, nisi hoc fuerit Duplex I vel II classis, aut de Octava Paschatis, quo in casu Missa conventualis tam de Officio diei quam de Rogationibus dicitur in Choro, ut supra. Attamen non dicitur Missa conventualis, sed fit tantum Commemoratio, in Feria quidem III Rogationum, de Officio diei infra Octavam communem, ac diei Octavae Simplicis vel Festi Simplicis in Missa Rogationum; in Feria autem IV Rogationum, de Officio ipsius diei infra Octavam, in Missa Vigiliae Ascensionis. Missae porro privatae de Rogationibus permittuntur tantum in Feria II Rogationum, si Duplex I vel II classis non occurrerit; et in Feria III Rogationum, si Officium fuerit de Feria currenti. In omnibus autem Litaniarum diebus, semper fit Commemoratio Rogationum in omnibus Missis privatis quae non sint Defunctorum; et etiam in Missis cantatis et conventualibus nisi celebretur Missa in cantu vel conventualis de Rogationibus.

Primo obtutu privilegium dierum Rogationum conspicitur, nam, etsi tantum Feria II sit Feria maior et proinde fruatur jure commemorationis tum in Officio tum in Missa etiam occurrente Festo ritus duplicis I classis, tamen et ceteri Rogationum dies, quamvis de iis nulla facienda sit commemoratio in Officio occurrenti, comme-

morationem habent in Missa quoque duplicium I classis; quod novum est, praesertim quoad Litanias majores, ut videbimus infra.

Manet lex inducta per rubricam tit. XII Bullae "Divino afflatu", qua cum assistentia Choralium duae Missae in Choro dicendae sunt si fiat processio Rogationum et Officium diei propriam Missam exigit; attamen tota materia denuo agitata fuit, ut ex simplici lectione rubricae eruitur.

Respondet rubrica haec rubricis quas legimus in Proprio de Tempore et in Proprio de Sanctis. Liceat hic diversa methodo praescriptiones rubricae expendere.

I. FERIA II ROGATIONUM. — IN ECCLESIIIS UBI ADEST OBLIGATIO CHORI. — a) *Si occurrat Festum duplex non classicum aut semiduplex vel dies infra Octavam privilegiatam particularem III Ordinis*, dicendae sunt ETIAM SI NON FIAT PROCESSIO (nam agitur de Feria maiori) duae Missae, sed, ut in rubr. 1, tantum Missa de Rogationibus dicitur in Choro cum assistentia Choralium. — b) *Si occurrat Duplex classicum vel dies infra Octavam particularem II Ordinis*; duae dicuntur Missae, ETSI NON FIAT PROCESSIO, at Missa de Festo dicitur cum assistentia Choralium, Missa Rogationum extra Chorum; si vero FIAT PROCESSIO, utrique Missae debetur assistentia choralis. — c) *Si occurrat dies infra Octavam communem* (de Festo ritus simplicis fit tantum comm.) unica dicitur Missa de Rogationibus, FIAT VEL NON PROCESSIO, cum commemoratione Octavae. — MISSÆ PRIVATÆ hac Feria dici debent de Officio diei quod sit classicum vel de Octava privilegiata II ordinis cum comm. Rogationum si tale Officium occurrerit, at si occurrat Festum non classicum

vel Officium de Octava privilegiata III ordinis vel de Octava communi Missa dici potest ad libitum de FERIA Rogationum vel de Officio diei.

II. LITANIAE MAJORES — *Die 25 aprilis* (vel die 27 si die 25 occurrat Dominica Paschatis) *si occurrat Festum classicum vel dies infra Octavam privilegiatam I Ordinis* (Paschatis): *a)* SI NON FIAT PROCESSIO unica dicitur Missa de Officio diei cum comm. Rogationum; *b)* si FIAT PROCESSIO duae dicuntur Missae et utrique debetur assistentia Choralium.

III. FERIA III ROGATIONUM. — IN ECCLESIIS UBI ADEST OBLIGATIO CHORI: — *a)* *Si occurrat Festum classicum vel Octava privilegiata (particularis) II ordinis* FIAT VEL NON PROCESSIO, omnia ut de Litaniis maioribus dictum est. — *b)* *Si occurrat Festum non classicum duplex vel semiduplex vel dies infra Octavam III ordinis* SI NON FIAT PROCESSIO, unica Missa de officio diei cum comm. Rogationum: SI FIAT PROCESSIO duae Missae; una de Officio extra Chorum, altera de Rogationibus cum assistentia Choralium. — *c)* *Si occurrat dies infra Oct. communem vel Festum ritus simplicis*, SI NON FIAT PROCESSIO unica Missa de Officio diei cum commemoratione Rogationum; SI FIAT PROCESSIO unica Missa at de Rogationibus cum comm. Festi simplici vel Octavae. — *d)* *Si occurrat Officium de FERIA communi* dici nequit Missa de Angelis vel de Dominica praecedenti, sed unica Missa, FIAT VEL NON PROCESSIO, erit de Rogationibus. — MISSA PRIVATA de Rogationibus non permittitur, nisi occurrat Officium de FERIA.

IV. FERIA IV ROGATIONUM (*Vigilia Ascensionis*) — IN ECCLESIIS UBI ADEST OBLIGATIO CHORI: *a)* *Si occurrat duplex I classis*, actum est de Vigilia (communi) Ascen-

sionis et concursus habetur tantum Festi et Rogationum : SI NON FIAT PROCESSIO in unica Missa Festi commemorantur Rogationes ; SI FIAT PROCESSIO duae dicuntur Missae cum assistentia Choralium. – *b) Si occurrat duplex II classis vel dies infra Oct. priv. (partic.) II classis* : SI NON FIAT PROCESSIO duae dicuntur Missae : una de Festo in Choro, altera de Vigilia cum comm. Rogationum extra Chorum ; SI FIAT PROCESSIO tres dicuntur Missae : nempe de Festo, de Vigilia, de Rogationibus et tantum duae de Festo et de Rogationibus dicuntur in Choro cum assistentia Choralium. – *c) Si occurrat Festum duplex non classicum, semiduplex vel dies infra Oct. privil. (partic.) III Ordinis* : SI NON FIAT PROCESSIO duae dicuntur Missae : de Festo in Choro, de Vigilia cum comm. Rogationum extra Chorum ; SI FIAT PROCESSIO tres Missae dicendae sunt, at tantum illa Rogationum dicitur in Choro. – *d) Si occurrat dies infra Octavam communem, vel Festum et dies Octava ritus simplicis*, SI NON FIAT PROCESSIO unica Missa erit de Vigilia cum comm. Officii et Rogationum ; SI FIAT PROCESSIO Missae erunt duae, una de Vigilia cum comm. Officii extra Chorum, altera de Rogationibus cum assistentia Choralium.

MISSAE PRIVATAE dici possunt tantum de Vigilia vel de Festo (numquam de Rogationibus) diebus in quibus non occurrat duplex classicum vel dies infra Octavam II Ordinis.

In rubrica sermo est etiam de Vigilia Ascensionis de qua in Officio facta non sit commemoratio. Hic casus dari potest in ecclesiis particularibus si occurrat aliqua dies infra Octavam Domini (ne bis in idem, cum Vigilia in rubricis aequiparetur Festo de eadem Persona). Tunc,

iuxta rubricam, dies illa infra Octavam jus habet ad Missam loco Missae Vigiliae *si non fiat processio*, si tamen *fiat processio* Missa de infra Octavam non dicitur.

Circa commemorationem Rogationum, quae facienda est in omnibus Missis, rubrica decernit illam omittendam esse in Missa cantata vel conventuali si altera missa cantata vel conventualis dicatur de Rogationibus.

4. - MISSA DICENDA DIEBUS SUPRADICTIS IN ECCLESIIS CUM UNICA MISSA CONVENTUALI

In Ecclesiis autem in quibus una tantum habeatur Missa conventualis, quoties occurrat aliqua ex Feriis vel Vigiliis num. 1 et 2 recensitis, et si non fiat Processio, in Feria II Rogationum, ipsa Missa conventualis, in Duplicibus I et II classis et per Octavas privilegiatas II ordinis, dicitur de Officio diei cum Commemoratione Feriae, et, extra Duplicia I classis, Vigiliae; in Duplicibus vero maioribus vel minoribus et in Semduplicibus, eadem Missa dicitur de Feria aut Vigilia cum Commemoratione Officii diei; et si Feria ac Vigilia simul occurrant de Feria, cum Commemoratione Officii diei ac Vigiliae, et aliis Commemorationibus forte occurrentibus. Item in diebus Litaniarum tam maiorum quam minorum, si fiat Processio, et in Ecclesia habeatur unica Missa, ea dicitur de Rogationibus cum Commemoratione Officii diei; nisi hoc fuerit Duplex I classis, quo in casu dicitur Missa de Festo cum Commemoratione Rogationum.

Pluribus Ecclesiis indultum apostolicum perpetuum

vel ad tempus succurrit, quo conceditur ut quoties plures Missae conventuales a rubrica praescribuntur per unicam Missam satisfiat oneri. Quapropter novae rubricae et hunc casum considerant et regulas tradunt servandas. Ut eae nova forma tradantur, utilis nobis videtur hic conspectus :

I. Quando agitur de Feriis majoribus Quadragesimae, Q. T. et de Vigiliis :

a) Si occurrat Duplex classicum vel Octava privilegiata II Ordinis : Missa dicitur de Officio cum comm. Feriae seu Vigiliae (si haec admittitur).

b) Si occurrat Duplex non classicum, Semiduplex vel Octava III Ordinis aut Communis : dicitur Missa de Feria vel de Vigilia cum comm. Officii. (Eo magis si occurrat Octava vel Festum ritus simplicis).

c) Si occurrat Feria maior cum Vigilia : Missa erit de Feria cum comm. Vigiliae.

d) Si occurrat Feria maior simul cum Vigilia et Festo classico vel Octava II Ordinis : ut supra litt. *a*).

e) Si occurrat Feria maior simul cum Vigilia et Festo non classico vel Octava III Ordinis seu communi : Missa dicitur de Feria cum comm. Officii et Vigiliae.

II. Si agatur de Rogationibus, non tantum in Ecclesiis cum onere choralis sed et in ceteris habentibus unicam Missam, SI FIAT PROCESSIO, semper Missa dicitur de Rogationibus quoties Officium impediens non sit ritus duplicis I classis, vel etiam pro Litanis majoribus de die infra Octavam Paschatis. Quod SI NON FIAT PROCESSIO vel dies impediatur a Festo ritus duplicis I classis vel Octavae Paschatis, in Missa de Officio fit comm. Rogationum.

5. — MISSA DICENDA IN COLLATIONE

SACRORUM ORDINUM

In Sabbatis Quatuor Temporum et in Sabbato infra Hebdomadam IV Quadragesimae, Missa, in qua Ordines conferantur, semper dicitur de Sabbato; et in ea, si alia ibi non habeatur Missa cantata vel conventualis, fit Commemoratio de Officio currenti, etiam Duplici I aut II classis, et aliae quae occurrant.

Juxta decreta 1049,3-4; 3576,9; 3642,3; 4194,7 Missa, in qua ordines conferebantur, dicenda erat de Sabbato Q. T. vel de Sabbato "Sitientes", tantum si iis diebus occurrisset Festum non classicum, tunc enim in Missa tantum commemorabatur Vigilia occurrens (decr. 3638,1) numquam vero Festum. Si iis diebus duplex classicum occurrisset Missa dicenda erat de Festo et in duplicibus II classis comm. Simplicis et Vigiliae admittebatur (decr. 3642,3). Cum vero Missae Sabbati Quatuor Temporum propriae dicendae sint pro collatione Sac. Ordinum, (nam ob id plures lectiones prostant in missali quod supponitur non derelicta antiqua praxis his diebus habendi ordinationes) a novis rubricis privilegiatae hae Missae declarantur si his diebus sacrae ordinationes habeantur; et quamvis in Sabbato ante Dominicam Passionis formularium Missae non componatur eodem lectionum numero, tamen, cum iamdiu dies habeatur propria pro ordinationibus, eodem iure potitur.

Ergo, etiam si occurrat alicubi Festum ritus duplicis I vel II classis, Episcopus qui habet ordinationem legere

debet Missam de Sabbato. Si ea die, in Ecclesia ubi habetur s. ordinatio, celebratur Missa conventualis vel cantata de Officio diei, nulla commemoratio admittitur in Missa de ordinationibus, quae tunc habetur quasi altera Missa conventualis; si vero celebretur s. ordinatio in Ecclesia ubi non adest obligatio chori vel ibidem non cantetur altera Missa de Officio diei, faciendae sunt in Missa Sabbati omnes commemorationes occurrentes, et in iis adiunctis etiam duplex I classis, quoad Missam, simplicatur.

6 — MISSA DE DOMINICA IMPEDITA RESUMENDA INFRA HEBDOMADAM

Si Missa alicujus Dominicae (non tamen Dominicae in die 5 Januarii repositae, nec Dominicae post Epiphaniam aut Pentecosten in Sabbato anticipatae) sua die ab Officio nobiliori impediatur, et nulla occurrat infra Hebdomadam subsequentem occurrat dies, in qua fieri valeat Officium de Feria Missam propriam non habenti; tunc ipsa Dominicae Missa resumitur infra Hebdomadam die, in qua unum e sequentibus celebretur Officiis, selecto quidem Officio, si suppetat, juxta hunc ordinem minus nobili, scilicet: 1) De Festo Simplicis; 2) de s. Maria in Sabbato; 3) de die Octava Simplicis; 4) de die infra Octavam communem, vel, hac deficiente, de die infra Octavam privilegiatam pro particulari tantummodo Ecclesia concessam; excepta tamen die in quam simul inciderit Feria Missam propriam habens, aut quaelibet Vigilia; 5)

denique de die infra Octavam in universali Ecclesia privilegiatam, dummodo agatur de Dominica infra respectivam Octavam occurrenti, et non de alia Dominica ante eam Octavam impedita, et nulla item occurrat Vigilia. In hujusmodi porro resurrectionis die dicitur unica Missa conventualis de ipsa Dominica, et in eadem Missa fit Commemoratio de Officio diei, et aliae quae occurrant. Missae autem privatae dici possunt aut de Officio diei, cum Commemoratione Dominicae, aut de ipsa Dominica, cum Commemoratione Officii diei; additis in utraque Missa aliis Commemorationibus, ut supra.

Rubrica tit. IV, 1-2, inter generales missalis, ampliata est per hanc novam rubricam, de Dominica impedita Missam praescribentem etiam per dies prorsus usque modo eam impedientes. Etenim iuxta rubricas generales tantum si Officium erat de Feria haec Missa resumebatur in Choro, et haec resumptio tantum impendebat Missam conventualem votivam per Hebdomadam vel de Requie, quae alias loco Missae Dominicae praecedentis suffici poterat; non vero influxum habebat in Missas privatas, quae dici poterant ad libitum. Attamen, antea ob translationem Festorum etiam semiduplicium, deinde ob concessionem Officiorum votivorum, rubrica de Missa Dominicae impeditae vane proferebatur, cum in anni decursu dies in qua Officium fieret de Feria minori raro occurreret. Ideo, quando per Bullam "Divino afflatu,, qua translationes reservatae sunt tantum duplicibus classicis et Officia votiva suppressa, quasi nova res proposita visa est antiqua illa rubrica de resurrectione Missae Dominicae impeditae. A prima die felicitis illius antiquarum Missarum

Dominicalium et Ferialium instaurationis per praelaudatam Pianam Constitutionem inductae, omnes norunt hanc Missae resumptionem iuxta antiquam immutatam rubricam missalis temperari; at justis de rationibus eam ad Missas privatas extendi, ita ut, die illa hebdomadae qua primum resumitur in choro Missa Dominicae impeditae, etiam ceterae omnes Missae privatae de eadem Dominica dicendae sint, nam, quasi agatur (iuxta antiquas rubricas) de Feria majori privilegiata, prohibentur ea die Missae privatae votivae et de requie.

Nova rubrica concedit ut *Missae privatae* dicantur "ad libitum," sive de officio diei sive de Dominica: curnam? Adverte jus quo potitur modo huius Missae formularium! Equidem spiritus Bullae "Divino afflatu," splendide hic demonstratur: nullum enim, si possibile est, formularium Missarum dominicalium, quae utique annum ecclesiasticum moderant et certe pulcherrimae et antiquissimae sunt, deperdi permittitur. Ecce quomodo non tantum dies in qua Officium sit de Feria sed et omnia Festa Simplicia, omnes Octavae communes et etiam, in aliquo casu, Octavae privilegiatae cedere debeant ut Missa Dominicae impeditae non oblitteretur. Vidimus eandem regulam sequutam pro Feriis majoribus; proinde et Missae privatae ad eandem normam ordinantur, neque dicenda est aliquid pati ob id Dominica cuius resumenda est Missa.

Cum vero modo in una hebdomada plures dari possint dies qui admittunt Missam hanc dominicalem, graduatio quaedam statui debebat inter eos, nam aequum non est ut si prima occurreret dies infra Octavam, in ea, eo tantum quia primum occurrit, assignetur Missa impedita Dominicae praecedentis. Graduatio incipit a

Feria communi, et per Festum simplicem, per Octavam simplicem, per Octavam communem se protendit ad Octavas privilegiatas III et II Ordinis, et ut vult rubrica ea seligenda est dies pro resumptione Missae dominicalis in qua fit Officium minus nobile, quin prae oculis habeatur criterium antiquae rubricae, quod primam diem liberam assignabat; non amplius enim in eadem circumstantiâ sumus.

Non loquitur rubrica de Feriis maioribus vel de Vigiliis in hac graduatione, nam si, eadem hebdomada in qua reponi debet Missa dominicalis, occurrat aliqua ex praedictis Feriis vel Vigiliis, in iisdem adiunctis sumus; et, potius quam omittetur formularium Missae quod sua die occurrit, omittendum est quod est resumendum, nam Dominica sua die saltem commemorata fuit per Orationes et Evangelium.

Promemoria quoddam Commissionis notat "Nec mirandum si Missa Dominicae praescribatur etiam infra Octavas, cum Octava, saltem in Festo, Missam integram habuerit, cumque exemplum iam huic simile habeatur in Vigiliis, quarum infra Octavas celebratur Missa, loco Missae de die Octava. Pro Octavis privilegiatis restrictio facta est, ne videatur ex gr. Missa Dominicae V post Pascha reposita infra Octavam Ascensionis, cui certe non convenit. „ Equidem, ut rubrica notat, tantum Octavae privilegiatae Ecclesiae universalis admittunt „ sub conditione „ Missam dominicalem resumendam; reliquae Octavae privilegiatae particulares cujuslibet Dominicae impeditae Missam tenentur admittere nisi in ea hebdomada occurrat Officium minus nobile. Ergo si ex. gr. in Dominica infra Octavam Epiphaniae, occurrat alicubi

aliquod Festum duplex 1 classis, potiusquam repetatur formularium Missae Epiphaniae, in sequenti FERIA II (nisi aliud duplex 1 classis occurrat) resumitur Missa de Dominica; quod etiam fit pro Dominica infra Octavam Corporis Christi. Dominica vero infra Octavam Ascensionis impediri potest a Duplici etiam II classis vel a Festo ritus duplicis majoris quod sit Domini; item Dominica infra Octavam Nativitatis: proinde, si in sequenti hebdomada non occurrat Officium minus nobile, in primo casu assignatur dies infra Octavam in qua primo occurrit Officium de Octava, in secundo casu assignata est dies 30 decembris; at si dominica impediatur etiam ea die vel occurrat die 31 pariter impedita resumitur post I januarii extra Octavam Nativitatis.

Ut patet, numquam datur casus resumendi Missam Dominicae I classis; datur pro Dominicis II classis, pro Dominicis etiam infra Octavas privilegiatas, pro Dominicis minoribus.

Rubrica notat hic sermonem non institui de Dominicis anticipatis et de Dominica reposita in die 5 Januarii; Missa de eis dicitur die in qua anticipantur vel reponuntur si libera sit; quod si dies 5 januarii vel Sabbatum impediatur a Festo classico vel ab alio Festo Domini, de ea fit commemoratio cum ultimo Evangelio, ut alias. Repositae eae dicuntur Dominicae de quibus non tantum Missa sed et Officium reponitur, quod evenit etiam pro Dominicis infra Oct. Nativitatis et Epiphaniae. At postremae hae Dominicae si die in qua reponendae essent impediuntur, jus servant ad resumptionem Missae; quod jus negatur Missae de Vigilia Epiphaniae, quae utique habetur tamquam Missa Dominicae a die I januarii ad Epipha-

niam occurrentis, at si ei concederetur jus resumptionis, resumptio locum haberet infra Octavam Epiphaniae, quod incongruum esset ob formularii ipsam compositionem.

Unica Missa dicitur in Choro et hoc videtur congruum, nam idem servaretur in iisdem adiunctis si Missa esset de Feria maiori vel de Vigilia. Infra Octavam privilegiatam II Ordinis alicubi concessam, utique duae forent Missae dicendae, at ne hae videantur magis privilegiatae quam quae in Ecclesia universali celebrantur, opportunum visum est (quamvis non ut in istis Missa Dominicae sit cum Mystério celebrato infra Octavam congruens), pro iis exceptionem non admittere.

TITULUS II.

DE MISSIS VOTIVIS

PROLEGOMENA

Solemne est quoad Missas votivas decretum generale S. R. C. n. 3922, diei 30 junii 1896, quo omnia decreta emanata circa eandem materiam codificantur.

At per Bullam " Divino afflatu „ idem decretum aliquid sui roboris deperdidit; aliunde semper agebatur de lege extravagante cum nondum in libros liturgicos relata esset.

Optime ergo in his " Additionibus et Variationibus „ institutus est Titulus " de Missis votivis „, et tota antiqua legislatio revisionem passa est.

Equidem, cum in titulo IV, 3 Rubricarum generalium, de Missis votivis per hebdomadam quae in Choro suffici possunt Missae de Dominica praecedenti, sermo instituitur, hic mentio de iis non fit; nec quae formularia, accipi possint pro celebrandis his Missis indicantur. Ut vidimus, in corpore missalis (pag. 90) Missae Votivae per hebdomadam iisdem diebus assignantur ut Rubrica generalis tit. IV 3; sed Missa s. Michäelis eliminata est et inducta sunt pro Feria IV formularia plurima; pariter quoad qualitatem Missae votivae, in eodem corpore missalis regula traditur quae valet tum pro privatis, tum pro solemnibus, (pag. 89).

Novae rubricae in hoc Titulo versantur circa dies

et adiuncta in quibus variae species Missarum votivarum permittuntur vel prohibentur.

Ordinem in his Additionibus servatum sequimur et quod novum est commentario donamus.

1. - QUANDO PROHIBENTUR VEL PERMITTUNTUR MISSÆ VOTIVÆ PRIVATÆ SINE CANTU

In omnibus Officiis Duplicibus, in Dominicis licet anticipatis, vel, etiam quoad Officium, repositis, per Octavas privilegiatas, in Feriis Quatuor Temporum, in Feris Adventus a die 17 ad 23 Decembris inclusive occurrentibus, in Feriis Quadragesimae a die Cinerum et Passionis ad Feriam IV Majoris Hebdomadae inclusive, in Feria II Rogationum, in Vigiliis et in diebus Octavis Simpli-
cibus, etiam si de eis Commemoratio tantum facta fuerit in Officio, necnon diebus in quibus primo reponenda sit Missa Dominicae impeditae, prohibentur Missae votivae privatae sine cantu; quae proinde legi tantum poterunt, ex rationabili tamen causa, in Festis Semiduplicibus, diebus infra Octavas communes, et in omnibus Officiis ritus Simplicis superius non exceptis.

Quodam Commissionis promemoria (1916) notat: "Missae votivae privatae aliquantulum limitantur: *excluduntur Festa semiduplicia*, ut scilicet reductus ad Kalendarium universalis Ecclesiae, Decreto praescriptus, nimiam non inducta libertatem; cum saepissime nunc Officium faciendum sit Semiduplex vel Simplex. Excluduntur Feriae Adventus a die 17 ad 23 decembris, quae sunt praepa-

ratio immediata Festo Nativitatis, et proprio Officio ac Anthiphona majori ad *Magnificat* decorantur; excluduntur Feriae majores propriam Missam habentes, ut praescriptum est in Rubr. Bullae adiectis tit. X n. 5; excluduntur dies Octavae Simplicis, quae Feriis majoribus aequiparantur, ut etiam incommodum vitetur adhibendi Missas votivas in primis anni diebus. „

Nova rubrica *non excludit Festa semiduplicia*, servât tamen prohibitionem pro ceteris diebus et a promemoria satis illustrantur rationes huius prohibitionis.

Agitur hic de Missis votivis *sine cantu*; de Missis in cantu agit rubrica n. 10 huius Tituli. Ergo:

I. PROHIBENTUR MISSAE VOTIVAE SINE CANTU:

- a) Quoties occurrat Officium duplex;
- b) Quoties occurrat Dominica etiam anticipata vel reposita;
- c) Quoties primo in hebdomada resumenda sit Missa Dominicae impeditae;
- d) Infra Octavas privilegiatas etiam III Ordinis;
- e) In Feriis Quadragesimae et Passionis;
- f) In Feriis Quatuor Temporum;
- g) In Feria II Rogationum;
- h) In Feriis minoribus Adventus a die 17 ad 23 decembris inclusive;
- i) In omnibus Vigiliis tum privilegiatis tum communibus;
- l) Diebus 2, 3, 4 januarii ob Octavas Simples. Alicubi etiam dies Octava alicuius Festi duplicis II classis etsi tantum commemoretur in Missa de Semiduplici. Non

recensentur dies Octavi s. Laurentii et Nativitatis B. V. quia impedimentum alius naturae est.

II. PERMITTUNTUR MISSÆ VOTIVÆ SINE CANTU :

a) *In Festis ritus semiduplicis*, dummodo non occurrat Octava privilegiata III Ordinis, FERIA maior, Vigilia aut dies Octava simplex.

b) *Diebus infra Octavam communem*, quoties de Octava dici potest Missa; quae si impediatur a Missa propria FERIAE maioris, Vigiliae vel Dominicae praecedentis impeditae aut etiam a die Octava Simplici, equidem et Missae votivae impediuntur.

c) *Feria VI post Octavam Ascensionis* (ut supra).

d) *In Festis ritus simplicis*, dummodo non agatur de die Octava simplici et resumeunda non sit Missa Dominicae praecedentis impedita.

e) *In Feriis minoribus*, dummodo resumeunda non sit Missa Dominicae praecedentis impeditae et dummodo non agatur de Feriis Adventus decurrentibus a die 17 ad 23 decembris.

2 = MISSA PRO SPONSO ET SPONSA

Missa votiva pro Sponsis, cum propria benedictione, permittitur quotidie per annum extra tempus clausum; et etiam tempore clauso quoties Ordinarius loci ex justa causa benedictionem nuptialem permiserit. Excipiuntur Dominicae, Festa de praecepto, licet suppressa, Duplicia I et II classis, Octavae privilegiatae I et II ordinis, FERIAE ac Vigiliae privilegiatae. In his autem casibus exceptis dicitur Missa de die, in eaque additur Oratio pro Sponsis

sub unica conclusione cum prima, atque datur benedictio pro eis propria. Haec porro benedictio nunquam dari potest extra Missam, si tum Missa pro Sponsis, tum ejus Commemoratio, ideoque benedictio locum habere nequeat, si Sponsi non sint praesentes, vel si uterque aut alteruter alias benedictionem acceperit; servata nihilominus, sicubi vigeat, consuetudine benedictionis, ut supra imperitiendae, si hanc vir tantum obtinuerit. Quod si nuptiae tempore clauso contractae fuerint, non obtenta a loci Ordinario venia benedictionis nuptiarum, Missa cum propria benedictione differtur ad diem in qua, extra tempus clausum, Missa pro Sponsis vel ejus Commemoratio permittitur.

Juxta disciplinam inductam per decreta 2582 et 3922 ad VI, Missa pro Sponsis prohibebatur :

a) Tempore clauso ; *b)* In omnibus Dominicis et Festis de praecepto etiam suppressis ; *c)* In Festis duplicibus I et II classis ; *d)* Diebus Festa duplicia II classis excludentibus ; *e)* Diebus Rogationum ubi unica Missa habebatur et fiebat processio. Tamen, excepto tempore clauso, comm. pro Sponsis facienda erat in Missis de Officio diei; tantum in Commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum Missa et commemoratio "pro Sponsis," prohibebatur. Commemoratio autem facienda erat post omnes orationes a Rubrica pro ea die prescriptas.

Post promulgationem Codicis Juris Canonici, S. R. C. per dec. 14 junii 1918 in Herbipolen. declaravit permissam commemorationem in solemnitatibus Nativitatis Dni et Paschatis et etiam Missam iis diebus temporis vetiti in

quibus non occurrit impedimentum quod et alias prohibet celebrationem huiusmodi Missae, quoties Ordinarius utitur facultate ei per can. 1108 § 3 concesso, nempe quoties Sponsi ab Ordinario obtenuerint dispensationem a tempore vetito. Idem decretum dies praefiniebat qui Missam pro Sponsis non admittunt, quos et rubrica recenset. Ergo:

MISSA PRO SPONSIS PROHIBETUR, *at de sponsis fit commemoratio*:

a) Diebus Dominicis, etiam anticipatis vel repositis quoad Officium (proinde et Vigilia Epiphaniae).

b) In Festis de praecepto etiam suppresso.

c) In Festis duplicibus I et II classis.

d) In Feriis Cinerum et primi tridui hebdomadae majoris.

e) In Vigilis Nativitatis et Pentecostes.

f) Infra Octavas Epiphaniae, Paschatis, Pentecostes et Corporis Christi.

In triduo ultimo majoris hebdomadae prohibetur Missa pro Sponsis, nam ritus est I classis, ipsae Missae privatae prohibentur et quae permittuntur in Feria V non in commodum Sponsorum dicuntur. Cum vero a decretis et a rubrica Feria in Coena Domini et Sabbatum Sanctum non excludantur, commemoratio pro Sponsis et benedictio nuptialis non impediuntur. Ut patet, omnino excludenda est Feria VI in Parasceve.

De impedimentis ob processionem Rogationum, ob benedictionem Candelarum, et ob Commemorationem Omm. Fidelium Defunctorum, occupatur rubrica ultima huius Tituli, ut videbimus.

Maximi momenti et criterium iuxta quod nova rubrica statuit ut commemoratio "pro Sponsis," quoties Missa

propria impeditur, fiat *sub unica conclusione cum Oratione prima*. Etenim non ut antea dicenda est post omnes orationes a rubricis praescriptas; neque pariter, ut alias pro aliis circumstantiis, conditio apponitur ut tantum sub unica conclusione cum prima commemoratio fiat quoties nulla alia suppetat commemoratio; absolute praecipitur (quod etiam fit pro commemoratione Missae votivae pro re gravi impeditae) ut semper hunc locum eadem obtineat.

Secunda pars rubricae nonnulla adiuncta considerat quae respiciunt benedictionem in Missa impertiendam et cohaeret cum dec. 2461,1, 3222 ad VI, 4269,6 et 7 etc., cum disciplina usque modo servata et cum can. 1143 Codicis I. C.; quapropter ad lectionem rubricae remittimus.

3 - MISSA VOTIVA PRO RE GRAVI ET PUBLICA SIMUL CAUSA

Singulis diebus, extra Dominicas I classis, Vigiliis Nativitatis Domini et Pentecostes, Ferias privilegiatas, Duplicia I classis, et Commemorationem Omnium Fidelium Defunctorum, permittitur pro re gravi et publica simul causa Missa votiva sollemnis, quae scilicet de mandato vel consensu Ordinarii, pro qualibet vice obtinendo, in cantu celebratur cum concursu populi. Haec tamen Missa cani nequit die qua fiat Officium aut Commemoratio, vel occurrat Vigilia aut dies infra Octavam, quamvis Simplicem, de identico Domini Mystério, vel de eadem Sancti Persona, de qua esset canenda Missa; tunc enim, loco Missae votivae, canitur Missa Officio vel Commemorationi, Vigiliae aut

Octavae conveniens, cum Commemorationibus quae in ipsa Missa votiva faciendae essent, ut infra tit. V, n. 3, habetur. Aliis vero diebus in quibus ejusmodi Missa ut supra vel ut infra, num. 11, impediatur, sed ejus Commemoratio, juxta eundem tit. V, num. 3, non vetetur, in Missa cantata diei currentis etsi conventuali, sub unica conclusione additur Oratio de Missa votiva impedita, et fiunt tantummodo Commemorationes, quae huic Missae conveniant.

A Decreto gen. 3922 ad II, n. 1 sic definitio traditur Missae supradictae: "Missa votiva solemnis pro re gravi et publica Ecclesiae causa illa est, quae Officio per se non respondens, ab Episcopo, vel de ejus consensu, pro qualibet vice obtinendo, solemniter celebratur cum interventu Magistratus, aut saltem Cleri et populi; et pro quadam spirituali vel temporali necessitate, quae communitatem ipsam afficiat: v. g. ad petendam pluviam, pro serenitate, pro quacumque necessitate, pro Principe infirmo et similibus „.

Nova rubrica vero non loquitur de "publica *Ecclesiae* causa,, sed tantum de "publica causa „; et ut omnis aequivocatio vitetur addita est vox " simul „, quae amplius non sinit ambigere an duplex genus Missae sic a rubrica consideretur, nempe Missa "pro re gravi,, quae non sit pro publica causa, et Missa " pro publica causa „, quae non sit "pro re gravi „. — Definitio vero non differt a praecedenti; dicitur enim Missa pro re gravi etc. illa quae " de mandato vel consensu Episcopi, pro qualibet vice obtinendo, in cantu celebratur cum concursu populi „. Non sufficit ergo ut gravis necessitas spiritualis vel tem-

poralis communitatem afficiens adsit, requiritur ut et Ordinarius cum suo consensu, communitas ipsa cum suo concursu necessitatem agnoscant ut Missa celebrari possit diebus a rubrica hic designatis. Adverte etiam quomodo qualitas Missae more votivo celebrandae per hanc novam rubricam varie assignetur.

Decr. gen. 3922, II 3 qualitatem Missae sic statuerat : "Missa votiva huiusmodi ex his desumenda est, quae uti votivae in Missali designantur. Quod si occurrente aliqua gravi et urgente necessitate, Missa specialis in Missali deficiet, dicatur Missa *pro quacunque necessitate* ; et huius Orationi sub unica conclusione superaddatur Collecta, si quae sit, necessitati relativae propria „. Equidem a nova rubrica non excludentur formularia de quibus sermo est in citato decreto, at recurrit etiam sermo de Missis "de identico Domini Mysterio, vel de eadem sancti Persona „; quae verba satis ostendunt, modo non necessario sumenda esse pro aliqua necessitate formularia quae prostant inter Missas votivas, sed posse sumi quodlibet formularium in honorem Domini, B. V. vel Sanctorum, quod alias more votivo etiam privato sumi permittitur, iuxta rubricam appositam in calce Missarum votivarum per hebdomadam (cfr. pag. 89). Etenim pro re gravi et publica simul causa nihil prohibet ut recursum habeamus ad Dominum, ad B. M. V., ad Sanctos qui nos adiuvent in necessitatibus nostris, iuxta peculiarem populi fiduciam erga illum a quo petunt adiuvari ; quae populi devotio utique potest per competentem Missam votivam satisfieri.

Quoad dies in quibus prohibetur Missa in cantu (adverte quomodo Missae solemnis idest cum assistentia diaconi et subdiaconi non requiratur), iidem sunt ac illi

quos decretum gen. 3922, II, 2 enumerat, tantum Comm. Omn. Fidelium Defunctorum superadditur et, ut patet, Festa et Officia impediencia modo aucta sunt, cum a 1896 nonnullorum Officiorum mutata sit classis. Ergo :

PROHIBENTUR MISSAE VOTIVAE PRO RE GRAVI ET PUBLICA SIMUL CAUSA :

a) In I Dominica Adventus ;

omnibus Dominicis a I^a Quadragesimae ad Oct. Paschatis inclusive ;

d) In omnibus Festis duplicibus I classis tum primariis tum secundariis, non exclusis Feriis II et III infra Octavas Paschatis et Pentecostes ;

e) In Vigiliis Nativitatis et Pentecostes (quae sunt privilegiatae I classis) ;

f) In Feria IV Cinerum ;

g) In primo Triduo Majoris Hebdomadae (secundum est ritus dupl. I classis) ;

h) In Comm. Omn. Fidelium Defunctorum.

A rubrica n. 11 huius Tituli et alii dies recensentur impedientes si unica habeatur Missa.

Ad omnes Missas votivas extenditur quod decr. gen. 3922, v, 1 pro Missis B. M. V., statuebat ; nempe, si Missa votiva de aliquo Mystério, de B. M. V., de Sancto dicitur pro re gravi quando occurrit de eis dies infra Octavam etiam simplicem vel Vigilia, vel commemoratio in Officio diei, omittenda est Missa quae alias pro votiva assumeretur pro assumenda Missa Octavae, Vigiliae vel commemorationis propria, quae tunc omnia jura Missae votivae solemniter habet, sive quoad qualitatem et numerum Orationum seu Commemorationum, sive quoad cantum *Gloria* et *Credo*.

Quando commemoratio Missae votivae impeditae permittatur et quomodo facienda tunc sit haec commemoratio, videbimus infra cum agendum erit de Commemorationibus, hic sufficiat postremam partem rubricae prae oculis habere.

4. - MISSA VOTIVA IN ANNIVERSARIIS SUMMI PONTIFICIS

In anniversarii electionis et coronationis Summi Pontificis, in omnibus Missis, juxta normas numero proxime sequenti statuendas, additur Oratio pro Papa. Missa vero votiva, quae pro iisdem anniversariis in Missali assignatur, modo privato celebrari nequit.

Nova est rubrica, non nova quae a rubrica praescribuntur. Utique in "Mutationibus," anni 1914 mens fuerat inducendi sequentem rubricam: In anniversariis electionis et coronationis Summi Pontificis, *permittitur* Missa de eo, *solemnis vel privata*, juxta Rubricas..., at in postrema rubricarum revisione aequum visum est permittere tantum Missas solemnes. Huic rubricae respondent illae in corpore missalis, nempe in calce Missarum per hebdomadam et ante Missam pro iisdem anniversariis.

Missa praeceptiva est tantum pro dioecesi romana, quia agitur de proprio Episcopo; alibi praeceptiva evadere potest si eadem ab Ordinario praescribatur etiam extra diem anniversarium, quae tunc "reduplicative," votiva dicenda est. Tamen ubilibet, quin consensus Ordinarii praestoletur, haec Missa in cantu celebrari potest diebus anniversariis supradictis. De Oratione pro Papa in dictis

anniversariis dicenda antiquae rubricae numquam mentionem faciunt quamvis plura decreta S. R. C. hac de re emanata fuerint. Normae sequendae in recitatione praedictae Orationis a sequenti rubrica declarantur.

5. A) = MISSA VOTIVA

IN ANNIVERSARIIS PROPRII EPISCOPI

In anniversariis autem electionis, vel si Episcopus ex alia Sede translatus fuerit, translationis et consecrationis Episcopi, in ecclesiis Cathedralibus et Collegiatis Dioecesis, praeter Missam de die vel aliam ut supra, accedente quidem Episcopi mandato, in Choro canitur etiam Missa de ipso anniversario; dummodo non occurrat aliquod Officium Missas votivas pro re gravi impediens, quo in casu de anniversario fit tantum Commemoratio, ut supra num. 3 dictum est. Haec Missa modo privato celebrari nequit. At in omnibus ecclesiis, etiam Regularium, dummodo saltem Commemoratio Missae votivae, juxta Tit. V, num. 3, non prohibeatur, ad omnes Missas cantatas et conventuales, si Missa de ipso anniversario non canatur, et ad omnes Missas privatas, praeterquam Defunctorum, ultimo loco post Orationes a Rubricis praescriptas additur Oratio pro Episcopo.

Juxta Mutationes 1914 utrumque anniversarium proprium Episcopus Ordinarius poterat iniungere ut in omnibus ecclesiis propriae dioecesis celebreretur cum Missa in cantu prout in Missali prostat; Missae vero privatae etiam ad libitum celebrantis esse poterant de

anniversario, si dies occurreret in qua Missae votivae privatae permitterentur. Tamen antiqua disciplina inducta per decreta 2168, 3792,3, 3824,3, immutata manet et Episcopus Missam votivam diebus praedictis iniungere potest *tantum* ecclesiis Cathedralibus et Collegiatis (d. 3078 1) et ipsi datur potestas utrumque anniversarium vel unum praescribere ut celebretur (dd. 3078 2, 3352 3). Si hoc mandatum ab Episcopo datur, Missa praeceptiva est et debetur huic Missae assistentia Choralium; si non datur, nequeunt Chorales ad proprium arbitrium, ob obsequium erga Superiorem, eandem celebrare et tantum ad Orationem a rubrica praescriptam in Missa conventuali tenentur.

Casus translationis a decr. 3078,6 inductus est; per decr. 4258 statuitur: " Si Sedes Cathedralis ad Archiepiscopalem evehitur, et qui Episcopus erat evehitur ad dignitatem Archiepiscopalem, celebrandum est Anniversarium evectionis ad Archiepiscopatum „.

5. B) = QUANDO PERMITTANTUR MISSA

ET COMMEMORATIO PRO PAPA ET EPISCOPO

Missa tum pro Papa tum pro Episcopo in anniversariis respectivis, iuxta decretum 3575, prohibebatur omnibus diebus ritus classici, in omnibus Dominicis, infra Octavas et in Feriis quae Festa ritus duplicis minoris excludebant.

Modo haec Missa habetur tamquam " pro re gravi et publica simul causa,, proinde rariores sunt dies impediētes.

PROHIBETUR ENIM PRÆDICTA MISSA DE ANNIVERSARIO :

a) In omnibus Dominicis I classis ;

b) In Festis ritus duplicis I classis ;

c) In Vigiliis privilegiatis I classis : Nativitatis et Pentecostes ;

d) In Feriis privilegiatis : IV Cinerum ; II, III, IV, Majoris Hebdomadae.

e) In Commemoratione Omn. Fidelium Defunctorum.

Si Anniversarium occurrit diebus praedictis, loco Missae, fit Commemoratio per Orationem, quae tantum *prohibetur* in Festis Domini quae ritu duplici I classis primario in Ecclesia universali recoluntur, nempe in Festis Nativitatis Dni, Epiphaniae, Paschatis, Ascensionis, Pentecostes, ss. Trinitatis et ss. Corporis Christi, in triduo ultimo majoris hebdomadae, necnon in Comm. Omn. Fid. Defunctorum.

Commemoratio facienda est in omnibus Missis quae celebrantur iis diebus, respective in tota Ecclesia vel in tota dioecesi; omittitur tantum in Missa conventuali iis in Ecclesiis ubi alia Missa de anniversario canitur. Dicitur sub unica conclusione cum prima Missae Officii diei, quando impedita fuerit a ritu ejusdem Officii, in Missis cantatis et conventualibus tantum ; in Missis privatis lectis dicitur post alias Orationes a rubrica ea die praescriptas.

6. - QUID SI MISSÆ PRO PAPA ET EPISCOPO PERPETUO IMPEDIANTUR.

Quod si hujusmodi anniversaria Summi Pontificis pro tota Ecclesia, vel Episcopi pro tota Dioe-

cesi respective, in perpetuum a Duplici I classis. aut a Vigilia Nativitatis Dni, aut a Commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum impediuntur, fixe reponuntur in proximiori sequenti die, in Kalendario universali vel dioecesano respective libera a Festo Duplici I classis. Et similiter in proximiori sequenti die libera fixe reponitur anniversarium Episcopi, si eadem die occurrat cum alterutro anniversario Summi Pontificis.

Ergo quod in praecedenti rubrica circa prohibitionem celebrationis Missae et commemorationis praedictorum anniversariorum statutum est accipi debet cum quadam distinctione. Dies et Officia possunt occurrere quae impediunt Missam at commemorationem admittunt; et dies et Officia quae omnino excludunt etiam commemorationem. Numquam omittitur commemoratio diebus quae occurrunt *accidentaliter* cum praedictis anniversariis. At si impedimentum sit perpetuum, quale erit si electio, vel coronatio Summi Pontificis, electio seu translatio vel consecratio Episcopi evenerit die in qua fixe ab Ecclesia universalis celebratur aliquod Festum I classis, nempe in solemnitatibus Nativitatis Domini, Epiphaniae, S. Joseph (19 martii), Annunciationis B. M. V., Nativitatis S. Jo. Baptistae, Ss. App. Petri et Pauli, Assumptionis B. M. V., Dedicationis s. Michæelis Arch., Omnium Ss., Conceptionis Immaculae B. M. V.; vel in Officiis Vigiliae Nativitatis Dni et Commem. Omnium Fidelium Defunctorum, anniversarium tum si agatur de Papa tum de Episcopo transfertur in primam diem non impeditam.

Festa duplicia I classis *quae non celebrantur in tota Ecclesia* etsi fixa in die mensis non impediunt comme-

morationem anniversarii Summi Pontificis, quod proinde tamquam *accidentaliter* occurreret commemoratur in omnibus Missis ut supra n. 5 statutum est.

Festa duplicia I classis quae die fixa mensis *celebrantur in tota dioecesi* constituunt impedimentum pro anniversariis Episcopi, quod proinde amandandum est fixe in proximiorum diem liberam a Festo duplici I classis.

Festa duplicia I classis quae occurrunt in nonnullis ecclesiis dioecesis cum anniversario Episcopi commemorationem, quasi occursus fuerit accidentalis, admittunt ut supra n. 5.

Exemplis rem declaramus: a) Electio Summi Pontificis Benedicti XV evenit die 3 septembris, quae dies in kalendario Ecclesiae universalis libera est; at in mea dioecesi celebratur illa die Dedicatio Ecclesiae Cathedralis, duplex I classis. In tota mea dioecesi, ex dictis, commemoratio anniversarii facienda est in Missis cantatis et conventualibus sub unica conclusione cum oratione de Dedicatione, etsi occurrat Dominica; in Missis privatis commemoratio anniversarii fit post commemorationem Dominicae si Dominica occurrat, aliter sub sua conclusione dicitur Oratio pro Papa. – At effinge ut talis electio occurrerit die Assumptionis B. M. V., quod est Festum duplex I classis pro tota Ecclesia; anniversarium, pro tota Ecclesia, tunc assignatur die 16 augusti quae, etsi occurrat Festum duplex II classis, tamen admittit Missam votivam et commemorationem. – At effinge etiam; die 16 augusti, dies repositionis dicti anniversarii, in mea ecclesia occurrit Festum S. Rochi titularis; ex dictis, nequeo anniversarium Summi Pontificis assignare in proxima die libera, sed cum tota Ecclesia commemorationem, ut

dictum est sub n. 5, facere debeo de dicto anniversario, tantum nequeo canere Missam votivam de eodem.

b) Consecratio mei Episcopi evenit die 25 julii; occurrit Festum S. Jacobi Ap., duplex II classis. Iuxta antiquam disciplinam in Cathedrali cani non poterat Missa de dicto anniversario, tantum commemoratio facienda erat: modo, si id jusserit Episcopus, anniversarium celebrandum est in Cathedrali cum propria Missa. Equidem commemoratio facienda est in omnibus Missis. – At effinge casum: ejusdem Episcopi consecratio evenit die 29 Junii, tunc, ex dictis, anniversarium reponitur die 30 junii, occurrit enim Festum ritus duplicis I classis quod celebratur in tota Ecclesia et proinde etiam in tota mea dioecesi. Si consecratio evenit in Festo, ex. gr. Titularis Ecclesiae Cathedralis, quod celebrandum est sub ritu duplici I classis in tota Dioecesi, pariter in die proxima libera reponitur anniversarium. – At, ut redeamus ad primum casum, die 25 julii occurrit Festum s. Jacobi titularis meae Ecclesiae; ego tunc nequeo reponere anniversarium in die sequenti sed cum tota dioecesi, quamvis apud me ritus sit duplex I classis, debeo commemorationem peragere, ut supra n. 5 indicatum est.

Adverte quomodo utrumque anniversarium sive Summi Pontificis, sive Episcopi gaudeat iisdem iuribus.

Ad normam etiam decreti 3132, si simul occurrat alterutrum ex anniversariis Episcopi cum alterutro anniversario Summi Pontificis, anniversarium Episcopi assignari debet die prima libera.

7 - MISSA IN DIE IPSA DEDICATIONIS ECCLESIAE

In ipsa die Dedicationis Ecclesiae, etsi eius Officium ab Officio nobiliori impeditum fuerit, celebratur Missa de Dedicatione, ad modum votivae sollemnis pro re gravi, ut num. 3 disponitur; et in ea, sub unica conclusione cum prima, additur Commem. Mysterii vel Sancti, in cujus honorem Ecclesia dedicatur. Haec tamen Missa prohibetur in Duplicibus I classis Domini primariis universalis Ecclesiae, et in Dominica Palmarum; quibus diebus Commem. tantum Dedicationis et Titularis additur in Missa diei, ut supra, num. 3.

Novimus saepius Romae, tempore augustae antiquitatis, Dedicationis anniversarium celebratum fuisse per Missam Titularis ita ut vera festivitas Titularis haberetur. Huius disciplinae monumenta in kalendario romano adhuc habemus; ex. gr., 1, Dedicationis Festa sunt quae nunc in honorem S. Petri ad Vincula, B. M. V. ad Nives, S. Michäelis Arch., s. Joannis ante Portam Latinam, S. Ceciliae etc. Festa celebramus. Progressu vero temporis opportuna visa est duorum Festorum institutio, unum de anniversario Dedicationis, alterum de Titulari, aequae sollemnia et aequalibus juribus decorata. At cum Dedicatio sit festum Domini exclusivum, in nova recensione rubricarum aequum visum est consilium Titularis non omittere commemorationem die illa in qua Ecclesiae datur nomen, quod per aevum illam ab aliis distinguet; eo magis quod illo anno, forsan, Festum Titularis celebrari nequit quia iam dies illi assignata evanuit. Commemoratio, ut vult nova rubrica, fieri debet unica sub conclusione cum Ora-

tione Missae Dedicationis, quo intima melius demonstratur relatio Titularis cum solemni illo ritu.

Nullum datur Festum solemnius illo quod celebratur in die Dedicationis pro illa Ecclesia quae consecratur; sed cum non liceat abrumpere Festum Ecclesiae universalis quod summa celebritate in toto Orbe recolitur ut particulari cedat, proinde norma tradenda erat, iuxta quam recoleretur ipsa Dedicatio.

Mens Ecclesiae est ut Dedicatio seu Consecratio templi non celebretur in Festis primariis ritus duplicis I classis; at cum adiuncta dari possint quibus aliquando parere debetur, per hanc rubricam statutum est:

a) Quamvis non liceat abrumpere Officium Festi duplicis I classis Ecclesiae universalis, prout abrumpendum est si occurrat Festum ritus inferioris, tamen Missa de Dedicatione celebrari etiam debet in duplicibus I classis Ecclesiae universalis primariis quae non sint Domini. Proinde MISSA DEDICATIONIS IMPEDITUR tantum a solemnioribus Festis quae sunt: Nativitas Dni, Epiphania, triduum ultimum majoris hebdomadae, Dominica Palmarum, Dominica Paschatis, Ascensio, Pentecostes, ss. Trinitas et Ss. Corpus Christi; et PERMITTITUR (unica) in ceteris Festis ejusdem ritus, in Vigiliis Nativitatis et Pentecostes, in Feriis privilegiatis Cinerum et primi tridui majoris hebdomadae necnon in Comm. Omnium Fidelium Defunctorum et in Dominicis I classis (exc. Dom. Palmarum). Ergo haec Missa potiori privilegio decoratur quam ceterae Missae "pro re gravi et publica simul causa".

b) Quando Missa de Dedicatione in ipsa Dedicationis die impeditur *semper* commemoratur; proinde in solemnitate quoque Paschatis et in ceteris Festis primariis Do-

mini, ut supra, sub unica conclusione cum Orationibus solemnitatis non tantum dicuntur orationes de Dedicatione sed, ut innuit rubrica, etiam orationes de Titulari, quod concessum non est pro aliis Missis votivis pro re gravi.

Adverte quomodo rubrica limitem non statuatur pro Titularis commemoratione; et cum non dentur Titulares minus principales, si duo fuerint Titulares, qui in calendario non habent Festum sub modo unius et in unicam Orationem de Communi redigi nequeant, duae vel plures dicendae sunt pro iis Orationes.

8. = MISSA IN DIE CONSECRATIONIS ALTARIS

Similiter in ipsa die consecrationis Altaris dicitur Missa de Dedicatione, et fit Commemoratio Mysterii vel Sancti, in cuius honorem Altare dedicatur; sed, si occurrat Officium Missas votivas pro re gravi excludens, dicitur Missa diei cum Commemoratione Dedicationis ac Titularis, ut supra, num. 3 et 7.

Haec Missa non iisdem fruitur juribus ac illa Dedicationis Ecclesiae, et *quoad dies* in quibus permittitur habetur tantum tamquam Missa "pro re gravi". Ergo: a) diebus dominicis I classis, b) in Festis duplicibus I classis, c) in Vigiliis Nativitatis et Pentecostes, d) in quatuor notis Feriis privilegiatis, e) in Comm. Omn. Fidelium Defunctorum, prohibetur Missa et admittitur tantum Commemoratio (excepta die Comm. Defunctorum).

Commemoratio Titularis altaris neo-consecrati nova res est, sequitur enim consilium quod simile aliquid statuit pro Dedicatione templi.

Adverte quomodo commemoratio consecrationis et Titularis regatur diversa lege ab illa quae regit commemorationem Missae votivae impeditae; nam dum haec excluditur in Festis primariis I classis quae sint Domini, illa numquam omittitur.

Quoad commemorationem Titularium idem dicendum est quod de pluribus Titularibus Ecclesiae diximus; Episcopi erit vetare quominus spiritus liturgiae non dehonestetur in electione talium Titularium.

9. - MISSA IN BENEDICTIONE PRIMARII LAPIDIS VEL IN BENEDICTIONE SOLEMNI ECCLESIAE

In benedictione primarii lapidis et in benedictione solemni alicujus Ecclesiae, dicitur Missa de Mysterio vel Sancto, in cujus honorem ecclesia fundatur vel benedicitur; dummodo pariter non occurrat dies Missas votivas pro re gravi excludens, quo in casu in Missa diei additur Commemoratio Titularis, ut supra, num. 3.

Utiquae res gravis est habenda tum primarii lapidis alicuius aedificandae Ecclesiae benedictio, tum illa benedictio solemnis qua Ecclesia perpetuo cultui divino, juxta s. canones, mancipatur. Deest in missali quaelibet Missa pro istis adiunctis, et tum decreta S. R. C. tum Rituale romanum innuunt dicendam Missam de Mysterio, vel de Sancto in cujus honorem Ecclesia fundatur vel benedicitur. Haec Missa permittitur iisdem diebus quibus permittitur Missa pro re gravi (iuxta decr. 3605), at si Missa impedita fuerit, commemoratio Titularis vel Titularium permittitur etiam in Festis Domini primariis I classis.

10. - QUANDO PERMITTUNTUR

MISSAE VOT. «IN CANTU» PRO RE NON GRAVI

Singulis diebus liberis ab Officio Duplici, a Dominica quavis, licet anticipata vel, etiam quoad Officium, reposita, et ab aliqua ex Feriis, Vigiliis, aut Octavis privilegiatis, permittuntur Missae votivae in cantu, quamvis non sint pro re gravi et publica simul causa.

Juxta decr. 3922 Missae votivae "pro re non gravi," non potioribus fruuntur juribus quam Missae lectae ejusdem generis. Cum vero per novas rubricas aliquantum Missae lectae quae non respondent Officio diei limitentur, opportunum visum est maiorem libertatem concedere pro Missis votivis in cantu quae pro re gravi non sint. Non equidem novum jus inducitur sed tantum eis relinquitur libertas habita ante Bullam "Divino afflatu," cum ratio ipsa solemnitatis (quomodo adnotat quoddam promemoria Commissioni exhibitum) aliquam gravitatem indicet, proindeque sit attendenda. – Ergo:

MISSAE VOTIVAE IN CANTU "PRO RE NON GRAVI," *prohibentur* :

- a) quoties occurrat Officium duplex ;
- b) in omnibus Dominicis etiam anticipatis, vel repositis quoad Officium ;
- c) in quatuor notis Feriis privilegiatis ;
- d) in Vigiliis Nativitatis et Pentecostes ;
- e) infra Octavas privilegiatas etiam III Ordinis.

Adverte tamen alicubi, *per indultum*, dari posse ut Missa votiva huiusmodi in cantu permittatur quoque in nonnullis ex his diebus, ut eruitur ex rubrica apposita cantui feriali Praefationis de Ascensione (cfr. pag. 117); nos vero hic non circa privilegia sed circa legem occupamur.

Ex dictis patet, non impediri Missa praedicta in cantu in Feriis maioribus non privilegiatis Quadragesimae et Q. T., nec a Rogationibus, a Vigiliis, diebus Octavis simplicibus, a Feriis decurrentibus a die 17 ad 23 decembris et quoties resumenda fuerit Missa Dominicae impeditae.

11. - MISSAE VOTIVAE IN ECCLESIIS

CUM UNICA MISSA

Attamen Missae omnes superius indicatae, exceptis Missis num. 7-9 comprehensis, sicut et Missae inferius, tit. IV, num. 1-5, recensendae, quamvis eas ritus diei currentis alioquin permetteret, prohibentur in Ecclesiis ubi cujuslibet Missae conventualis onus urgeat, cui per alios Sacerdotes satisfieri nequeat; et, in Ecclesiis unam tantum Missam habentibus, prohibentur etiam die 2 Februarii, si fiat benedictio Candelarum, et in Litiis majoribus et minoribus, si fiat Processio

Per decreta S. R. C. hactenus provisum fuerat circumstantiae de qua in rubrica; solemne etenim semper fuit ut non omittetur Missa de Officio diei conventualis seu parochialis, quoties canenda est Missa aliqua quae eidem Officio non respondeat. Modo vero per rubricam

providetur. De Missa parochiali, seu de Missa quae applicari debet "pro populo,, sermo non occurrit explicite, et implicite habetur in dictione " *cujuslibet* Missae conventualis,, ut eruitur ex pluribus decretis et ex modo loquendi rubricarum. Ergo :

In Ecclesiis, quae quotidianum onus chorale habent, omnibus diebus, in ceteris quae onus reductum habent iis diebus in quibus habetur Chorus, si desint sacerdotes qui unicae Missae conventuali vel pluribus Missis conventualibus a rubricis requisitis satisfacere possint, Missa votiva in cantu, *etsi sit "pro re gravi,,* prohibetur diebus in quibus alias permitteretur.

b) In Ecclesiis parochialibus, si unica Missa habeatur diebus Dominicis ac Festis de praecepto quamvis suppresso et si diebus Rogationum fiat processio Missa dicenda est de Officio currenti vel de Rogationibus et prohibetur Missa votiva.

c) In Ecclesiis non parochialibus et non habentibus onus chorale si unica Missa habetur quaelibet Missa votiva prohibetur tantum die 2 februarii si fiat benedictio candelarum et diebus Litaniarum si fiat Processio.

Missa votiva sic impedita commemoratur in Missa de Officio diei, iuxta normas traditas a tit. "De Commemorationibus,, ut infra.

Omittitur Missa conventualis vel parochialis de Officio currenti et benedictio candelarum necnon processio Rogationum cum respectiva Missa, si agatur de unica Missa quae suppetat in determinata ecclesia quae ea die consecratur, cum juxta rubricam omitti nequeat hoc in casu Missa de Dedicatione vel del Mysterio vel Sancto cui Ecclesia dedicatur nisi in Festis primariis Domini ritus

duplicis I classis et in Dominica Palmarum. Similiter benedictio solemnis Ecclesiae, primarii lapidis collocatio, excipiuntur a regula tradita pro Ecclesiis unicam Missam habentibus, etenim hae Missae aequum est ut non obli-
terentur cum semel in aevum occurrere possunt pro templi illius necessitate, neque Missa pro consecratione altaris fixi potest esse frequentata in ea determinata Ecclesia, ut patet.

TITULUS III.

DE MISSIS DEFUNCTORUM

PROLEGOMENA

Plura decreta a S. R. C. emanata sunt circa Missas de requie, quorum nunnulla in editione typicā missalis, dicta de s. Jubileo (1900), civitate donata sunt sub titulo V Rubricarum generalium. Attamen circa has Missas non cessavit legislatio et post promulgationem Bullae " Divino afflatu „ aliquae normae temperatae sunt.

Modo tota disciplina circa Missas defunctorum codificata invenitur sub hoc Titulo III Additionum et sub Titulo V Rubricarum generalium, equidem hic postremus temperandus est iuxta novas rubricas in iis in quibus discrepat.

Quae in integro missali prostant sub hoc Titulo rubricae, in nonnullis differunt ab illis quae leguntur in parte excerpta, quae sub die 25 julii 1919 typica declarata fuit. Suut enim istae desumptae a penultima elaboratione Additionum et Variationum, quae a definitiva non tantum quoad formam differt sed etiam aliquando ob mutatum consilium.

Equidem in futuris editionibus partis excerptae cui titulus " Missae Defunctorum „, huius mutationis ratio habebitur; quatenus vero sit inter duas lectiones differentia non magni interest.

1. - MISSÆ IN COMM. OMN. FID. DEFUNCTORUM

In Commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum tres Missæ pro Defunctis permissæ sunt.

Cum nulla succurrat Apostolica Constitutio in capite libri quæ de hac extensione privilegii ad universam Ecclesiam loquatur (quomodo aliunde factum est in editione typica partis excerptæ) hæc rubrica ponitur in capite Tituli quæ innuat ad bullam " Incruentum „ diei 10 augusti 1915 Ss. D. N. Benedicti XV, qua conceditur trina celebratio Missæ in Commemoratione Omn. Fidelium Defunctorum.

Rubrica nihil de modo celebrandi has Missas tradit et relinquit appositæ rubricæ in corpore missalis officium normas tradendi, quæ utique habentur tum in Proprio de Sanctis, tum in parte propria defunctorum. Nonnullæ tamen regulæ inveniuntur in sequentibus articulis hujus tituli.

2. - MISSA CONVENTUALIS DE REQUIE PRIMA DIE MENSIS

Prima die cujusvis mensis, extra Adventum, Quadragesimam et Tempus Paschale, in qua Officium fiat de Feria, in Choro, loco Missæ de Officio diei, dicitur Missa conventualis de Requite pro defunctis Sacerdotibus, Benefactoribus et aliis; et in omnibus Missis privatis, quæ non sint Defunctorum, etiam in iis Ecclesiis aut Oratoriis in quibus non adsit obligatia Chori, penultimo loco inter omnes Orationes, comprehensis iis quæ ad

Celebrantis libitum sint dicendae, additur Oratio FIDELIUM, non omissa ob eam ulla ex Orationibus pro diversitate Temporum assignatis. Haec tamen Missa omittitur in mense Novembri, in quo omnium Fidelium Defunctorum Commemorationem celebrat Ecclesia. Quod si prima die libera mensis, ut supra, occurrat Feria Quatuor Temporum, aut aliqua Vigilia, aut primo resumenda sit Missa Dominicae praecedentis impedita, eadem Missa conventualis pro Defunctis et Oratio FIDELIUM dicantur in proximiori sequenti die similiter non impedita.

Juxta Rubr. gen. tit. V, n. 1 saepe saepius duae dicendae erant Missae conventuales, nempe altera de Festo Simplici aut Vigilia, vel Feria occurrenti, aut de Dominica impedita, altera vero de Defunctis. Equidem hoc onus leve erat ante Constitutionem "Divino afflatu," quia rari erant dies in quibus saltem Officium votivum ritu semiduplici non celebreretur, quod sufficiens erat ad impediendam alteram Missam de requie; post vero promulgationem praedictae Bullae et reformationem kalendariorum plures dies liberi, iuxta Rubricam gen. tit. V, 1, effecti sunt, et proinde ut onus diei minueretur visum est satius ut Missa Defunctorum celebretur tantum si in mense occurrat Officium de Feria minori, dummodo in eadem Feria non sit resumenda Missa Dominicae praecedentis impeditae; et hoc per hanc rubricam sancitum est.

In corpore missalis, ut vidimus (pag. 49), initio cuiuslibet mensis apposita est rubrica huic similis; deest in capite mensis januarii quia nulla datur dies in eo mense in quo fieri possit de Feria minori; omittitur in capite

mensis aprilis cum tempus quadragesimale et paschale simul vel hoc solum huiusmodi Missam “ de requie „ non admittant ; non legitur initio mensis novembris quia satis provisum est, ut ait haec rubrica, per celebrationem Comm. Ommium Fidelium Defunctorum.

Ut alias, Oratio *Fidelium* dicenda est in omnibus Missis quae non sint de requie iisdem diebus in quibus pro Choro assignatur Missa de requie ; haec tamen Oratio penultimum locum obtinet inter orationes ea die a Rubricis praescriptas, iuxta n. 6 tit. VII antiquarum Rubricarum generalium, sed a nova rubrica edicitur nullum influxum eadem exercere in numerum Orationum pro diversitate Temporum, ita ut Oratio *Fidelium* nullam Orationem excludat et habeatur ipsa super numerum. Collectae ab Ordinario imperatae pariter non excluduntur ob orationem *Fidelium* etsi quaternarium numerum ita excedant Orationes ea die dicendae ; si autem duae fuerint collectae Oratio *Fidelium* infra eas non dicitur, sed eis praemittitur, dum Oratio ad libitum a rubrica praescripta dicenda semper erit post Orationem *Fidelium*.

3. - MISSA CONVENTUALIS DE REQUIE IN FERIA II.

Praeterea Feria II cujusque Hebdomadae, extra Quadragesimam et Tempus Paschale, in qua Officium fiat de Feria, dummodo aliqua Vigilia non occurrat aut primo resumenda non sit Missa Dominicae praecedentis impedita, in Choro, loco Missae conventualis de die, dici potest Missa pro Defunctis. Si vero Missa conventualis celebretur de Feria currenti vel votiva de Ssma Trinitate, penultimo loco, ut supra, num. 2, additur Oratio

FIDELIUM pro Defunctis. Quae item Oratio, etiam in iis Ecclesiis aut Oratoriis in quibus non adsit obligatio Chori, additur insuper in omnibus Missis privatis, quae non sint Defunctorum.

Feria II cuiusvis Hebdomadae (etiam Adventus) servatur, quoad Missam defunctorum, in eadem conditione ut antea (rubr. 2, tit. V Rubr. gen.) nam antiqua disciplina libertatem celebrandi Missam conventualem de requie concedebat tantum si ea Feria Missa dicenda fuisset vel votiva de ss. Trinitate vel de Dominica praecedenti (non tamen resumpta quia sua die impedita).

Nova rubrica nihil novi statuit circa praedictam Missam conventualem; at circa Orationem *Fidelium*, quae si non dicitur Missa de requie nequit omitti, haec statuit: *a) in choro* dicenda est, ut alias, penultimo loco inter Orationes a rubrica praescriptas, si Missa conventualis est de Dominica praecedenti (non resumpta) vel votiva de ss. Trinitate, non vero in Missis de Festo Simplici, de Vigilia vel Q. T., ut antiqua rubrica volebat; *b) extra Chorum* non attenditur qualitas Missae, et proinde in qualibet Missa votiva Oratio *Fidelium* dicenda erit, ea semper conditione ut in Feria II Officium sit de Feria communi et Missa Dominicae praecedentis non sit resumenda.

4. - MISSA EXSEQUIALIS

In Ecclesia in qua agitur exsequiale funus alicujus Defuncti, etiam absente rationabilem ob causam vel jam sepulto cadavere, permittitur unica Missa cantata, vel etiam, pro pauperibus, lecta pro die obitus. Haec vero prohibetur in Duplicibus

I classis primariis universalis Ecclesiae, exceptis Feriis II et III post Pascha et Pentecosten in quibus permittitur, in Festis Dedicationis ac Tituli ecclesiae ipsius in qua funus agi deberet, necnon Patroni principalis loci, et, pro Religiosis Institutis, in Festis Tituli aut Sancti Fundatoris Ordinis seu Congregationis, dummodo haec Festa non fuerit eo anno quoad solemnitatem translata; quo in casu prohibetur in Dominicis in quibus agitur solemnitatis externa Festorum hujusmodi. Quoties autem a Rubricis, ut supra, haec Missa impediatur, transferri potest in proximiores sequentes dies similiter non impeditam. Quod si in die Commemorationis Omnium Fidelium Defunctorum agatur funus alicujus Defuncti, sumatur prima Missa, et in Ecclesiis et Oratoriis ubi prima Missa solemniter celebrata fuerit, aut pro Officio diei distincte sit dein celebranda. dicatur secunda, aut demum tertia Missa; addita tamen in ipsa Missa exsequiali, sub unica conclusione, Oratione pro eodem Defuncto, ut pro die obitus.

Codificantur hac et sequentibus rubricis plura decreta et aliqua nova eo consilio digesta sunt ut qualibet vitetur aequivocatio.

Missa exsequialis in cantu semper pluribus jurihus potita est, quae jura ampliata fuerunt usque modo, et Missa ipsa exsequialis lecta pro paupere, inducta per decr. 4024, privilegiis decorabatur prae ceteris Missis de requie.

Ut alias, Missa exsequialis debet esse *unica* et celebrari potest tantum in Ecclesia ubi agitur exsequiale fu-

nus. Funus, pariter ut alias, fieri potest praesente vel absente corpore, absentia tamen cadaveris debet esse rationabilis. Funus haberi potest absque Missa exsequiali; Missa exsequialis disiungi nequit a funere.

Numquam datus est locus ambigendi, si Missa exsequialis celebratur praesente cadavere. Sed si cadaver non sit praesens varia fuit disciplina et usque modo aequivocationi obnoxia. Memorare decr. 3312 quo Missa exsequialis permittebatur, dummodo cadaver qui in Ecclesia non est deportatus saltem sit insepultus; decretum gen. 3755 ad II quod extendit concessionem Missae exsequialis ad diem post mortem secundam si cadaver traditus iam fuerit sepulturae; decr. 3767 ad XXVI quod concedere videbatur Missam exsequialem antequam exspiraret secunda dies a tumulatione, sed iuxta mentem S. R. C. facultas non extendebatur ultra biduum ab obitu, ut iam per decr. 3755 statutum erat. Quae fuit erronea interpretatio decr. 3767 per novissimas rubricas effecta est lex, promulgata per editionem typicam partis excerptae a missali cui titulus: "Missae defunctorum.". Illa elaboratio rubricarum, ut scimus, non fuit definitiva, et textus rubricarum qui prostat in integro missali tantum in posterum servari debet. In penultima elaboratione, de qua supra, legebatur: "In ecclesia in qua agitur funus alicujus Defuncti, *ab obitu usque ad secundam diem post depositionem ejusdem inclusive*, etiam absente rationabilem ob causam cadavere, permittitur etc.". Commissio vero gressum facere voluit ad definitivam et unicam conclusionem, quae aufert quamlibet controversiam, supprimendo ea verba quae *italicis litteris* transcripsimus; ita ut Missa exsequialis, semper tamen unica et cum funere juncta,

celebrari possit ea die qua primum pro determinato defuncto celebrantur debita funera. Etenim haec fuit mens Commissionis non privare justis exsequiis defunctum cuius obitus seu depositio occurrit diebus a ritu vetitis. Effinge ex. gr. obitum alicujus in Feria IV Hebdomadae majoris et depositio ejusdem in Feria V in Coena Domini et videbis quomodo hic carere debuisset, etiam post interpretationem latam penultima elaborationis novarum rubricarum, Missa exsequiali. Verum est haec penultima elaboratio cum praesenti concordari, quia concedebatur translatio per verba: "Quoties autem a Rubricis...,, quae infra leguntur; at nemo est quin videat tunc inutilem evadere limitationem ad secundam diem post depositionem.

Juxta decr. 4024 quo Missa lecta concedebatur pro defuncto cuius familia impar est ad solvendas expensas Missae in cantu, limitabantur dies pro huius celebratione. Equidem in Dominicis et Festis de praecepto, etiam suppressis, Missa celebrari nequibat pro defuncto cujus agebatur funus nisi altera Missa de Officio diei in eadem Ecclesia celebreretur; modo tantum ubi adest onus Chori vel Missae parochialis, hi dies excludunt Missam lectam quomodo excludunt Missam etiam in cantu (cfr. rubr. 12 hujus Tit.) Juxta idem Decretum 4024 haec Missa permittebatur tantum si "familia impar esset solvendo expensas Missae exsequialis cum cantu,,; modo a rubrica dicitur tantum "pro pauperibus,,; ergo bene notat cl. Menghini: "quocumque demum ex capite, quacumque ex persona sit paupertas, non se referendo ad conditionem familiarem, quia potuit defunctus esse ultimus de aliqua familia; non novisse familiam; esse pauper et tamen habere qui solvant, seu gratis operam impendant, v. gr. religiosus,,.

Dies qui impediunt Missam exsequialem a decr. 3341, 3755, 4274 enumerantur. Rubrica his decretis innitur, sequitur decreta 3890, 3933 quoad impedimentum a nonnullis solemnitatibus externis inductum. Ergo :

MISSA EXSEQUALIS PROHIBETUR :

a) In omnibus Festis duplicibus I classis primariis (secundarium est tantum Festum s. Cordis Jesu) Ecclesiae universalis ;

b) In Festis propriis uniuscuiusque Ecclesiae, pariter duplicibus I classis, nempe Titularis et Dedicationis ;

c) In Festo Patroni primarii loci ;

d) In Ecclesiis regularium etiam in Festis Titularis et Fundatoris Ordinis.

Igitur Dominicae omnes I classis Missam non impediunt, nisi excipias Dominicas in quibus recolitur aliquod Mysterium Domini in Ecclesia universali celebratum, quae sunt Dominicae Paschatis, Pentecostes et Ss. Trinitatis.

Ut alias, Festum Titularis et Dedicationis non respicit locum sed tantum Ecclesiam : extra Ecclesiam ergo in qua celebratur alterum ex his Festis Missa exsequialis non impeditur, nisi Titularis sit etiam Patronus loci.

Adverte quomodo excludantur Festa Titularis et Dedicationis Ecclesiae Cathedralis, quae utique propria sunt omnium Ecclesiarum Dioecesis et recoluntur cum solemniori ritu ; proinde tantum in Ecclesia Cathedralis iis diebus Missa exsequialis prohibetur.

Quod etiam evenit pro Patrono Dioecesis, quia dici nequit *Patronus loci* ; et eo magis non prohibetur Missa exsequialis in Festo Patroni Regionis seu Regni, quamvis ritu duplici I classis celebrentur.

Solemnitas externa attenditur ita ut haec impediat

funera et hæc funera non impediantur a Festo quod transfertur quoad solemnitatem. Ex gr. si processio ritualis facienda in Festo ss. Corporis Christi transfertur in Dominicam infra Octavam, in hac Dominica prohibetur funus, non autem in FERIA V præcedenti.

Iuxta rubricas, quæ prostant in editione typica partium excerptæ sub titulo "Missæ defunctorum", in die Comm. Omn. Fidelium Defunctorum, Missa dicenda "pro die obitus", erat prima illius diei cum oratione Missæ, ut fit pro Missis votivis impeditis; sed si illa Missa iam fuisset cantata in illa hora in qua taciendum esset funus, tunc sumendum esset secundum vel tertium formularium, cum oratione "pro die obitus", pariter sub unica conclusione cum oratione respectivæ Missæ.

A Commissione amandata fuit hæc rubrica satis impervia et discussioni obnoxia dispositio, et eam sic Commissio temperavit ut præ oculis habeatur mos Ecclesiæ in qua fit funus.

Si hac in Ecclesia mos vel obligatio adest celebrandi Missam *cantatam* de requie pro Comm. Omn. Fid. Defunctorum, in ea Ecclesia sumenda est pro defuncto secunda vel tertia, prout ea hora in qua fit funus secundum formularium jam fuerit vel non adhibitum, reservato primo pro Missa canenda pro omnibus defunctis. Si vero in hac Ecclesia mos non habetur canendi Missam pro Comm. Omn. Fid. Defunctorum vel tantum legitur, adhibendum est primum formularium "pro die obitus", cum oratione ut supra.

5 = MISSÆ LECTÆ « PRO DIE OBITUS »

Item in Ecclesia, aut Oratorio publico, ubi

funus Defuncti solemniter agitur, dummodo sacrificium pro ipso Defuncto applicetur, ipsa die dici possunt Missae privatae de Requie pro die obitus, ut supra, nisi occurrat Officium Missas Defunctorum sequenti numero indicatas impediens. Missae hujusmodi privatae pariter celebrari possunt unica die ad libitum ab obitu usque ad depositionem Defuncti in Oratoriis semipublicis, quae, deficiente Ecclesia vel Oratorio publico, horum locum teneant; necnon quotidie per idem tempus in Oratoriis semipublicis, quae locum non teneant Ecclesiae aut Oratorii publici, et in Oratoriis stricte privatis domus Defuncti, dummodo cadaver sit physice praesens in domo, ubi erecta sunt ipsa Oratoria, et dies impedita non occurrat.

Nova rubrica nullam inducit variationem in disciplinam hactenus servatam circa dies in quibus permittitur Missa lecta de requie " pro die obitus „ in Ecclesia in quibus fit funus cum Missa exsequiali. Proinde, ut alias;

MISSA LECTA " PRO DIE OBITU „ *prohibetur* :

a) in Dominicis omnibus etiam anticipatis vel repositis quoad Officium;

b) in Festis de praecepto, etiam suppressis etsi non clâssicis;

c) in Festis classicis;

c) in Vigiliis privilegiatis Nativitatis et Pentecostes;

d) in Feriis privilegiatis Cinerum et primi tridui majoris hebdomadae;

e) infra Octavas privilegiatas etiam III Ordinis.

Prohibetur " quoad qualitatem Missae „ etiam in die Comm. Omnium Fidelium Defunctorum.

Per decr. 4096 *ad 4, in Oratoriis semipublicis*, iisdem diebus permissae erant Missae privatae " pro die obitus „, physice vel moraliter praesente cadavere, etsi Missa exsequialis in cantu non celebreretur (quod in Ecclesiis et Oratoriis publicis ut nunc non permittebatur). Per decr. 4192 *ad 1* hoc jure non potiebantur eadem Oratoria semipublica si locum tenerent Ecclesiae vel Oratorii publici, nam tunc et Missa exsequialis in cantu necessario requirebatur.

Idem decretum 4192 *in Oratoriis privatis* Missas privatas, ut supra, permittebat, iisdem diebus a die obitus usque dum cadaver asservaretur in domo ubi erectum esset Oratorium; sed unicam Missam concedebat in Oratoriis semipublicis et etiam publicis Communitatum (Seminaria, Collegia, Domus religiosae etc.) a die obitus usque ad sepulturam pro defunctis earundem Communitatum.

Rubrica omnes has praescriptiones codificat; tamen non amplius loquitur de Oratorio publico Communitatum quoad unicam Missam, de qua dec. 4192 (etiam a dec. 4235 confirmatum) agit. Etenim in Ecclesia seu Oratorio publico Communitatum vel fit funus cum Missa exsequiali et tum omnes Missae privatae, diebus non exceptis, possunt esse de requie " pro die obitus „; vel non fit funus, et tum nulla Missa de requie permittitur "pro die obitus,, nisi occurrat dies in qua permittuntur etiam Missae quotidianae.

Oratoria semipublica ut patet, omne jus ad Missas privatas "pro die obitus,, de quibus supra, deperdunt, quoties funus cum Missa exsequiali faciendum est in alia Ecclesia vel Oratorio publico, ex. gr. in Ecclesia parochiali loci in qua Communitas existit.

6. - MISSÆ « DE REQUIE » PRIVILEGIATÆ

In die autem III, VII, XXX et anniversaria ab obitu vel depositione Defunctorum, et opportuniore die post acceptum mortis nuntium, in qualibet Ecclesia permittitur unica Missa pro Defuncto, cantata vel etiam lecta; dummodo non occurrat Dominica, aut Festum de praecepto, licet suppressum, Commemoratio Omnium Fidelium Defunctorum, Duplex I vel II classis, etiam translatum, aut aliqua ex Feriis, Vigiliis vel Octavis privilegiatis, quo in casu, hujusmodi Missa in proximiorum diem, pariter non impeditam anticipari, si anticipari valeat, aut transferri potest, dummodo in cantu celebretur.

Missae de requie privilegiate, ut uno verbo designentur, vocantur eae quae ab hac rubrica recensentur. Hactenus Missa post acceptum nuntium mortis, ut videmus, propria regebatur lege; modo sub eadem categoria adnumerata est ac Missa in die tertia, septima, trigesima et anniversaria ab obitu vel depositione defunctorum.

Pro Missis his privilegiatis novam inductam magni momenti regulam invenimus; etenim non amplius unica, quae permittitur Missa, in cantu requiritur: sufficit ut legatur.

Grato animo eam excipient ecclesiastici viri et fidelis populus, qui satisfacere queunt propriae pietati erga defunctos per celebrationem Missae *lectae* iis diebus, qui hactenus Missam de requie impediabant.

Huic Missae non ponuntur limites quoad Ecclesiam

in qua celebrari potest; quilibet sacerdos in qualibet Ecclesia hoc iure frui potest et debet, quoties ei applicatio suppetat pro istis circumstantiis.

Equidem cum *unica debeat esse Missa* in unaquaque Ecclesia, teneturne sacerdos acceptans Missam huiusmodi lectam celebrandam apud alios sacerdotes in ea Ecclesia celebrantes inquirere an et ipsi acceperint talem intentionem Missae? Etenim facile Missa in cantu patefit, nam est rector Ecclesiae qui eam moderatur; Missa lecta tantum per inquisitionem potest patefieri pro quonam applicetur; nisi, ut evenit in quibusdam locis, Missa lecta unum efficiat cum Officio Defunctorum publice in Ecclesia celebrato. Huic incommodo occurri potest potius per admonitionem factam oblatori; quodsi et aliis celebrantibus in eadem Ecclesia ipse obtulerit eleemosynam ad eundem finem, tunc cum iisdem proferendum est verbum, ut rubrica servetur quae unicam permittit Missam.

Verum, ut patet, quilibet tot eadem die Missas de requie privilegiatas potest tradere celebrandas quot in eodem loco vel civitate seu in aliis pagis vel civitatibus sunt Ecclesiae vel Oratoria publica vel semipublica, non vero privata, quae non veniunt sub nomine Ecclesiae.

Rubrica igitur respici sub unica dictione tum Missas privilegiatas in cantu, tum easdem lectas, *quae prohibentur*;

a) in Dominicis omnibus etiam anticipatis et quoad Officium repositis;

b) in omnibus Festis classicis et in Festis de praecepto etsi non classicis et suppressis;

c) in Comm. Omnium Fidelium Defunctorum;

d) in Vigiliis privilegiatis Nativitatis et Pentecostes;

e) in Feriis privilegiatis Cinerum et primi tridui majoris hebdomadae;

f) in Octavis privilegiatis etiam III Ordinis.

Ergo prohibetur Missa privilegiata de requie, etsi in cantu iisdem diebus quibus prohibetur Missa lecta "pro die obitus", ut in praecedenti rubrica. Ut alias, *Missa in cantu* anticipari vel transferri potest ad primam diem non impeditam si in die propria impediatur; *Missa lecta* non potest nec anticipari nec transferri, sed vel dici potest in die vere tertia, septima, trigesima, anniversaria, vel obligatio satisfieri tantum potest per Missam de Officio currenti, facta tamen potestate habendi pro basi diem obitus vel depositionis, non diem seu dies intermedios inter obitum et sepulturam.

Juxta decreta 3755, 3922, 4096, 4235, si dolentes superstites Missam exsequialem celebrare voluissent pro defuncto extra propriam paroeciam, in loco dissito, haec Missa permittebatur unica vice sive in cantu sive lecta "ut in die obitus," in qualibet Ecclesia, die ipsa in qua nuntium mortis pervenisset si adhuc tempus utile esset ad celebrationem, vel die sequenti dummodo non occurrerent Festum classicum vel de praecepto (etiam suppresso), Dominica, dies infra Octavas Paschatis et Pentecostes, Vigiliae privilegiatae et dies Cinerum. Decretum 2461 transferre permittebat Missam in sequentem Feriam II si nuntium pervenisset post meridiem sabbati.

Nova rubrica strictior videtur in concessione, nam haec, cum Missa aequiparetur tantum ceteris Missis privilegiatis quoad jura, excludit nonnullos dies in quibus hactenus concessa erat.

Sed adverte per formulam "opportuniore die post

acceptum nuntium „ rei mederi et non amplius contineri intra limites requisitos pro supputatione tēporis. Equidem dies impēdientes plures esse possunt, sed Missa transferri modo potest in opportuniorem diem.

Unica modo habetur regula quoad dies impēdientes tum Missas lectas „ pro die obitus „, tum cantatam vel lectam (unicam) in die III, VII, XXX, anniversaria et post acceptum nuntium.

Adverte etiam quomodo cesset pro his Missis privilegiatis lectis restrictio facta pro Tempore Quadragesimae, Q. T., Feria II Rogationum et Vigiliis. Aliunde nil obstat quominus eadem die in eadem Ecclesia plures dicantur Missae privilegatae „de requie „, dummodo agatur de diversis defunctis quorum recurrit dies privilegiata.

7. = MISSA IN ANNIVERSARIIS LATE SUMPTIS

Idem servatur pro unica Missa cantata in anniversariis, quae extra diem obitus ex fundatione celebrantur, vel quae pro omnibus Defunctis aliqujus coetus semel quolibet anno habentur. Idem quoque servatur pro Missis quae per octiduum, a Commemoratione Omnium Defunctorum inclusive computandum, pro fidelium pietate pariter in cantu peraguntur ; quae tamen Missae extra octiduum ipsum anticipari et transferri nequeunt.

Circa hanc rubricam nihil invenitur dignum notatu ; est decretum gen. 3753 ad I quod in suo robore servatur ; tantum conceditur ut Missa celebrari possit sine cantu.

At sine cantu celebrari nequeunt juxta hanc rubricam, Missae infra octiduum Comm. Omnium Fidelium Defunctorum. Limitatur vero hoc Octiduum, ita ut habeantur dies 2 et dies 9 Novembris ut limites extremi (vel dies 3 et dies 10, si die 2 occurrit Dominica); re vera, cum die 9 Novembris occurrat duplex classicum, restringitur facultas ad diem 8, et si die 8 occurrat Dominica, ad diem 7 Novembris. Ad abundantiam rubrica notat quomodo Missae extra octiduum nequeant anticipari vel transferri.

8. - MISSA IN CÆMETERIIS

Item, in Ecclesia vel Oratorio publico ac principali sepulcreti, immo et in quolibet Sacello sepulcreti rite erecto vel erigendo, Missae quae inibi celebrari permittuntur, possunt esse de Requie; dummodo non occurrat Dominica, aut Festum de praecepto, licet suppressum, Duplex I vel II classis, etiam translatum, aut aliqua ex Vigiliis, Feriis vel Octavis privilegiatis. Hoc tamen privilegium non favet aliis Ecclesiis vel Capellis extra coemeterium, subter quas, licet ad legitimam distantiam, alicujus Defuncti cadaver quiescit; neque Ecclesiis et Oratoriis publicis et Sacellis sepulcreti, in quo olim cadavera sepeliebantur, quod sepulcretum tamen qualibet ex causa derelictum est, ita ut Defuncti sepeliri in eo non amplius soleant; neque Ecclesiis, quae licet circumjacens habeant coemeterium, tamen adjunctum chorale onus, aut curam animarum adnexam habent.

Regulae hic traduntur iamdiu per decreta 3903, 3944, 4094 inductae pro celebratione Missae in coemeteriis, idest " in Ecclesia vel Oratorio publico ac principali sepulcreti immo et in quolibet Sacello sepulcreti rite erecto vel erigendo „.

Neminem lateant canon 1190 C. I. C. : " Aediculae in coemeterio a familiis seu personis privatis ad suam sepulturam erectae, sunt oratoria privata „, et canon 1194 " In privatis coemeteriorum aediculis, Ordinarius loci permittere habitualiter potest etiam plurium Missarum celebrationem „.

Iuxta citata decreta Missa permittebatur infra Octavam privilegiatam Nativitatis Domini; modo eadem excluditur una cum Octava Ascensionis recenter privilegio donata.

Habetur haec Missa tamquam Missa (et revera est in Sacellis) praesente cadavere ac permittitur iisdem diebus quibus permittuntur Missae lectae in Ecclesia in qua fit funus cum Missa exsequiali cum formulario tamen quotidiano vel proprio anniversarii. Proinde etiam haec Missa dici potest privilegiata.

Servandae sunt solitae normae, quoad Ecclesias erectas vel in coemeterio in quo non amplius soleant cadavera sepeliri, vel extra coemeterium si in iisdem cadavera nonnullorum sepulta sunt.

Per decr. 4096 excludebantur ab hoc privilegio Ecclesiae parochiales, quae circumjacens habent coemeterium; per hanc rubricam excluduntur etiam Ecclesiae in quibus adest obligatio Chori ceteraeque Ecclesiae, etsi non parochiales, curam animarum adnexam habentes.

9. = MISSÆ QUOTIDIANÆ DEFUNCTORUM

Missae quotidianae Defunctorum, quae celebrentur in cantu, permittuntur singulis diebus in quibus non fiat Officium Duplex, neque occurrat Dominica, licet anticipata vel, etiam quoad Officium, reposita, aut aliqua ex Feriis aut Vigiliis vel Octavis privilegiatis. Missae vero quotidianae Defunctorum sine cantu iis tantum permittuntur diebus in quibus fiat Festum Semiduplex, Officium de die infra Octavam communem, de Feria majori Adventus, de Sancta Maria in Sabbato, de Festo Simplici et de Feria minori per annum; dummodo Octavae privilegiatae, Feria Quatuor Temporum, Feria II Rogationum, Feriae Antiphonarum majorum a die 17 ad 23 Decembris inclusive, aliqua Vigilia, aut dies Octava Simplex non occurrant, nec primo resumenda sit Missa alicujus Dominicae impeditae. In Quadragesima, Missae quotidianae Defunctorum sine cantu permittuntur prima tantum die cujusque hebdomadae libera, in qua nempe fiat de Festo Semiduplici aut de Feria non privilegiata, juxta Kalendarium Ecclesiae in qua Missa celebratur.

Missae de requie, quae celebrantur extra dies privilegiatos supra recensitos sub nn. 4, 5, 6, 7, "quotidianae," vocantur; ut quotidiana habetur et Missa in Choro quae suffici debet Missae conventuali de Officio Ferae communis currentis prima die libera mensis, vel potest singulis Feriis II, quoties Officium fit de Feria communi; ac

insuper formularium pro quotidianis Missis assignatum adhiberi debet (extra diem anniversarium) in Ecclesiis etc. sepulcreti,

Rubrica in duas partes dispescitur; in prima parte sermo est de Missis in cantu, in secunda de Missis lectis.

Pro Missis de requie in cantu idem servatum est consilium quod pro Missis votivis, pariter in cantu, statutum est. Ergo :

PROHIBENTUR MISSAE DE REQUIE QUOTIDIANAE IN CANTU :

a) in omnibus Festis ritus duplicis ;

b) in omnibus Dominicis etiam anticipatis et quoad Officium repositis (non quando tantum resumitur Missa) ;

c) In quatuor notis Feriis privilegiatis ;

d) Infra Octavas privilegiatas etiam III Ordinis ;

e) In Vigiliis Nativitatis, Epiphaniae, Pentecostes.

Missae quotidianae lectae limitatae fuerunt quoad dies a rubricis bullae " Divino afflatu " ; nam vetabantur in Feriis majoribus Quadragesimae et Q. T. necnon in Vigiliis communibus et quoties resumenda erat Missa Dominicae impeditae. Eadem servata est regula, attamen praeter eos alii quoque dies impediētes inducti sunt.

Mens fuit has Missas excludendi Tempore Paschali et in Festis semiduplicibus, et etiam, ubi plures dicantur Missae, exigendi ut Missa de Officio diei numquam omitteretur. Ergo :

MISSAE QUOTIDIANAE LECTAE DE REQUIE PROHIBENTUR :

a) In omnibus Festis ritus duplicis ;

b) In Dominicis quoque anticipatis et repositis etiam quoad solam Missam ;

c) Infra Octavas privilegiatas etiam III Ordinis :

d) In tota Quadragesima ; *permittitur* tamen prima

die cujusque hebdomadae in qua occurrit Officium semiduplex vel feriale (non tamen in die Cinerum et in primo triduo majoris hebdomadae, quae sunt Feriae privilegiatae);

e) In Feriis Quatuor Temporum et II Rogationum;

f) In omnibus Vigiliis, privilegiatis et communibus;

g) In die Octava simplici, etsi tantum commemorata in Officio semiduplici;

h) In Feriis Antiphonarum majorum, nempe a die 17 ad 23 decembris.

Ex dictis, MISSAE QUOTIDIANAE DE REQUIE LECTAE PERMITTUNTUR:

a) In Festis ritus semiduplicis, dummodo non occurrat FERIA inam Vigilia aut dies Octava simplex (excepto casu Quadragesimae, ut supra);

b) Infra Octavas communes, dummodo non occurrat commemoratio FERIAE majoris, Vigiliae et diei Octavae simpliciis vel resumenda non sit Missa de Dominica impedita;

c) In Festis simplicibus, non tamen in die Octava simplici, vel quando resumitur Missa Dominicae impeditae;

d) In Feriis communibus, dummodo non sit resumenda Missa Dominicae impeditae vel non occurrat FERIA Antiphonarum majorum;

e) In FERIA VI post Oct. Ascensionis, si fit Officium de ea et non occurrat dies Octava simplex.

10. - ORATIONES DICENDÆ IN MISSIS DE REQUIE

In omnibus Missis, quae sub num. 4-7 recensentur, et in Missis quae respondent Officio Defunctorum celebrato sub ritu Duplici, una tantum

dicitur Oratio; in reliquis tres dicuntur. Si Missa applicetur pro Defunctis in genere, dicuntur Orationes quae in Missa quotidiana Defunctorum prostant; si vero applicetur pro Defunctis certo designatis, prima dicitur pro iisdem Defunctis (deficiente vel ignorata designatione, Oratio DEUS, VENIAE LARGITOR), secunda ad libitum, tertia FIDELIUM pro omnibus Defunctis. In omnibus tamen quotidianis Missis lectis addere licet ad libitum Sacerdotis alias Orationes, iuxta Rubricas generales Missalis, V, 4 et IX, 12, dummodo ultimo loco ponatur semper Oratio FIDELIUM.

Quamvis in "Additionibus," peculiaris habeatur Titulus de Orationibus, tamen consultius visum est sub hoc Titulo omnia tradere quae Missas defunctorum respiciunt.

Nova non est disciplina de unica Oratione dicenda in Missis privilegiatis; rubrica tamen non tantum has privilegiatas Missas respicit, sed ad normam respectivae rubricae brevii et ritualis considerat etiam casum Missarum celebrandarum post Officium defunctorum recitatum sub ritu duplici, qui ritus adhiberi potest quoties rector Ecclesiae vel oblatores solemnitate quamdam admittere vult in praedicta Officii celebratione.

Regula traditur quoad ordinem Orationum, quae utique non discrepat ab antiqua. Attamen cum in nonnullis Orationibus inveniatur modo littera N., ad omnem eliminandam animi perplexitatem, edicitur omittendam esse Orationem propriam in qua inserta est littera N et assumendam esse primo loco Orationem *Deus veniae*

largitor quoties non fuerit ab oblatore facta designatio Defunctorum pro quibus intendit celebrationem Missae, vel quoties celebrans oblitus fuerit nomen defuncti vel defunctorum. Potiusquam adhibeatur Oratio sine nominis expressione, vult rubrica ut Oratio recitetur communis; et hoc novum est; nam usque modo si defuncti non fuissent designati, obligationi satisfiebat per recitationem Orationum prout prostant in Missa quotidiana defunctorum. Nisi ergo oblator Missam petierit pro animabus in genere et nisi Missa celebretur ob eleemosynam collectam pro defunctis in Ecclesia, numquam adhibendus est ordo quo Orationes in missali describuntur.

Quoad Orationes addendas ad libitum celebrantis servatur antiqua rubrica.

11. - DE SEQUENTIA « DIES IRÆ »

Item in omnibus Missis cum unica Oratione, et in Missis quotidianis in cantu et conventualibus addenda est Sequentia pro Defunctis; in aliis Missis quotidianis lectis dici vel omitti potest ad libitum Celebrantis.

Regula, quae hic traditur, sancita iamdiu fuit per decreta S. R. C. 2959 *ad* 2, 3051 *ad* 1, 3920 (gener.), 3956.

12. - PROHIBITIO MISSARUM DE REQUIE NONNULIS IN ADIUNCTIS

Quaelibet tamen Missa Defunctorum, etiam in die aut pro die obitus, in Ecclesiis ubi habeatur expositio Ssmi Sacramenti, prohibetur toto expo-

sitionis tempore, praeterquam Missae de Commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum. Prohibetur insuper quoties urgeat obligatio Missae cujuslibet conventualis vel parochialis, cui per alios Sacerdotes satisfieri nequeat; item in Ecclesiis unam tantum Missam habentibus prohibetur die 2 Februarii, Feria IV Cinerum, Dominica Palmarum et in Vigilia Pentecostes, si respective fiat benedictio Candelarum, Cinerum, Palmarum, aut Fontis baptismalis; et in Litaniis majoribus et minoribus, si fiat Processio.

Hae quoque normae antiquae sunt et per decreta S. R. C. sancitae. Eliminata tamen est quaelibet distinctio inter expositionem Ss. Sacramenti pro causa publica et expositionem pro causa privata quoad impedimentum harum Missarum.

TITULUS IV.

DE OCCURENTIA

ET

DE TRANSLATIONE FESTORUM

PROLEGOMENA

Titulus hic respondet Tit. VI. Rubricarum generalium, qui tantum considerat Missam celebrandam quando Titulus Ecclesiae suo die impeditur vel concursus populi habetur ad celebrandum Festum quod juxta rubricas breviarii transferri debet.

Novae rubricae, quae sub hoc Titulo continentur, plures casus prae oculis ponunt, quorum nonnulli, per decreta S. R. C. inducti, aliquam mutationem patiuntur, nonnulli de novo inducuntur.

Etenim non tantum Titularis Ecclesiae jus habet ad Missam quoties impeditur, sed etiam Patronus principalis loci, dioecesis, regionis, Dedicatio propriae Ecclesiae, Titulus et s. Fundator Ordinis seu Congregationis. Concursus populi res gravis est non tantum si Festum sit transferendum, sed etiam si Mysterium, sanctus etc. commemoretur vel omittatur aut mentio ejus fiat in martyrologio. Agit etiam hic Titulus de solemnitate externa in dominicam translata; de Missis privatis ad libitum quoties Festum duplex vel semiduplex perpetuo

vel accidentaliter impeditur; de Missis de Mysterio vel de sanctis prorsus ad libitum; de Missae in aliena Ecclesia.

Nonnulla in compilatione rubricarum huius Tractati excogitata fuerunt quae pressius secuta essent spiritum Bullae "Divino afflatu"; sed in definitiva elaboratione derelicta sunt ne casus discrepantiae inter Officium ea die recitatum et Missam celebrandam non multiplicarentur. Ex. gr. a Mutationibus anni 1914 ampliabatur n. 2 tit. IV decreti 28 octobris 1913, ita ut, nisi occurreret Festum classicum, Dominica, Vigilia vel Octava privilegiata I et II Ordinis, Missa diceretur ad libitum de Officio diei vel de Officio in Laudibus commemorato, exceptis diebus infra Octavam communem et Feriis Adventus, quae non fuissent Quatuor Tempora. Pro memoria quoddam hanc extensionem necessariam dicebat: "ex suppressione translationum, et ex historica praestantia quorundam Festorum, etiam Simplicium, quae nunc per Duplex vel Semiduplex occurrens, semper et ab omnibus omittenda essent." — Permittebatur Festum, celebrandum per Missas Titularium altarium etiamsi de iis nulla fuisset in Officio facta commemoratio per rubricam huius tenoris: "Si occurrat Festum alicujus Mysteriorum vel sancti in Martyrologio vel in ejus appendice approbata descripti, in altaribus quae in honorem ejusdem sint dedicata, de ipso celebrari possunt Missae ritu festivo et cum comm. de Officio diei, et aliis quae Festo Duplici convenient." —

Mens etiam fuit eliminandi distinctionem inter Festa hucusque Dominicis assignata et cetera Festa ejusdem ritus, extendendo ad has rubricam n. 2 Tit. I decreti 28

octobris 1913 per novam hanc rubricam: " In dominicis minoribus per annum, in Ecclesiis ubi reponatur solemnitas externa alicujus Festi Duplicis I classis infra praecedentem hebdomadam occurrentis, dummodo una celebretur Missa de Officio diei, cani potest Missa de solemnitate translata, nisi occurrat Duplex I classis; et de ea pariter legi possunt omnes Missae privatae, nisi occurrat Duplex I vel II classis, aut Octava privilegiata II Ordinis. Item unica Missa in cantu vel lecta dici potest de solemnitate Festorum Duplicium II classis in sequentem Dominicam translata, dummodo non occurrat Duplex I vel II classis, aut Octava privilegiata II Ordinis, et Missa de die non omittatur. Solemnitas tamen sacratissimi Rosarii non transfertur in sequentem Dominicam, sed in praecedentem anticipatur „. Idem promemoria hanc extensionem necessariam habebat " ut difficultas infra hebdomadam Festa celebrandi, quae major fit in dies, compensetur per facultatem celebrandi huiusmodi Festorum solemnitatem externam in sequenti Dominica „.

Quae modo historico hic referimus exemplum sint curae qua Commissio prosecuta est elaborationem rubricarum quae modo in universali Ecclesia servari debent; cum ad actualem statum eae redactae sint postquam expensa hinc inde sunt omnia vota.

1. - MISSA DE FESTIS PARTICULARIBUS IMPEDITIS

Si Festum Patroni principalis, aut Tituli vel Dedicationis propriae ecclesiae, aut etiam Tituli aut Sancti Fundatoris Ordinis seu Congregationis,

per accidens impediatur, de eo in sua die permittitur una Missa in cantu, vel Commemoratio in Missa cantata diei currentis, quamvis conventuali, juxta ea quae de Missis votivis solemnibus tit. II, num. 3 habentur.

Missae quae recensentur sub hac rubrica habentur tamquam Missae pro re gravi et publica simul causa, iisdem enim potiuntur juribus. Juxta antiquam rubricam Tit. VI inter generales, Missa de Titulari impedito non differebat quoad jura a Missa celebrata ob concursum populi; modo pro hac postrema requiritur consensus Ordinarii, dum pro Missa Titularis sufficit facultas a rubrica concessa; proinde sub distinctis rubricis regula traditur.

Equidem vetus rubrica, ut vidimus, occupatur tantum de Titulari Ecclesiae, nova vero etiam de Patrono loci, de Dedicatione propriae Ecclesiae, de Titulo et s. Fundatore Ordinis seu Congregationis. Titulus Ordinis seu Congregationis dicitur *Mysterium* vel *Sanctus* a quo nomen sumit idem Ordo seu Congregatio, ex. gr. S. Paulus pro Clericis regularibus a s. Antonio M. Zaccaria institutis; Ss. Nomen Jesu pro Societate a s. Ignatio de Loiola fundata; ss. Redemptor pro Congregatione a S. Alfonso de Liguori instituta.

Eodem jure potiuntur Patroni principales loci ac dioecesis, regionis etc., cum rubrica inter eos non ponat discrimen.

Quamvis et Ecclesia cathedralis dici possit Ecclesia propria, tamen, vi verborum in rubricis breviarii adhibitorum, tantum de Dedicatione Ecclesiae, reduplicative propriae, sermonem institui iudicandum est.

Ergo si sua die Festum Patroni, Titularis Ecclesiae, Dedicationis etc. impediatur ab Officio Duplici I classis primario Ecclesiae universalis, vel ab Octava I Ordinis, vel etiam a Vigilia Pentecostes (in Vig. Nativitatis modo dari non potest accidentalis occursus), a quatuor notis Feriis privilegiatis, a Dominicis I classis, a Comm. Omn. Fid. Defunctorum, celebrari potest de eodem, die a qua transferri debet, *unica Missa* in cantu, dummodo non occurrant :

- a) Dominica I Adventus et Dominicae a I Quadregesimae ad Octavam Paschatis inclusive ;
- b) Festum ritus duplicis I classis ;
- c) Vigilia Pentecostes ;
- d) Quatuor Feriae privilegatae ;
- e) Commemoratio Omnium Fidelium Defunctorum.

Ergo, ut brevius dicamus, *unica Missa*, ut supra, numquam dici potest quando impeditur ab Officio nobiliori, nisi, infra Octavas privilegiatas I Ordinis.

Quoties vero haec Missa dici non potest, commemoratio admittitur sub unica conclusione cum prima Oratione Missae. In Festis Paschatis, Ascensionis, Pentecostes, ss. Trinitatis, ss. Corporis Christi et in Triduo mortis Domini etiam commemoratio vetatur.

Quando admittitur, commemoratio haec influxum exercet in Orationes a rubrica praescriptas pro Missa quae Officio respondet, ita ut ex. gr. in Feria IV Cinerum *unica Oratio* dicatur (duae simul junctae) et omittantur Orationes *A cunctis* et *Omnipotens*.

Juxta rubricam generalem Tit. VI haec Missa videbatur concessa in duplicibus I classis, quae non fuissent Festa Nativitatis Dni, Epiphaniae, Paschatis, Ascensionis,

Pentecostes, ss. Trinitatis et ss. Corporis Christi, quae tantum excludebantur; at si consideretur quomodo reliqua Festa duplicia I classis primaria Ecclesiae universalis recolantur die fixa mensis, videbitur non dari occurus accidentalis; quod si occurus detur cum Festo ss. Cordis Jesu vel cum Festo duplici I classis particulari, quaestio iam resoluta est, nam quodlibet Festum, quod non sit I classis pro Ecclesia universali, cedere debet his Festis de Patrono, Titulari, Dedicatione etc.

2. - MISSA OB CONCURSUM POPULI

Idem etiam servatur in Ecclesiis, ubi cum magno populi concursu, cujus rei iudex erit Ordinarius, celebretur Festum quod transferri vel commemorari aut accidentaliter omitti debeat, aut de Mysterio, Sancto vel Beato, cujus mentio illa die fiat in Martyrologio, vel in ejus appendice pro respectivis ecclesiis approbata. Hujusmodi tamen Missa dicenda est cum Commemorationibus quae respondeant ritui Duplici I vel II classis, si sub hoc ritu Festum in proprio Calendario fuerit inscriptum; secus cum omnibus Commemorationibus ritui Duplici majori et minori congruentibus, juxta rubricas.

Ut supra innuit rubrica, modo requiritur consensus Ordinarii pro celebratione Festi quod transferri, vel tantum commemorari vel etiam omitti debet, aut de quo mentio fit in martyrologio, ne plus aequo exceptio detur in celebratione Missae, quae a rubricis conformis requiritur Officio ea die recitato. Ordinarii est iudicare ex indiciis

notis, idest ex concursu populi qui habetur in ordinariis contingentibus, nempe quoties Festum non impeditur, si causa sufficiens habeatur ad permittendam Missam; rector Ecclesiae, non amplius, ut antea, constituitur iudex huius rei.

Adverte tamen quomodo ampliata sit facultas, si adsit concursus populi et consensus Ordinarii. Etenim non tantum Missa conceditur de vero et proprio Festo, de quo etiam Officium, quoties non impeditur, recitandum est, sed etiam de Mysterio, Sancto vel Beato, cuius *illa die* mentio fit in martyrologio vel in appendice approbata pro respectiva Ecclesia. Ex. gr. die 16 augusti modo Festum celebratur s. Joachim Patris B. M. V. sub ritu duplici II classis in tota Ecclesia. In martyrologio ea die fit mentio s. Rochi Confessoris, de quo in mea Ecclesia nil fit in Officio, sed erga quem magna est devotio populi, qui eum contra pestiferos morbos habet patronum. Frequens est populus ea die in Ecclesia, non erga s. Joachim obsequia exhibens, sed honorare cupiens s. Rochum, suppliciter eum exorans ut procul pellat lethale morbum. Quamvis igitur de s. Rocho commemoratio in Officio et in ceteris Missis non permittatur, quia non succurrit indultum, tamen ob concursum populi canere possum Missam de s. Rocho. Exemplum huiusmodi multiplicari possunt ad libitum.

Huiusmodi Missa pariter habetur tamquam Missa pro re gravi et publica simul causa, et quae dicta sunt de Festo Patroni, Titularis Ecclesiae, Dedicationis etc. impedito, sive quoad dies in quibus Missa permittitur sive quoad modum commemorationem faciendi, inserviunt quoque pro hac circumstantia, quin de ea denuo loquamur.

Attamen cum non omnia Festa similiter impedita gaudeant rituu duplici I classis, quinimmo nonnulla in kalendario sub nullo ritu inscribantur et alia varios gradus teneant a duplici II classis ad simplicem, quamvis semper sub unica conclusione cum prima Oratione Missae commemoratio facienda sit, influxum eadem commemoratio habet iuxta ritum Festi, prout dicitur in Titulo sequenti " De Commemorationibus. „

3. - MISSA DE SOLEMNITATE EXTERNA

In Dominicis minoribus per annum, in ecclesiis et Oratoriis publicis aut semipublicis, ubi reponatur solemnitas externa Festi Patroni principalis, aut Tituli vel Dedicationis propriae ecclesiae, aut etiam Tituli aut Sancti Fundatoris Ordinis seu Congregationis, quod infra praecedentem hebdomadam occurrerit, cani potest Missa de solemnitate translata, et de ea pariter legi potest unica Missa, nisi occurrat Duplex I classis. Quod si solemnitas externa trasferenda sit in Dominicam majorem, aut in Dominicam, ut supra, impeditam, Missae de solemnitate externa prohibentur; sed in Missa cantata diei currentis, etsi conventuali, et in altera lecta, fit Commemoratio de solemnitate externa, juxta normas pro Missis votivis solemnibus traditas tit. II, num. 3.

Adverte quomodo disciplina inducta a Tit. I. n. 2 decreti 28 octobris 1913 cessaverit. Equidem S. R. C., ad vitandam primo tempore quamlibet querelam ob suppressionem omnium Festorum, quae assignata fuerant in

Dominicis, permiserat celebrationem Missarum in Dominica, a qua per idem decretum removebantur, dummodo externa solemnitas servaretur et festa rari duplici classico fruerentur; at quamvis, ut in prolegomenis vidimus, mens fuerit idem privilegium concedendi omnibus Festis classicis per hebdomadam occurrentibus, ita ut externa eorum solemnitas cum Missa celebreretur in Dominica sequenti, in definitiva elaboratione rubricarum novum consilium habitum fuit.

Privilegium propriam externam solemnitatem transferendi in sequentem Dominicam tantum gaudent:

a) Festum Patroni principalis loci, dioecesis, regionis, nationis;

b) Festum Tituli propriae Ecclesiae;

c) Festum anniversarium Dedicationis Ecclesiae propriae non autem cathedralis, nisi in ipsa cathedrali);

d) Festum Tituli aut S. Fundatoris Ordinis, seu Congregationis.

Hactenus transferre solemnitatem externam Patroni vel Tituli, occurrentis infra hebdomadam, in sequentem Dominicam tantum eae Ecclesiae poterant, quibus indulgentium apostolicum fuerat concessum. Verum cum per can. 1247 § 2 Codicis Juris Canonici locorum Ordinariis facta sit potestas solemnitatem exteriorem transferendi ad Dominicam proxime sequentem, aequum visum est providere etiam per rubricam hanc cum extensione ad solemniora Festa particularia Ecclesiarum, nempe Titularis, Dedicationis etc.

Rubrica non concedit, ut decretum 28 octobris 1913, celebrationem omnium Missarum, sed tantum duas Missas, quarum altera in cantu. Attamen hae Missae prohibentur

si in eadem Dominica occurrat Festum duplex I classis vel Dominica major etiam II classis, quo in casu permittitur tum in Missa in cantu, tum in Missa lecta commemoratio sollemnitatis externae (dummodo non sit Dominica Paschatis, Pentecostes et ss. Trinitatis) sub unica conclusione cum Oratione Missae dici, quae commemoratio influxum habet ut videre est in Titulo " De Commemorationibus „ in Orationes a rubricas praescriptas.

4. - MISSA DE FESTO CLASSICO IMPEDITO

De Festis Duplicibus majoribus vel minoribus aut Semiduplicibus, quae perpetuo vel etiam accidentaliter impediuntur, dici possunt Missae etiam privatae ad libitum Sacerdotis, dummodo Officium impediens non fuerit Duplex I vel II classis, Dominica quaevis, licet anticipata, vel etiam quoad Officium, reposita, Octava privilegiata I et II ordinis, dies Octava privilegiata III ordinis, vel aliqua ex Feriis aut Vigiliis privilegiatis

Hic quasi ad litteram legitur quod a decreto 28 octobris 1913 sub Tit. IV. n. 2 disponitur circa Missam ad libitum celebrandam de Officio dici vel de Festo duplici vel semiduplici simplicitate perpetuo vel accidentaliter; tantum edicitur Dominicis impredientibus accensendas esse etiam Dominicas anticipatas vel quoad Officium repositas.

5. - MISSÆ AD LIBITUM

Singulis diebus, in quibus non occurrat Officium Duplex, Dominica quaevis, etiam anticipata,

vel, licet, quoad solam Missam, primo reposita, Octava privilegiata, Feria Quadragesimae a die Cinerum, Passionis, Quatuor Temporum et II Rogationum, aut quaelibet Vigilia dici possunt, ritu festivo, Missae etiam privatae de quolibet Officio ad Laudes commemorato, aut de Mysterio, Sancto vel Beato, cujus mentio illa die fiat in Martyrologio, vel in ejus appendice pro respectivis Ecclesiis approbata; salvis amplioribus privilegiis, quae in praesenti tit. IV num. 1-4, ac tit. II, num. 10, sunt indicata.

Primo obtutu haec rubrica, quae concedit statis diebus Missam de quolibet Officio ad Laudes commemorato etc., videtur eadem esse ac illa de Missis votivis; at adverte quomodo non eadem Officia eam impendant et ritu festivo haec celebranda sit. Non enim impeditur a die 17 ad 23 decembris et in die Octava simplici; celebrantur cum "Gloria in excelsis," et "Ite Missa est".

Rubrica meminit majora privilegia quibus hae Missae gaudere queunt si agatur de Festo Patroni, Titularis etc. impedito vel si celebrentur cum concursu populi, vel si Missa sit in cantu. Citat proinde loca parallela.

6. - MISSA IN ALIENA ECCLESIA

Omnes et singuli Sacerdotes, tam saeculares, quam regulares, Missas, etsi Regularium proprias, omnino celebrent iuxta Kalendarium Ecclesiae vel Oratorii publici, in quo celebrant; exclusis tamen peculiaribus ritibus Ordinum et Ecclesiarum propriis. Idem servetur in Oratorio semipublico, sive

in Capella principali Seminariorum, Collegiorum, piarum Communitatum, Hospitalium, Carcerum et similium. Si vero, juxta Kalendarium Ecclesiae aut Oratoriorum praefatorum, Missae votivae vel aliae permittantur, eas lem celebrare valeant, servatis tamen Rubricis et Decretis.

Decretum generale 3862 sub die 9 junii et 9 decembris 1895 omnem hac in re abstulit confusionem, unicam signando viam sequendam in celebratione Missae in aliena Ecclesia, quae multis et non satis clavis regulis regebatur. Nova disciplina modo non a decreto sed a rubrica sancitur; codificatur enim tum decretum generale praedictum, tum declaratio diei 22 maii 1896 (dec. 3910) iisdem fere verbis.

TITULUS V.

DE COMMEMORATIONIBUS

PROLEGOMENA

Sub hoc Titulo satis obscuram materiam de Commemorationibus in Missa faciendis nova methodo attingitur et prorsus novae traduntur regulae, quae magis practicae invenientur.

Titulus dividitur in quatuor Rubricas iuxta diversam Commemorationum qualitatem.

Prima agit de Commemorationibus, quae respondent iis quae locum habent in Officio diei, et antiqua disciplina servatur, vel saltem disciplina inductam per decretum 28 octobris 1913.

Altera rubrica commemorationes considerat faciendas in Missis votivis privatis vel ad libitum lectis, et etiam haec innititur veteri disciplinae. Tertia rubrica respicit commemorationes quas in missis votivis solemnibus vel in Missis de Patrono, Titulari etc. sua die impedito celebratis, quae utique nova in nonnullis tradit.

Postrema rubrica casui occurrit quo in eadem Ecclesia plures conventuales vel in cantu Missae celebrentur alia ab altera diversa, nempe de diverso obiecto, et commemorationes inter eas distribuit.

De singulis modo erit sermo.

1. - COMMEMORATIONES IN MISSA DIEI

In Missa diei sunt omnes Commemorationes, quae praescribuntur ad Laudes, juxta Kalendarium Ecclesiae aut Oratorii publici vel semipublici (ut supra tit. IV, num. 6) in quo Missa celebratur, excluso tamen Suffragio de omnibus Sanctis, nisi Oratio A cunctis, pro diversitate Temporum assignata, dicenda sit, et exclusa pariter Commemoratione de Cruce infra Tempus Paschale. Excipiuntur etiam Vigiliae communes in Feriis Adventus, extra Quatuor Tempora, occurrentes, de quibus, quamvis non sit factum Officium neque Commemoratio, dicitur Missa cum Commemoratione Feriae. Item excipiuntur Vigiliae communes in Feriis Quadragesimae et Quatuor Temporum (vel in Dominica quoad Officium in Sabbato anticipata, aut in Vigilia digniori) occurrentes, et Dominicae quoad Missam, juxta tit. I, num. 6 repositae, de quibus ad Missam fit Commemoratio, quamvis facta non sit in Officio. Item excipiuntur dies Litaniarum tam majorum quam minorum, de quibus fit Commemoratio ad Missam, quamvis, extra Feriam II Rogationum, nihil factum sit ad Laudes. E contra in Vigilia Pentecostes et in Dominica Palmarum nihil fit de quolibet Officio ad Laudes commemorato. Excipiuntur etiam dies Octava communis et Festum aliquod Duplex aut Semiduplex in Duplicibus I classis ad Laudes commemorato, sicut et dies Octava Simplex vel Festum Simplex in Duplicibus II classis pariter commemorata, de quibus

Commemoratio fit tantum in Missis privatis, non vero in Missis cantatis vel conventualibus.

Cum in Mutationibus 1914 consilium fuisset quoties in Officio recitatum toties in Missa dicendum esse Suffragium de omnibus sanctis, rubrica hic, mutato consilio, idem praecise excludit, illud non habens uti Commemorationem, et excludit pariter Commem. de Cruce T. P. Haec pariter rubrica distincte recenset quasnam commemorationes admittat quaelibet Missa quae Officio respondet; dantur enim commemorationes quae locum habuerunt in Officio et locum non habent in Missa, vel non in omnibus Missis; et, e converso, commemorationes, quae locum non habuerunt in Officio et locum obtinent in Missa.

1. *Commemorationes, quae locum habent in Missa quamvis de iis in Officio nil fiat, sunt:*

a) Vigiliae occurrentes in Adventu et in Feriis majoribus Quadragesimae et Q. T., vel in Vigilia digniori vel etiam in Dominica anticipata;

b) Dominicae, cuius Missa resumitur, juxta rubricas, vel infra Octavam vel in Officio ritus simplicis;

c) Litaniarum majorum et minorum.

2. *Quamvis in Officio facta fuerit, omittitur commemoratio:*

a) in Dominica Palmarum;

b) in Vigilia Pentecostes.

3. In Festis duplicibus I classis commemorantur tantum in Missis privatis;

a) Dies Octava communis;

b) Festum duplex vel semiduplex simplificatum.

4. In Festis duplicibus II classis commemorantur tantum in Missis privatis :

- a) Dies Octava simplex ;
- b) Festum ritus simplicis.

2. = COMMEMORATIONES IN MISSIS PRIVATIS

EXTRA ORDINEM OFFICII

Idem servatur pro Missis votivis privatis, et pro Missis quae celebrantur juxta tit. IV, num. 4-5 : omissa tamen ea Commemoratione, de qua dicitur Missa, et cauto ut post Orationem Missae propriam, de eo prima dicatur Oratio de quo celebratum fuerit Officium, nisi huic Orationi prae-mittenda sit Commemoratio a Missa inseparabilis, ut S. Pauli Ap. in Missa S. Petri Ap., et vicissim de eo de quo celebratum fuerit Officium.

Antiqua disciplina servatur, quae requirit ut primo commemoretur Officium de quo celebratum fuerit, et dein per ordinem ceterae commemorationes fiant, quae locum habuerunt in Officio quoties Missa non sit iuxta kalendarium. Extenditur lex ad Missas, quae ad libitum, iuxta novas rubricas, dici possunt de Festo perpetuo vel accidentaliter simplicitate. Excipit rubrica "Commemorationem inseparabilem, „ quae semper primum obtinet locum et ab eadem pro exemplo citatur comm. S. Pauli in Missa s. Petri et vicissim. In Ecclesiis particularibus aliae dari possunt Orationes a Missa inseparabiles, ut ex. gr. comm. s. Joseph in Missa de Desponsatione B. M. V., comm. Omnium Apostolorum in Festo ss. Petri et Pauli,

comm. Omnium ss. Martyrum in Festo S. Stephani Protomartyris.

3. - COMMEMORATIONES IN MISSIS VOTIVIS PRO RE GRAVI ET SIMILIBUS

In Missis autem votivis solemnibus pro re gravi et publica simul causa aliisque Missis tit. II, num. 3-9, ac tit. IV, num. 1, recensitis, in Missis de Duplici I classis impedito quod cum magno populi concursu, juxta eundem tit. IV, num. 2, celebretur, et in Missis de solemnitate externa Duplicis item I classis in Dominicam, iuxta ipsum tit. IV, num. 3, translata, fit tantum Commemoratio de Duplici II classis, et, in ipsa die Dedicationis Ecclesiae, etiam de Duplici I classis occurrenti, de Dominica quavis, de Feria majori, de Rogationibus, et de aliqua ex Vigiliis aut Octavis privilegiatis; de aliis vero Officiis nihil fit. In Missa autem de Duplici II classis impedito, quod cum magno populi concursu, iuxta tit. IV, num. 2, celebretur et in Missis de solemnitate externa Duplicis item II classis in Dominicam translata, fiunt omnes Commemorationes ea die occurrentes, praeterquam de die infra Octavam communem, et, extra Missas privatas, de Festo vel die Octava Simplicii. Quoties tamen aliqua ex Missis hujusmodi juxta superiores Rubricas impediatur, in Missa diei currentis, quamvis cantata vel conventuali, fieri potest Commemoratio Missae secus dicendae, sub unica conclusione cum prima, nisi occurrat Comme-

moratio Omnium Fidelium Defunctorum, aut pro Missis tit. II, num. 7-9 non comprehensis, Duplex I classis Domini primarium universalis Ecclesiae, praeterquam Feriae II et III Paschatis vel Pentecostes in quibus id permittitur; aut nisi Officium vel Commemoratio sit de identico Domini Mysterio vel de eadem Sancti Persona.

Missae quae recensentur ab hac rubrica, sunt eae quae pro re gravi dicuntur, vel quae in kalendario aut saltem in martyrologio propriam basim habent, ut vidimus sub titulo IV, et celebrantur solemniori ritu. Cum tamen nonnullae ex his fruantur juribus potioribus, quia nempe celebrantur diebus qui alias Missas impediunt, ut sunt Missae votivae pro re gravi, locum tenent Officii quod transfertur et est solemnioris ritus, dum ceterae ritum proprii Officii inferiorem sequuntur, aequum erat ut in commemorationum admissione quaedam regula haberetur iuxta uniuscuiusque Missae ritum.

Rubrica hic agit de commemorationibus faciendis si unica Missa habeatur cantata vel conventualis et haec extra Ordinem Officii; de Ecclesiis ubi plures habentur Missae loquitur sequens rubrica n. 4. Ergo:

In Missis votivis pro re gravi et in Missis de Festo transferendo vel in Dominicam quoad solemnitatem externam translato, quod sub ritu duplici I classis recolitur, sequentes commemorationes faciendae sunt:

- a) Duplicis II classis;
- b) Dominicae etiam anticipatae vel repositae;
- c) Feriae maioris Quādragesimae et Q. T.;
- d) Octavae privilegiatae etiam III ordinis;

e) Vigiliae privilegiatae Nativitatis, Epiphaniae, Pentecostes ;

f) Litaniarum majorum et minorum.

In Missa die ipsa Dedicationis Ecclesiae, quae etiam in nonnullis duplicibus I classis celebrari debet, commemorari debet etiam duplex I classis ea die occurrens.

In Missis votivis, quae respondent Officio ritus duplicis II classis, celebratis propria die ob concursum populi, fiunt commemorationes in calendario ea die praescriptae, dummodo non agatur de die infra Octavam communem, de die Octava simplici, de Festa simplici ; nam in Festis II classis hae Commemorationes fiunt tantum in Missis privatis, hic vero agitur de Missis in cantu.

Adverte tamen Missam lectam, quae permittitur si agatur de solemnitate translata Patroni, Titularis, Dedicationis etc. (cfr. tit. IV n. 3), equiparari Missis privatis lectis in duplicibus I classis ; proinde in ea commemoratur etiam duplex vel semiduplex simpliciatum.

Rubrica haec loquitur etiam de solemnitate externa duplicis II classis in Dominicam translata. Cum vero de hac nullibi in novis rubricis mentio fiat, putamus hic agi de solemnitate translata per indultum.

Quoties vero Missa sollemnis " pro re gravi „ vel de Patrono, Titulari, Dedicatione, etc. sua die impeditis, vel de Festo cum concursu populi, vel de solemnitate externa eorundem impeditur, fieri potest commemoratio ejusdem Missae in Missa de Officio diei, semper sub unica conclusione cum prima Oratione. Tamen omittitur commemoratio die Comm. O. F. D. et in Festis Domini I classis primariis Ecclesiae universalis nisi agatur de comm.

Dedicationis Ecclesiae, Consecrationis altaris, benedictionis primarii lapidis et benedictionis solemnis Ecclesiae, quae commemorantur etiam in praedictis Festis Domini. Omittitur etiam commemoratio, ut alias, si agatur de identico Domini Mysterio, vel de eadem Sancti Persona.

4. - COMMEMORATIONES QUANDO PLURES MISSÆ CONVENTUALES VEL IN CANTU HABEANTUR

Attamen si plures habeantur Missae cantatae aut conventuales, vel etiam aliae habeantur Missae in cantu praeter conventualem, in qualibet ex eis, ad tramitem Rubr. gen. Miss., tit. VII, num. 2, nulla fit Commemoratio de aliis, neque dicuntur Praefatio aut aliae partes, quae vel propriae sint alterius Missae, vel propriae item aliqujus Commemorationis in altera Missa factae vel faciendae. Commemorationes nempe, quae aliqua die occurrant, si plures Missae in cantu vel conventualiter dicantur, fiunt in Missa cujus indolem seu rationem participant. Itaque, si una tantum vel nulla ex his Missis sit de currenti die, in Missa diei currentis, aut secus in prima ex Missis ea die in cantu vel conventualiter celebratis, omnes fiant Commemorationes occurrentes; et in aliis Missis dicantur Orationes quae Missis votivis conveniant. Si vero plures ita celebrentur Missae ea die occurrentes, juxta Rubricas, Commemoratio de Vigilia fiat in Missa Feriae, et de Octava in Missa Festi, et vicissim. Orationes autem pro diversitate temporum assignatae, si juxta Missae et Comme-

morationis in ea faciendae ritum admittantur, sicut et Collectae ab Ordinario imperatae, in qualibet Missa dicuntur; ita tamen, ut Orationes quae infra Octavam vel in Vigilia aliter quam pro Tempore occurrenti fuerint praescriptae, dicantur in Missis tantum de Octava, aut de Vigilia, vel cum earum Commemoratione celebratis, in ceteris vero Missis dicantur Orationes Tempori assignatae.

Idem servatur quoad Praefationem de Octava communi, ac de Feria VI post Octavam Ascensionis, etiam non commemoratis in Officio, necnon quoad Praefationem de Nativitate Domini a die 2 ad 4 Januarii inclusive ac Praefationem de Tempore Paschali in Feriis communibus ejusdem Temporis quae pariter in una tantum ex Missis cantatis vel conventualibus adhibetur nempe, in Missa propria si dicatur, secus in Missa de Officio diei, et, ea deficiente, in prima ex Missis ea die, ut supra, in cantu vel conventualiter celebratis.

Rubrica varios casus considerat, qui occurrere possunt ubi plures habentur Missae in cantu vel conventuales.

a) Missae plures requiri possunt a rubrica pro ea die, ut evenit ex. gr. in Quadragesima, et manet inconcussum principium: in qualibet Missa non fit commemoratio alterius, et unaquaeque servat Orationes et alias partes, quae commemorationis propriae sunt (ut Praefationem et Evangelium in fine) si commemoratio aliqua sit facienda vel si "Orationes pro diversitate Temporum," sint dicendae. Commemorationes quae occurrunt disperitiuntur iuxta indolem et rationem uniuscuiusque Missae, ita ut ex gr. de Vigilia fiat commemoratio per Orationes

et Evangelium in fine in Missa de Feria, de die infra Octavam in Missa de Officio diei etiam cum Praefatione propria Octavae, si haec propriam habeat et Missa Festi eadem careat.

b) Si praeter Missam vel Missas a rubricis praescriptas, canatur altera Missa vel aliae Missae extra ordinem Officii, in hac Missa (vel in his Missis) nulla commemoratio est facienda neque per Orationes, neque per Praefationem vel ultimum Evangelium, quae locum habent in Missis cantatis vel conventualibus iuxta ordinem Officii; ergo tantum commemorationes in Missis votivis faciendae sunt si desint, ut n. 3 dictum est, Missae cantatae vel conventuales de Officio diei.

c) Si plures a rubricis praescribantur Missae conventuales, per indultum vero unica dicatur, et eadem die occurrat celebranda Missa votiva in cantu, in Missa conventuali de Officio diei omnes commemorationes faciendae sunt et in Missa votiva tantum Orationes quae ei conveniunt (Orationes non commemorationes). Quod etiam servandum est in ecclesia parochiali in Missa pro populo, quae debet esse de Officio diei, numquam votiva.

d) Si nulla Missa canatur de Officio diei et canantur plures Missae extra Ordinem Officii, prima harum omnes commemorationes, quae iuxta proprium ritum assumere potest, assumere debet.

Altera Missa votiva caret commemorationibus et servat tantum Orationem quae ei conveniunt (inter quas Collecta ab Ordinario imperata).

Regula datur pro nonnullis Praefationibus, nempe de Octava communi et de Feria VI post Octavam Ascensionis, quae dici debent in unica Missa cantata vel con-

ventuali propria vel de Officio diei, et si haec desit in prima Missa extra ordinem Officii, quamvis de Octava vel de Feria VI facta non fuerit commemoratio ; necnon pro Praefatione de Nativitate dicenda diebus 2, 3 e 4 januarii, et de Tempore Paschali in Feriis communibus, quae pariter dicuntur tantum in unica Missa de Officio diei, non autem in votivis, nisi desit Missa de die, quo casu dicuntur in prima Missa votiva cantata.

TITULUS VI.

DE ORATIONIBUS

PROLEGOMENA

Titulus hic respondet titulo IX Rubricarum generalium; attamen plura traduntur quae a recentioribus decretis S. R. C. vel ex novo inducta sunt.

Sub n. 1 habemus antiquas rubricas, quae respiciunt Orationes "pro diversitate Temporum", at nova methodo ordinatas et placitis S. R. C. conformes. Aliquid novi traditur circa Orationem ad libitum celebrantis a rubricis pro nonnullis Missis praescriptam.

Sub n. 2 quaenam et quomodo dicenda sit Oratio in consecratione episcopi et in collatione sacrorum Ordinum statuitur.

Sub n. 3 inducitur Oratio, quae dici potest in anniversario propriae ordinationis, sacerdotalis.

Sub n. 4 nova lex mooderatur Collectas ab Ordinario loci imperatas et sub n. 5 ordinem inter has servandum altera rubrica ponit.

Sub n. 6 agitur de Orationibus, quae ad libitum celebrantis nonnullis diebus permittuntur. Admissa non fuit sequens rubrica, quae legebatur in Mutationibus 1914, et ut satius fieret privatae sacerdotum et fidelium devotioni, proponebatur: "Ad Missas autem privadas iisdem diebus, quibus Collectae communes ab Ordinario imperatae non excluduntur, post ipsas Collectas, si dicendae sunt, secus

post ultimam Orationem a Rubrica praescriptam, ad libitum Celebrantis, addi possunt Orationes votivae, dummodo non occurrat Dominica quaelibet, atque Orationes omnes simul sumptae, et numero sint impares et quinarium non excedant „.

1. - ORATIONES PRO DIVERSITATE TEMPORUM

In Missis de Officio Semiduplici aut Simplicis, extra Tempus Passionis atque Octavas Paschatis et Pentecostes, post Orationem diei, duae dicuntur Orationes pro diversitate Temporum assignatae, ut infra. Altera tamen ex eis omittitur, si qua Commemoratio fiat; et utraque, si duae jam Commemorationes occurrerint. Idem servatur in Missis votivis, quae in die ritus Semiduplicis aut Simplicis, pro re non gravi, vel pro privata causa, juxta tit. II, num. 1 et 10 celebrantur; in quibus, addita semper secundo loco Commemoratione Officii diei, nisi huic praeponenda sit Commemoratio a Missa inseparabilis, ut supra, tit. V, num. 2, dicitur tertio loco prima ex Orationibus pro diversitate Temporum assignatis, quoties alia Commemoratio non occurrerit. A Dominica autem Passionis usque ad Sabbatum in Albis inclusive, et per Octavam Pentecostes, unica additur Oratio pro diversitate Temporum assignata; quae pariter omittitur, si qua fiat Commemoratio. Orationi tamen ad libitum pro diversitate Temporum assignatae substitui potest Collecta, si qua exstet, ab Ordinario imperata. Si autem Oratio ad libitum praeferatur, in Missis

cantatis et conventualibus eligitur ad libitum Praefecti Capituli vel Superioris Communitatis; in Missis privatis vero et ubi Capitulum aut Communitas desit, etiam in cantatis, ad libitum celebrantis. Orationes tamen hujusmodi omittuntur in Dominica Palmarum et in Vigilia Pentecostes; in quavis insuper Dominica, si fiat Commemoratio alicujus Octavae, et in omnibus Missis in quibus pariter agatur Commemoratio Duplicis aut Missae votivae pro re gravi et publica simul causa celebratae, aut alicujus ex Missis tit. II, num. 4-9, ac tit. IV, num. 1-3 recensitis.

Hujusmodi autem Orationes, pro diversitate Temporum assignatae, sunt sequentes;

1) Per Adventum, exceptis Missis de beata Maria Virgine, et iis in quibus de eadem fit Commemoratio, et excepta pariter Missa votiva de Omnibus Sanctis, 2.^a Oratio de sancta Maria, DEUS, QUI SALUTIS, 3.^a contra persecutores Ecclesiae vel pro Papa.

2) A Nativitate Domini usque ad diem 2 Februarii inclusive, exceptis Missis de beata Maria Virgine et iis in quibus de eadem fit Commemoratio, et excepta pariter Missa votiva de Omnibus Sanctis, 2.^a Oratio de sancta Maria, DEUS, QUI SALUTIS, 3.^a contra persecutores Ecclesiae vel pro Papa.

3) A die 3 Februarii usque ad Feriam III post Dominicam Quinquagesimae, et a Dominica I post Pentecosten usque ad Sabbatum ante Dominicam I Adventus inclusive, exceptis tamen omnibus Octa-

vis et Vigiliis, si de eis fiat saltem Commemoratio; item exceptis Missis de beata Maria Virgine, et iis in quibus de eadem fit Commemoratio, et excepta pariter Missa votiva de Omnibus Sanctis, 2.a Oratio ad poscenda suffragia Sanctorum. A CUNCTIS, 3.a ad libitum.

4) Per omnes Octavas tam privilegiatas quam communes, et in diebus Octavis Simplicibus, quae infra Tempus num. 3. descriptum incidant, et in Vigiliis quae infra idem Tempus vel in Quadragesima usque ad Sabbatum post Dominicam IV inclusive occurrant, si de Octava vel Vigilia fiat saltem Commemoratio et dummodo Octava ipsa, vel Vigilia non sit de beata Maria Virgine aut de Omnibus Sanctis, 2.a Oratio de sancta Maria, CONCEDE, 3.a contra persecutores Ecclesiae vel pro Papa.

5) A Feria IV Cinerum usque ad Sabbatum post Dominicam IV Quadragesimae inclusive, exceptis Missis de b. M. V., et iis in quibus de eadem fit Commem. et exceptis pariter Vigiliis ac Missa votiva de Omnibus Sanctis, ut num. 4. dictum est, 2.a Oratio ad poscenda suffragia Sanctorum, A CUNCTIS, 3.a pro vivis et defunctis.

OMNIPOTENS.

6) A Dominica Passionis usque ad Sabbatum in Albis inclusive, et per Octavam Pentecostes, 2.a tantum Oratio contra persecutores Ecclesiae vel pro Papa.

7) A Dominica in Albis usque ad Feriam VI post Octavam Ascensionis inclusive, exceptis Missis de beata Maria Virgine, et iis in quibus de eadem

fit Commemoratio et excepta pariter Missa votiva de Omnibus Sanctis, 2.a Oratio dicitur de sancta Maria, CONCÉDE, 3.a contra persecutores Ecclesiae vel pro Papa.

8) In omnibus Missis de beata Maria Virgine (ad quam refertur etiam Missa de Festo Circumcisionis Domini ejusque Octava, sicubi haec celebrari debeat) necnon in Vigilia et per Octavam atque in Missa votiva Omnium Sanctorum, extra Tempus num. 6. descriptum, 2.a Oratio de Spiritu Sancto, 3.a contra persecutores Ecclesiae vel pro Papa. Quod si de beata Maria Virgine vel de Omnibus Sanctis, in horum Vigilia et per Octavam, fiat tantum Commemoratio, 3.a Oratio dicitur de Spiritu Sancto, si tertia Oratio de Tempore addenda sit.

In unicam redactae sunt rubricam rubricae quae sub distinctis numeribus legebantur in tit. IX Rubricarum generalium. Prolegomena quae ponuntur, ad hoc inseriunt, ut repetitiones vitentur et varii casus considerentur. Ex his eruitur:

a) Duae dicendae sunt Orationes pro diversitate temporum in Officio ritus simplicis et semiduplicis; excipiuntur tempus Passionis et dies infra Octavas Paschatis et Pentecostes, in quibus dicitur una; Dominica Palmarum et Vigilia Pentecostes in quibus nulla dicitur.

b) Dicitur tantum prima Oratio "pro diversitate Temporum," si in Missa unica commemoratio occurrat, et omittitur altera; ambae omittuntur si duae vel plures faciendae sint commemorationes. Pariter omittitur unica

Oratio tempore Passionis et infra Octavas I ordinis si qua Commemoratio occurrat. Habetur tamquam commemoratio quae adimit unam Orationem etiam "Oratio a Missa inseparabilis".

c) Oratio quae *ad libitum* dicenda est ex rubricae praescripto dici utique debet, sed etiam subrogari potest cum collecta ab Ordinario imperata; et si dicatur, in Missis conventualibus non ad libitum celebrantis, sed ad libitum Praefecti chori vel Superioris communitatis, dicenda est.

d) Festum duplex quod commemoratur in Missa de Tempore seu de Vigilia quae Orationes pro diversitate Temporum habet assignatas et pariter dies intra Octavam commemorata in Missa cuiuslibet Dominicae, necnon Missa votiva pro re gravi vel eidem aequiparata, impedita sed commemorata, excludunt utramque Orationem. Adverte sub n. 8 Circumcisionem quoad Missae formularium inscribi inter Missas de B. M. V., quamvis Festum Domini sit.

2. - ORATIONES IN CONSECRATIONE EPISCOPI ET IN SS. ORDINATIONIBUS

In Consecratione Episcopi et in collatione Ordinum, in Missa de die dicitur, sub unica conclusione cum prima, Oratio propria, quae assignatur in Missali.

Haec rubrica non est nisi corollarium rubricarum quas vidimus inter Missas votivas ad diversa (cfr. pag. 94).

3. ORATIO IN ANNIVERSARIO PROPRIÆ ORDINATIONIS

In anniversario propriæ ordinationis sacerdotalis, a die fixa mensis computando, si Vigilia Nativitatis vel Pentecostes, Dominica Palmarum aut Duplex I classis non occurrerit, secus autem in proximiori sequenti die quæ a Duplici item I classis sit libera, cuivis Sacerdoti licet, extra Missas Defunctorum, et post Orationes a Rubricis præscriptas, addere Orationem pro seipso Sacerdote, ut inter Orationes diversas.

Haec Oratio habetur "pro re gravi", nam tantum iis diebus vetatur quando etiam Missa pro re gravi vetita est; gaudet etiam iure translationis si dies fixa mensis impediatur.

Oratio dicenda, est XX inter "Orationes ad diversa" et inscribitur "Pro seipso sacerdote".

Dies fixa mensis in qua ordinationem quis suscepit prae oculis habenda est, non autem Sabbatum aut Domenica vel Festum mobile, ex. gr. non Sabbatum *Sitientes*, sed 31 Martii.

Qui ordinatus fuit in Vigilia Nativitatis Domini, commemorationem suae ordinationis transfert in diem 26 Decembris, nisi Festum in sua Ecclesia celebretur sub ritu duplicis I classis, quo casu ulterius transferenda est commemoratio.

Pariter transferre licet Orationem si perpetuo vel accidentaliter occurrat duplex I classis, quamvis ex. gr. ob triduum mortis Domini et triduum Paschatis commemoratio a die fixa mensis satis elongetur. Idem faciendum

si accidentaliter occurrat Vigilia Pentecostes vel Dominica Palmarum. Haec Oratio non est praeceptiva; utitur enim rubrica formula „cuius Sacerdoti licet. „ Hac concessione uti possunt etiam Episcopi ut propriam consecrationem episcopalem celebrare queant.

Diebus in quibus permittuntur Missae privatae votivae nihil prohibet quin dicatur Missa de ss. Trinitate cum Oratione „pro seipso sacerdote „, quae hoc in casu dicenda videtur sub unica conclusione cum Oratione Missae. Alias Oratio dicenda est post Orationes a rubrica praescriptas ante Collectas ab Episcopo imperatas.

4. - ORATIONES IMPERATÆ ET AD-LIBITUM

Orationes seu Collectae ab Ordinario imperatae numquam plures sint quam duae: eaeque ponuntur, et numquam sub unica conclusione cum Oratione Missae, ultimo loco post Orationes a Rubrica praescriptas, vel loco Orationis ad libitum pro diversitate Temporum assignatae, quoties nempe tertia Oratio ad libitum sit eligenda. Omitti tamen debent in omnibus Duplicibus I et II classis, in Dominicis maioribus, nisi loco Orationis ad libitum prima ex iis eligatur, in Feriis, Vigiliis et Octavis privilegiatis, in Missis votivis pro re gravi et publica simul causa vel ad instar solemniurn ut supra celebratis, et quando in Missa, juxta Rubricas, jam quatuor dictae sint Orationes; quinimmo Collectae pro Defunctis (quae, secus atque aliae Collectae, in Missis, etiam de Requie tres admittentibus Orationes, quovis anni Tempore, locum habent) omitti insuper debent Tempore Paschali,

et in omnibus Missis quae de Officio Duplici vel Semiduplici aut cum alterutrius Commemoratione celebrentur. Et, si iussa fuerit Oratio contra persecutores Ecclesiae vel pro Papa, in diebus in quibus alterutra a Rubricis praescribitur, unica Oratione utrumque adimpletur praeceptum. Si tamen, jubente Ordinario, hujusmodi Collectae fuerint dicendae pro re gravi, omittuntur tantum in Vigiliis Nativitatis et Pentecostes, in Dominica Palmarum, et in omnibus Duplicibus I classis. Quod si expresse eae ordinentur dicendae etiam in Duplicibus I classis, tunc omittuntur tantum in Nativitate Domini, Epiphania Domini, Feria V in Coena Domini, Sabbato sancto, Dominica Resurrectionis, Ascensione Domini, Pentecoste, Festo Sanctissimae Trinitatis et Festo Sanctissimi Corporis Christi.

Ordo autem in dicendis hujusmodi Collectis, praeter Collectam pro Defunctis, penultimo semper loco inter Orationes etiam ad Celebrantis libitum permissas collocandam, est sequens: Prius ponitur Collecta dicenda pro re gravi, si habeatur. Si vero ambae Collectae sint iussae pro re gravi aut non gravi, prius ponitur, juxta ordinem Litaniarum, Collecta de aliquo Mystério vel Sancto, quae praecepta fuerit: postea, quae desumenda sit ex Missis votivis diversis vel ex Orationibus, quae in fine Missalis habentur, servato, si ambae sint hujusmodi, eodem ordine quo in Missali prostant.

In omnibus Missis lectis, Missa quidem conventuali excepta, quae in die ritus Simplicis, extra Ferias majores privilegiatas, vel de occurrenti Of-

ficio celebrentur, vel ex votivis pro re non gravi nec publica simul causa eligantur, plures, ut in Rubr. gen. Miss., tit. IX. num. 12, dici possunt ad Celebrantis libitum Orationes, et in iis, extra Tempus Paschale, etiam Oratio pro Defunctis apponi; cauto tamen semper ut Orationes hujusmodi: 1) Post Orationes Rubricis praescriptas et Collectas ab Ordinario imperatas locum habeant; et cum eis septenarium numerum non excedant, atque imparem praeterea numerum retineant vel inducant. 2) Inter se illum ordinem servant, qui supra, num. 5, pro duabus Collectis, cum ambae sint pro re gravi aut non gravi, est praefinitus; et Oratio pro Defunctis penultimum semper locum inter alias occupet.

Per decreta 1461, 2597, 3009 Collectae communes prohibebantur in duplicibus I classis, in Vigiliis Nativitates et Pentecostes, in Dominica Palmarum; in duplicibus vero II classis omittendae erant in Missis conventualibus seu cantatis et *ad libitum* erant in Missis lectis privatis.

Demum in calce Bullae "Divino afflatu," sub tit. XI legebatur: "Quod ad Collectas ab Ordinariis locorum imperatas, deinceps prohibentur (nisi sint pro re gravi praescriptae) non tantum in Vigiliis Nativitatis et Pentecostes et in Duplicibus I classis, sed etiam in Duplicibus II classis, in Dominicis maioribus, infra Octavas privilegiatas et quandocumque in Missa dicendae sint plus quam tres Orationes a rubrica eo die praescriptae."

Modo per hanc rubricam, ea semper ratione ut prolixitas Officiorum vitetur, impediunt Orationes imperatas

etiam Ferie privilegiatae Cinerum et primi tridui maioris hebdomadae, necnon Vigilia Epiphaniae. Cum vero Missae votivae "pro re gravi," et eis similes aequiparentur Missae solemniorum Officiorum, et ipsae excludunt Collectas. Ut vitetur omnis aequivocatio, rubrica utitur formula: "et quoties in Missa, juxta Rubricas, jam quatuor dictae sint Orationes," loco praecedentis: "quandocumque in Missa dicendae sunt plus quam tres Orationes".

Quoad numerum Orationum, quae imperari possunt ab Ordinariis locorum, nihil antiqua disciplina decernebat: modo *ad summum* duae essent possunt.

Ut vidimus in n. 1 hujus Tituli, Collecta imperata ab Ordinario poni potest pro tertia quae a rubrica praescribitur in quibusdam Missis; hoc in casu Collecta dicitur etiam in Dominicis maioribus Septuagesimae, Sexagesimae et Quinquagesimae, quae occurrant post diem 2 Februarii.

Collecta vero pro Papa seu contra persecutores Ecclesiae (*Ecclesiae*) si ab Ordinario imperatur, succedit Orationi pro Papa vel *Ecclesiae* a rubrica praescripta, ita ut per unicum Orationem satisfiat praecepto rubricae et Ordinarii.

Ex his eruitur mens Ecclesiae esse ut Ordinarii jure imperandi collectas utantur parcius, et cum *ad summum* esse possint duae, ad summum recurrant quoties rationabilis causa adest; ipsorum est etiam a'ios dies seligere vel alias Missas indicare in quibus omitti possunt Collectae ab ipsis imperatae. Consilium nonnullorum fuerat adimendi eis potestatem imperandi Collectas communes et tantum permittendi ut pro re gravi eas imperarent quoties causa gravis se proderet, ea semper ratione

efficiendi breviora divina Officia et antiquitati se conformandi.

COLLECTA PRO RE GRAVI juxta decreta 2494.4 et 3565.3, dici poterat etiam in omnibus duplicibus I classis; per decretum vero 23 decembris 1914 prohibebatur in Festis Nativitatis et Epiphaniae, in Feriae V in Coena Dni et in Sabbato Santo, in Dominicis Paschatis, Pentecostes et ss. Trinitatis, in solemnitatibus Ascensionis et Corporis Christi, etiamsi Ordinarius eam dicendam edixisset in duplicibus I classis; quod si simpliciter "pro re gravi" eam imperavisset, tum omittenda erat etiam in Dominica Palmarum et in Vigilia Pentecostes. Hoc postremum decretum transiit in rubricam.

Rubrica loquitur quoque de Collectis pro Defunctis, quae utique Ordinarius imperare potest pro Missis quae dicuntur diebus in quibus permissae sunt Missae defunctorum etiamsi non sint de requie; dummodo etiam non occurrat Tempus Paschale, ob laetitiam Missarum de Officio diei et votivarum.

Quoad ordinem Orationum tum imperatarum tum ad libitum, antiqua disciplina servatur; tantum derelictum est consilium decreti 16 Februarii 1918 a quo dicebatur in duplicibus I et II classis Orationem imperatam "pro re gravi" dicendam esse sub unica conclusione cum prima Oratione Missae; modo enim collectae imperatae dici debent post alias Orationes a rubrica praescriptas, vel si eae deficient sub propria conclusione.

Inutilis evadit sermo de rubrica quae respicit Orationes ad libitum dicendas cum tantum antiqua disciplina tradatur.

TITULUS VII.

DE HYMNO ANGELICO

DE SEQUENTIA ET DE SYMBOLO

1. - DE HYMNO ANGELICO

In Missa Dominicae anticipatae vel, etiam quoad Officium, repositae, semper dicitur GLORIA IN EXCÉLSIS; non vero in Missis de Dominica infra Hebdomadam resumendis, nisi sit infra Octavas in universali Ecclesia privilegiatas aut Tempus Paschale, vel nisi agatur de Missa Dominicae infra Octavam Nativitatis post diem 1 Januarii resumenda. Item GLORIA IN EXCÉLSIS dicitur in Missis de quolibet Festo, quae infra ipsius Octavam Simplicem dicuntur; et in aliis Missi quae ritu festivo, juxta Tit. II, num. 3-9, ac tit. IV, num. 1-5, celebrantur, dummodo colorem violaceum non requirant.

Nova rubrica extendit, non tantum ad dominicas anticipatas vel repositas etiam quoad Officium, jus ad "Gloria in excelsis", sed etiam ad Missam Dominicae praecedentis impeditae, quae resumitur vel infra Octavam privilegiatam vel Tempore Paschali. Etenim cum rubrica generalis dicat non omittendum esse Hymnum Angelicum quoties in Matutino fuerit dictum "Te Deum", in Feriis

Temporis Paschalis idem dicitur: infra Octavas privilegiatas Ecclesiae universalis Missa Dominicae in sua sede dicenda est, quia Officium cum Missa convenit quoad indolem.

Etiam Missa Dominicae infra Nativitatem Dni reassumpta post diem I Januarii servat jus ad "Gloria in excelsis", cum eiusdem Missae formularium, magis quam Missa votiva de Angelis, Hymnum Angelicum per se exigit.

Cum nova disciplina Octavas simplices admiserit, opportunum visum est, etiam per dies quae inter Festum et diem Octavam decurrunt, "Gloria" admittere in Missis quae de Mysterio vel de Sancto dicuntur; tunc enim, ut vidimus, sumendum est formularium non votivum sed festivum.

Quoad Missas votivas "pro re gravi", quae non sint in paramentis violaceis, et ceteras Missas quae votivis aequiparantur quoad iura, equidem et iuxta, antiquam disciplinam "Gloria" requirebatur: idem dicendum de Missis votivo-festivis de Mysterio vel Sancto, de quo ea die in martyrologio fit mentio, vel quod commemoratur in Officio diei.

2. DE SEQUENTIA

Sequentia, quae aliquibus assignatur Festis, addenda est etiam in Missis in cantu et conventualibus, quae de Octava eorundem Festorum dicantur; in Missis autem privatis lectis de die infra Octava, dici vel omitti potest ad libitum Celebrantis. Excipiuntur tamen Octavae Paschatis et Pentecostes, in quibus Sequentia semper dicitur.

In missali romano tantum quinque Sequentiae prostant. Sequentia " Dies irae dies illa „ regitur, ut vidimus, propria rubrica; Sequentiae Paschatis et Pentecostes excluduntur ab hac rubrica; " Stabat Mater „ in kalendario universali propria est Festi quod Octavam non habet; proinde videtur lex lata tantum pro Sequentia "Lauda Sion Salvatorem „. Verum haec extendi debet ad Ecclesias quae alias Sequentias habent per indultum apostolicum et ubi Festum VII Dolorum B. M. V. (15 septembris) recolitur cum Octava.

Ergo ad libitum Sequentia dicitur in Missis privatis lectis infra Octavam; dici autem debet die Octava; in missis conventualibus vel cantatis numquam est omittenda.

3. DE SYMBOLO.

In Missis festivis ritus Duplicis vel Semiduplicis CREDO dicitur quoties conveniat aut Missae quae celebratur, aut alicui ex Commemorationibus occurrentibus. Itaque dicitur in Dominicis, licet anticipatis, vel, etiam quoad Officium, repositis, et in Vigilia Epiphaniae, etsi tantum commemoratis; in omnibus Missis votivis, quae pro re gravi et publica simul causa solemniter celebrantur, et in aliis Missis, quae tit. II, num. 4-9, ac tit. IV, num. 1-3 recensentur; atque in Festis etiam secundariis Doctorum Ecclesiae, principalium Patronorum loci, Titularium Ecclesiae, ac Tituli et Sancti Fundatoris Ordinis seu Congregationis, si haec Festa sub ritu saltem Duplici celebrentur. Numquam autem dicitur in Missis Dominicae infra Hebdomadam re-

sumendis, nisi agatur de Missis Dominicae infra Octavas in universali Ecclesia privilegiatas occurrentis, quae intra respectivae Octavae ambitum sint resumendae; neque additur in aliis Missis ritus Simplicis, etiamsi CREDO alicui ex Commemorationibus occurrentibus conveniret.

Titulus XI Rubricarum generalium recenset Missas in quibus dicendum est Symbolum; nova haec rubrica est amplificatio earundem rubricarum, quarum sequitur ndolem. Proinde hae normae traduntur.

a) In festis duplicibus et semiduplicibus *Credo* dicitur tantum si Missae conveniat, nempe si agatur de Domino, de B. M. V., de Doctore Ecclesiae, de s. Maria Magdalena, de Patrono, de Titulari, de Dedicatione, de Dominica, et si commemoratur in eadem Missa aliquod Officium quod per se Symbolum requirit. Si enim Octava, etsi non commemorata, in Missis festivis infra eam celebratis Symbolum non amittit, eo magis Festum simplicatum idem jus servat.

b) Dominicae anticipatae vel etiam quoad Officium repositae, eodem jure potiuntur, etsi tantum commemorantur in Officio diei.

c) Vigilia Epiphaniae, quae habetur ut Dominica reposita, Symbolum requirit.

d) In Missis votivis pro re gravi dicitur *Credo*, et etiam in Missis de Patrono etc. impeditis vel in Dominicam translatis, necnon de Festo celebrato ob concursum populi.

e) Iuxta decr. 2484, 3249.1, 4192.4, *Credo* dicitur quoque in Festis secundariis Doctorum Ecclesiae, Pa-

tronorum, Titularium, Tituli seu s. Fundatoris Ordinis, dummodo saltem ritu duplici celebrentur.

f) Festa et Octavae ritus simplicis, etiamsi in eis occurrat commemoratio Officii, quod per se requirit Symbolum in Missa, numquam *Credo* admittunt; aliunde etiam Missa de Dominica, reassumpta infra Octavam communem vel Octavam privilegiatam Ecclesiae particularis, caret *Credo*. Symbolum retinet Missa Dominicae, quae resumitur infra Octavam privilegiatam in Ecclesia universali, quia est vera Missa de infra Octavam.

TITULUS VIII.

DE PRÆFATIONE

In qualibet Missa dicitur semper ejus Praefatio propria, si habeatur; secus propria Missae sive Officii primo loco inter cetera, quae Praefationem propriam habeant, commemorati; aut, ea deficiente, salvisque semper normis ut supra. tit V, num. 4-5, de Praefatione in Missis cantatis et conventualibus adhibenda, Praefatio de Octava communi, vel de Tempore; aut demum Praefatio communis Pro Dominicis infra Octavas Nativitatis, Epiphaniae et Ascensionis censetur propria Praefatio Octavae, item pro Dominica infra Octavam Corporis Christi, nisi Commemoratio Octavae omittenda sit; in ceteris Dominicis Praefatio de Tempore, si habeatur; secus etiam in Dominicis anticipatis, et si Commemoratio Octavae Corporis Christi sit omittenda in Dominica II post Pentecosten Praefatio de Trinitate. Pro Missa denique Rogationum etiam in Litanis majoribus infra Octavam Paschatis et pro Vigilia Ascensionis, censetur propria Praefatio de Tempore Paschali IN HOC POTISSIMUM.

Excipiuntur ab hac regula Praefatio de Nativitate Domini, quae infra Octavam ejusdem Nativitatis dicitur in omnibus Missis, etiam in iis quae secus Praefationem propria haberent, dummodo in his de ipsa Octava fiat Commemoratio; Praefatio

Missae sive Officii commemorati vel Octavae, quae non sint de aliquo Mysterio Domini, et Praefatio de Tempore Quadragesimae, quae numquam adhibentur in Missis de Dedicatione Ecclesiae vel de alio Festo Domini alicubi celebrato, quod propria Praefatione careat; et Praefatio de beata Maria Virgine, quae numquam adhibetur in Missis de Tempore Adventus.

Post ea quae adnotavimus in commentario rubricarum, quae singulis Praefationibus praemissae sunt, hic tantum adnotare liceat quod ab iisdem non notatur, nempe: Habetur propria Missarum de Rogationibus Praefatio de Tempore Paschali cum dictione: *In hoc potissimum*, etiamsi Litaniae majores occurrant infra Octavam Paschatis, necnon uti propria Missae de Vigilia Ascensionis; proinde Officia in iis commemorata, quae propriam Praefationem habeant, nullum influxum exercent in Praefationem harum Missarum.

TITULUS IX.

DE EVANGELIO IN FINE MISSÆ

PROLEGOMENA

Iuxta antiquam disciplinam (Rubr. gen. tit. XIII, 2) in fine Missae semper legendum erat initium Evangelii s. Joannis, praeterquam in Missis de Officio diei, celebratis in Dominica vel Feria habente proprium Evangelium, necnon in tertia Missa de Nativitate Domini et in Missis de Dominica Palmarum. Etenim, in primo casu in fine Missae legendum proponitur Evangelium Dominicae vel Feriae (sub nomine Feriae veniunt et Vigiliae); in secundo casu Evangelium de Epiphania assignatur quia initium s. Joannis lectum fuit in eadem Missa; in postremo casu sumitur Evangelium quod prostat in benedictione palmarum in Missis quibus ipsa benedictio non praemittitur. Novae rubricae servant hos exceptos casus, sed novum sequuntur consilium quoad Missas votivas, nam, dum antiqua rubrica excludebat influxum Dominicae, Feriae, Vigiliae in has Missas ("numquam legitur in fine aliud Evangelium nisi s. Joannis „), novae rubricae, excepto casu quo Missa votiva solemnitè celebretur in ecclesiis in quibus aliae Missae in cantu vel conventuales de Officio diei locum habent, influxum admittunt. Etiam novum criterium inducitur, nempe non omittendi lectionem illius pericopes evangelicae, quae rarissime vel

semel in anno legenda proponitur, si Missa cui adnexa est impediatur.

1. - EVANGELIUM DE DOMINICIS, FERIIS ET NONNULLIS OCTAVIS.

In qualibet Missa, in qua facta fuerit Commemoratio de Dominica, licet anticipata vel, etiam quoad Officium, reposita, de Feria Quadragesimae a die Cinerum inclusive, Temporis Passionis, Quatuor Temporum, et II Rogationum, de Vigilia qualibet, de die Octava Epiphaniae aut de die infra Octavam privilegiatam I ordinis, semper legitur Evangelium Dominicae, Feriae, Vigiliae, aut Octavae in fine, dummodo hoc (etsi tantum a principio) non sit idem Evangelium quod lectum fuerit in Missa.

Hae sunt novae inductae regulae :

a) Dominica reposita etiam quoad Officium fruitur iure commemorationis per Evangelium proprium in fine ;

b) eodem jure fruuntur dies Octava Epiphaniae et dies infra Octavas Paschatis et Pentecostes ;

c) tamen si Evangelium, etsi tantum in principio, idem sit ac Evangelium lectum in Missa, praetermittenda est in fine eius lectio et legendum est initium s. Joannis.

Ergo : si infra Octavas Nativitatis vel Epiphaniae Missa Dominicae, impediatur, die in qua officium ejusdem Dominicae, sua die impeditum, reponitur iuxta rubricas, in Missa commemoratio Dominicae facienda est etiam per Evangelium ; quod servatur quoque die 5 januarii in qua repositum est Officium Dominicae quae

occurrere potest a die I ad 7 januarii. Si enim omittantur pericopes evangelicae harum Dominicarum, lacuna habetur in serie mysteriorum quae ab Ecclesia proponuntur et aliunde cum rubricae generales breviarii omnia jura Dominicis propria concedant Dominicis anticipatis vel quoad Officium repositis, absona esset omissio lectionis Evangelii earum. — Si die 13 januarii Missa pro re gravi etc. occurrat, dies Octava Epiphaniae commemoranda est non tantum per Orationes sed et per Evangelium de Baptismo D. N. J. C., quod Evangelium si praetermitteretur, mysterium excellentissimum, cum Epiphaniae festo stricte adnexum, de quo orationes in Missa legendae questionem non faciunt, oblitteretur. — Cum vero omnes dies infra Octavas Paschatis et Pentecostes propriam Missam habeant, si occurrat ex. gr. Missa de Patrono vel Titulo transferendo, et altera Missa in cantu vel conventualis de Officio diei non celebretur, in fine Missae utique legendum est Evangelium de Octava. Sermo non est de ceteris Octavis vel de diebus infra Oct. Epiphaniae, nam semper idem Evangelium Festi repetitur. Verum, cum si ex. gr. in Vigilia Omnium Sanctorum celebranda occurrat Missa " Sapientiam „ de Communi plurimorum Martyrum, idem Evangelium *Descendens* habeatur quod pro Vigilia proponitur, utique in fine Missae omittitur Evangelium quod idem est, ut patet; si vero, ex. gr. diebus 14 vel 15 Decembris, occurrat in Missa de Conceptione immaculata commemoratio Ferae IV Q. T., omittenda est lectio Evangelii Q. T. in fine, quia Evangelium Octavae est prima pars Evangelii Ferae.

Nova rubrica explicite quae sint Ferae proprium Evangelium habentes innuit.

2. - EVANGELIA EADEM DIE OCCURRENTIA

Si autem Feria et Vigilia, vel duae Vigiliae simul occurrant, de ea dicitur Evangelium de qua prima facta est Commemoratio. In Vigilia tamen Nativitatis Domini, si ipsa in Dominicam incidat, et in Dominica quae a die 2 ad 4 Januarii inclusive occurrat, non legitur Evangelium Dominicae in fine; quod pariter non legitur cum fit Commemoratio de Missa Dominicae primo infra Hebdomadam resumenda, ut supra tit. I, n. 6.

Ex hac nova rubrica eruitur:

a) Si Missa celebretur de Officio diei et commemorandae veniant Feria et Vigilia vel duae Vigiliae, Evangelium in fine de ea legendum est de qua primo facta est Commemoratio.

b) In Missa Vigiliae commemoratur Feria maior per Evangelium et vicissim in Missa Feriae legitur in fine Evangelium Vigiliae.

c) In fine Missae unius Vigiliae legendum est Evangelium alterius, si duae Vigiliae simul occurrant.

Admittitur exceptio, ab antiqua rubrica considerata, pro Dominica IV Adventus occurrente in Vigilia Nativitatis Domini; at alia exceptio fit pro Dominica quae vacat occurrens a die 2 ad 4 januarii, quae quamvis commemoranda sit per Orationes desumendas a die 5, Evangelium tamen, cum legendum sit juxta superiorem rubricam etiam die 5 januarii, non constituit commemorationis partem. Equidem excipitur et Missa resumenda infra hebdomadam, nam si sua die impedita fuit quo-

minus formularium integrum legeretur, tamen ejus Evangelium locum habuit in Missa de Officio impediēte.

3. - EVANGĒLIA PROPRIA NONNULLORUM FESTORUM

Denique, si nullum Dominicae, Feriae, Vigiliae, aut alicujus ex Octavis supra, num. 1, recensitis, Evangelium in fine Missae fuerit legendum, dicitur ultimum pariter Evangelium Missae sive Officii primo loco inter cetera, quae Evangelium stricte proprium (et non appropriatum, vel ex aliquo Comuni assignatum, vel per Octavam e Festo repetitum) habeant commemorati.

Hic melius se prodit novum criterium a novis rubricis intentum, nempe efficiendi ut numquam omittatur Evangelii pericopes, quae semel in anno vel rarissime occurrit, et initium s. Joannis tantummodo legatur quoties non suppetat aliud Evangelium.

Ergo, praecedentia servanda statuitur pro Evangelio Dominicae, Feriae, Vigiliae aut alicujus ex Octavis supra recensitis, at admittitur etiam Evangelium quod *reductive* proprium sit alicujus Officii in Missa commemorati, si in fine Missae non sit legendum aliquod Evangelium huiusmodi. Si vero duo commemorantur Festa per Evangelium, quod unumquodque proprium habet, ut factum est pro Vigiliis simul currentibus, de eo legitur Evangelium de quo primo facta fuit commemoratio.

Rubrica explicat quae sint habenda Evangelia alicujus Missae propria, excludendo *appropriata* nempe ea quae

alicui Officii assignantur, dum etiam aliis quoque Officiis assignata inveniuntur; et ex Communi desumpta vel per Octavam e Festo repetita. Attamen, optandum est ut a S. R. C. elenchus redigatur Evangeliorum quae in universali Ecclesia ut propria sunt habenda, ad omnem vitandam anxietatem, nam ex gr. Evangelia "Confiteor," et "Designavit," nonnullis Festis assignata, non ita propria unicuique huiusmodi Festo sunt censenda ut legantur in fine Missae; aliunde Evangelium "Attendite a fermento," tantum ob initium differt ab alio "Nihil est opertum," etc.

TITULUS X.

DE COLORE PARAMENTORUM

ET

DE CANTU IN MISSA

A) - DE COLORE PARAMENTORUM

Missa quaelibet semper retinet colorem proprium, praeter Missas de Commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum, tempore expositionis Ss.mi Sacramenti celebratas, quae dicuntur in colore violaceo, ac praeter Missam de Dominica infra Octavam Corporis Christi, in qua, nisi omittenda sit Commemoratio de Octava, adhibetur color albus.

Nota est antiqua disciplina a tit. XVIII Rubricarum generalium exhibita: "Per Octavas... Festorum, quae Octavas habent, quando dicitur Missa de Octava et *in Dominicis infra eas occurrentibus*, quando in eis fit Officium de Dominica; praeterquam in illis Dominicis quibus tributus est color violaceus,, utendum erat colore albo vel rubro prout Festum habens Octavam requirebat, et alia rubrica colorem viridem infra annum adhibendum esse edicebat "exceptis Dominicis infra Octavas occurrentibus, in quibus color Octavarum servatur,,. Huius disciplinae rationem nemo dare poterat, desumpta enim

fuerat rubrica a missali Venetiis impresso anno 1557, quicquid usque ad Bullam "Divino afflatu" cogitaverit eam reformandi. Per tit. X n. 4 Rubricarum in calce praedictae Bullae insertarum legitur: "Ad missam Dominicae, etiam minoris, cum commemoratione Festis Duplicis tum majoris tum minoris ac dici infra Octavam quomodolibet celebrandam, retineatur color proprius Dominicae". Modo haec disciplina transit in rubricam ita ut negetur quilibet influxus commemorationis in colorem Missae.

Juxta decreta gen. 3177 et 3864 ad IV, praescribitur color violaceus in Missis Commemorationis Omnium Fidelium Defunctorum ubi et quando ss. Sacramentum expositum sit.

Cum vero iuxta decr. gen. 4273 ad IV in Dominica infra Octavam Corporis Christi reponi possit processio habenda in Feria V praecedenti cum Missa ut in Festo, color viridis adhibendus est in Missa de Dominica, parochiali vel conventuali, nam in ea omittitur commemoratio de Octava. Si tamen non canatur Missa de Festo, et proinde de Octava fiat commemoratio, adhibetur color albus.

B) - DE CANTU IN MISSA

In qualibet Missa cantus servatur qui suo ritui conveniat. In Missis autem votivis pro re gravi et publica simul causa celebratis, sicuti et in Missis tit. II, num. 4-9 ac tit. IV, num. 1-4, recensitis, adhibetur cantus festivus; et in aliis votivis cantus ferialis.

Haec rubrica suum commentarium habet in *Ordi-*

ne Missae. Attamen adverte quomodo cantus festivus assignetur non tantum Missis pro re gravi et publica simul causa, sed etiam Missis quae aliquo modo ad eandem categoriam pertinent, ut sunt Missae in anniversario creationis et coronationis Summi Pontificis, electionis et consecrationis Episcopi, in dedicatione templi, in benedictione primarii lapidis Ecclesiae etc., quae recensentur sub tit. II, num. 4 – 9, et sub tit. IV, num. 1 – 4.

INDEX

<i>Nuncupatio</i>	Pag.	5
<i>Proëmium.</i>	"	7

ADDITIONES ET VARIATIONES IN CORPORE MISSALIS

ADDITIONES ET VARIATIONES IN PROPRIO DE TEMPORE

<i>Prolegomena</i>	Pag.	21
<i>Ab Adventu ad Oct. Epiphaniae</i>	"	22
<i>Ab Octava Epiphaniae ad Hebdomadam majorem</i>	"	28
<i>In Hebdomada Sancta</i>	"	34
<i>A Pascha ad Adventum</i>	"	39

ADDITIONES ET VARIATIONES IN PROPRIO DE SANCTIS

<i>Brevis huius partis complexio</i>	Pag.	45
<i>Rubricae novae vel temperatae</i>	"	48
<i>Formularia reformata et inducta</i>	"	65

ADDITIONES ET VARIATIONES IN COMMUNI SANCTORUM

<i>Generalis conspectus</i>	Pag.	79
<i>Rubricae et formularia addita vel mutata</i>	"	81

ADDITIONES ET VARIATIONES IN MISSIS VOTIVIS

<i>Missae votivae " per hebdomadam "</i>	Pag.	88
<i>Missae votivae ad diversa</i>	"	92

ADDITIONES ET VARIATIONES IN ORDINE MISSÆ

<i>Rubricae temperatae ab initio Missae ad Praefationem</i>	Pag.	96
<i>Novae et mutatae rubricae Praefationibus praepositae</i>	"	99
<i>Rubricae temperatae in Canone</i>	"	129

ADDITIONES ET VARIATIONES IN MISSIS DEFUNCTORUM

Rubricarum et formularum mutationes quoad Missam	Pag. 139
Rubricarum et formularum mutationes quoad Absolutionem	" 145
ADDITIONES ET VARIATIONES IN APPENDICE MISSALIS	" 149

ADDITIONES ET VARIATIONES IN RUBRICIS MISSALIS

DE FERIA ET DE VIGILIA

Prolegomena	Pag. 153
De Feriis Quadrag., Q. T., et de Vigiliis	" 155
De Occurrentia simultanea alicuius Feriae majoris cum aliqua Vigilia	" 158
De Missis Rogationum	" 161
Missa dicenda diebus supradictis in ecclesiis cum unica Missa conventuali	" 166
Missa dicenda in Collatione Sacr. Ordinum	" 168
Missa de Dominica impedita resumenda infra hebdomadam	" 169

DE MISSIS VOTIVIS

Prolegomena	" 175
Quando prohibentur vel permittuntur Missae votivae privatae sine cantu	" 176
Missa pro sponso et sponsa	" 178
Missa votiva pro re gravi et publica simul causa	" 181
Missa votiva in anniv. Summi Pontificis	" 185
Missa votiva in anniversario proprii Episcopi	" 186
Quando permittuntur Missa et Commemoratio pro Papa et Episcopo	" 187
Quidi si Missae pro Papa et Episcopo perpetuo impediuntur	" 188
Missa in die ipsa Dedicationis Ecclesiae	" 192
Missa in die consecrationis altaris	" 194
Missa in benedictione primarii lapidis vel in benedictione solemni ecclesiae	" 195

Quando permittuntur missae vot. " in cantu " pro re non gravi	Pag. 166
Missae votivae in Ecclesiis cum unica missa	" 197

DE MISSIS DEFUNCTORUM

Prolegomena	" 200
Missae in comm. omn. fid. defunctorum	" 201
Missa conventualis de requie prima die mensis	" 201
Missa conventualis de requie in feria II	" 203
Missa exsequialis	" 204
Missae lectae pro die obitus	" 209
Missae de requie privilegiatae	" 212
Missa in anniversariis late sumptis	" 215
Missa in coemeteriis	" 216
Missae quotidianae defunctorum	" 218
Orationes dicendae in Missis de requie	" 220
De sequentia " Dies irae "	" 222
Prohibitio Missarum de requie nonnullis in adiunctis	" 223

DE OCCURRENTIA ET DE TRANSLATIONE FESTORUM

Prolegomena	Pag. 224
Missa de Festis particularibus impeditis	" 226
Missa ob concursum populi	" 229
Missa de solemnitate externa	" 231
Missa de Festo non classico impedito	" 233
Missae ad libitum	" 233
Missa in aliena ecclesia	" 234

DE COMMEMORATIONIBUS

Prolegomena	" 236
Commemorationes in Missa diei	" 237
Commemorationes in Missis privatis extra ordinem officii	" 239
Commemorationes in Missis votivis pro re gravi et similibus	" 240
Commemorationes quando plures Missae conventuales vel in cantu habeantur	" 243

DE ORATIONIBUS

Prolegomena	Pag. 247
Orationes pro diversitate Temporum	" 248
Orationes in consecratione Episcopi et in ss. Ordinationibus	" 252
Oratio in anniversario propriae Ordinationis	" 253
Orationes imperatae et ad libitum	" 254

DE HYMNO ANGELICO, DE SEQUENTIA ET DE SYMBOLO

De hymno angelico	Pag. 259
De sequentia	" 260
De symbolo	" 261

DE PRÆFATIONE

DE EVANGELIO IN FINE MISSÆ

Prolegomena	Pag. 266
Evangelium de dominicis, feriis et nonnullis octavis	" 267
Evangelia eadem die occurrentia	" 269
Evangelia propria nonnullorum festorum	" 270

DE COLORE PARAMENTORUM ET DE CANTU IN MISSA

De colore paramentorum	Pag. 272
De cantu in missa	" 273

MONITUM

In nonnullis exemplaribus hae inveniuntur mendae :

pag. 184, linea 8, lege: " b) In omnibus etc. „ et corrigantur sequentes ordinales litterae.

pag. 233, linea 9, lege: " ... de Festo non classico ... „

In omnibus exemplaribus deest, pag. 15 et pag. 71, mentio Festi, et Missae de s. *Ephraem Diac. Doctore*, cum nondum S. R. C. vulgaverit per " *Acta Apostolicae Sedis* „ decretum quod ad valvas Cancellariae, mense Augusto 1920, legebatur; nam Summus Pontifex sibi reservavit promulgationem solemnem huius novi Festi, quod celebrandum proponitur die 18 junii.

Minoris momenti mendae typographicae seu etiam compilationis lectores facile corrigere queunt.

Nihil obstat quominus imprimatur.

Rhodigii, die XXI oct. an. MCMXX

D.r Henricus Bonincontro, Antistes urbanus c. e.

Imprimatur.

Rhodigii, die et anno ut supra.

✠ ANSELMUS EP. PUS

284.2 Barin, Aloisius

AUTHOR

B 253 Novissimas rubricas
missalis romani

TITLE

DATE DUE

BOOK

284.2
B 253

